SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA LITOMYŠL,

9. května 1181, 570 01 LITOMYŠL

SPOLEČNĚ VE ŠKOLE

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Naše motto:

Škola pro život

V Litomyšli 1. 9. 2022

Mgr. Jan Janypka
ředitel školy

Obsah

1. Identifikační údaje 1

2. Charakteristika školy 2

2.1. Úplnost a velikost školy 2

2.2. Umístění a vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)). 2

2.3. Charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost). 2

2.4. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce. 2

2.5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty 3

3. Charakteristika ŠVP 3

3.1 Zaměření školy 3

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie 4

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 6

3.4 Začlenění průřezových témat 7

4. Učební plán 11

5. Učební osnovy 13

6. Hodnocení žáků 243

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků 243

1. Identifikační údaje

Předkladatel

Název školy	Speciální základní škola Litomyšl
Adresa školy	9. května 1181, 570 01 Litomyšl
Ředitel školy	Mgr. Jan Janypka
Kontakty	telefon 461 612 365
E-mail	szs@szslit.cz
Internet	www.specialnizslitomysl.cz
IČO	708 38 275
RED IZO	600 100 979
Koordinátor ŠVP	Mgr. Ludmila Sršňová

Zřizovatel

Název	Pardubický kraj
Adresa	Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice
Kontakty	Telefon 466 026 111
Internet	http://www.pardubickykraj.cz

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Škola je speciálně pedagogické zařízení. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní školu speciální.

Škola sdružuje:

- Základní školu zřízenou podle §16, odst. 9 (9. května 1181, Litomyšl) – kapacita 87 žáků
- Základní školu speciální (9. května 1181, Litomyšl) – kapacita 20 žáků Pozn.: Odloučené pracoviště – Rehabilitační třída ZŠS – (při Základní škole T.G.M., T. G. Masaryka 1145, Litomyšl)
- Školní družinu – kapacita 30 žáků

2.2 Umístění a vybavení školy

Škola je umístěna v komplexu škol, které umožňují také školní stravování. Nachází se v blízkosti centra města a autobusového nádraží. Nedaleko školy je i zastávka MHD.
Škola je úplná s 1. - 9. postupným ročníkem základní školy a 1.-10. postupným ročníkem základní školy speciální. Počet žáků ve třídách ZŠ a ZŠ speciální se pohybuje od 4 do 14.
V budově ZŠ na ulici 9. května je k dispozici 8 tříd pro výuku, školní družina, odborné pracoviště PC, cvičná kuchyně, knihovna, dílny, tělocvična, relaxační místnost, kabinety s pomůckami a skladiště pomůcek.
Hygienické a sociální zázemí – šatna žáků a učitelů, úklidové místnosti, WC, sprchy, které splňují hygienické normy.
K pohybovým aktivitám slouží kromě tělocvičny také městská hala, sportovní hala SZTŠ, zimní i atletický stadion a příměstská hřiště.
V době přestávek mají žáci možnost využívat PC s tanečními podložkami a X box s kinektem umístěných na chodbách, stolní fotbal i tělocvičnu a v letním období hřiště gymnázia.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

V ZŠ a ZŠ speciální pracuje zhruba 15 učitelů, jejich počet záleží na počtu žáků a vytvořených tříd.
V týmu pedagogických pracovníků pracují i asistenti pedagoga. Většina celého pedagogického sboru má vysokoškolské vzdělání především se speciálně pedagogickým zaměřením, někteří si svoje vzdělání průběžně doplňují. Členové pedagogického sboru si podle možností a potřeby rozšiřují své znalosti a praktické dovednosti formou kurzů, školení a seminářů.
Ve škole pracuje výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů, ve škole probíhá individuální logopedická péče v rámci českého jazyka a řečové výchovy.
Se žáky s těžším a kombinovaným postižením pracují také osobní asistenti, kteří však nejsou přímými zaměstnanci školy.

2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Během školního roku probíhá ve škole řada akcí a projektů. Mezi ně patří například tradiční podzimní výlet, škola v přírodě, exkurze nejstarších žáků do odborného učiliště, Mikuláš, vánoční program, koledování Tří králů, masopustní průvod, karneval, čtenářská soutěž, účast na Týdnu knihoven. Jaro

otevírá již obvyklý Den Země. Škola se každoročně zaměřuje na různé sportovní soutěže. V rámci tělesné výchovy se žáci účastní plaveckého výcviku a podle zájmu i lyžařského výcviku. Na základě školních soutěžních kol se vybraní žáci účastní dalších soutěží a akcí se speciálními školami či běžnými základními školami. Důležitá je „Akademie" – vystoupení pro rodiče a přátele školy, prezentační akce, spolupráce se sponzory.
Škola se zaměřuje i na environmentální výchovu, ať už v rámci předmětů nebo formou projektů. Ve spolupráci s již dříve jmenovaným SPMP, DDM a Gymnáziem Aloise Jiráska vznikají každý rok různé další společné projekty.

2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty (školskou radou, školskými poradenskými zařízeními, místními a regionálními institucemi aj.)

Orgánem školy, jenž umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy je školská rada. Rodiče mají možnost kontaktu s pracovníky školy na pravidelných třídních schůzkách, při akcích školy, při neformálních setkáních nebo podle potřeby a domluvy.
Na odborné rovině škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (nejčastěji v Pardubickém kraji) a s dalšími odborníky.
Škola vyvíjí aktivity také ve spolupráci s některými litomyšlskými organizacemi a zařízeními - SPMP, Městský úřad Litomyšl, SVČ, Městská policie, Policie České republiky, Naděje, Muzeum, Technické služby, Městská knihovna, zdravotnická a školská zařízení.
Speciální škola spolupracuje nejen se školskými zařízeními na území Litomyšle, ale i speciálními školami v okolí i mimo kraj (Trutnov).
Při škole je zřízen zapsaný spolek Společně dětem, jehož účelem je získávání finančních prostředků na dotování různých aktivit žáků školy.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

- Škola je zaměřená na rozvíjení osobnosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (vyhl. 27/2016 Sb. v platném znění) s důrazem na poskytování vědomostí, dovedností a návyků, které uplatní žáci v praktickém životě.

- Zohledňujeme rozdílnost rozumových schopností žáků, druh zdravotního postižení a individuální míru podpůrných opatření, odlišnost prostředí, ze kterého k nám žáci přicházejí (přímo z rodiny, z mateřské školy, při neúspěchu v běžných základních školách, z jiných speciálních škol či zařízení).

- V prvním školním období se zaměřujeme na důkladné poznání osobnosti žáka, pomáháme mu při adaptaci, vytváříme kladný vztah ke školnímu prostředí a snažíme se o zachycení a rozvíjení každého drobného pokroku. Upevňujeme u žáků základní hygienické a sociální návyky, vedeme žáky ke schopnosti komunikovat s okolím a srozumitelně se vyjadřovat.

- Na druhém stupni se zaměřujeme na rozvoj žáků v oblasti poznávací, sociální, emocionální i volní. Rozvíjíme u žáků pracovní dovednosti, motorické a tvořivé schopnosti, vedeme je k pozitivnímu vztahu k práci. Učí je pracovat samostatně i v týmu. Jsou vedeni k profesní orientaci podle svých schopností a zájmů tak, aby se dobře integrovali ve společnosti. Pomocí prvků činnostního učení ukazujeme žákům, jak získané vědomosti uplatní v praktickém životě.

Jsme …

- **škola speciální**

  - v přístupu k žákům (speciální přístupy, metody, postupy ve výuce)

Cíl: Co nejvyšší možné dosažení úrovně základního vzdělávání s přihlédnutím k možnostem a schopnostem jednotlivých žáků.

- **škola rodinného typu**
  - rodinná atmosféra (menší počet žáků ve třídách, znalost všech zaměstnanců v rámci jednotlivých pracovišť, větší znalost žáků a učitelů navzájem)

Je pro nás důležitý:

- vzájemný respekt – učitel – žák – rodič
- sounáležitost a spoluodpovědnost za svou školu
- estetické prostředí a celkové klima školy s pocitem bezpečí a pohody
- spolupráce s rodiči

- **škola otevřená směrem k**
  - žákům (individuální zvláštnosti a přístup, zájmové kroužky a akce školy)
  - zákonným zástupcům (informace, osobní kontakt, vzájemná důvěra, spolupráce)
  - institucím

3.2 Výchovně vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, představujících souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobnostní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti a vycházejících z RVP ZV. Strategie, vedoucí k jejich naplňování, jsou uplatňovány všemi pedagogy, přičemž reflektují specifické potřeby žáků s mentálním postižením, odlišné způsoby a metody práce s těmito žáky a rozdílnou úroveň rozumových schopností jednotlivých žáků v rámci školy i jednotlivých tříd.

Kompetence k učení

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Vedeme je k osvojování a rozvíjení správné techniky čtení a psaní, vytváření čtenářských dovedností a čtení s porozuměním.
- Vedeme žáky k orientaci v textech různého zaměření.
- Umožňujeme žákům získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu v běžných situacích.
- Umožňujeme jim získat základy komunikace v cizím jazyce (zvuková podoba).
- Vedeme žáky k využívání získaných dovedností v běžném životě.
- Učíme je vytvářet hodnotový systém a zdravý životní styl, formovat vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a orientaci v mezilidských vztazích.
- Nabízíme žákům spolehlivé informační zdroje a vedeme je k jejich využití ve svém studiu i životě.
- Provádíme se žáky experimenty, pozorujeme pokusy, objekty a dosažené výsledky využíváme ve výuce.
- Podněcujeme tvořivost žáků různými motivačními metodami.
- Zapojujeme žáky do různých soutěží – recitační, pěvecké, sportovní, výtvarné apod.
- Vytváříme takové situace, ve kterých žáků může zažít úspěch a pocítit radost z naučených věcí (ze získaných vědomostí).
- Učíme žáky vyrovnávat se s překážkami (přijmout i neúspěch). Naučit se poznávat své dosavadní pokroky a uvědomovat si překážky (problémy), které brání v dosažení dalších cílů úspěchů).

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

- Učíme žáky hledat aktivním přístupem různé možnosti řešení problémových situací.
- Pomáháme žákům naučit se srozumitelně vyjádřit a obhájit vlastní názor.
- Podněcujeme žáky, aby se naučili respektovat ostatní a přijmout i názory, které nesdílí.
- Tvůrčím přístupem ve výuce podporujeme u žáků kreativitu a rozvíjíme jejich toleranci k ostatním.
- Důslednost a daná pravidla pomáhají žákům zvládat neočekávané situace.
- Všechny žáky přijímáme naprosto stejně a individuálním přístupem se snažíme vyzdvihnout a podpořit jejich dobré vlastnosti.
- Nabízíme žákům možnost anonymně a svobodně vyjádřit stanovisko nebo sdělit problém (schránka důvěry, komunita).
- Připravujeme pro žáky projektové vyučování, aby uměli využít a předvést získané dovednosti a naučili se tak předcházet problémům v praktickém životě.
- Snažíme se u žáků rozvíjet a používat logické myšlení, aby uměli co nejlépe odhadnout a zvládat krizové situace.

Kompetence komunikativní

- vést žáky k všestranné účinné komunikaci.

- Obsahově i formálně co nejlepší rozvoj řeči.
- Vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Učíme je odpovídat rozvinutou formou, mít názor, umět ho obhájit, učíme se naslouchat a respektovat druhé (jiná rasa, kultura, náboženství).
- Podporujeme přátelské vztahy ve třídě a ve škole, pomoc potřebným.
- Pomocí projektového a kooperativního učení se učíme dorozumívat a spolupracovat.
- Recitační soutěží a Školní akademií chceme rozvíjet kulturu řeči.
- Učíme se komunikovat moderními prostředky (počítače).
- Podporujeme slušnou mluvu bez verbálního provokování spolužáků.

Kompetence sociální a personální

- postupně rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a učit je respektovat práci, vlastní názory i práci druhých.

- V průběhu vzdělávání vedeme žáky ke spolupráci v různě velkých skupinách, s přihlédnutím k jejich schopnostem je motivujeme k pomoci při učení druhých.
- Při rozmanitých činnostech vytváříme různé sociální kompetence. Klademe zvláštní zřetel na jejich vytváření při neformálních aktivitách v průběhu celého roku (prezentace projektů, škola v přírodě, výlety, exkurze, projektové dny apod.).
- Snažíme se žáky zapojovat do vytváření společných pravidel a to nejen chování. Vedeme je k jejich dodržování a respektování.
- Chceme posílit aktivity k vytváření dobrých vztahů mezi žáky i mezi žáky a učiteli.
- Chceme vytvořit systém portfolií vzpomínek na školu pro žáky devátých ročníků. Snažíme se prakticky seznamovat žáky s pravidly a výhodami týmové práce.
- Vedeme žáky k toleranci, ale i k odmítavému postoji k tomu, co narušuje vztahy v komunitě třídy i školy.

Kompetence občanské

- Při společných setkáních (komunitách) stanovujeme (ujasňujeme, připomínáme) pravidla chování.
- Učíme žáky respektovat pravidla daná školním řádem.

- Učíme žáky respektovat individuální rozdíly (rasa, mentální, tělesné či jiné postižení).
- Při společných akcích školy klademe důraz na prožitek (pobyt v přírodě, lyžařský výcvik, akce pro veřejnost).
- V rámci předmětů učíme žáky zvládat komunikaci na veřejnosti i s úřady.
- Klademe důraz na Environmentální výchovu (dle plánu akcí školy).
- Třídíme odpad do sběrných nádob.
- Řešíme krizové situace při besedách s policií.
- Vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu (besedy, komunity – kouření, drogy, škola v přírodě).

Kompetence pracovní

- pomáhat žákům vytvořit pozitivní vztah k manuální práci, rozvíjet jejich schopnosti, seznamovat s možnostmi a uplatněním na „trhu práce“.

- Žáky motivujeme a snažíme se u nich vytvořit pozitivní vztah k práci.
- Snažíme se najít a vyzdvihnout jejich silné stránky a následně je směřovat ve výběru povolání.
- Seznamujeme žáky různými formami s náplní a obsahem vybraných povolání.
- Prohlubujeme u žáků vytrvalost, pracovní výdrž a vhodné způsoby komunikace.

Kompetence digitální

- pomáhat žákům ovládat digitální zařízení, aplikace a služby a využívat je v běžném životě tak, aby si usnadnil a zefektivnil práci a současně dokázal bezpečně komunikovat a sdílet informace a kriticky je posuzovat.

- Seznamujeme žáky s internetem a orientací v něm, učíme žáky třídit a filtrovat informace.
- Pomáháme žákům předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- Pomáháme žákům využívat digitální technologie tak, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zjednodušili pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- Pomáháme žákům samostatně se rozhodovat, které technologie pro jakou činnost nebo řešený problém použít
- Pomáháme žákům v rozvíjení morálních hodnot a k etickému chování při využívání digitálních technologií

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzhledem k zaměření vzdělávání školy jsou naši žáci zařazeni do vzdělávacích programů dle doporučení školského poradenského zařízení. Toto vzdělávání se uskutečňuje pomocí podpůrných opatření – využívání speciálně pedagogických metod, forem, postupů a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek.

Pro řadu žáků školy vytváříme individuální vzdělávací plán na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Speciální vzdělávání žáků je zajištěno formou individuální integrace a je organizováno dle podmínek naší školy a míry podpory, kterou konkrétní žáci potřebují. Charakteru školy odpovídá i materiálně technické vybavení školy, které je průběžně doplňováno dle finančních možností školy.

3.4. Začlenění průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9. ročník**
1. Osobnostní rozvoj									
a) Rozvoj schopností poznávání	Čj,Pr,M	M	M,It	M,It	M,It,	Ov,P,M,Vv,Pv	P,M,Vv,Pv	P,Vv,M,Pv	P,Vv,M,Pv, Ch
b) Sebepoznávání a sebepojetí	Pr	Pr	Pr	Př		Vv, Ov	Vv	Ov,Vv,Pv	Vv,Pv
c) Seberegulace a sebeorganizace	Pr			Př		Čj, Aj	Čj, Aj	Vz, Čj, Aj	Vz, Čj, Aj
d) Psychohygiena				Hv	Hv	P	P	Vz,P	Vz,P
e) Kreativita	Pv,	Pv,	Pv,	Pv, It	Pv, Vv, It	Pv, Vv, Čj	Pv, Vv, Čj	Pv, Čj,Hv	Pv, Čj,Hv
2. Sociální rozvoj									
a) Poznávací schopnosti	M	M	M	M	M	M	M	M	M
b) Mezilidské vztahy	Pv	Pv	Pv	Pv	Pv	Tv,Pv,Ov	Tv,Pv,	Vz,Pv,Tv	Tv,Pv
c) Komunikace	Pr	Pr	Čj,Aj,Pr	Čj,Př	Př	Čj,Aj,Vv,P,Hv	Čj,Aj,Hv,Vv,P	Čj,Aj,P,Vv,Vz	Čj,Aj,Hv,Vv,P
d) Spolupráce a soutěživost	Tv	Tv	Tv	Tv	Tv	Tv,Pv	Tv,Pv	Tv,Pv	Tv,Pv
3. Morální rozvoj									
a) Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				It	It	P	P	P	Ch,P
b) Hodnoty, postoje, praktická etika			It	It	It	Vv	Ov,Vv	Vz	Vz

Výchova demokratického občana (VDO)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9.ročník**
1. Občanská společnost a škola	Pr		Pr		Vl	Čj,Ov,Pv	Čj,Pv	Čj,Pv	Čj,Pv
2. Občan, občanská společnost a stát					Vl	Pv	Pv, Ov	Pv,	Pv
3. Formy participace občanů v politickém životě					Vl		M	M	M
4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					Vl	Čj,Vv	Čj, Ov	Čj,	Čj,

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech (VMEGS)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1.ročník**	**2.ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9.ročník**
1. Evropa a svět nás zajímá			Čj	Hv,Vl	Aj,Vl	Aj,Hv,Pv,	Hv,Vv, Aj,Pv,	Hv,Aj,Pv, Vv, Nj,Vz	Hv, Čj, Pv, Nj, , Ov
2. Objevujeme Evropu a svět			It	It	It	P	Z,P	Hv,P	Ch,Hv,P
3. Jsme Evropané					It	Čj	Vv,Čj	Vv,Čj	Čj,Ov

Multikulturní výchova (MKV)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1. ročník**	**2. ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9. ročník**
1. Kulturní rozdíly			Pr			Ov	Čj	Aj,	Aj
2. Lidské vztahy	Tv	Tv	Tv	Aj,Tv	Tv	Čj,Ov,	Čj,Ov,Vv,	Čj,P,Vv,	Čj,
3. Etnický původ					Př		Z	Hv	Hv
4. Multikulturalita						Vv		Hv,Vv	Hv,
5. Princip sociálního smíru a solidarity								Čj	Ov

Environmentální výchova (EV)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1. ročník**	**2. ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9. ročník**
1. Ekosystémy			Pr,Vv			P,Vv,Pv	P,Pv	P,Pv	Z,P,Pv,Vv
2. Základní podmínky života			Pr	Př		Čj	Čj,F	Čj, Vz	Čj,P,Ch,F
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Pr,Pv	Pr,Pv	Pr,Pv	Pv	Pv	Čj,Vv,P,Pv	Čj,It,P,Pv,Vv	Čj,M,It,F,P,Pv,Vv	Čj,It,Ch,P,Pv
4. Vztah člověka k prostředí			Pr	Tv,Př	Tv		Vv	F,Vz,Vv	Ch,P,Vv

Mediální výchova (MDV)	**1. stupeň**					**2. stupeň**			
Název tematického okruhu	**1. ročník**	**2. ročník**	**3.ročník**	**4.ročník**	**5.ročník**	**6.ročník**	**7.ročník**	**8.ročník**	**9. ročník**
1. Tematické okruhy receptivních činností									
a) kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					Čj	Čj	Čj	Čj	Čj,D
b) interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				Čj		It	It	It	It
c) stavba mediálních sdělení					Čj				
d) vnímání autora mediálních sdělení					Čj	Hv			
e) fungování a vliv médií ve společnosti				It	It,Čj,Tv	Čj	Čj	Čj,P,Vz	Čj,Vz,Ch,P
2. Tematické okruhy produktivních činností									
a) tvorba mediálních sdělení				It	It	Aj,Čj,Vv	Aj,Čj,Vv	Aj,Čj	Aj,Čj
b) práce v realizačním týmu	Pv	Pv	Pv	Pv	Pv	Tv,P	Tv,P	Tv,P	Tv,P,Vv

Poznámky a vysvětlivky:

1. stupeň		**2. stupeň**	
Čj	Český jazyk	Čj	Český jazyk
M	Matematika	M	Matematika
Pr	Prvouka	Aj	Anglický jazyk
Vl	Vlastivěda	D	Dějepis
Př	Přírodověda	Z	Zeměpis
Aj	Anglický jazyk	F	Fyzika
Vv	Výtvarná výchova	Ov	Občanská výchova
Tv	Tělesná výchova	Vv	Výtvarná výchova
Hv	Hudební výchova	Vz	Výchova ke zdraví
Pv	Pracovní vyučování	Ch	Chemie
It	Informatika	Pv	Pracovní vyučování
		P	Přírodopis
		Hv	Hudební výchova
		Tv	Tělesná výchova
		It	Informatika

4. Učební plán

Rámcový učební plán 1. stupeň

RUP ZV I. st	povinné	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	disponibilní	celkem	poznámky
ČJ	**33**	8	8	8	6+1	4+3	+4	**38**	
Aj	**9**	_____	_____	3	3	3	_____	**9**	
M	**20**	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	+5	**25**	
It	**2**	_____	_____	____	1	1	+1	**2**	
Pr	**11**	2	2	2			_____	**6**	
Př		0	0	0	1+1	1	+1	**3**	
Vl		0	0	0	1	2		**3**	
Hv	**12**	1	1	1	1	1		**5**	
Vv		2	2	1	1	1		**7**	
Tv	**10**	2	2	2	2	2		**10**	
Pv	**5**	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	+5	**10**	
celkem	**102**	22	22	24	25	25	+16	**118**	

Na 1. stupni je celková povinná časová dotace 118 hodin, z toho je disponibilní časová dotace 16 hodin.

Rámcový učební plán 2. stupeň

RUP II. st	povinné	6.	7.	8.	9.	disponibilní	celkem	náhrada	poznámky
Čj	**15**	4+1	4+1	4+1	3+2	+5	**20**		
Aj	**12**	3	3	3	3	-	**12**		
Nj	**6**			0*	0*		**0**		náhrada v PV 8.+ 9.r. 3+3 hod.
M	**15**	4+1	4+1	4+1	3+2	+5	**20**		
It	**4**	1	1	1	1		**4**		
D	**10**	1	1	2	2	-	**6**		
Ov		1	1	1	1	-	**4**		
F	**20**	1	1	1	0	-	**3**		
Ch		-	-	-	1	-	**1**		
P		2	2	2	2	-	**8**		
Z		2	2	2	2	-	**8**		
Hv	**9**	1	1	1	1	-	**4**		
Vv		2	2	1	+1	+1	**6**		
Tv	**10**	3	3	3	+3	+3	**12**		
Vz				1	+1	+1	**2**		
Pv	**3**	3	+3	+3*	+3*	+3	**20**		
	104	30	30	31	31	**18**	**122**		

*****Německý jazyk – obsah celého vzdělávacího předmětu v celkové dotaci 6 hod. nahrazen v pracovním vyučování v 8. a 9. ročníku 3+3 hodiny.

Na 2. stupni je celková povinná časová dotace 122 hodin, z toho je disponibilní časová dotace 18 hodin.

Učební osnovy

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v ŠVP rozdělen do 9 vzdělávacích oblastí, které tvoří:

- **Jazyk a jazyková komunikace**
- **Matematika a její aplikace**
- **Informatika**
- **Člověk a jeho svět**
- **Člověk a společnost**
- **Člověk a příroda**
- **Umění a kultura**
- **Člověk a zdraví**
- **Člověk a svět práce**

Jednotlivé vzdělávací oblasti se dále dělí na vzdělávací obory a jednotlivé předměty.

Struktura zpracování vzdělávacích předmětů je následující:

- název vyučovacího předmětu
- charakteristika předmětu
- průřezová témata
- výchovně vzdělávací strategie
- cílové zaměření
- očekávané výstupy a zpracování obsahu učiva do tabulky

5.1. PŘEDMĚTY 1. STUPNĚ

ČESKÝ JAZYK – 1. stupeň

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk integruje vzdělávací obsah oborů: komunikační a slohová výchova (zahrnující na 1. stupni komunikační a slohovou výchovu, čtení a psaní), jazyková výchova a literární výchova.

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Český jazyk	**8**	**8**	**7**	**7**	**7**

Průřezová témata

Do výuky předmětu Český jazyk na 1. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- **Sociální rozvoj**
  Komunikace (naslouchání, komunikace v různých situacích) - 3. ročník
  Komunikace (řeč těla) - 4. ročník

- **Osobnostní rozvoj**
  Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovedností zapamatování) -1. ročník
  Seberegulace a sebeorganizace (organizace vlastního času, plánování učení a studia) - 4. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- **Evropa a svět nás zajímá** - zvyky a tradice národů Evropy - 3.ročník

Mediální výchova (MDV)

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - přístup ke zpravodajství a reklamě, rozdíly, podstata sdělení - 5. ročník

- **Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení - 4. ročník
- **Stavba mediálních sdělení** – 5. ročník, příspěvky do školního časopisu
- **Fungování a vliv médií ve společnosti** - vliv médií na každodenní život, společnost - 5. ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáky vedeme k:
- řešení různých typů úkolů (modelové situace)
- předkládáme modelové situace, kdy je žák nucen sám situaci komunikativně řešit
- prostřednictvím problémových situací se učí formulovat problém, rozhodnout se přijmout řešení
- pozorováním jiných se učí posuzovat správnost komunikace a jednání
- práci s informacemi – jejich vyhledávání, třídění, využití (využití internetu)
- prezentaci názorů, vlastních nápadů (komunitní kruhy)
- účast na projektech školy

Pomůcky a strategie: problémové učení, scénky, omluvy, žádost o pomoc

Kompetence k řešení problémů

Žáky vedeme k:
- řešení problémových situací ve škole i mimo ni
- rozpoznávání problému a jeho pochopení, přemýšlení o jeho příčinách a nalezení způsobu řešení
- k praktickému ověření problému a dovednosti přijmout důsledky svých rozhodnutí
- aktivní účasti na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností
- práci s chybou jako příležitostí k hledání správného řešení

Kompetence komunikativní

Žáky vedeme k:
- zpracovávání informací ze školního života
- obhajování vlastních názorů vhodnou formou
- snažíme se, aby nacvičené používal v praxi a obhájit svá tvrzení
- naslouchání názorům druhých

- vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými

Pomůcky a strategie: kooperativní vyučování, přátelská setkání, komunity, referáty

Kompetence sociální a personální

Žáky vedeme k:

- k schopnosti naučit se střídat role ve skupině
- vzájemnému respektování se
- třídní a celoškolní aktivity ho vedou k utváření vztahů a vybudování si pozice
- při seznámení s různými skupinami lidí se učí komunikativní pohotovosti a variabilitě vyjadřování
- je veden k dodržování mravních i komunikačních pravidel

Pomůcky a strategie: akce školy, práce ve skupině, školní řád, besedy

Kompetence občanské

Žáky vedeme k:

- Osvojuje si svá práva a povinnosti v různých sociálních skupinách
- Osvojováním pravidel se začleňuje do společnosti
- Modelové situace a nácvik základních společenských forem vedou jej k samostatnosti a možnosti komunikovat s různými institucemi a osobami
- respektování individuálních rozdílů
- seznamování se s kulturou jiných národů

Pomůcky a strategie: nácvik asertivity, každodenní situace - nácvik, pomoc slabším, besedy

Kompetence pracovní

Žáky vedeme k:

- objektivnímu sebehodnocení
- psaní v souladu s Pravidly českého pravopisu
- používání návodů, telefonních seznamů, jízdních řádů, vyplňování běžných tiskopisů
- vedení záznamů, výpisků
- podněcujeme jej k slovní obhajobě a prezentaci své práce
- učí se znát pojmy pomůcek a názvy jednotlivých prof. činností
- dáváme prostor pro slovní hodnocení výsledků práce vlastní i jiných
- učí se formulovat postup své činnosti.

Pomůcky a strategie: referáty, hodnocení, výstavy a prezentace

Český jazyk - 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-3-1-01 ČJL-3-1-02 ČJL-3-1-03 ČJL-3-1-04 ČJL-3-1-05 ČJL-3-1-08 ČJL-3-1-09	Čte s porozuměním přiměřený text Vybaví si mluvený pokyn Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru Volí správné tempo řeči Tvoří krátký mluvený projev Píše čitelně písmena i číslice Spojuje písmena ve slabiky či slova	**Komunikační a slohová výchova** Sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, slovní zásoba a tvoření slov, slova a pojmy (rozvoj fantazie), význam slov, protiklady, tvarosloví, tvary slov podle významu věty, skladba - věta jednoduchá pravopis - velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen, psaní dě, tě, ně.	**OSV 1a**
ČJL-3-2-01 ČJL-3-2-02 ČJL-3-2-03 ČJL-3-2-05 ČJL-3-2-08	Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky Poznává významy slov (opačný význam) Poznává slova podle zobecněného významu (děj, věc, vlastnost) Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary slov Odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen	**Jazyková výchova** Čtení metodou Sfumato, obrázkové čtení, vyvozování hlásek a písmen, rozvoj zrak. a sluch. vnímání technika čtení od písmen ke větám, melodie hlasu podle interpunkce čtení jako zdroj informací, naslouchání - praktické (kontakt s mluvčím), věcné (pozorné, soustředěné), základní techniky mluveného projevu (tvoření hlasu a výslovnost), komunikace závislá na situaci (pozdrav, oslovení, omluva, prosba), základní komunikační pravidla (oslovení, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilostní návyky.	
ČJL-3-3-01 ČJL-3-3-02 ČJL-3-3-03	Přednáší zpaměti ve vhodném tempu literární texty přiměřené věku Výtvarně zobrazí obsah pohádky Rozliší veršování od ostatního textu, rozpozná pohádku	**Literární výchova** Poslech literárních textů - pohádky, vyprávění, říkanky, hádanky, básně, zážitkové čtení a naslouchání, tvořivé činnosti s literárním textem, přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod, základní literární pojmy - rozpočitadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, spisovatel, ilustrátor, básník, kniha, čtenář, divadelní představení (herec, loutky),rým.	
ČJL-3-2-01p	*Samostatně řeší problémové úlohy z oblasti zrakové a sluchové diferenciace, orientuje se na řádku i stránce* *Rozeznává vybraná písmena, rozlišuje délku* *samohlásek tvoří a čte otevřené slabiky a z nich utvořená*	*Metodou Sfumato – dvojspoje, písmena O, S, B, U, A, L, M* *Správné dýchání* *Grafomotorická cvičení, průprava na psaní*	

	dvojslabičná slova	čtení obrázků zleva doprava, orientace na řádku, na stránce	
ČJL-3-1-01p	Čte jednoduchá dvojslabičná slova	diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání	
ČJL-3-1-02p	Rozumí pokynům přiměřené složitosti a správně na ně reaguje		
ČJL-3-1-04p-06p	V mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči Tvoří jednoduché věty a využívá je ke komunikaci Má rozvinuty psychomotorické schopnosti a jemnou pohybovou koordinaci nutnou k výuce psaní		
ČJL-3-1-08	Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním		
ČJL-3-1-09p	Ovládá psací podobu písmen probíraných ve čtení, případně využívá alternativní formu písma		
ČJL-3-3-01p	Soustředí se na poslech přiměřených textů, učí se je vyprávět a dramatizovat		
ČJL-3-3-02p	Přednáší zpaměti krátké jednoduché básně		
ČJL-3-2-01p	Rozlišuje některá velká a malá písmena abecedy Tvoří slabiky		

Český jazyk - 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-3-2-01 ČJL-3-2-02 ČJL-3-2-05 ČJL-3-2-07 ČJL-3-2-08	Automaticky vyvozuje hlásky a písmena Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary slov, vnímá nonverbální komunikaci Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a tvoří je pomocí daných slov Odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen Píše správně i – y po měkkých a tvrdých souhláskách	**Jazyková výchova** Analytické činnosti s textem, význam slov - protiklady, slova nadřazená a podřazená, vlastnosti, děje, věci, osoby, podstatná jména, slovesa, věta jednoduchá, jednoduchá souvětí se spojkou a, melodie hlasu podle obsahu věty, interpunkce, slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy (rozvoj fantazie), zvuková stránka jazyka, tempo řeči, intonace, tvarosloví, pravopis - velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen, psaní dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách, seznámení s obojetnými souhláskách.	
ČJL-3-1-01 ČJL-3-1-03 ČJL-3-1-07 ČJL-3-1-08 ČJL-3-1-09 ČJL-3-1-11	Čte s porozuměním přiměřený text, seznamuje se s technikami tichého čtení Používá základní komunikační pravidla v rozhovoru Tvoří jednoduché věty a spojuje je do souvětí, vypráví o svých zážitcích Píše slova, krátké věty, zvládá opis jednoduchých textů Píše správné tvary písmen, kontroluje vlastní písemný projev Vypráví s pomocí obrázkové osnovy	**Komunikační a slohová výchova** Technika čtení od slov k větám jednoduchým s více slovy, vyprávění na různá témata, zážitkové čtení a naslouchání, slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy (rozvoj fantazie), zvuková stránka jazyka, tempo řeči, intonace, tvarosloví, základní komunikační pravidla (zahájení dialogu v různých situacích, modelové situace a hry), písemný projev - základní hygienické návyky, plynulé psaní slov, vhodná úprava, opis a přepis, opis psacího písma a přepis jednoduchého tištěného textu, správně krátké a dlouhé samohlásky.	
ČJL-3-3-01 ČJL-3-3-03	Čte a přednáší zpaměti ve vhodném tempu literární texty přiměřené věku Vyhledá ve verších rýmy, rozpozná pohádku od ostatního textu Výtvarně zobrazí obsah textů podle svých schopností	**Literární výchova** Poslech literárních textů - pohádky, vyprávění, říkanky, hádanky, básně, bajky, zážitkové čtení a naslouchání, přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, tvořivé činnosti s literárním textem, rozlišení nálady textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod, základní literární pojmy - hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, spisovatel, ilustrátor, básník, kniha, čtenář, divadelní představení (herec, loutky), rým.	
ČJL-3-2-01p *ČJL-3-1-01p*	*Zná všechna písmena abecedy (malá, velká, tiskací i psací* *Čte dvojslabičná i víceslabičná slova složená z otevřených slabik* *Čte dvojslabičná slova se zavřených slabikami* *S porozuměním čte věty přiměřené skladbou i obsahem*	***Jazyková výchova*** *Rozvoj fonematického sluchu,* *seznámení se všemi písmeny abecedy,* *automatizace čtení jednoslabičných slov a dvojslabičných slov,*	

ČJL-3-1-04p ČJL-3-1-05p ČJL-3-1-08 ČJL 3-1-09p ČJL-3-1-10p ČJL-3-3-01p ČJL-3-3-02p	Odpovídá na otázky k obsahu čteného Dodržuje základní pravidla společenského kontaktu a rozhovoru Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích Píše čitelně a správně všechna malá písmena, z velkých jen ta, která se neodlišují tvarem Snaží se o vhodnou úpravu svého písemného projevu Opisuje a přepisuje slabiky, slova a krátké věty Píše slabiky a slova podle diktátu Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností Reprodukuje krátké texty podle jednoduché osnovy Vypráví jednoduchý příběh podle otázek, podle obrázku	čtení víceslabičných slov se zavřenou slabikou na konci, čtení vět s kontrolou porozumění. ***Komunikační a slohová výchova*** Čtení textů vztahujících se k tematickým celkům, naslouchání – koncentrační cvičení, komunikační situace: omluva, žádost, vzkaz, zpráva, pozdravy, prosba, poděkování, blahopřání, dialog, mluvčí a posluchač, všechna písmena malé abecedy, velká jen ta, která se od malých neodlišují tvarem, psaní slabik, slov, krátkých vět, vhodná úprava, psaní číslic, opis, přepis, diktát. ***Literární výchova*** Rozvoj kreativity, volná reprodukce textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně, propojení s výtvarnou a hudební činností.	

Český jazyk - 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-3-2-02 ČJL-3-2-04 ČJL-3-2-06 ČJL-3-2-07 ČJL-3-2-08	Porovnává významy slov, třídí podle zobecněného významu, vyhledává slova příbuzná Rozlišuje v textu slovní druhy (ohebné + předložky, spojky) Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spoj. výrazy Rozlišuje a tvoří různé druhy vět Odůvodňuje a píše správně bě, pě, vě, mě, velká písmena u vlastních jmen Píše i /y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech Čte s porozuměním přiměřený text, užívá tiché čtení	**Jazyková výchova** Slovní zásoba a tvoření slov, slova a pojmy (rozvoj fantazie), význam slov (jednoznačná, nadřazená, podřazená, mnohoznačná), tvarosloví - kořen slova, tvary slov podle pádové otázky, slovní druhy (ohebné + předložky a spojky), skladba - věta jednoduchá s určováním druhů slov, jednoduchá souvětí s různými spojkami, pravopis - velká písmena u vlastních jmen, místních pojmenování tvary bě, pě, vě, mě, psaní i/y po měkkých, tvrdých a obojetných souhláskách, vyjmenovaná slova.	**OSV 2c** **VMEGS 1**
ČJL-3-1-01 ČJL-3-1-06 ČJL-3-1-07 ČJL-3-1-09 ČJL-3-1-10 ČJL-3-3-03 ČJL-3-3-04	Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích Vypráví podle dějové posloupnosti, vyjadřuje své pocity z přečteného textu (slovně i výtvarně) Dodržuje čitelnost psaného projevu, pořadí písmen a úplnost slov Převádí slova z mluvené podoby do psané, přepíše složitější text přiměřené délky Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, vnímá různé literární styly Čte a přednáší zpaměti ve vhodném tempu literární texty přiměřené věku	**Komunikační a slohová výchova** Orientace v jednodušším textu, souvislé čtení vět (praktické a věcné), analyticko-syntetické činnosti s textem, naslouchání, pravidla rozhovoru, kontrola výslovnosti a mluvního projevu, přízvuk, intonace, tempo, souvislé a srozumitelné vypravování, písemný projev - základní hygienické návyky, plynulé psaní vět, úprava textu tvoření vlastních literárních textů, nadpis k souvislému textu, přepis tištěného textu, poděkování, vzkaz, blahopřání. **Literární výchova** Tvořivé činnosti s literárním textem, zážitkové čtení a naslouchání, přednes vhodných literárních textů, poslech a reprodukce literárních textů - pohádky, vyprávění, hádanky, básně, bajky komunikační žánry – pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vypravování, tvořivá práce s textem, básně, dramatizace, výtvarný doprovod, základní literární pojmy - hádanka, báseň, pohádka, bajka, spisovatel, ilustrátor, básník, kniha, čtenář, divadelní představení (herec, loutky), rým, verš, přirovnání.	
ČJL-3-2-01p *ČJL-3-2-01p* *ČJL-3-2-01p* *ČJL-3-2-01p* *ČJL-3-2-08p*	*Rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky* *Rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky* *Rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy* *Tvoří slabiky* *Píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech*	***Jazyková výchova*** *Všechna písmena abecedy ve všech tvarech, čtení slabik dě- tě- ně- bě- pě- vě- mě- a slabik di- ti- ni-, dy- ty- ny, správné čtení předložky se slovem, nácvik neprobraných písmen velké abecedy.*	
ČJL-3-1-01p *ČJL-3-1-09p* *ČJL-3-1-09p*	*Čte s porozuměním jednoduché texty* *Píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr* *výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné*	***Komunikační a slohová výchova*** *Nácvik tichého čtení, orientace tichým čtením ve větě, spojování písmen ve slabiky, slova, psaní krátkých vět, opis, přepis, diktát, psaní velkých písmen na*	

ČJL-3-1-09p *ČJL-3-1-10p*	*tvary písmen* *Převádí slova z mluvené do psané podoby* *Spojuje písmena a slabiky* *Opisuje a přepisuje krátké věty*	*začátku věty, vlastní jména, sebekontrola napsaného textu.*	
ČJL-3-3-01p *ČJL-3-3-02p*	*Pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a básničky* *Dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů* *Reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací* *Popíše osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení* *Domluví se v běžných situacích* *Dramatizuje jednoduchý příběh* *Snaží se o správnou a zřetelnou výslovnost*	***Literární výchova*** *Výrazný přednes říkanek a básní naučených nazpaměť,* *naslouchání – koncentrační cvičení,* *dramatizace jednoduchých textů,* *hry rolí vycházející z reálných situací a ze zkušenosti žáků,* *gymnastika mluvidel, dechová cvičení, hlasová cvičení.*	

Český jazyk - 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-5-2-01 ČJL-5-2-02 ČJL-5-2-03 ČJL-5-2-04 ČJL-5-2-05 ČJL-5-2-06 ČJL-5-2-07 ČJL-5-2-08 ČJL-5-2-09	Porovnává významy slov (opačný význam, slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova stejného nebo podobného významu) Rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku podle vzorů podstat. jmen Rozlišuje v textu slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech Vnímá slova spisovná a nespisovná, vhodně ji využívá podle komunikační situace Vyhledává základní skladební dvojici Odlišuje větu jednoduchou a souvětí Užívá vhodné spojovací výrazy, podle potřeby je obměňuje Píše i /y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech Seznamuje se se shodou přísudku s podmětem	**Jazyková výchova** Slova jednoznačná, slova nadřazená, podřazená, souřadná seznámení se slovy mnohoznačnými (různé slovní druhy), slovní zásoba a tvoření slov, kořen slova, část předponová, příponová a koncovka, určování pádů, tvoření tvarů slov podle pádové otázky, slovní druhy, psaní -ě/ -je v souvislosti s předponami, koncovky podstatných jmen podle vzorů, základní techniky mluveného projevu (tvoření hlasu a výslovnost), komunikace závislá na situaci (pozdrav, oslovení, omluva, telefonický rozhovor), základní skladební dvojice, shoda přísudku s podmětem, souvětí s určováním druhů slov – základní skladební dvojice (počet vět), souvětí s různými spojovacími výrazy, psaní i/y po obojetných souhláskách.	**OSV 1c** **OSV 2c** **MDV 1b**
ČJL-5-1-01 ČJL-5-1-03 ČJL-5-1-07 ČJL-5-1-04 ČJL-5-1-05 ČJL-5-1-09	Čte s porozuměním přiměřeně náročný text potichu i nahlas, posuzuje podstatné informace Tvoří přiměřeně náročný mluvený projev, řeč přiměřeně moduluje, reaguje na mimoslovní komunikaci Posuzuje a reprodukuje obsah sdělení přiměřené náročnosti Reaguje na mluvený pokyn, respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru s jednotlivcem či skupinou Píše čitelně souvislý, srozumitelný text, na který umí sestavit osnovu	**Komunikační a slohová výchova** Praktické čtení (technika čtení souvislého textu, plynulé a pozorné), orientace v jednodušším textu, věcné čtení (čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení), základní komunikační pravidla (oslovení, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta), naslouchání - praktické (kontakt s mluvčím) i věcné (pozorné, soustředěné), základní techniky mluveného projevu (tvoření hlasu a výslovnost), komunikace závislá na situaci (pozdrav, oslovení, omluva, telefonický rozhovor), psaní přiměřeného textu s respektováním úpravy (pozvánka, vzkaz, omluvenka, jednoduchý popis, vypravování, vyplnění jednoduchých tiskopisů).	
ČJL-5-3-01 ČJL-5-3-02 ČJL-5-3-03	Vyjadřuje své pocity z přečteného textu (slovně i výtvarně) Volně reprodukuje a tvoří jednoduché literární texty podle svých schopností Rozpozná různé literární žánry, při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	**Literární výchova** Poslech literárních textů, vyprávění, náročnější básně, balady, povídky, zážitkové čtení a naslouchání, vyjádření svých pocitů, tvořivé činnosti s literárním textem - přednes, volná reprodukce, dramatizace, základní literární pojmy - bajka, povídka, balada, divadelní představení (činohra, muzikál), rým, verš, přirovnání.	
ČJL-5-2-03p *ČJL-5-2-06p* *ČJL-5-2-08p*	*Odůvodní a správně píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech* *Určí samohlásky a souhlásky* *Rozliší tvrdé, měkké a obojetné souhlásky* *Odůvodňuje a píše správně: i,í/y,ý po tvrdých a měkkých souhláskách*	***Jazyková výchova*** *Věta jako jazykový celek, začátek a konec věty v řeči i písmu, věty oznamovací, tázací, rozkazovací,* *význam slova, slova stejného a opačného významu, třídění slov, pořádek slov ve větě,*	

	Chápe pojem slabika, slovo, věta *Pozná a určuje druhy vět a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové prostředky*	*samohlásky a souhlásky, délka samohlásek,* *souhlásky měkké, tvrdé a obojetné,* *pravopis měkkých a tvrdých slabik*.	
ČJL-5-1-05p *ČJL-5-1-07p* *ČJL-5-1-09p*	*Snaží se pečlivě vyslovovat, opravuje svou* *nesprávnou nebo nedbalou výslovnost* *Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary slov* *Popíše jednoduché předměty, činnosti a děje* *Tvoří věty na daná slova, témata, spojuje věty do jednodušších souvětí* *Tvoří jednoduché otázky a odpovídá na ně* *Domluví se v běžných situacích* *Vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy*	***Komunikační a slohová výchova*** *Doplňování a obměna vět, reprodukce textu,* *popis jednoduchých předmětů a jevů,* *propojení slohových útvarů s jazykovým vyučováním,* *formy společenského styku – pozdrav, poděkování, omluva, oslovení, vzkaz, blahopřání,* *rozvoj souvislého a gramaticky i obsahově správného vyjadřování,* *hůlkové písmo,* *psaní na PC.*	
ČJL-5-3-01p *ČJL-5-3-02p* *ČJL-5-3-04p*	*nebo ilustrací* *Čte přiměřené texty s porozuměním, správnou výslovností a intonací* *Učí se technice tichého čtení, orientuje se ve čteném textu* *Pochopí základní dějovou linii textu* *Rozliší pojem kniha, noviny, časopis, ilustrace, text* *Rozliší verš a prózu* *Vytvoří osnovu*	***Literární výchova*** *Naslouchání – koncentrační cvičení,* *čtení pohádek a povídek s dětským hrdinou, poznávání hlavních postav,* *čtení a reprodukce říkadel a básní,* *vyprávění a tvorba osnovy,* *vyjádření vlastních pocitů a emocí.*	

Český jazyk - 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-5-2-01 ČJL-5-2-02 ČJL-5-2-03 ČJL-5-2-04 ČJL-5-2-05 ČJL-5-2-06 ČJL-5-2-07 ČJL-5-2-08 ČJL-5-2-09	Určuje významy slov (opačný význam, slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova stejného nebo podobného významu) Rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku podle vzorů podstat. jmen, př. jmen tvrdých a měkkých) Rozlišuje v textu slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech Vyhledává a tvoří základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty Změní větu jednoduchou v souvětí, užívá vhodné spojovací výrazy, podle potřeby je obměňuje Píše i /y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech a slovech příbuzných Používá shodu přísudku s podmětem podle pravidel	**Jazyková výchova** Slovní zásoba a tvoření slov, slova nadřazená, podřazená, souřadná, kořen slova, část předponová, příponová a koncovka, slova mnohoznačná, koncovky podstatných jmen podle vzorů, koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, slovní druhy, určování pádů, tvoření tvarů slov podle pádové otázky, shoda přísudku s podmětem, vícečetná souvětí s určováním druhů slov – základní skladební dvojice (počet vět), souvětí s různými spojovacími výrazy podle obsahu výpovědi, psaní -ě/ -je v souvislosti s předponami, psaní i/y po obojetných souhláskách, koncovky podstatných jmen podle vzorů, koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých.	
ČJL-5-1-02 ČJL-5-1-04 ČJL-5-1-06 ČJL-5-1-07 ČJL-5-1-08 ČJL-5-1-09 ČJL-5-1-10	Čte s porozuměním, rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta Rozpoznává manipulativní techniky v reklamě Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru s jednotlivcem či skupinou, volí správné tempo řeči, modulaci podle svého komunikačního záměru	**Komunikační a slohová výchova** Praktické čtení (technika čtení souvislého textu, plynulé a pozorné), čtenářské dílny, techniky čtení a práce s textem, věcné čtení (čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení, klíčová slova), mediální výchova, porovnávání různých mediálních sdělení, podle žánrů a záměru, pravidla komunikace, komunikace závislá na situaci (vzkaz, telefonický rozhovor, oznámení, zpráva, dialog na základě obrazového materiálu), psaní přiměřených textů s respektováním úpravy a gramatických pravidel, oznámení, popis, vypravování, inzerát, vyplnění tiskopisů (přihláška, dotazník), psaní přiměřeného textu s respektováním úpravy, tvůrčí psaní, vyjádření pocitů, vyplývajících z obsahu.	**MDV 1a** **MDV 1e** **MDV 1c**
ČJL-5-3-01 ČJL-5-3-02 ČJL-5-3-03 ČJL-5-3-04	Píše čitelně souvislý text v různých žánrech, vhodně užívá spisovnou a nespisovnou výslovnost v písemném i mluveném projevu Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev Vyjadřuje své pocity z přečteného textu a zaznamenává je, tvoří texty na dané téma podle svých schopností Tvoří vlastní literární texty na dané téma podle svých schopností	**Literární výchova** Poslech a rozbor literárních textů, základní literární pojmy - bajka, povídka, balada, divadelní představení (režisér, činohra, muzikál), rým, verš, přirovnání, tvořivé činnosti s literárním textem, přednes, volná reprodukce, dramatizace, digitální média, zážitkové čtení a naslouchání, čtenářské koutky, vyprávění, náročnější básně, balady, povídky, umělecký a neumělecký text.	

	Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů		
ČJL-5-2-03p	*Správně vyslovuje a píše slova se skupinami dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě*	***Jazyková výchova***	
	Dodržuje pořádek slov ve větě	*Čtení slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě,*	
ČJL-5-2-05p	*Seznamuje se s vyjmenovanými slovy po b, l, m*	*abeceda, abecední řadění slov,*	
ČJL-5-2-07p	*Řadí slova podle abecedy*	*výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uvnitř slova*	
	Správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky	*(jednoduché případy),*	
	Pozná podstatná jména, určí rod a číslo	*výslovnost a psaní výrazů s předložkami,*	
	Odůvodní a správně píše velká písmena v typických případech	*vyjmenovaná slova po b, l, m, podstatná jména*	
	vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování		
ČJL-5-1-05p	*Má vytvořenu odpovídající slovní zásobu k*	***Komunikační a slohová výchova***	
ČJL-5-1-07p	*souvislému vyjadřování*	*Navazování na učivo ze 4. ročníku, prohlubování znalostí, nácvik a*	
ČJL-5-1-09p	*V mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk,*	*dramatizace jednoduchých běžných situací, vypravování podle obrázků a*	
ČJL-5-1-10p	*pauzy a tempo řeči*	*vlastních zážitků,*	
	Popíše jednoduché předměty, činnosti a děje	*formy společenského styku – uvítání, rozloučení, blahopřání – ústně i*	
	Opíše a přepíše jednoduché texty	*písemně,*	
	Napíše správně a přehledně jednoduchá sdělení	*základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání*	
	Dbá na úpravný a čitelný písemný projev	*rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování),*	
	Dodržuje vzdálenost mezer mezi slovy	*jednoduchý formulář, sdělení na pohlednici, propojení poznatků z ČJ při psaní*	
	Ovládá psaní hůlkového písma	*na počítači, automatizace psacího pohybu, zvyšování rychlosti psaní, úprava –*	
ČJL-5-3-01p	*Vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle*	*nadpis, okraje, vzdálenost mezi písmeny a slovy*	
ČJL-5-3-02p	*přečtené předlohy nebo ilustrací*		
ČJL-5-3-03p	*Domluví se v běžných situacích*	***Literární výchova***	
ČJL-5-3-04p	*Tvoří otázky a odpovídá na ně*	*Tvorba otázek a odpovědí,*	
	Čte krátké texty s porozuměním a dokáže je	*čtení delších textů s porozuměním,*	
	reprodukovat podle jednoduché osnovy	*hlavní postava a její vlastnosti, rozlišení místa, času a děje, prostředí reálné a*	
	Ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu	*pohádkové, hlavní myšlenka,*	
	Rozlišuje prózu a verše	*literární druhy a žánry: rozpočitadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka,*	
	Určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich	*povídka,*	
	vlastnosti	*pověst, bajka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec,*	
	Rozliší pohádkové prostředí od reálného	*využívání textů v souvislosti s tématy Člověk a svět,*	
	Dramatizuje jednoduchý příběh	*naslouchání – koncentrační cvičení,*	
	Vypráví zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh	*tvořivá dramatika.*	

ANGLICKÝ JAZYK – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Anglický jazyk** patří do vzdělávací oblasti ***Jazyk a jazyková*** komunikace a jeho obsah tvoří naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk.
Vyučovací předmět poskytuje základy pro budoucí komunikaci žáků v Evropě i ve světě, pomáhá snižovat jazykové bariéry a umožňuje návaznost dalšího studia a tím i možnost širšího budoucího pracovního uplatnění. Zprostředkovává poznání odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné kulturní tradice. Vytváří podmínky pro mezinárodní spolupráci škol a jejich žáků (výměnné pobyty, mezinárodní projekty). Vyučovací předmět Anglický jazyk je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty.

Časová dotace:

	3.r.	**4.r.**	**5.r.**
Anglický jazyk	3	3	3

Průřezová témata
Do výuky předmětu Anglický jazyk na 1. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- **Sociální rozvoj** - vzájemné poznávání se ve skupině, komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, žádost, prosba)
  Greetings and introductions – 3. ročník

Multikulturní výchova (MKV)
- **Lidské vztahy** - udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi *Greetings and introductions, Celebrations, My project* – 4. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)
- **Evropa a svět nás zajímá** - zvyky a tradice anglicky hovořících národů, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
  Hello and Goodbye, English in the world, Schools, Letter to a penfriend – 5. ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Pracujeme s informacemi a odbornou literaturou.
- Cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů.
- Podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi.
- Směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním.
- Umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky.
- Podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problému.
- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností.

Kompetence komunikativní

- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, s jinými školami.
- Podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četby, rozvíjíme slovní zásobu u žáků.

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí.
- Do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

Kompetence občanské

- Pěstujeme v žácích sociální cítění a schopnost empatie.
- Utváříme v žácích respekt a úctu k tradicím anglicky hovořících zemí, k jejich zvykům a obyčejům.
- Vedeme žáky ke zdravému sebevědomí.

Kompetence pracovní

- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Dodržujeme vymezená pravidla.
- Vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností (projekty, výměnné pobyty, korespondence).

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a postupnému osvojování cizího jazyka
- rozvíjení pozitivního vztahu k cizímu jazyku
- chápání cizího jazyka
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů
- rozvíjení pozitivního vztahu k cizojazyčné literatuře

Anglický jazyk – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-3-1-01 CJ-3-1-02 CJ-3-1-03 CJ-3-1-04 CJ-3-1-05 CJ-3-1-06 *CJ-3-1-01p*	Reaguje na jednoduché pokyny učitele Umí odpovědět na otázky Sdělí o sobě základní informace Vyslovuje správně v rozsahu slovní zásoby Čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu Zopakuje a použije slova a slovní spojení Pochopí obsah konverzace dvou osob s dostatkem času na porozumění Osvojuje si slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal Orientuje se v obsahu textu, který odpovídá jeho slovní zásobě Snaží se porozumět okolí Vyjmenuje anglickou abecedu, vyhláskuje své jméno Vnímá odlišnosti mezi zvukovou a grafickou podobou slov Přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení Píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy *Rozumí jednoduchým opakovaným pokynům* ▪*Pozdraví jednoduchým způsobem* ▪*Rozliší názvy členů rodiny a vlastní jména* ▪*Rozumí jednoduchým otázkám k vlastní osobě* ▪*Rozliší základní barvy* ▪*Pojmenuje některé předměty kolem sebe* ▪*Sdělí, kolik mu je let*	**Řečové dovednosti** Pozdravy, čísla 1-20, barvy, škola, oblečení, jídlo, školní potřeby, sporty, zvířata, místnosti v domě, zdraví a nemoc, obchody, místa ve městě, činnosti lidí, počasí, koníčky, televizní pořady, otázky, odpovědi, rozhovor, jednoduché vyjadřování, základní slovní zásoba dle tematických okruhů. Orientace v textu Vyhledávání odpovědí na otázky k danému textu – význam slov, osvojování základních ortografických pravidel AJ, abeceda, základní gramatická pravidla, grafická a mluvená podoba slova. Psaní Jednoduchá slovní spojení v rozsahu slovní zásoby a tematických okruhů. *Slovní zásoba na témata* *Rodina,* *školní pomůcky, hračky, oblečení,* *narozeniny, zvířata* *Vánoce.* *Komunikační situace* *Pozdravy, představování,* *přání k narozeninám a k Vánocům,* *pokyny při výuce a při hře.* *Jazykové struktury a gramatika* *Osobní jména, číslovky do 5-ti,* *jednoduché užití pokynů při hře a při výuce.*	**OSV 2c**

Anglický jazyk – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-5-1-01 CJ-5-1-03 CJ-5-2-01 CJ-5-2-02 CJ-5-3-01 CJ-5-3-02 CJ-5-4-01	Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pomalu vyslovovány Rozumí jednoduchému poslechovému textu, poslechům z CD, pokud je pronášen pomalu a zřetelně Zapojí se do jednoduchých rozhovorů Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času Vyhledává informace v jednoduchém textu	**Poslech s porozuměním** Jednoduché texty a poslechové nahrávky s probraným učivem, písničky a říkanky, rozhovor. **Čtení s porozuměním** There is, there are, předložka místa, rozkazovací způsob. Psaní Určování času, dny v týdnu, I like, I don´t like. **Mluvení** Základní gramatická struktura a typy vět, přítomný čas prostý a průběhový.	**MKV 2**
CJ-5-1-01p *CJ-5-1-02p* *CJ-5-2-01p* *CJ-5-2-02p* *CJ-5-2-03p* *CJ-5-3-02p*	*Rozumí jednoduchým textům z běžného života* *Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět* *Rozšiřuje slovní zásobu k běžným tématům* *Rozumí základním pokynům při výuce* *Rozumí otázkám a výrazům používané v každodenním životě* *Pozdraví jednoduchým způsobem* *Sdělí, kolik mu je let* *Zeptá se na věk spolužáka* *Klade jednoduché otázky týkající se jeho bezprostředního okolí* *Rozliší členy rodiny a vlastní jména* *Rozliší základní barvy* *Pojmenuje předměty kolem sebe*	***Slovní zásoba na témata*** *Zvířata, školní pomůcky a činnosti,* *barvy, jídlo, obličej, oblečení, sportovní činnosti,* *Vánoce a Velikonoce.* ***Komunikační situace*** *Pozdravy, představování,* *Co se děje?,* *přání k narozeninám a k Vánocům,* *pokyny při výuce a při hře.* ***Jazykové struktury a gramatika*** *Osobní jména,* *jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa „být“,* *číslovky do 10-ti,* *přivlastňovací zájmena můj, tvůj ,rozkazovací způsob, jednoduché užití pokynů při hře a při výuce*	

Anglický jazyk – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-5-1-02 CJ-5-2-03 CJ-5-2-03 CJ-5-3-02 CJ-5-4-01 CJ-5-4-02 *CJ-5-1-02p* *CJ-5-2-01p* *CJ-5-2-03p*	Rozumí předloženému textu a v návaznosti na něj odpovídá na kladené otázky Rozumí textu s obrázky Rozumí slovům a jednoduchým větám pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně Aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace Porozumí známým slovům Umí klást otázky o vzhledu věci, odpovídat na ně Vyhledá potřebné informace v krátkém textu, odpovídá na otázky Čte se správnou výslovností Rozumí textu z běžného života s vizuální oporou Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině a činnostech každodenního života Vyplní správně osobní údaje do formuláře *Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám* *Rozšiřuje svou slovní zásobu v běžných tématech a znalost anglických reálií* *Pozdraví a odpoví na pozdrav jednoduchým způsobem* *Popisuje jednoduchými větami věci a činnosti kolem sebe* *Tvoří jednoduché věty a otázky týkající se jeho každodenních potřeb a činností* *Užívá názvy základních barev při jednoduchém popisu osob či věcí* *Je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka*	Mluvení Číslovky, abeceda, spelling, představení sebe i kamaráda, moje město, počasí, TV program, zvířata, dny v týdnu názvy měsíců, sloveso být – otázka, zápor, rozhovor. Čtení s porozuměním Můj svět, moje rodina, moje škola, domov, zvyky a kulturní tradice, sloveso HAVE GOT, prostorové předložky. Psaní Správný slovosled ve větě, volný čas, zájmy, sport, časové údaje, přítomný čas prostý, oznamovací věta, otázka, zápor, jednoduchý dotazník. Poslech s porozuměním a mluvením Přítomný čas prostý, oznamovací věta, otázka, zápor. *Slovní zásoba na témata* *Zvířata v ZOO, lidské tělo, místnosti v domě,* *oblečení, dětské sportovní činnosti, svátky.* *Komunikační situace* *Poděkování, dotazování, zdvořilostní fráze,* *fráze spojené s Vánocemi a Velikonocemi,* *pokyny při výuce, běžných činnostech a při hrách.* *Jazykové struktury a gramatika* *Užití „to“ a „toto“ při označování věcí,* *jednoduché otázky a odpovědi s použitím sloves „být“ a „moct“,* *rozkazovací způsob,* *jednoduché užití přítomného času průběhového při popisu činnosti,* *předložky „v“ a „na“ ve slovním spojení,* *předložky „pro“ a “od“ v přáních.*	**VMEGS 1**

MATEMATIKA - *1. stupeň*

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- **Čísla a početní operace**
- **Závislosti, vztahy a práce s daty**
- **Geometrie v rovině a prostoru**
- **Nestandardní aplikační úlohy a problémy**

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Matematika	5	5	5	5	5

Průřezová témata

V tomto předmětu je realizováno toto průřezové téma:

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – *Rozvoj schopností poznávání (*řešení problémů, dovedností pro učení a studium) - 1. až 5. ročník
Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti – 1. až 5. ročník

Výchovně a vzdělávací strategie vedoucí ke klíčovým kompetencím

Kompetence k učení

- rozvíjíme u žáka paměť a logické myšlení, zařazujeme matematické hádanky, rébusy, kvízy
- vedeme žáky k řešení základních matematických operací (odhad výsledku, vyhodnocení správnosti výsledku, správný postup při řešení) a efektivnímu využití v běžném životě

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáka k samostatnému řešení problému a pomáháme hledat další řešení
- nabízíme úlohy a příklady vycházející z běžného života

- předkládáme modelové situace, u kterých žáci mohou aplikovat známé postupy

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům využít komunikační a informační prostředky pro řešení úkolů a spolupráci s ostatními
- zařazujeme práci s tabulkami a grafy
- vedeme žáky k užívání matematického jazyka a matematických symbolů

Kompetence sociální a personální

- uplatňujeme individuální přístup k žákům s poruchami učení
- posilujeme sebedůvěru žáka a samostatný rozvoj
- klademe důraz na vytvoření pravidel práce v týmu i ve skupinách (spolupráce, ohleduplnost, rozdělení rolí, organizace práce)

Kompetence občanské

- zařazujeme úlohy, které se týkají ekologie
- respektujeme zvláštnosti žáka (sociální, etnické, intelektové, věkové)

Kompetence pracovní

- rozvíjíme smysl pro povinnost
- vyžadujeme celé dokončení práce
- nabízíme žákům projekty a další činnosti jako modelování, výroba těles, práce s různými materiály (papírem, kovem, textilem, dřevem)

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využití matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření, a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů

- rozvíjení logického myšlení, řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života, k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrole při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protikladů

Matematika – 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-3-1-01 M-3-1-02 M-3-1-03 M-3-1-04 M-3-1-05 M-3-2-01 M-3-2-02 M-3-3-01 M-3-3-02 *M-3-2-02p* *M-3-3-01p* *M-3-1-01p*	Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti Zobrazí číslo na číselné ose Sčítá a odčítá přirozená čísla do 20 bez přechodu 10, při sčítání využívá komutativnost sčítání Řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace Seznamuje se s orientací v čase - hodina jako část dne Doplňuje tabulky čísly Rozezná, pojmenuje a modeluje čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh Porovná velikosti tvarů *Rozlišuje školní potřeby a hračky* *Rozpoznává základní barvy* *Rozlišuje velikosti* *Zvládá orientaci v prostoru* *Seznamuje se s geometrickými tvary* *Porovnává množství předmětů* *Počítá v daném souboru na konkrétních předmětech, počítadle, na prstech (názor)* *Přiřazuje čísla k danému počtu, čte a píše čísla* *Ovládá číselnou řadu vzestupnou i sestupnou, porovnává množství, rozkládá čísla* *Sčítá a odčítá, dočítá, řeší jednoduché slovní úlohy* *Seznamuje se s matematickými pojmy +, -, =, <, > a umí je zapsat*	**Číslo a početní operace** Číselná řada do 20, číselná posloupnost v tabulkách a zobrazení na číselné ose, zápis a čtení čísel, porovnávání čísel, součet a rozdíl bez přechodu 10, zobrazení na číselné ose. **Závislosti, vztahy a práce s daty** Slovní úlohy s aplikací naučených početních operací, hodina v denním režimu, porovnávání čísel, vztahy mezi čísly. **Geometrie v rovině a v prostoru** Rovinné útvary a jejich porovnávání. ***Závislosti, vztahy a práce s daty*** *Nahoře, dole, uprostřed, pod, nad, vlevo, vpravo, před, za, první, poslední, vpředu, vzadu,* *mnoho, málo, více, méně, stejně,* *malý, velký, dlouhý, krátký, vysoký, nízký.* ***Geometrie v rovině a v prostoru*** *Kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník, koule, krychle, válec.* ***Číslo a početní operace*** *Obor přirozených čísel do 5.*	**OSV 1a**

Matematika – 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-3-1-01	Počítá předměty v daném souboru po desítkách Vytváří soubory s daným počtem prvků do 100	**Číslo a početní operace** Číselná řada do 100 s použitím jednotek různých veličin, porovnávání čísel,	**OSV 1a**
M-3-1-02	Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100	početní operace do 100 s přechodem přes desítku,	
M-3-1-03	Užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti Zobrazí číslo na číselné ose	násobilka do 5, slovní úlohy s aplikací naučených početních operací.	
M-3-1-04	Sčítá a odčítá přirozená čísla do 100 s přechodem 10 Užívá násobilku 1, 2, 3, 4, 5	**Závislosti, vztahy a práce s daty**	
M-3-1-05	Řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace	Orientace v čase,	
M-3-2-01	Seznamuje se s orientací v čase s aplikací na praktický život - hodina (15, 30, 45, 60 minut) Doplňuje tabulky, číselné řady	vztahy mezi čísly, logické řady. **Geometrie v rovině a v prostoru**	
M-3-2-03	Měří úsečku v cm Rýsuje bod, přímku, úsečku	Rovinné útvary, bod, přímka, úsečka, prostorové útvary.	
M-3-3-02	Porovná velikosti tvarů a těles		
M-3-3-03	Rozezná, pojmenuje a modeluje kvádr, krychli, kouli		
M-3-2-02p	*Modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek*	***Závislosti, vztahy a práce s daty***	
M-3-2-03p	*Seznamuje se s mincemi* *Aplikuje počítání v daném souboru na konkrétních předmětech, počítadle, na prstech (názor)*	*Manipulační činnosti s konkrétními předměty,* *porovnávání, třídění, klasifikace podle různých kritérií,* *mince.*	
M-3-3-03p	*Poznává jednoduché geometrické tvary*	***Geometrie v rovině a prostoru*** *Kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník, koule, krychle, válec.*	
M-3-1-02p	*Čte a píše čísla v oboru do 10* *Vytváří soubory prvků podle daných kritérií* *Používá symboly < >= a umí je zapsat* *Používá číselnou řadu vzestupnou a sestupnou* *Přiřazuje, porovnává a rozkládá čísla* *Sčítá a odčítá přirozená čísla v oboru do 10* *Upevňuje početní spoje, dočítá* *Řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání*	***Čísla a početní operace*** *Obor přirozených čísel do 10,* *číselná osa,* *porovnávání a rozklad čísel,* *sčítání a odčítání.*	

Matematika – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-3-1-01 M-3-1-02 M-3-1-03 M-3-1-04 M-3-1-05 M-3-2-01 M-3-2-02 M-3-2-03 M-3-3-02 M-3-3-03 *M-3-1-01p* *M-3-1-02p* *M-3-1-04p* *M-3-1-05p* *M-3-2-02p* *M-3-2-03p* *M-3-3-01p* *M-3-3-02p*	Používá přirozená čísla k modelování reálných situací Počítá v daném souboru po stovkách do 1000 Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000 Užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti Zobrazí číslo na číselné ose Pamětně sčítá a odčítá 100 a 10 Písemně sčítá a odčítá do 1000 Zaokrouhluje na 10 a na 100 Užívá násobilku 0 – 10 Dělí v oboru násobilky a určí zbytek Řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace Provádí jednoduché převody jednotek s aplikací na praktický život Seznamuje se s orientací v čase s aplikací na praktický život Popisuje jednoduché závislosti, doplňuje tabulky a schémata Porovnává čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh, úsečku Odhaduje délku úsečky, měří úsečku, čtverec, obdélník, trojúhelník Rozezná, pojmenuje a rýsuje přímku, polopřímku, polopřímku opačnou, lomenou čáru Rozezná, pojmenuje a modeluje válec, kužel *Vytváří soubory prvků podle daných kritérií* *Používá číselnou řadu vzestupnou a sestupnou* *Přiřazuje, porovnává (stejně, více, méně) a rozkládá čísla* *Seznamuje se s násobilkou dvou v oboru do 20* *Seznamuje se s numerací do 100* *Počítá v daném souboru prvků do 20* *Čte a píše čísla v oboru do 20* *Sčítá a odčítá jednociferná čísla do 20 bez přechodu* *Sčítá a odčítá jednociferná čísla do 20 s přechodem* *Zdokonaluje se v početních spojích, dočítá, řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání* *Doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel* *Orientuje se v prostoru a podle pokynů vytváří modelové situace* *Prakticky počítá s mincemi do 20* *Pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit* *Rýsuje přímé a křivé čáry, užívá pravítko, rýsuje a označuje úsečky* *Používá pravítko*	**Čísla a početní operace** Sčítání a odčítání do 1000, pamětní i písemné, číselná řada do 1000, porovnávání čísel, početní operace do 1000, zaokrouhlování čísel, násobilka 0 – 10, dělení se zbytkem, slovní úlohy s aplikací naučených početních operací. **Závislosti, vztahy a práce s daty** Převody jednotek (mm, cm, m), orientace v čase (rozčlení hodinu po min.), tabulky, logické úlohy, schémata vycházející z praktického života. **Geometrie v rovině a prostoru** Rovinné útvary a jejich porovnávání a měření, měření úseček (cm, mm), rýsování rovinných útvarů (lomená čára, polopřímka, opačná polopřímka, různoběžka), prostorové útvary – válec, kužel. ***Čísla a početní operace*** *Obor přirozených čísel do 20,* *na konkrétních předmětech, počítadle, na prstech (názor),* *porovnávání čísel,* *rozklad čísel,* *sčítání a odčítání,* *násobilka 2* ***Závislosti, vztahy a práce s daty*** *Tabulky, schémata,* *slovní úlohy a modelové situace,* *počítání s mincemi.* ***Geometrie v rovině a prostoru*** *Úlohy na orientaci v prostoru, rýsování.*	**OSV 1a**

Matematika – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-5-1-01 M-5-1-02 M-5-1-03 M-5-1-04 M-5-1-05 M-5-1-06 M-5-2-01 M-5-2-01	Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení Čte a zapisuje čísla do 1 000.000 Písemně sčítá a odčítá čísla do 1 000.000 Písemně vynásobí a vydělí jednociferným číslem Zaokrouhluje přirozená čísla na 1000 a 10.000 Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací V oboru přirozených čísel řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života Využívá názorných obrázků k určování 1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10 celku Vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny Porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) Vyhledává a sbírá data Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	**Čísla a početní operace** Číselná řada do 1 000.000, písemné početní operace v oboru do 1 000.000, vlastnosti početních operací, číselná řada do 1 000.000, zaokrouhlování, vlastnosti početních operací, aplikované úlohy v probíraném oboru čísel, zlomky. **Závislosti, vztahy a práce s daty** Vztahy a práce s daty, grafy a diagramy.	**OSV 1a**
M-5-3-01 M-5-3-02 M-5-3-03 M-5-3-04 M-5-3-05	Rýsuje kružnici, trojúhelník, rozezná, pojmenuje a modeluje jehlan Vypočítá obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku sečtením délek jeho stran Sestrojí rovnoběžky Určí obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary	**Geometrie v rovině a prostoru** Rýsování základních útvarů v rovině, výpočet obvodu a obsahu rovinných útvarů, měření jednotek délky a jejich převody, rýsování základních útvarů v rovině, vyhledávání osově souměrných útvarů, prostorové útvary – jehlan	
M-5-1-02p *M-5-1-03p* *M-5-1-04p* *M-5-4-01p*	*Čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose* *Sčítá a odčítá jednotky bez přechodu i s přechodem desítek* *Sčítá a odčítá dvojciferná čísla (zpaměti i písemně)* *Využívá vztahu o n-více, o n-méně* *Seznamuje se s názorem s řadami násobků čísel 2 až 10 do 100, dělení provádí podle svých schopností* *Používá tabulku násobení* *Provádí záměnu činitelů* *Využívá vztahu n-krát více (n-krát méně)*	***Čísla a početní operace*** *Obor přirozených čísel do 100,* *sčítání a odčítání,* *násobení a dělení do 100.* ***Aplikační úlohy*** *Zábavné úlohy, kvízy, rébusy, doplňovačky.* *Závislosti, vztahy a práce s daty* *Úlohy na orientaci v prostoru a čase,* *jednotky hmotnosti, délky a času (kilogram, hodina, centimetr,*	

M-5-2-02p	Zapisuje a řeší jednoduché slovní úlohy Používá jednotky hmotnosti, délky, času a objemu Orientuje se a čte v jednoduché tabulce Seznamuje se s početními úkony s penězi	metr), tabulky, peníze.	
M-5-3-01p M-5-3-02p	Umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami Měří a porovnává délku úsečky Rozumí pojmům bod, úsečka, přímka, vytváří základní útvary v rovině	***Geometrie v rovině a v prostoru*** Základní útvary v rovině, bod, čára, přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek v rovině, úsečka, délka úsečky, trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník, kružnice, kruh.	

Matematika – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-5-1-01 M-5-1-02 M-5-1-03 M-5-1-04 M-5-4-01 M-5-1-05 M-5-1-06 M-5-1-07 M-5-1-08	Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení Písemně sčítá a odčítá víceciferná čísla v oboru přirozených čísel Písemně násobí víceciferná čísla, dělí víceciferným číslem Čte a zapíše čísla v oboru přirozených čísel, zaokrouhluje Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel Řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel Vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny Sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem, pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života Přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu Znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 Nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě, vyznačí je na číselné ose	**Čísla a početní operace** Početní operace v oboru přirozených čísel, odhady výsledků, využívá a aplikuje vlastnosti početních operací (komutace, asociace), aplikované úlohy, zlomky (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny), desetinná čísla – desetiny, setiny (jednoduché početní operace), Záporná čísla na číselné ose. Nestandardní aplikační úlohy a problémy Logické úlohy a kvízy.	**OSV 1a**
	Vyhledává a sbírá data Čte a sestavuje tabulky a diagramy Orientuje se v jízdním řádu	**Závislosti, vztahy a práce s daty** Vztahy a práce s daty, diagramy a grafy, jízdní řády.	
M-5-3-01 M-5-3-02 M-5-3-03 M-5-3-04 M-5-3-05	Rýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici Sčítá a odčítá graficky úsečky Sestrojí střed a osu úsečky pomocí kružítka Rýsuje rovnoběžky a kolmice Vypočítá povrch kvádru a krychle pomocí čtvercové sítě Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti osově souměrné útvary Rozpozná rovnoběžník a lichoběžník Sestrojí síť krychle a kvádru pomocí čtvercové sítě	**Geometrie v rovině a v prostoru** Rýsování základních útvarů v rovině, měření jednotek délky a jejich převody, užití kolmic a rovnoběžek při rýsování rovinných útvarů, vyhledávání osově souměrných útvarů, síť krychle a kvádru.	
M-5-1-02p	*Čte, píše a porovnává čísla v oboru do 1000* *Rozeznává sudá a lichá čísla* *Sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvojciferná a trojciferná čísla*	***Čísla a početní operace*** *Obor přirozených čísel do 1000,*	

	Zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách	sčítání a odčítání, zaokrouhlování,	
M-5-1-03p	Upevňuje násobky čísel 2 - 10 do 100	násobilka,	
M-5-1-04p	Tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100	práce s kalkulátorem,	
M-5-4-01p	Umí používat kalkulátor	slovní úlohy,	
	Zapisuje a řeší jednoduché slovní úlohy	aplikační úlohy,	
M-5-2-01p	Užívá a ovládá jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti, času	matematické hry a obrázky, doplňovačky.	
	Vyhledává a třídí jednoduchá data	**Závislosti, vztahy a práce s daty**	
M-5-2-02p	Zvládá početní úkony s penězi	Jednotky hmotnosti, délky a času, převody,	
M-5-3-01p	Pozná základní tělesa	peníze, kategorizace jednoduchých dat.	
M-5-3-02p	Znázorňuje, rýsuje a označuje základní rovinné útvary	**Geometrie v rovině a v prostoru**	
M-5-3-03p	Sestrojuje rovnoběžky a kolmice	Základní útvary v prostoru kvádr, krychle, koule, válec,	
M-5-3-05p	Určuje osu souměrnosti překládáním papíru	osová souměrnost, rýsování.	

Informatika – 1. stupeň

Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy.

Časová dotace:

	4.r.	5.r.
Informatika	1	1

Průřezová témata

V tomto předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání - rozvíjí dovednosti pro učení a studium řešení problému a rozhodovací dovednosti, rozpozná problém, respektuje druhé, vytváří si povědomí o kvalitách, typu odpovědnosti, spolehlivosti – 4., 5. ročník
Kreativita - rozvíjí rysy kreativity (pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak) – 4., 5. ročník

Morální rozvoj

Řešení problému a rozhodovací dovednosti - vyhledává problém – 4., 5. ročník
Hodnoty, postoje, praktická etika - respektuje druhé, vytváří si povědomí o kvalitách typu odpovědnosti, spolehlivosti – 4., 5. ročník

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech
Objevujeme Evropu a svět - porovnává data - využívá elektronického styku pomocí internetu (chat, ICQ, mail) – 4., 5. ročník
Jsme Evropané – 5. ročník, porovnává data

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

Fungování a vliv médií ve společnosti - hodnotí vliv médií na každodenní život občana – 4., 5. ročník

Tematické okruhy produktivních činností

Tvorba mediálního sdělení - používá internet pro tvorbu různých sdělení – 4., 5. ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Pracujeme s informacemi a odbornou literaturou.
- Podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi.
- Cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky.
- Podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků.

Kompetence sociální a personální

- Do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.

Kompetence občanské

- Snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance).

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Dodržujeme vymezená pravidla.
- Dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků.
- Dodržujeme zásady bezpečnosti práce.
- Sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů.

Kompetence digitální

- pomáháme žákům ovládat digitální zařízení, aplikace a služby a využívat je v běžném životě tak, aby si usnadnili a zefektivnili práci
- pomáháme žákům bezpečně komunikovat na sítích a sdílet informace a kriticky je posuzovat
- seznamujeme žáky s internetem a orientací v něm, učíme žáky třídit a filtrovat informace.
- pomáháme žákům samostatně se rozhodovat, které technologie pro jakou činnost nebo řešený problém použít
- pomáháme žákům v rozvíjení morálních hodnot a k etickému chování při využívání digitálních technologií

Informatika – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Digitální technologie			
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	- pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace	Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru	
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí	- propojí digitální zařízení a uvede bezpečností rizika, která s takovým propojením souvisejí	Propojení technologií, internet Bezdrátové připojení	
I- 5-4-03 dodržuje bezpečností a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	- dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením - pamatuje si chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj - rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	Otevírání souborů Přehrávání zvuků Práce se soubory Sdílení dat, cloud	
MDÚ			
I-5-4-01p najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu	*pojmenuje jednotlivá zařízení, se kterými pracuje a popíše, k čemu je využívá* *uvede různé příklady využití digitálních technologií (telefon, tablet, navigace, digitální fotoaparát, kamera, čtečka kódů, bankomat)* *najde a spustí z plochy známou aplikaci, se kterou již pracoval*	*Digitální zařízení, zapnutí a vypnutí zařízení nebo aplikaci, ovládání myši, kreslení čar, vybarvování, používání ovladačů, psaní slov na klávesnici* *spuštění aplikace z plochy* *práce se soubory*	
I-5-4-03p popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi	*zapíná, vypíná bezpečně digitální zařízení, se kterým pracuje* *rozpozná zvláštní chování počítače, se kterým má předchozí zkušenost, a přivolá pomoc dospělého* *vybírá podle zadaných kritérií informace, které o sobě může zveřejnit*	*ukládání práce do souboru, vypínání digitálních zařízení* *práce s internetem, sdílení dat*	

Data, informace a modelování			
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout,	- sdělí informaci obrázkem - předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel	piktogramy, emodži	
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	-popíše situaci, kterou opakovaně řeší, popíše postup rozhodování a postup řešení situace	popis opakovaných životních situací (ranní vstávání, psaní úkolů, čištění zubů atp.)	
I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	- zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text - zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky	kód, morseovka, šifra pixel, rastr, rozlišení myšlenkové mapy, schémata, tabulky, diagramy	
MDÚ			
I-.5-1-01p vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby, na základě dat	*- kóduje i dekóduje informaci obrázkem i textem (využití piktogramů, symbol, nápisů, které žáka obklopují - např. školní informační cedule, dopravní značky)* *- sdělí informaci slovně, symbolem, obrázkem* *- předá informaci ze svého praktického života zakódovanou pomocí textu či čísel (např. zápis domácího úkolu, sebehodnocení, zápis služeb)* *- zakóduje a dekóduje text, se kterým se opakovaně setkává*	*piktogramy, emodži* *kód, morseovka, šifra* *pixel, rastr, rozlišení* *myšlenkové mapy, schémata, tabulky, diagramy*	
I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	*- popíše jednoduchou situaci, kterou opakovaně řeší (např. psaní domácího úkolu, chování o přestávce), jak postupuje a jaká rozhodnutí uskutečňuje* *- odpovídá na otázky k této jednoduché situaci na základě své zkušenosti*	*popis opakovaných životních situací (ranní vstávání, psaní úkolů, čištění zubů atp.)*	

Informatika – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Informační systémy			
I-5-3-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat	-pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech	data, druhy dat	
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	- doplní posloupnost prvků - umístí data správně do tabulky -doplní prvky v tabulce - v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný	doplňování tabulky a datových řad kritéria kontroly dat vizualizace dat v grafu	
MDÚ			
I-5-3-01p v y systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky	*-uvede příklady skupin objektů ve svém okolí (např. naše škola, moje rodina, potraviny)* *- rozlišuje shodné a odlišné vlastnosti objektů* *- řadí prvky (forma textu, obrázku, modelu) do seznamů* *- přiřadí objekty (předměty, soubory) do skupin podle daných kritérií*	*data, druhy dat*	
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	*- doplní prvky v existující tabulce (prvky - předměty, obrázky, text, nejprve v prostoru, na papíře)* *- pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech, ve školním prostředí (např. rozvrh hodin, jídelníček)*	*doplňování tabulky a datových řad, kontrola dat, vizualizace dat v grafu*	
Algoritmizace a programování			
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy, pro řízení pohybu a reakcí postav	ovládání pohybu postav násobné postavy a souběžné reakce	
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	- v programu najde chybu a opraví ji		
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy	- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém -používá události ke spuštění činnosti postav	hledání cesty, schémata, obrázkové modely	
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu,	- přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - upraví program pro obdobný problém	animace střídáním obrázku spuštění pomocí událostí	

najde a opraví v něm případnou chybu	- používá podmínku k ukončení opakování, rozpozná, kdy je podmínka splněna - ovládá více postav pomocí zpráv	podmínky a jejich splnění vysílání zpráv mezi postavami čtení programů programovací projekt	
MDÚ			
I-5-2-01p sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	*- pohybuje se osobně nebo zprostředkovaně v prostředí labyrintu* *- s pomocí předmětů, obrázků, textu, znaků znázorní posloupnost jednoduchého postupu* *-nakrokuje řešení jednoduchého problému, který opakovaně řeší (např. cesta do školy)*	*řešení problému krokováním - postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu, příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy*	
I-5-2-02p popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	*- řeší jednoduchý problém (např. pravidla pro práci s PC, mytí rukou, příprava na hodinu, úklid pracovního místa) po jednotlivých krocích podle návodu*	*algoritmus, sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci*	
I-5-2-03p v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy	*- používá různé formy zápisu postupů pomocí obrázků, značek, symbolů či textu* *- přečte, porozumí krokům ve známém postupu* *- rozpozná situaci využívající opakovaně použitelné postupy* *- sestaví podle předlohy funkční postup řešící konkrétní jednoduchou situaci* *-rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát (např. řady předmětů, symbolů, obrázků, cyklus rok, roční období, měsíc, týden, den)*	*experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí* *nalezení chyby a oprava kódu*	

ČLOVĚK A JEHO SVĚT – *1. stupeň*

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky a zdraví. Tematicky uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávací obsah Člověka a jeho svět je na 1. stupni vyučován v této časové dotaci:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Prvouka	2	2	2	-	-
Vlastivěda	-	-	-	1	2
Přírodověda	-	-	-	2	1

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

- **Místo, kde žijeme** - důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků i na dopravní výchovu, postupné rozvíjení vztahu k zemi a národní cítění
- **Lidé kolem nás** - upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, rozlišování blízkých příbuzenských vztahů v rodině, seznámení se se základními právy a povinnostmi, globálními problémy přírodního prostředí; objevování Evropy a světa
- **Lidé a čas** - orientace v dějích a čase, současnost a minulost v našem životě
- **Rozmanitost přírody** - poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody, základní podmínky života, ekosystémy
- **Člověk a jeho zdraví** - základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Prvouka, Vlastivěda a Přírodověda** na 1. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- **Sociální rozvoj**

Komunikace (lidské vztahy, vzájemné poznávání ve skupině, naslouchání, komunikace v různých situacích) - 1. až 5. ročník
Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění) - 1. ročník
Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo, projekt ,,Zdravé zuby" moje vztahy k druhým lidem a okolí, moje učení) - 1. až 5. ročník
Seberegulace a sebeorganizace (cvičení sebekontroly a sebeovládání) - 1. ročník (plánování učení a studia) - 4. ročník

Multikulturní výchova (MV)

- **Kulturní rozdíly** (vlastní kulturní zakotvení) - 3. ročník
- **Etnický původ** – *původ* (odlišnost lidí a jejich rovnost, různé způsoby života) - 5. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- **Evropa a svět nás zajímá** (Naše vlast a Evropa, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa) - 4. a 5. ročník

Environmentální výchova (EV)

- **Ekosystémy** (les) - 3. ročník
- **Základní podmínky života** (voda, vzduch, přírodní zdroje) - 3. a 4. ročník
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** (doprava, bezpečnost, cesta do školy, ochrana přírody, chování v přírodě, změny v krajině - 1. až 3. ročník
- **Vztah člověka k prostředí** (naše obec) - 3. ročník (zdravá výživa, hygiena) - 4.ročník

Výchova demokratického občana (VDO)

- **Občanská společnost a škola (umíme se chovat, školní řád)** – 1. ročník (naše město), 3. ročník (Pr), 4. ročník – Vl, 5. ročník – Vl
- **Formy participace občanů v politickém životě** - 5. ročník – Vl (zastupitelstva, politická angažovanost občanů)
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** – 5. ročník – Vl (zákonodárné orgány)

Výchovně a vzdělávací strategie vedoucí ke klíčovým kompetencím

Kompetence k učení

- Pracujeme s informacemi a odbornou literaturou.
- Vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat.
- Podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi.
- Učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska.
- Cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů.
- Směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním.

- Umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni.
- Učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení.
- Vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky.
- Učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů.
- Podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů.
- V případě možnosti je vedeme k praktickému ověření správnosti řešení problémů a k tomu, aby uměli přijmout důsledky svých rozhodnutí.
- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností.

Kompetence komunikativní

- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami.
- Podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků.
- Učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí.
- Do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi.
- Učíme žáky předcházet a řešit problematiku šikany a dalších negativních projevů chování.
- Vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování.
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

Kompetence občanské

- V žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie.
- Snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance).

- Vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí.
- Utvářímе v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví.
- Podporujeme program protidrogové prevence.
- Vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí.
- V případě potřeby spolupracujeme s pedagogicko-psychologickými poradnami.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Dodržujeme vymezená pravidla
- Dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků.
- Dodržujeme zásady bezpečnosti práce.
- Sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů.
- Vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných.

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:
- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, péče o vlastní zdraví a bezpečnost sebe i druhých

Prvouka – 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-3-5-01	Zná základní části těla	**Člověk a jeho zdraví**	**OSV 1a**
ČJS-3-5-02	Uplatňuje základní hygienické návyky v režimu dne s prevencí nemocí	Základní stavba těla (jednoduchý popis),	**OSV 1b**
ČJS-3-5-03	Snaží se dodržovat zásady bezpečného chování s prevencí úrazů	denní režim, zdravá výživa, pohyb, prevence, nemoc, úraz,	**OSV 1c**
ČJS-3-5-04	Snaží se dodržovat práva a povinnosti stanovené pravidly třídy	poranění, přivolání pomoci, bezpečí na silnici,	**OSV 2c**
ČJS-3-3-01	Snaží se dodržovat pravidla silničního provozu jako chodec	osobní bezpečí, modelové situace, trávení volného času,	
ČJS-3-3-03	Chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi	chování v krizových situacích, plán,	**VDO 1**
ČJS-3-2-01	V případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě	škola, pravidla třídy, zásady slušného chování (kulturní akce,	**EV 3**
ČJS-3-2-02	Reaguje na pokyny dospělého při vyhlášení poplachu	návštěva institucí).	
ČJS-3-1-01	Orientuje se v denním režimu	**Lidé a čas**	
	Rozlišuje děj v kratším časovém sledu – minulost, přítomnost, budoucnost	určování času v denním režimu – hodiny časové jednotky – rok,	
	Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v užší rodině, na příkladech ze své rodiny	měsíc, den, Vánoce, Velikonoce, regionální události, zvyky a	
	pojmenuje etapy lidského života	tradice.	
	Seznamuje se s odlišnostmi spolužáků a lidí, se kterými je v kontaktu	**Lidé kolem nás**	
ČJS-3-4-01	Rozpozná různá povolání a pracovní činnosti podle	Rodina, mezilidské vztahy tolerance k odlišnostem, dětství,	
ČJS-3-4-02	různých indicií (obrázky, pantomima, klíčová slova)	dospělost, stáří,	
	Vnímá místo svého bydliště jako svůj domov	běžná povolání, práce rodičů.	
	Orientuje se v místě svého bydliště a školy		
	Najde cestu na známé místo	**Místo, kde žijeme**	
	Rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí školy, určí vhodná místa pro trávení	Škola, bydliště činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do	
	volného času	školy, orientační budovy.	
	Pozoruje a slovně popíše viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních	**Rozmanitost přírody**	
	obdobích podle obrázků a	Roční období a jejich typické znaky, proměny přírody,	
	vlastních zkušeností	rostliny a ekosystémy v bezprostředním okolí	
	Na konkrétních příkladech rozliší rostlinu bylinu, keř, strom		
	Pozná některé stromy listnaté a jehličnaté		
	Zná některá domácí a volně žijící zvířata		
ČJS-3-1-01p	*Osvojuje si orientaci v okolí svého bydliště a v okolí školy*	***Místo, kde žijeme***	
		Základní orientace v okolí bydliště a školy	
		Naše třída, naše škola a okolí školy	
		Základy bezpečnosti doma, ve škole a na cestě do školy, pravidla	
		chování a pravidla silničního provozu	
ČJS-3-1-03	*Seznamuje se s nejvýznamnějšími místy v obci, ve městě*	*Významná místa v obci, ve městě*	
		Lidé kolem nás	
ČJS-3-2-01p	*Zná role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské*	*Rodina a společnost role členů rodiny, práva a povinnosti v*	

	vztahy Zná a popisuje zařízení bytu, ví a umí vyprávět o tom, co kdo dělá Má osvojené základy společenského chování Správně rozpoznává a používá vhodné chování k rodičům, k sourozencům, správně se chová v obchodě, ve škole, ke spolužákům a dospělým Projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	rodině, příbuzenské vztahy, život a funkce rodiny, mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování, jednání v obchodě, na poště, u lékaře.	
ČJS-3-3-01p	Ví, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi Pojmenovává nejběžnější povolání a pracovní činnosti Zvládá jednoduchou orientaci v čase Zná rozvržení svých denních činností Rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti Poznává různé lidské činnosti	***Lidé a čas*** Orientace v čase určování času - roční období, den, týden, měsíce, rok, kalendář, určování času a měření času, práce lidí.	
ČJS-3-4-02p	Vyjmenuje roční období a zná jejich charakteristiku Popisuje a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích Pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat Pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami Uplatňuje základní zásady chování v přírodě	***Rozmanitost přírody*** Příroda v ročních obdobích znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli. Živočichové - druhy a způsob života, životní podmínky, výživa, stavba těla u vybraných druhů a jejich význam pro člověka. Plody přírody – pozná základní druhy ovoce a zeleniny. Ochrana přírody - chování k přírodě, péče o životního prostředí, třídění odpadů a jejich likvidace, živelné pohromy a ekologické katastrofy.	
ČJS-3-5-01p ČJS-3-5-02p	Uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu Pojmenuje hlavní části lidského těla Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných Dokáže sdělit své zdravotní potíže a pocity	***Člověk a jeho zdraví*** Péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim, zdravá strava a pitný režim, význam aktivního pohybu, osobní a intimní hygiena, Osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu. Lidské tělo - části lidského těla, hlavní orgány, rozdíly mezi mužem a ženou, drobné úrazy a poranění, předcházení úrazům.	

Prvouka – 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-3-1-01 ČJS-3-1-02	Vyznačí v jednoduchém plánu místo školy Při vycházce poznává okolí školy a obce, seznamuje se s typem krajiny Popíše slovně cestu do školy Pozoruje a popíše změny v obci, rozliší možná nebezpečí v obci	**Místo, kde žijeme** Plán, schematické značení, okolí školy a obce, bezpečná cesta do školy, bydliště, význačné budovy (pošta, OÚ, nádraží).	**OSV 1b** **OSV 1c** **OSV 2c** **VDO 1** **EV 3**
ČJS-3-2-01 ČJS-3-2-02	Porovnává role členů v rodině Vyjádří vlastními slovy zájem o určitá povolání	**Lidé kolem nás** Rodina, role jednotlivých členů, vztahy, povolání členů rodiny, běžné profese kolem nás.	
ČJS-3-3-01 ČJS-3-3-02 ČJS-3-3-03	Spojuje činnosti denního režimu s příslušnou hodinou Rozlišuje děj v časovém sledu v průběhu školního roku, užívá pojem vloni Poznává historické památky v obci Porovnává způsob bydlení dnes a v minulosti na základě obrázků a četby Zařadí svátky do ročního období	**Lidé a čas** Určování času v denním režimu – hodiny, časové jednotky – rok, měsíc, týden, den, bydlení, předměty denní potřeby, regionální památky minulosti, zvyky a tradice, svátky.	
ČJS-3-4-01 ČJS-3-4-02	Pozoruje, porovnává a slovně popíše viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích, ve dne a v noci, podle obrázků a vlastních zkušeností Rozliší ovoce a zeleninu Pojmenuje jehličnaté a listnaté stromy, včetně ovocných, ovocné keře, některé byliny Pojmenuje a přiřadí mláďata domácích zvířat Zařadí volně žijící zvířata do typického prostředí Uvede příklady, jak chránit přírodu	**Rozmanitost přírody** Roční období, den a noc, rostliny, živočichové, ovoce, zelenina, ochrana přírody (chování v přírodě, třídění odpadu).	
ČJS-3-5-01 ČJS-3-5-02 ČJS-3-5-03 ČJS-3-5-04	Chrání své zdraví správnou životosprávou Poznává své tělo, ošetří si drobná poranění Dodržuje pravidla silničního provozu jako chodec Zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit Oznámí rodičům či ve škole každé setkání s cizími lidmi V případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě Seznamuje se v modelových situacích ohrožení bezpečí s možnými způsoby prevence a ochrany Reaguje na signály při vyhlášení poplachu	**Člověk a jeho zdraví** Základní stavba těla, osobní bezpečí, prevence úrazů, dopravní prostředky, základní pravidla pro chodce, denní režim – volný čas, zdravá výživa, pohyb a sport, seznámení s možnostmi krizových situací, nácvik evakuace.	
ČJS-3-1-01p	*Osvojuje si orientaci v okolí svého bydliště a v okolí školy* *Pokouší se zvládat cestu do školy a dbát na bezpečnost při cestě do školy*	***Místo, kde žijeme*** *Domov a jeho okolí, orientace v obci, adresa bydliště, místní*	

ČJS-3-1-03p	Prohlubuje si znalosti o významných místech v obci a ve městě	pověsti, tradice a zvyky, kulturní a historické zajímavosti. Škola, prostředí školy a život ve škole a jejím okolí, základy dopravní	
ČJS-3-2-01p	Poznává vztahy mezi širším okruhem rodinných příslušníků Dodržuje pravidla společenského chování Chová se adekvátně při setkání s cizími lidmi, s dospělými osobami Orientuje se v základních povoláních	výchovy. ***Lidé kolem nás*** Rodina a společnost role členů rodiny, práva a povinnosti v rodině, příbuzenské vztahy, život a funkce rodiny, mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování, jednání v obchodě, na poště, u lékaře.	
ČJS-3-3-01p	Dle svých možností se orientuje se v čase Zná rozvržení svých denních činností Rozlišuje děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	***Lidé a čas*** Orientace v čase určování času - roční období, den, týden, měsíce, rok, kalendář, určování času a měření času, práce lidí.	
ČJS-3-4-01p ČJS-3-4-02p	Seznamuje se s ročními obdobími Pozná základní druhy domácích a volně žijících zvířat Pozná základní druhy ovoce a zeleniny	***Rozmanitost přírody*** Příroda v ročních obdobích znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli. Živočichové - druhy a způsob života, životní podmínky, výživa, stavba těla u vybraných druhů a jejich význam pro člověka. Plody přírody – pozná druhy ovoce a zeleniny.	
ČJS-3-5-01p ČJS-3-5-02p	Pokouší se uplatňovat základní hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu, popíše své zdravotní potíže a pocity Pojmenuje hlavní části lidského těla Rozezná rizikové situace, dodržuje zásady bezpečného chování, neohrožuje své zdraví a zdraví druhých lidí Uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro chodce	***Člověk a jeho zdraví*** Péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim, zdravá strava a pitný režim, význam aktivního pohybu, osobní a intimní hygiena, Osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu. Lidské tělo - části lidského těla, hlavní orgány, rozdíly mezi mužem a ženou, drobné úrazy a poranění, předcházení úrazům.	

Prvouka – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-3-1-01 ČJS-3-1-02 ČJS-3-1-03	Nakreslí plán bydliště s označením svého domova a dalších míst Orientuje se v místní krajině a v nejbližším městě, s využitím mapy pojmenuje okolní obce a města Začlení obec do příslušného regionu, kraje Rozpozná přírodní a umělé prvky v krajině	**Místo, kde žijeme** Plán, schematické značení, práce s regionální mapou, okolí školy a obce, Pardubický kraj, okres Svitavy, Litomyšlsko Přírodní útvary a lidské výtvory v okolní krajině.	**OSV 1b** **OSV 2c** **VDO 1** **MKV 1** **EV 1** **EV 2**
ČJS-3-2-01 ČJS-3-2-02	Orientuje se v mezigeneračních vztazích a adekvátně reaguje v kontaktu s ostatními lidmi Vnímá a toleruje různé vlastnosti, chování a jednání lidí ve svém okolí Seznamuje se s činností některých povolání a regionálních firem	**Lidé kolem nás** Chování k vrstevníkům, dospělým, neznámým lidem, mezilidské vztahy, tolerance, spolupráce, školní řád, práva dítěte vlastní a společný majetek, různé pracovní profese, jejich význam, provázanost, místní firmy.	**EV 3** **EV 4**
ČJS-3-3-01 ČJS-3-3-02 ČJS-3-3-03	Využívá časové údaje při řešení denních situací v životě Rozlišuje a porovnává děj v minulosti, přítomnosti, budoucnosti Rozliší historické památky v regionu Interpretuje některé báje a pověsti spjaté s místem, v němž žije Zařadí do časových souvislostí zvyky obce	**Lidé a čas** Režim dne, střídání činností, zdravý životní styl, organizace dne ve škole i vlastního volného času, měření času, časová přímka,	
ČJS-3-4-02 ČJS-3-4-03	Seznamuje se s důležitostí vyváženosti přírody pro život na Zemi, rozlišuje přírodní děje Roztřídí některé přírodniny podle určujících znaků (živá – neživá př.) Porovnává vlastnosti látek a měří veličiny času, hmotnosti, objemu, délky, teploty s praktickým užitím jednotek (min, g, kg, l, ml, mm, cm, dm, m, °C) Vysvětluje změny látek a skupenství Užívá jednoduché nástroje a přístroje při jednoduchých pokusech Zařadí nejznámější druhy živočichů podle znaků a způsobů života (ptáci, savci, ryby, hmyz, plazi) Zdůvodňuje význam ovzduší a vodstva pro život	**Rozmanitost přírody** Živá a neživá příroda, voda (předměty plavou, neplavou, rozpustí se, rozpadnou se, skupenství kapalné, plynné, pevné) a vzduch, koloběh vody, déšť, vítr, bouřka, eroze, vlastnosti látek, skupenství jednoduché pokusy s využitím přístrojů (hodinky, váhy, odměrný válec, pravítko, metr, teploměr), stavba těla, místo výskytu, způsob obživy (ptáci, savci, ryby, hmyz, plazi, obojživelníci - zařazení).	
ČJS-3-5-01 ČJS-3-5-02 ČJS-3-5-03 ČJS-3-5-04	Uplatňuje zdravotně preventivní návyky s využitím znalostí o lidském těle Rozliší funkce smyslových orgánů Rozlišuje různá poranění a ukáže, jak je ošetřit Vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času a volí odpovídající způsoby ochrany V modelových situacích ohrožení bezpečí označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných situacích	**Člověk a jeho zdraví** Lidské tělo – některá ústrojí, smysly, úraz, nemoc, základy 1. pomoci, prevence, bezpečné a smysluplné trávení volného času, dopravní výchova, ochranné pomůcky, osobní bezpečí, modelové situace a jejich řešení. zámek, regionální historie Polabí, Jiří z Poděbrad, pověsti,	

		rozdíly života v minulosti a přítomnosti.	
ČJS-3-1-01p	*Orientuje se v okolí školy a ve městě. Popíše cestu do školy, dbá na bezpečnost při cestě do školy*	***Místo, kde žijeme***	
ČJS-3-1-03p	*Uvede nejvýznamnější místa v obci*	*Orientace v okolí školy, ve městě, v okolní krajině* *Základní pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty* *Místní pověsti, tradice, zvyky, významní občané*	
ČJS-3-2-01p	*Zná členy rodiny a jejich role, práva a povinnosti* *Dle svých schopností zvládá základy komunikace a společenského chování* *Pokouší se o toleranci k odlišnostem spolužáků*	***Lidé kolem nás*** *Rozšíření a prohloubení učiva 1. a 2. ročníku* *Zaměstnání rodičů, pomoc rodičům* *Chování při setkání s cizími lidmi, v rizikovém prostředí*	
ČJS-3-2-02p	*Rozlišuje základní povolání a pracovní činností*		
ČJS-3-3-01p	*Zvládá jednoduchou orientaci v čase* *Částečně rozpoznává, kolik je hodin* *Zná svůj denní program, snaží se dodržovat denní režim* *Rozlišuje děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*	***Lidé a čas*** *Seznámení s kalendářem* *Roční období, názvy měsíců a dnů, časové jednotky – hodina, den, týden, měsíc, rok* *Hodiny, dělení na časové jednotky*	
ČJS-3-4-01p	*Rozlišuje znaky ročních období*		
ČJS-3-4-02p	*Rozpoznává nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat* *Pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny, procvičuje si rozdíly mezi dřevinami a bylinami* *Pokouší se zvládat základní zásady chování v přírodě*	***Rozmanitost přírody*** *Příroda v jednotlivých ročních obdobích, oblečení, bezpečnost při hrách, živočichové a ptáci v jednotlivých obdobích*	
ČJS-3-4-03p	*Pokouší se provádět jednoduché pokusy se známými látkami*	*Jednoduché pokusy – tání ledu, bod varu…*	
ČJS-3-5-01p	*Dle svých schopností zvládá hygienické návyky a sebeobsluhu* *Pokouší se dodržovat zásady bezpečného chování*	***Člověk a jeho zdraví*** *Hlavní části lidského těla* *Smyslové ústrojí (zrak, sluch a péče o ně)* *Chování u lékaře, sdělování zdravotního stavu* *Ošetřování člena rodiny v případě nemoci* *První pomoc při drobném poranění, bodnutí hmyzu, uštknutí zmije...*	
ČJS-3-5-02p	*Sděluje své zdravotní potíže a pocity* *Pokouší se ošetřovat drobná zranění, seznamuje se se základy první pomoci*		

Vlastivěda – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-5-1-01 ČJS-5-1-02 ČJS-5-1-03 ČJS-5-1-04 ČJS-5-1-05 ČJS-5-1-06	Ukáže na mapě polohu Středočeského kraje a kraje sousedící Orientuje se na mapě podle světových stran (směrová růžice), zkoumá orientaci podle přírodních úkazů Porovnává různé druhy map, vyhledává a čte jednoduché mapové značky, určuje barvy mapy Vyhledá na mapě regionální zvláštnosti přírody (CHKO, NP) a historické památky Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest poznává Prahu jako hlavní město ČR, sídlo prezidenta a vlády pozná státní symboly	**Místo, kde žijeme** Mapy, značení, orientace světové strany, Litomyšl a okolí, typická krajina, místní památky a kultura a tradice, praktická orientace v plánku a mapě (př. geocaching), kreativní zpracování výletů, cest, práce ve skupině a týmu, Praha - hlavní město ČR, státní symboly.	**VMEGS 1**
ČJS-5-2-01 ČJS-5-2-02 ČJS-5-2-03 ČJS-5-2-04	Dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami Toleruje odlišné názory, obhájí při konkrétních činnostech své, popř. připustí svůj omyl, dokáže se dohodnout se spolužáky Rozpozná jednání a chování, které nelze tolerovat a která porušují základní lidská práva Používá peníze v běžných situacích	**Lidé kolem nás** Lidské vztahy, pravidla třídy – školní řád, pravidla diskuze, lidská práva, modelové situace a hraní rolí, hodnota peněz, hospodaření s kapesným.	
ČJS-5-3-01 ČJS-5-3-02 ČJS-5-3-03	Vytvoří ve skupině časovou přímku s využitím časových údajů Využívá různé zdroje k čerpání informací o minulosti na území naší vlasti Srovnává na vybraných ukázkách způsob života a práce na našem území od prvobytně pospolné společnosti po husitství	**Lidé a čas** Časová přímka osobních událostí, stávajících situací i historických mezníků, regionální muzea a skanzeny, osidlování našeho území, Staré pověsti české (OBRÁZKOVÉ), Karel IV.	
ČJS-5-1-01p *ČJS-5-1-02p* *ČJS-5-1-04p* *ČJS-5-1-03p* *ČJS-5-1-05p* *ČJS-5-1-06p*	*Pokouší se popsat polohu svého bydliště na mapě* *Snaží se orientovat na mapě ČR a určovat světové strany, zná region, ve kterém bydlí, jeho pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti* *Seznamuje se se základními informacemi o České republice a její poloze v Evropě* *Pokouší se sdělovat a popisovat zážitky z vlastních cest* *Postupně se seznamuje se státními symboly*	***Místo, kde žijeme*** *Orientace v obci podle plánu, orientace na mapě, mapa, barvy na mapě, značky, hlavní světové strany* *Poloha obce (města) v krajině* *Památné objekty v obci a okolí* *Regionální pohádky a pověsti, lidské obydlí dříve a nyní, proměny způsobu života, minulost kraje*	
ČJS-5-2-01p *ČJS-5-2-03p* *ČJS-5-2-04p*	*Postupně si osvojuje pravidla pro soužití v rodině, ve škole v obci* *Postupně rozpoznává ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých, seznamuje se se základními právy dítěte, právy a povinnostmi žáka školy* *Snaží se používat peníze v běžných situacích, odhadne cenu jednoduchého nákupu*	***Lidé kolem nás*** *Rodina, příbuzenské vztahy, datum narození, péče o estetické prostředí domova, role členů rodiny, práva a povinnosti v rodině, příbuzenské vztahy, základní práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, školní řád* *Rodinný rozpočet, nákupy, kapesné*	

ČJS-5-3-03p ČJS-5-3-04p	Porovnává svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi Seznamuje se s riziky půjčování peněz Postupně rozeznává rozdíl mezi životem dnes a v minulosti Seznamuje se s významnými regionálními událostmi a pověstmi Seznamuje se s nejvýznamnějšími kulturními, historickými a přírodními památkami v okolí svého bydliště	Rizika špatného hospodaření, spoření ***Lidé a čas*** Památné objekty v obci a okolí, regionální pohádky a pověsti Lidské obydlí dříve a nyní, proměny způsobu života Minulost kraje	

Vlastivěda – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-5-1-03 ČJS-5-1-04 ČJS-5-1-05 ČJS-5-1-06 ČJS-5-2-01 ČJS-5-2-02 ČJS-5-2-03 ČJS-5-2-04 ČJS-5-2-05 ČJS-5-3-01 ČJS-5-3-02 ČJS-5-3-03 ČJS-5-3-04 ČJS-5-3-05 *ČJS-5-1-01p* *ČJS-5-1-03p* *ČJS-5-1-02p* *ČJS-5-1-04p*	Orientuje se na mapě Evropy, vyhledává na mapě údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí Vyhledá na mapě přírodní a společenské zvláštnosti ČR Porovnává způsob života a přírodu ČR s jinými zeměmi Evropy, využívá poznatků z vlastních cest a cestopisných dokumentů Seznamuje se s hlavními orgány státní moci Vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy Využívá tištěné i digitální materiály k čerpání informací o minulosti na území naší vlasti Porovnává charakter školy od prvopočátku po současnost a způsob života dětí v různých obdobích Seznamuje se s některými vynálezy, které pomohly k rozvoji lidského společenství a průmyslu Seznamuje se s historickými mezníky světových válek *Popisuje své bydliště na mapě a pokouší se začlenit svou obec do příslušného kraje* *Částečně si osvojuje znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě* *Řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě* *Prohlubuje si znalosti o regionu*	**Místo, kde žijeme** Zpracování získaných materiálů pomocí ICT, prezentace, diskuze k tématům, časová přímka, historické souvislosti, Evropa, státy EU, hlavní přírodní a společenské zajímavosti typické pro některé státy, Zákonodárné orgány (vláda, parlament, senát, ministerstva), symboly státu a jejich význam **Lidé kolem nás** Soužití ve skupině a kolektivu, role jednotlivců, řešení konfliktů, demokratické fungování, duševní hodnoty, problémy konzumní společnost, reklama, etika, řešení těžkých životních situací, násilí, krizová centra, linka bezpečí, finanční gramotnost, konkrétní události a situace v komunitě, obci a regionu, účast na řešení vzniklých situací. **Lidé a čas** Práce s časovou osou, reálie minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik přírodní, společenské, kulturní a historické zajímavosti vybraných regionů, významné vynálezy a osobnosti našich dějin, 1. a 2. světová válka, koncentrační tábory, holocaust - s ohledem na pochopení významu státních svátků. ***Místo, kde žijeme*** *Orientace v obci, orientace podle plánu obce (města)* *Orientace na mapě, hlavní světové strany, druhy map, kompas, buzola* *Hranice státu, sousední státy*	**VMEGS 1** **VDO 1** **VDO 2** **VDO 3** **VDO 4**

ČJS-5-1-05p ČJS-5-1-06p ČJS-5-2-01p ČJS-5-2-03p ČJS-5-2-04p ČJS-5-3-03p ČJS-5-3-04p	Sděluje a popisuje poznatky a zážitky z vlastních cest Snaží se rozpoznávat státní symboly Snaží se dodržovat pravidla pro soužití ve škole, v rodině Dle svých schopností umí rozpoznávat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých Osvojuje si a částečně zná základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy Porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz Sestaví jednoduchý osobní rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů Částečně umí rozeznávat rozdíl mezi životem dnes a životem v minulosti Prohlubuje si znalosti regionálních pověstí a událostí Osvojuje si nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	Hlavní město Praha Místní oblast na mapě, Čechy, Morava, Slezsko Povrch a podnebí; města, regiony Zkušenosti z cestování, zážitky Státní symboly **Lidé kolem nás** Vztahy v rodině, chování ve společnosti, život a funkce rodiny, mezilidské vztahy Základní práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy; protiprávní jednání (krádež, šikanování, zneužívání, týrání) a jeho postih **Lidé a čas** Naše vlast v historii, pověsti z minulosti českého státu s využitím místní oblasti, proměny způsobu života; minulost kraje; významné historické objekty v regionu a ČR; regionální pověsti, tradiční lidové svátky, státní svátky a významné dny	

Přírodověda – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-5-4-01	Poukáže ve svém okolí na změny a problémy životního prostředí, objevuje propojenost živé a neživé přírody	**Rozmanitost přírody**	**OSV 1b**
		Enviromentální aktivity, účast na zlepšování prostředí školy, obce	**OSV 1c**
ČJS-5-4-02	Pomocí globu vysvětlí střídání dne a noci		**OSV 2c**
ČJS-5-4-03	Určí typy krajiny podle charakteristického vzhledu, rozlišuje typy půd	práce s globusem, zákonitosti střídání dne a noci,	**EV 2**
ČJS-5-4-04	Seznamuje se s oblastmi těžby některých nerostných surovin	nerostné suroviny - dřevo, uhlí, kaolín, kámen, písek,	**EV 4**
	Popíše stavbu a vývoj živočichů (savci, ptáci, ryby, obojživelníci)	země, voda, vzduch (O2, CO2), nerostné látky jednoduché	
	Zařadí volně žijící živočichy našeho regionu (ČR) do prostředí, ve kterém žijí	pokusy a animace,	
ČJS-5-4-05	Rozlišuje některé činnosti člověka v přírodě na škodlivé a prospěšné, uvědomuje si nutnost vyváženosti přírody a činnosti člověka	Litomyšl a okolí, typická krajina, savci, ptáci, ryby, obojživelníci, používání atlasů a klíčů, online zdrojů k orientaci v tématu a samostudiu.	
ČJS-5-4-06	Uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany	ekologické a enviromentální aktivity	
ČJS-5-4-07	Připraví některý jednoduchý pokus, na kterém ukáže růst rostlin, přítomnost kyslíku v ovzduší a podobně	ochrana člověka při mimořádných situacích	
		Člověk a jeho zdraví	
ČJS-5-5-01	Vysvětlí základní životní funkce orgánových soustav, poznatky propojuje s podporou vlastního zdravého způsobu života	Vybrané orgánové soustavy, životní etapy a vývoj jedince, plánování času pro učení, práci, zábavu a odpočinek,	
ČJS-5-5-02	Rozlišuje etapy lidského života	ochrana za mimořádných situací, přivolání pomoci i pomoc jiným,	
ČJS-5-5-03	Sestavuje vhodný diagram denního režimu		
ČJS-5-5-04	V modelových situacích ohrožení bezpečí volí správný postup	chování v silničním provozu - chodec, cyklista.	
		Rozmanitost přírody	
ČJS-5-4-01p	*Postupně poznává základní rozdíly živé a neživé přírody, přizpůsobení organismu prostředí*	*Člověk a příroda, příroda živá a neživá. Charakteristické znaky počasí a přírody ve všech ročních obdobích*	
ČJS-5-4-02p	*Popíše střídání ročních období*	*Sezónní práce na zahradě, v sadě, na poli. Příprava na zimu –*	
ČJS-5-4-03p	*Snaží se rozpoznávat základní zástupce živočišné a rostlinné říše z okolí bydliště*	*odlet ptáků. Péče o ptactvo a lesní zvířata. Ryby. Byliny. Dřeviny.*	
ČJS-5-4-05p	*Postupně se učí pečovat o pokojové rostliny a domácí zvířata*	*Péče o pokojové rostliny.*	
	Seznamuje se se zásadami ochrany přírody a životního prostředí	*Hlavní části zvířecího těla. Způsob života zvířat. Péče o zvířata,*	
	Pokouší se popisovat vliv činnosti lidí na přírodu a rozpoznávat škodlivé a kladné vlivy na přírodu	*ochrana přírody − chování k přírodě; péče o životního prostředí; třídění odpadů a jejich likvidace; živelné pohromy a ekologické katastrofy.*	
		Člověk a jeho zdraví	
ČJS-5-5-01p	*Seznamuje se se základními dovednostmi a návyky souvisejícími s prevencí ochrany zdraví a zdravého životního stylu*	*Péče o zdraví, hygiena, správný režim dne, racionální výživa. Nejběžnější nemoci a ochrana před nimi. Úrazy, ošetření*	
ČJS-5-5-02p	*Seznamuje se s jednotlivými etapami lidského života*	*drobných poranění.*	
ČJS-5-5-04p	*Seznamuje se se základními pravidly silničního provozu pro cyklisty*	*Osobní bezpečí − bezpečné chování v silničním provozu; krizové*	
ČJS-5-5-07p	*Seznamuje se s poskytováním první pomoci při drobných úrazech a přivolání lékařské pomoci*	*situace a formy násilí; agresivita, obrana proti agresivním jedincům; služby odborné pomoci, ochrana člověka za mimořádných událostí*	

Přírodověda – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJS-5-4-01	Objevuje propojenost živé a neživé přírody a nachází souvislosti vlivu člověka na životní prostředí	**Rozmanitost přírody**	**OSV 2c**
		vztahy mezi společenstvy, rostliny a živočichové společenstva, potravní řetězec	**MKV 3**
ČJS-5-4-02	Zdůvodní vliv podnebí a počasí na životní podmínky rostlin a živočichů		
ČJS-5-4-03	Pomocí modelů a animací se orientuje v planetách sluneční soustavy, vysvětlí střídání ročních období	základní třídění živočichů a rostlin, příklady volně žijících živočichů u nás i na jiných územích	
ČJS-5-4-04	Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách a jejich vztahy a propojenost	savci, ptáci, ryby, obojživelníci, hmyz	
		ekologická témata, činnosti člověka ve vztahu k životnímu prostředí	
ČJS-5-4-05	Prakticky třídí organismy do známých skupin pomocí charakteristických vlastností		
	Seznamuje se s některými horninami a nerosty, zkoumá jejich vlastnosti	horniny (pískovec, vápenec, žula, slída), nerosty (uhlí, sůl, síra, grafit), jejich vlastnosti a souvislosti se změnami životního prostředí	
ČJS-5-4-06	Vysvětlí proces eroze		
	Seznamuje se s globálními problémy životního prostředí, s riziky vzniku		
ČJS-5-4-07	mimořádných situací a jejich řešením	mimořádné situace a chování při jejich vzniku - povodně, požáry, zemětřesení ...	
	Seznámí se s prouděním vzduchu na zeměkouli s využitím webových animací a jednoduchých pokusů	voda, vzduch, vítr – vlastnosti, tlak vzduchu, pokusy počasí	
ČJS-5-5-01	Zná základní orgány a funkce vybraných soustav rozlišuje jednodušší etapy	**Člověk a jeho zdraví**	
ČJS-5-5-02	prenatálního vývoje a vývoje do 1 r. v modelových situacích předvede péči o	Nervová soustava, pohlavní soustava, sexualita,	
ČJS-5-5-04	dítě v rodině	vývoj jedince, péče o dítě,	
ČJS-5-5-05	V modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých	základy první pomoci,	
ČJS-5-5-06	a jednat v souladu s pravidly ochrany	pravidla silničního provozu,	
ČJS-5-5-07	Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho	návykové látky (poznávání a prevence), hrací automaty,	
ČJS-5-5-08	ochranou – odmítání návykových látek, závislosti	počítačové hry,	
	Uplatňuje základní dovednosti v preventivní ochraně fyzického i duševního zdraví	ochrana v případě mimořádných událostí, osobní bezpečí,	
	Seznamuje se se základními postupy 1. pomoci	duševní hygiena.	
	Získává základní informace z hlediska sexuální výchovy v daném věku a o nebezpečí sexuálního zneužívání (encyklopedie, videotéka)		
ČJS-5-4-01p	*Snaží se poznat propojenost živé a neživé přírody, přizpůsobení organismu*	***Rozmanitost přírody***	
ČJS-5-4-02p	*prostředí*	*Pohyby Země*	
ČJS-5-4-03p	*Popisuje střídání ročních období*	*Látky a jejich vlastnosti – základní rozdělení látek a jejich*	
	Rozpoznává zástupce živočišné a rostlinné říše a pokouší se popisovat jejich	*vlastnosti, porovnávání látek*	
ČJS-5-4-05p	*základní životní podmínky*	*Voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a význam, oběh vody v*	
	Snaží se zvládat péči o pokojové rostliny a domácí zvířata	*přírodě, ochrana vodních toků;*	
	Prohlubuje si zásady ochrany přírody a životního prostředí a částečně se je	*Vlastnosti, složení, význam a proudění vzduchu, ochrana ovzduší*	
	pokouší uplatňovat	*Půda – působení přírodních vlivů; význam půdy*	
	Částečně popisuje vliv činností lidí na přírodu a posuzuje kladné a škodlivé vlivy na	*Rostliny, houby, živočichové – projevy, průběh a způsob života;*	
ČJS-5-4-06p	*přírodu*	*životní podmínky; výživa,*	

ČJS-5-4-07p	*Reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech* *Pokouší se provádět jednoduché pokusy podle návodu*	*Stavba těla u vybraných druhů; chráněné a ohrožené druhy; význam v přírodě a pro člověka* ***Člověk a jeho zdraví***	
ČJS-5-5-01p	*Snaží se pojmenovat a popsat orgánové soustavy*	*Lidské tělo, hlavní orgány a orgánové soustavy a jejich funkce, rozdíly mezi mužem a ženou (menstruace, dospívání)*	
ČJS-5-5-02p	*Postupně rozlišuje jednotlivé etapy lidského života*		
ČJS-5-5-04p	*Snaží se uplatňovat základní dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu* *Snaží se uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro cyklisty*	*Péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim; zdravá strava a pitný režim; význam aktivního pohybu; osobní a intimní hygiena; běžné nemoci a prevence, chování v době nemoci, základní péče o nemocného; drobné úrazy a poranění, předcházení úrazům, první pomoc*	
ČJS-5-5-07p	*Pokouší se poskytnout první pomoc při drobných úrazech a přivolat lékařskou pomoc*		
ČJS-5-5-05p			
ČJS-5-5-08p	*Postupně si osvojují jednoduché způsoby odmítání návykových látek* *Snaží se o ohleduplné chování k druhému pohlaví a seznamuje se s bezpečným způsobem sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*	*Návykové látky a zdraví – nejčastější druhy návykových látek a jejich odmítání, nebezpečí gamblerství (chorobné hráčství)* *Osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu; krizové situace a formy násilí; agresivita, obrana proti agresivním jedincům; služby odborné pomoci*	

Umění a kultura – 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje v organizaci hudebně výchovných činností s širším záměrem obohacovat jejich estetické vnímání a prožívání světa.

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Hudební výchova	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**

Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Umění a kultura***. Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

- **Vokální činnosti** – práce s hlasem, kultivace pěveckého projevu, základní hudební pojmy
- **Instrumentální činnosti** – hra na nástroje
- **Poslechové činnosti** – vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob
- **Hudebně pohybové činnosti** – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Hudební výchova** na 1. stupni je začleněno následující průřezové téma:
Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- **Osobnostní rozvoj –** Psychohygiena (4. a 5. ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- **Evropa a svět nás zajímá -** lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy - 4. ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí ke klíčovým kompetencím

Kompetence k učení

- klademe důraz na pozitivní motivaci žáka, předkládáme dostatek srozumitelných informací s názornými ukázkami či pomůckami, rozvíjíme pozitivní vztah k umění a jeho vnímání, podněcujeme žákovu představivost a rozvoj fantazie ve vlastní i umělecké tvorbě, využíváme tvořivých vlastností a dovedností žáka.

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáka k samostatnému tvůrčímu přístupu k tvorbě, učíme žáka užívat vlastní zkušenosti a vlastního úsudku a vyjadřování vlastního názoru na hudební i výtvarnou tvorbu umělců, spolužáků i svoji, učíme žáka estetickým prožitkem zvládat problémové situace v životě, relaxovat, odpočívat, odbourávat vlastní napětí, umět se vypořádat s kritikou druhých či s porážkou i nepochopením.

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodné komunikaci se spolužáky i s dospělými, učíme je obhájit svůj výkon či tvorbu, vedeme žáky ke spolupráci při společné činnosti a hře, pomáháme uplatňovat neverbální komunikaci, učíme je toleranci k výkonům druhých, slušnosti, úctě a kultivovanému vystupování na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

- učíme tvorbě pravidel práce v týmu, zařazujeme práci ve skupině, učíme respektovat dovednosti a schopnosti druhých, kooperaci a spolupráci při kolektivní tvorbě, pomoci si navzájem, soudržnosti, fyzickému kontaktu bez předsudků, respektujeme a dodržujeme individuální přístup k žákům, upevňujeme přátelskou atmosféru, posilujeme sebedůvěru a samostatný rozvoj žáka, seznamujeme s kulturou a uměním jiných národů a etnik, vedeme je toleranci a pochopení odlišností jiných kultur.

Kompetence občanské

- podporujeme pozitivní projev u žáků k uměleckým dílům, rozvíjíme estetické cítění a vnímání prostředí, poznání, že kultura a umění obohacují život člověka, umožňujme poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a vědomí ji chránit, učíme žáky užívat přírodních materiálů v procesu tvorby, ale i přírodu ochraňovat a ekologicky myslet.

Kompetence pracovní

- učíme žáky sebehodnocení a reálnému posouzení svých možností v praktickém životě, prezentovat a vyjadřovat své myšlenky, emoce, pocity, pomáháme rozvíjet motoriku v tvořivém projevu, vedeme je k aktivnímu zapojování se do kulturních akcí, vystoupení a prezentovat svou práci a tvorbu, učíme je objektivnímu hodnocení i sebehodnocení.

<u>Cílové zaměření vzdělávací oblasti</u>

Vzdělávání v dané oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí

- využívání a rozvíjení tvořivých vlastností a dovedností
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- k poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a vědomí ji chránit
- seznámení se s kulturami jiných národů a etnik, jejich akceptování
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka

Hudební výchova – 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-3-1-02 HV-3-1-03 HV-3-1-04 HV-3-1-04 HV-3-1-06	Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty Využívá rytmické nástroje Reaguje pohybem na znějící hudbu Rozpozná tempové změny Rozpozná hudební nástroje podle obrázků	**Vokální činnost** Zpívání v kolektivu, vytleskávání, hudební hry – otázka-odpověď. **Instrumentální činnost** Hra na rytmické nástroje, hudební doprovod – těžká doba, hudební hry. **Hudebně pohybové činnosti** Taneční hry se zpěvem, pohybové improvizace, reprodukce pohybů při jednoduchém tanci. **Poslechové činnosti** Kvality tónů - délka, síla, výška, hudební výrazové prostředky – vzestupná a sestupná melodie, kontrast a gradace, rozlišení zpěvu od hry na hudební nástroj, pochodová hudba, ukolébavka, poslech vlastní oblíbené hudby s jejím slovním hodnocením.	

Hudební výchova – 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-3-1-01 HV-3-1-02 HV-3-1-03 HV-3-1-04 HV-3-1-04 HV-3-1-05 HV-3-1-06 HV-3-1-01	Zazpívá na základě svých dispozic intonačně čistě Využívá rytmické nástroje jako doprovod k jednoduché písni Doprovází pohybem znějící hudbu (tempo) Zvládne některé jednoduché taneční kroky Rozpozná výrazné tempové změny Pojmenuje hudební nástroje podle obrázků při poslechu konkrétní skladby pro daný nástroj Zazpívá písničku v rozsahu pěti tónů	**Vokální činnost** Zpívání v kolektivu i individuálně, vytleskávání jednoduchých písniček, hudební hry, sledování notového zápisu jako opory při zpěvu písně. **Instrumentální činnosti** Rytmické nástroje, hudební hry – ozvěna, zápis noty do notové osnovy, zápis houslového klíče, hudebně pohybové činnosti - jednoduché lidové tance, pohybové improvizace, taktování podle vzoru učitele.	

		Hudebně pohybové činnosti Jednoduché lidové tance, pohybové improvizace, taktování podle vzoru učitele. **Poslechové činnosti** Kvality tónů - délka, síla, výška, hudební výrazové prostředky – melodie smutná/veselá, rozlišení zpěvu a hry sólisty od sboru a skupiny.	
Hudební výchova – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-3-1-01 HV-3-1-02 HV-3-1-03 HV-3-1-04 HV-3-1-05 HV-3-1-06 HV-3-1-01	Zazpívá na základě svých dispozic rytmicky správně Improvizuje s rytmickými nástroji k doprovodné hře Doprovází pohybem znějící hudbu Pohybem vyjadřuje metrum (3/4 takt) Pojmenuje hudební nástroje při poslechu Zazpívá písničku dle svých dispozic i ve větším rozsahu	**Vokální činnost** Zpívání v kolektivu i individuálně, vytleskávání písniček, hudební hry. **Instrumentální činnost** Rytmické a melodické nástroje, hudební hry – ozvěna. **Hudebně pohybové činnosti** Lidové tance s využitím tanečních kroků, pohybové improvizace, taktování 2/4 a ¾ taktu. Poslechové činnosti Kvality tónů, hudební výrazové prostředky – prolínání, hudební styly a žánry – soudobé.	

Hudební výchova - upravené výstupy 1. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-3-1-01p *HV-3-1-02p* *HV-3-1-04p* *HV-3-1-05p*	*Zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty* *Rozlišuje sílu zvuku* *Soustředí se na poslech jednoduchých krátkých skladeb* *Správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel a při zpěvu* *Mění pohyb podle tempových a rytmických změn*	***Vokální a instrumentální činnosti*** *Zpěv lidových a umělých písní, intonační cvičení, hra na tělo, rozpoznání síly zvuku (potichu, nahlas).* ***Poslechové činnosti*** *Skladby určené dětem (rozpoznání tempa, zvuku hudebních nástrojů, různé hudební žánry, dechová cvičení, zpěv písní přiměřeného rozsahu,* *rytmizace písní a říkadel na nástroje Orffova instrumentáře, hra na tělo.* ***Hudebně pohybové činnosti*** *Pochod, běh podle hudebního doprovodu,*	

		pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, tanečky.	

Hudební výchova – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-5-1-01 HV-5-1-03 HV-5-1-04 HV-5-1-05 HV-5-1-05 HV-5-1-06▪ HV-5-1-07	Zazpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky správně durovou i mollovou píseň Využívá podle svých schopností a dovedností hudební nástroje k doprovodné hře písní Rozpozná hudební formu písně či skladby Vytváří dle svých dispozic jednoduchý doprovod ke známé melodii Tvoří jednoduché hudební improvizace Soustředěně poslouchá i složitější hudební formy (úryvky ze symfonií, oper a muzikálů) Vytváří pohybové improvizace v naučených tanečních krocích	**Vokální činnost** Dechová a intonační cvičení, repetice, realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, zpěv kánonu, intonace I., III. a V. stupně. **Instrumentální činnost** Reprodukce jednoduchých motivů na melodické hudební nástroje, použití repetice při hraní. **Poslechové činnosti** Poslech vhodných skladeb, zápis stupnice C - dur, zápis rytmu 2/4, 3/4, 4/4, záznam melodie C - dur s pojmenováním not, taktování 2/4 a 3/4 taktu, rozlišení souzvuku libozvučného a nelibozvučného, rozlišení hud.nástrojů, hudební hádanky s rozpoznáním hud. stylů, slovní vyjádření pocitů z poslechu. **Hudebně pohybové činnosti** Lidové tance s využitím tanečních kroků, pantomima jako vyjádření hudby, vytváření pohybové paměti v prostoru.	**VMEGS 1**

Hudební výchova – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-5-1-01 HV-5-1-03 HV-5-1-02 HV-5-1-04 HV-5-1-05 HV-5-1-06	Zazpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky správně v jednohlase i dvojhlase S pomocí rytmických a melodických hudebních nástrojů doprovází a reprodukuje známé písně Realizuje různými způsoby jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	**Vokální činnost** Dechová a intonační cvičení, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, realizace písní, lidový dvojhlas (tercie), zápis stupnice C - dur, diktát not, zápis rytmu 2/4, 3/4, 4/4. **Instrumentální činnost**	

HV-5-1-07 HV-5-1-04 HV-5-1-06 HV-5-1-07	Provádí elementární hudební improvizace Seznamuje se s hudebním prostředím, kde se interpretuje vážná hudba – modelové situace Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby Seznamuje se s hudebním prostředím, kde se interpretuje vážná hudba – modelové situace Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků	Reprodukce jednoduchých motivů na melodické hudební nástroje, použití repetice a pomlk při hraní, záznam melodie C - dur s pojmenováním not. **Hudebně pohybové činnosti** Lidové tance s využitím tanečních kroků, pantomima jako vyjádření hudby, vyjádření hudby na základě pohybové paměti, hudební sestavy. **Poslechové činnosti** Rozlišení akordu a souzvuku, poslech skladeb - rozlišení hud. nástrojů, hudební hádanky s rozpoznáním hud. stylů, výtvarné vyjádření pocitů z poslechu.	

Hudební výchova - upravené výstupy 2. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 *HV-9-1-02* *HV-9-1-03* *HV-9-1-03* *HV-9-1-05* *HV-9-1-05* *HV-9-1-07*	*Zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem* *Odlišuje tóny podle výšky, síly a barvy* *Soustředí se na poslech skladeb* *Správně hospodaří s dechem při interpretaci písní - frázování* *Doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje* *Propojuje vlastní pohyb s hudbou*	***Vokální a instrumentální činnosti*** *Zpěv lidových a umělých písní, intonační cvičení,* *rozlišení zvuků hudebních nástrojů, zpěvních hlasů, grafický záznam melodie.* ***Poslechové činnosti*** *Skladby určené dětem (nejvýznamnější hudební skladatelé),* *různé hudební žánry (ukolébavka, koledy, hymna,…),* *dechová cvičení, zpěv písní přiměřeného rozsahu,* *hra na nástroje Orffova instrumentáře (interpretace těžkých a lehkých dob v dvou, tří a čtyřdobém taktu, hra doprovodu).* ***Hudebně pohybové činnosti*** *Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, tanečky, taneční improvizace*	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA - *1. stupeň*

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova**

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Výtvarná výchova	2	2	1	1	1

Průřezová témata

V předmětu Výtvarná výchova jsou realizována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- **Kreativita** - cvičení pro rozvoj základních rysů – (originalita, tvořivost) - 4. ročník

Environmentální výchova (EV)

- **Ekosystémy -** les v našem prostředí, lidské sídlo - 3. ročník

Výchovně a vzdělávací strategie vedoucí ke klíčovým kompetencím

Kompetence k učení

- Umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem.
- Psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce.

Kompetence k řešení problémů

- Podporujeme žáky v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů.
- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností.

Kompetence komunikativní

- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí.
- Do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování.
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.

Kompetence občanské

- V žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie.
- Utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví.
- Vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Dodržujeme vymezená pravidla
- Dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků.
- Dodržujeme zásady bezpečnosti práce.

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k využívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

Výtvarná výchova – 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-3-1-01 VV-3-1-02 VV-3-1-03 VV-3-1-04 VV-3-1-05	Rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ V tvorbě projevuje životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly, volí vhodné prostředky Interpretuje různá vizuálně obrazná vyjádření, porovnává odlišné interpretace Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral a upravil	**Rozvíjení smyslové citlivosti** Prvky vizuálně obrazného vyjádření, linie, tvary, barvy, struktury, smysl pro výtvarný rytmus, uspořádání objektů do celků, práce na základě prožitku, využití přírodních materiálů, koláže, modelování. **Uplatňování subjektivity** Vyjádření emocí, pocitů a nálad, představy a zkušenosti, experimenty s netradičními materiály a nástroji, vizuálně obrazná vyjádření, hračky, ilustrace, volná malba, fantazie založená na smyslovém vnímání. **Ověřování komunikačních účinků** Osobní postoj – motivace, odlišné interpretace – skupinová práce, komunikace v rámci třídy, díla výtvarného umění, radost z díla, pomoc spolužákům, prezentace pocitů a výsledků.	

Výtvarná výchova – 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-3-1-01 VV-3-1-02 VV-3-1-03 VV-3-1-04 VV-3-1-05	Rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ V tvorbě projevuje životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly, volí vhodné prostředky Interpretuje různá vizuálně obrazná vyjádření, porovnává odlišné interpretace Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral a upravil	**Rozvíjení smyslové citlivosti** Prvky vizuálně obrazného vyjádření, světlostní a barevné kontrasty, podobnost a kontrast - plocha, uspořádání objektů do celků, statické a dynamické vyjádření, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - fotografie, film. **Uplatňování subjektivity** Vyjádření emocí, pocitů a nálad, představy a zkušenosti, manipulace s objekty, pozorování událostí kolem sebe, vizuálně obrazná vyjádření - animovaný film, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením. **Ověřování komunikačních účinků** Osobní postoj v komunikaci, samostatné vytváření představ a dojmů proměny komunikačního obsahu - díla výtvarného umění, ilustrátoři dětských knih, výtvarníci.	

Výtvarná výchova – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-3-1-01 VV-3-1-02 VV-3-1-03 VV-3-1-04 VV-3-1-05	Rozpozná a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ V tvorbě projevuje životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly, volí vhodné prostředky Interpretuje různá vizuálně obrazná vyjádření, porovnává odlišné interpretace Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral a upravil	**Rozvíjení smyslové citlivosti** Prvky vizuálně obrazného vyjádření - kresba, malba, práce s hlínou, rozmanitost materiálů, kombinace technik - prostorová fantazie, přeskupování a kombinování přírodních a umělých materiálů, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - tiskoviny, média, televize, reklama. **Uplatňování subjektivity** Vyjádření emocí, pocitů a nálad, představy a zkušenosti výběr vhodné výtvarné techniky, plastiky, sochy, comicsy – vlastní tvorba, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - fantazijní představy. **Ověřování komunikačních účinků** Osobní postoj v komunikaci, pracovní atmosféra, řešení a tvořivé experimentování, komunikační obsah vizuálně obrazných	**EV 1**

		vyjádření, prezentace výsledků práce i pocitů, základní kulturní návyky, proměny komunikačního obsahu - radost z dobře vybraného způsobu vyjádření prožitku, obhajoba, sebehodnocení.	

Výtvarná výchova - upravené výstupy 1. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-3-1-01 až *VV-5-1-05p* *VV-3-1-01p* *VV-3-1-02p* *VV-3-1-04p*	*Kreslí měkkým grafickým materiálem* *Maluje různými druhy barev – barvy rozpíjí, zapouští* *Modeluje z plastelíny, keramické hlíny a jiných hmot* *Trhá, stříhá a nalepuje papír* *Výtvarně zpracovává přírodní materiál* *Používá různé výtvarné techniky, při nichž uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii* *Rozpoznává, pojmenovává a porovnává s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života* *Výtvarně se vyjadřuje k lidovým svátkům*	***Kresba*** *Linie, tvar, jejich kombinace v ploše, vnímání velikosti.* ***Malba*** *Základní barvy, jejich kombinace a míchání.* *Techniky plastického vyjádření* *Vnímání smysly (zrakové, hmatové),* *nácvik správných technik stříhání, trhání a nalepování,* *různé techniky zpracování přírodního materiálu,* *využití fantazie a smyslového vnímání (koláž),* *vnímání okolních jevů.* *Tematické práce* *Vánoce, Velikonoce, vkusná výzdoba interiéru*	

Výtvarná výchova – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-5-1-01 VV-5-1-03 VV-5-1-05 VV-5-1-06	Pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné), uplatňuje je v plošné tvorbě, kreslí dle předlohy Zaměřuje se na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu a vyjádření, které mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy Uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	Příroda v ročních obdobích, vystižení barev, proměnlivosti přírody, zrajících plodů, objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin, kresba, malba dle předlohy, ochrana životního prostředí, skupinová práce, využívání výtvarného výrazu linie vytvořené různými nástroji v různých materiálech, uplatňování kontrastů tvarů a barev zpřesňování výtvarného vyjádření proporcí, linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru, porovnává na základě vztahů výtvarné ztvárnění aktuálních	**OSV 1e**

		událostí a prožitků, kresba lidské postavy.	

Výtvarná výchova – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-5-1-02 VV-5-1-04 VV-5-1-05 VV-5-1-07	Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v objemovém a prostorovém vyjádření Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly Uplatňuje osobitost svého vnímání v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Odlišování výtvorů přírody od lidských výtvorů, žáci se učí zaujímat své vlastní estetické postoje (např. sochařství a příroda – pozorování soch v okolí), zobrazování lidské postavy v pohybu, řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše, řazení prvků v tvarové i barevné kompozici, symetrická i asymetrická řešení, vnímání estetické úrovně předmětů denní potřeby, vlastní návrhy a modely hodnocení výtvarné úpravy dětských knih a učebnic, rozlišování kreseb významných ilustrátorů dětských knih, výstava oblíbených ilustrátorů, vnímání rozmanitosti přírody, náměty související s učivem oblasti Člověk a jeho svět, rozvoj již získané dovednosti - výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev, hmatové vnímání tvarů, vyjádření základních tvarových znaků, řešení barevných vztahů zobrazeného předmětu a prostředí, fotografování – úprava fotografie, koláž, využití dalších prostředků ICT.	

Výtvarná výchova - upravené výstupy 2. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-5-1-01p až VV-5-1-07p *VV-5-1-01p, VV-5-1-02p VV-5-1-03p, VV-5-1-04p VV-5-1-06p*	*Prohlubuje a zdokonaluje techniku kresby z 1. období* *Prohlubuje a zdokonaluje techniku malby z 1. období* *Uplatňuje linie, barvy, tvary, objekty při vlastní tvorbě* *Využívá svých zrakových a hmatových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie* *Snaží se vyjádřit pocit z vlastní tvůrčí činnosti* *Poznává známé ilustrace (např. J. Lady, H. Zmatlíkové...)* *Výtvarně se vyjadřuje k lidovým zvykům a svátkům*	***Kresba*** *Výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem (špejle, dřívko, uhel).* ***Malba*** *Hra s barvou, míchání barev.* *Různé výtvarné techniky* *Techniky plastického vyjádření – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů (koláž), sebereflexe, ilustrátoři dětských knih.* ***Tematické práce*** *Vánoce, Velikonoce, vkusná výzdoba interiéru, dekorativní předměty.*	

TĚLESNÁ VÝCHOVA – *1. stupeň*

Charakteristika předmětu

Tělesná výchova patří do vzdělávací oblasti ***Člověk a zdraví***.

Vzdělávací obsah je členěn do tří tematických okruhů:

- **Činnosti ovlivňující zdraví** - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech
- **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání, lyžování a bruslení, další pohybové činnosti
- **Činnosti podporující pohybové učení** - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

Do hodin tělesné výchovy je zahrnut kurz plaveckých dovedností – realizovaný Plaveckou školou. Povinná časová dotace 40 hod. je splněna v rámci 1. stupně.
Organizace **-** žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně nebo na hřišti, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění - relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Tělesná výchova	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Tělesná výchova** na 1. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV

- ***Sociální rozvoj,*** *Spolupráce a soutěživost – 1. – 5. ročník* – rozvíjení správného přístupu k soutěži, výhře a prohře

Multikulturní výchova (MKV)

- **Lidské vztahy** - týmová spolupráce dětí a mezilidské vztahy - 1. až 5. ročník

Environmentální výchova (EV)

- **Vztah člověka k prostředí** - prostředí a zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví - 4. až 5. ročník

Mediální výchova (MV)

- **Fungování a vliv médií ve společnosti** - vliv médií na sport - 5. ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Umožňujeme širší pohled nadaných jedinců a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce
- Vedeme žáky k osvojení si základního tělocvičného názvosloví a orientaci v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- Umožňujeme žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

Kompetence k řešení problémů

- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností (rozcvička, hry)
- Dodáváme žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům pomáháme
- Vedeme žáky k uplatňování zásad bezpečného chování ve sportovním prostředí , k řešení problémů v souvislosti s nesportovním chování

Kompetence komunikativní

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí (při účasti na sportovních akcích)
- Vedeme žáky ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky předcházet problematiku šikany a dalších negativních projevů chování

- Vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- Vedeme žáky k jednání v duchu fairplay
- Zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí
- Podporujeme protidrogovou prevenci
- Vychováváme ke zdravému životnímu stylu
- Podílíme se na realizaci pravidelného pohybového režimu žáka

Kompetence pracovní

- Dodržujeme vymezená pravidla
- Sledujeme plnění povinností zadaných úkolů
- Vedeme žáky k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání zdatnosti
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a fyzickou kondici
- poznání vlastních pohybových možností a zájmů
- poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost a rozvoj osobnosti

Tělesná výchova – 1. + 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
TV-3-1-01 TV-3-1-01p TV-3-1-02 TV-3-1-03 TV-3-1-04 TV-3-1-04p TV-3-1-05 TV-3-1-05p	Seznámí se s prostředím školy a adaptuje se na nároky, které přechod do školy na žáky klade Získává kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost Má osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů Účastní se rytmicky pohybových aktivit za hudebního doprovodu Dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	Plavecký výcvik, Činnosti ovlivňující zdraví Hygiena při pohybových činnostech (hygiena, vhodné oblečení, obutí), bezpečnost při veškerých pohybových aktivitách, první pomoc, rozcvičení (rozklus, strečink), závěrečné uvolnění (výklus, strečink), rozvoj schopností (rychlost, vytrvalost, síla, koordinace), prevence a korekce svalových dysbalancí (průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení), látky poškozující zdraví (drogy, alkohol). Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností Pohybové hry, pohybové činnosti jednotlivců, dvojic, skupin s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, či bez, motivační, tvořivé a napodobivé hry, vytváření modifikací osvojených pohybových her.	**OSV 2d** **MKV 2**
Tělesná výchova – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
TV-3-1-01 TV-3-1-01p TV-3-1-02 TV-3-1-03 TV-3-1-04 TV-3-1-04p TV-3-1-05 TV-3-1-05p	Vhodně reaguje na informace o počasí a tomu přizpůsobuje tělesné aktivity Zvládá podle pokynu přípravu vlastního těla na pohybovou činnost a jeho zklidnění po ukončení činnosti Chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snaží se začleňovat pohyb do svého denního režimu Zdokonaluje své základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností Dodržuje pravidla jednoduchých her a jedná v duchu fair play, vzájemné spolupráce a přirozené soutěživosti Zvládá vítězství a úspěch, porážku a neúspěch Uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu Reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti Při přípravě na TV je samostatný	Plavecký výcvik Základy sportovních her Průpravné hry, základní manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním, odpovídající velikosti a hmotnosti základní herní činnosti jednotlivce, hry se zjednodušenými pravidly. Základy gymnastiky Průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí. Základy atletiky Průpravné atletické činnosti, běhy (sprint, vytrvalost, kužele), skoky (do dálky, snožmo, po jedné DK, přeskoky), hod míčkem (do dálky, na cíl). Průpravná úpolová cvičení Přetahy, přetlaky, odpory	**OSV 2d** **MKV 2**

Tělesná výchova – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
TV-5-1-01 TV-5-1-01p TV-5-1-02 TV-5-1-02p TV-5-1-03 TV-5-1-03p TV-5-1-04 TV-5-1-04p TV-5-1-05 TV-5-1-05p TV-5-1-06 TV-5-1-06p TV-5-1-07 TV-5-1-12	Cíleně se připravuje na pohybovou činnost i její ukončení Zdokonaluje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla Využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát i mimo TV Uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady při pohybové činnosti zná základní zásady poskytování první pomoci a zajištění odsunu raněného Usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví Jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám Dohodne se na spolupráci (jednoduché taktice) družstva a dodržuje ji Reaguje na složitější pokyny, signály a gesta učitele Zvládá základní plavecké dovednosti	Plavecký výcvik, Turistika a pobyt v přírodě Chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu, cvičení během dne, pobyt v letní a zimní přírodě. Rytmická a kondiční cvičení Vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky. Další pohybové činnost a netradiční sporty	**OSV 2d** **MKV 2** **EV 4**

Tělesná výchova – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
TV-5-1-01 TV-5-1-01p TV-5-1-02 TV-5-1-02p TV-5-1-03 TV-5-1-03p TV-5-1-04 TV-5-1-04p TV-5-1-05 TV-5-1-05p TV-5-1-06 TV-5-1-06p TV-5-1-07 TV-3-1-08 TV-3-1-09 TV-3-1-10	Projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti Má kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám, zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení Zvládá v souladu s individuálními předpoklady, osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech Zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát i mimo TV Uplatňuje pravidla hygieny a bezpečnosti při sportu Odmítá drogy a jiné škodliviny neslučitelné se zdravím a sportem Posuzuje provedení osvojované pohybové činnosti, označuje příčiny nedostatků Naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky Užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka Dohodne na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti dle role hráče, rozhodčího, diváka Spolurozhoduje hry a soutěže Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkonů a vyhodnocuje je Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních	Plavecký výcvik Hry ve vodě, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob, potápění. Činnosti podporující pohybové učení Komunikace v TV (terminologie, povely, signály, značky, gesta, vzájemná komunikace), historie a současnost sportu (fair-play, olympionismus, významné soutěže a významní sportovci), organizace prostoru a pohybových činností, zásady chování (v různých prostředích a činnostech), pravidla (her, soutěží, závodů), měření výkonů.	**OSV 2d** **MKV 2** **EV 4** **MDV 1e**

TV-3-1-11 TV-5-1-12	akcích v okolí Adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti Zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti		

Zdravotní tělesná výchova 1 – 5. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ZTV-3-1-01 ZTV-3-1-01 ZTV-3-1-02 *ZTV-3-1-01p* *ZTV-3-1-01p* *ZTV-3-1-02p* *ZTV-5-1-01p* *ZTV-5-1-02p* *ZTV-5-1-03p*	Zná význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snaží se začleňovat pohyb do svého denního režimu Zvyšuje si samostatnost Má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách Dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost Zvládá podle pokynů zklidnění po ukončení činnosti Zdokonaluje si základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech Zaujímá správné základní cvičební polohy Zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením Zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele nebo nápodobou Účastní se jednoduchých relaxačních činností Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti Zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla Má osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů a svého handicapu Posuzuje provedení osvojované pohybové činnosti, označuje příčiny nedostatků Účastní se rytmicky pohybových aktivit za hudebního doprovodu Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkonů a vyhodnocuje je Spolurozhoduje hry a soutěže *Užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence (i alternativní)* *Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech* *Zaujímá správné základní cvičební polohy. Zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením* *Zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování* *Zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele* *Upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením*	Činnosti ovlivňující zdraví Význam pohybu pro zdraví pohybový režim, délka a intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry, příprava na hodinu ZTV – samostatné svlékání, oblékání, ukládání oděvu, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí. Bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí, první pomoc při úrazech, příprava organismu – příprava před pohybovou činností, zklidnění organismu – zklidnění po pohybových činnostech, rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností. Zdravotně zaměřené činnosti Správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová, vnímání svého těla při cvičení, vnímání pocitů při cvičení. Cvičení zaměřená na: Správné držení postury (hlavy, ramen, pánve, kyčlí, kolen, kotníků), zlepšení fyziologického rozsahu (pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech), protažení svalů zkrácených (šíjových, prsních, ramenních, ohybačů lokte, drobných na ruce, bederních, vzpřimovačů páteře, ohybačů kyčle, zadní strany stehen, lýtkových, drobných svalů nohy), posílení svalů oslabených (šíjových, pažních, mezilopatkových, vzpřimovačů trupu břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových), relaxační cvičení (celková a lokální), dechová cvičení (správný dechový stereotyp, rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání, lokalizované dýchání), rovnovážná a koordinační cvičení,	

Člověk a svět práce – *1. stupeň*

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsah oblasti se vyučuje v předmětu Pracovní vyučování. Žáci se v něm učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.

Vzdělávací obsah je členěn do čtyř tematických okruhů:

- **Práce s drobným materiálem** - vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů; funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů; lidové zvyky, tradice a řemesla
- **Konstrukční činnosti** - práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční); sestavování modelů; práce s v návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
- **Pěstitelské práce** - (základní podmínky pro pěstování rostlin; péče o nenáročné rostliny, pěstování rostlin ze semen, pozorování přírody)
- **Příprava pokrmů** - (pravidla správného stolování; příprava tabule pro jednoduché stolování)

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Časová dotace:

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Pracovní vyučování	2	2	2	2	2

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Pracovní vyučování** na 1. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- **Sociální rozvoj** - *Mezilidské vztahy* (vztahy v rodině a ve škole) – 1.až 5. ročník
- **Osobnostní rozvoj –** *Kreativita* – 1. až 5. ročník

Environmentální výchova (EV) - *Lidské aktivity a problémy životního prostředí* (využití odpadu jako materiálu) – 1. až 5. ročník

*Mediální výchova (MV) - Práce v realizačním týmu (*prezentace vlastních výrobků) – 1. až 5. ročník

Výchovně a vzdělávací strategie vedoucí ke klíčovým kompetencím

Kompetence k učení

- Umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni.
- Podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů.
- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností.

Kompetence komunikativní

- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami.
- Podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků.
- Učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí.
- Do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- Vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování.
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.

Kompetence občanské

- V žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie.
- Snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance).
- Utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví.

- Podporujeme program protidrogové prevence.
- Vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Dodržujeme vymezená pravidla
- Dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků.
- Dodržujeme zásady bezpečnosti práce.
- Sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů.
- Vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných.

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků v různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- kladnému postoji k práci člověka, technice a životnímu prostředí, chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení.

Pracovní vyučování – 1. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-3-1-01 ČSP-3-2-01 ČSP-3-3-01 ČSP-3-4-01	Osvojuje si základy bezpečnosti práce, zdokonaluje si jemnou motoriku při práci, vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů, využívá prvky lidových tradic Zvládá elementární dovednosti a činnosti, při práci se stavebnicí zachovává posloupnost, používá návod, využívá fantazii Pozoruje a vnímá přírodu kolem sebe Připraví tabuli pro jednoduché stolování, připraví jednoduchý pokrm	**Práce s drobným materiálem** Ovládání pracovních pomůcek a nástrojů (lepidla, nůžky, špejle), práce s přírodninami, textiliemi, papírem, kartonem, modelovací hmotou, lidové zvyky a tradice. **Konstrukční činnosti** Stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční, sestavování modelů. **Pěstitelské práce** Základní podmínky pro pěstování rostlin, péče o pokojové rostliny. **Příprava pokrmů** Základní vybavení kuchyně, jednoduchá úprava stolu - příprava jednoduchých pokrmů, zásady slušného stolování,	**OSV 2b** **OSV 1e** **EV 3** **MDV 2b**

Pracovní vyučování – 2. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-3-1-01 ČSP-3-2-01 ČSP-3-3-02 ČSP-3-4-01	Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů rozpozná a pojmenuje základní pracovní pomůcky Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi, navrhne postup a posloupnost během činnosti, pracuje v týmu, rozhoduje o nejlepším řešení Pečuje o nenáročné rostliny, porovnává rostliny v jednotlivých fázích růstu, rozliší semena plodů Připraví tabuli pro jednoduché stolování	**Práce s drobným materiálem** Vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních nástrojů - karton, hřebík, drátek, provázek, práce s jehlou a nití – základ jednoduché pracovní náčiní, různé druhy technik - ohýbání, skládání, sešívání, svazování... **Konstrukční činnosti** Stavebnice plošné, prostorové, konstrukční práce s návodem. **Pěstitelské práce** Podmínky pro pěstování rostlin, pozorování rostlin, pěstování rostlin ze semen, výživa rostlin. **Příprava pokrmů** Výběr potravin, vybavení kuchyně, jednoduchý nákup, vhodně prostřený stůl.	**OSV 2b** **OSV 1e** **EV 3** **MDV 2b**

Pracovní vyučování – 3. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-3-1-01 ČSP-3-1-02 ČSP-3-2-01 ČSP-3-3-01 ČSP-3-3-02 ČSP-3-4-01 ČSP-3-4-02	Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů Pracuje podle slovního návodu a předlohy Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi Pozoruje přírodu, zaznamenává a hodnotí výsledky pozorování Pečuje o rostliny Připraví tabuli pro jednoduché stolování Chová se vhodně při stolování	**Práce s drobným materiálem** Tradice, zvyky a řemesla, přírodniny, dřevo, látka, plast, prostorové výtvory, koláže, kombinace materiálů, pracovní operace a postupy, organizace práce. **Konstrukční činnosti** Sestavování modelů, práce s návodem, náčrt a postup. **Pěstitelské práce** Léčivky, byliny, koření - podmínky života rostlin, péče o rostliny. **Příprava pokrmů** Zásady slušného stolování, úprava stolu pro jednotlivé příležitosti, základní etiketa, kultura stolování.	**OSV 1e** **OSV 2b** **EV 3** **MDV 2b**

Upravené výstupy Pracovní vyučování – 1. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-3-1-01p *ČSP-3-1-02* *ČSP-3-3-01p* *ČSP-3-3-02* *ČSP-3-4-01p* *ČSP-3-4-02*	*Zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami* *Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů* *Pracuje podle slovního návodu a předlohy* *Zvládá elementární dovednosti a činnosti při manipulaci se stavebnicemi* *Pozoruje přírodu v jednotlivých ročních obdobích a popíše výsledky pozorování* *Pečuje o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě* *Připravuje samostatně jednoduché pokrmy* *Upravuje stůl pro jednoduché stolování* *Umí se vhodně chovat při stolování*	*Vlastnosti různých materiálů (papír, karton, textil, modelovací hmota, přírodniny* ***Práce s drobným materiálem*** *a jiný drobný materiál),* *kombinace různých materiálů, jednoduché pracovní postupy.* ***Práce montážní a demontážní*** *Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), práce podle předlohy i vlastní fantazie, montáž a demontáž jednoduchých modelů.* ***Pěstitelské práce*** *Ošetřování pokojových rostlin, pěstování rostlin, pěstitelské nářadí a pomůcky, ovoce a zelenina.* ***Příprava pokrmů*** *Základní vybavení kuchyně, bezpečná obsluha spotřebičů, příprava jednoduchých jídel, základy stolování, úklid pracovního místa.*	

Pracovní vyučování – 4. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-5-1-02 ČSP-5-2-02 ČSP-5-1-04 ČSP-5-2-01 ČSP-5-3-02 ČSP-5-3-01 ČSP-5-4-01 ČSP-5-4-02 ČSP-5-4-03 ČSP-5-4-04	Využívá při tvořivých činnostech prvky lidových tradic Pracuje podle slovního návodu, náčrtu, předlohy, videa Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce Při práci se stavebnicemi provádí jednoduchou montáž a demontáž Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování Orientuje se v základním vybavení kuchyně Připraví společně s ostatními nebo ve skupině jednoduchý pokrm Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Práce s papírem a kartonem, složitější prostřihávání a proplétání, práce s modelovací hmotou, navlékání jehly – jednoduchý steh, práce s drobným a přírodním materiálem – vánoční dekorace a výzdoba, lidové zvyky, tradice a řemesla, práce montážní a demontážní - sestavení jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i se zapojením vlastní fantazie, ošetřuje pokojové rostliny ve třídě, podle možností provádí sezónní práce, vaření podle jednoduchých receptů, příprava oslavy, pohoštění, úprava stolu – společná práce, společenské chování u stolu, bezpečnost práce, 1. pomoc při úrazu v kuchyni	**OSV 1e** **OSV 2b** **MDV 2b** **EV 3**

Pracovní vyučování – 5.ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-5-1-01 ČSP-5-1-04 ČSP-5-1-03 ČSP-5-2-03 ČSP-5-3-01 ČSP-5-3-03 ČSP-5-3-04 ČSP-5-4-01 ČSP-5-4-02	Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě představivosti výrobky z daných materiálů Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce Volí vhodné pracovní pomůcky a použité nástroje a náčiní Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne 1. pomoc v základním ošetření Provádí jednoduché pěstitelské činnosti a jejich záznam Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce Orientuje se v základním vybavení kuchyně Připraví samostatně jednoduchý pokrm	Práce s papírem a kartonem – rozlišování druhů papíru, formátů a tvarů, vlastnosti papíru, vystřihovánky, obalové materiály, práce s drobným a přírodním materiálem – spojování, propichování, navlékání, lepení, pěstuje rostliny ze semen v podmínkách třídy – jarní osení, ošetřuje pokojové rostliny ve třídě, podle možností provádí sezónní práce, výběr a nákup potravin, skladování, zdravá životospráva, příprava oslavy, pohoštění, úprava stolu – společná práce, společenské chování u stolu, vaření podle jednoduchých receptů	**OSV 1e** **OSV 2b** **EV 3** **MDV 2b**

Upravené výstupy Pracovní vyučování – 2. období			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-5-1-01p *ČSP-5-1-02p* *ČSP-5-1-03p* *ČSP-5-1-04p* *ČSP-5-4-04p* *ČSP-5-2-02p* *ČSP-5-2-03p* *ČSP-5-3-01p* *ČSP-5-3-04p* *ČSP-5-4-01p* *ČSP-5-4-02p* *ČSP-5-4-03p* *ČSP-5-4-04p*	*Vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu* *Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii* *Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu* *Udržuje pořádek na pracovním místě* *Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce* *Poskytne první pomoc při drobném poranění* *Zná funkci a užití jednoduchých pracovních nástrojů a pomůcek* *Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž* *Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu* *Udržuje pořádek na svém pracovním místě* *Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce* *Poskytne první pomoc při drobném úrazu* *Zná základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin* *Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné* *rostliny a provádí pěstitelská pozorování* *Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní* *Dodržuje zásady hygieny, bezpečnosti práce a ochrany zdraví* *Poskytne první pomoc při úrazu při práci na zahradě* *Zná základní vybavení kuchyně* *Připravuje samostatně jednoduché pohoštění* *Uplatňuje zásady správné výživy* *Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování* *Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch* *Dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce* *Poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni*	***Práce s drobným materiálem*** *Vlastnosti materiálu a jeho užití, kombinované techniky,* *funkce a využití pracovních pomůcek, nástrojů a nářadí,* *úklid pracovního místa, hygiena,* *ošetření drobného poranění* ***Práce montážní a demontážní*** *Pracovní nástroje a pomůcky, stavebnice, složitější modely,* *úklid pracovního místa, hygiena, první pomoc.* *Pěstitelské práce* ***Pěstování rostlin*** *ošetřování rostlin, pěstitelské nářadí a pomůcky,* *hygiena a bezpečnost práce, první pomoc* ***Příprava pokrmů*** *Základní vybavení a technika v kuchyni, nákup potravin, vaření,* *zdravá výživa, pravidla správného stolování,* *úklid pracovního místa, hygiena a bezpečnost práce, první pomoc*	

4.2. PŘEDMĚTY 2. STUPNĚ

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK – 2.stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura stanovených RVP ZV.

Jmenovaný obor patří do vzdělávací oblasti ***Jazyk a jazyková komunikace*** a realizuje se ještě v oboru Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výchově se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Dovednosti získané v celém tomto oboru jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama

V **Komunikativní a slohové výchově** se žáci 2. stupně učí teoreticky porozumět podstatě slohových útvarů a prakticky tuto schopnost prokazují ve svých projevech ústně i písemně.

V **Jazykové výchově** jsou žáci vedeni ke zvládnutí pravidel ortografie, syntaxe, k základní orientaci v oborech morfologie, lexikologie a stylistiky. V 8. a 9. ročníku přibývá základní poučení o zařazení českého jazyka do systému světových jazyků a informace o jeho historickém vývoji.

V **Literární výchově** žáci 6. a 7. ročníku poznávají základní literární pojmy, pokoušejí se interpretovat literární text. Žáci 8. a 9. ročníku začínají literaturu vnímat chronologicky, učí se základním pojmům literární teorie, jsou seznámeni s významnými osobnostmi české i světové literatury a kultury. Získané poznatky aplikují prakticky v literárních rozborech tak, aby estetický účinek uměleckého textu pozitivně ovlivňoval jejich postoje a hodnotovou orientaci.

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Český jazyk	4	4	4	4

Průřezová témata

Do výuky předmětu Český jazyk jsou na 2. stupni začleněna následující průřezová témata.

Osobnostní a sociální výchova (OSV) - tematický okruh – **Osobnostní rozvoj**

Kreativita – cvičení pro její rozvoj (pružnost nápadů, originality, schopnosti vidět věci).

- Vypravování, zpráva, oznámení, dopis, úvaha, charakteristika (6. – 9. ročník)

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání, plánování učení.

- Učivo morfologie, lexikologie (6. – 7. ročník), syntaxe (8. a 9. ročník)

Sociální rozvoj

Komunikace – cvičení aktivního naslouchání, verbálního sdělování, vedení dialogu, asertivní komunikace.

- Dobrodružná literatura (6. – 7. ročník)
- Středověké české literární památky (8. ročník)
- Národní obrození a literatura 19. století (8. ročník)
- Rozbory literárního textu (8. – 9. ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- tematický okruh – **Jsme Evropané** – kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie.
- Báje, mýty , pověsti (6. – 7. ročník)
- Starověké a středověké české literární památky (8. ročník)
- Odraz dvou světových válek v literatuře (9. ročník)

  Evropa a svět nás zajímá – naši sousedé v Evropě, lidová tradice národů Evropy.
- Zařazení češtiny do kontextu indoevropských a slovanských jazyků (9. ročník)

Multikulturní výchova (MKV)

- tematický okruh – **Lidské vztahy** – vztahy mezi kulturami, obohacování různých kultur a konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti.
- Starověká literatura (6. – 7. ročník)
- Světová literatura 19. a 20. století (8. – 9. ročník)

  Kulturní rozdíly – poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností etnik.
- Umělecký styl (popis uměleckých děl – 7. ročník)

  Princip sociálního smíru a solidarity – vyhledávání informací o problematických částech světa, které vyžadují humanitární a další pomoc – 8.r.

Mediální výchova (MDV)

- tematický okruh – **Receptivní činnosti**

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – kritický přístup ke zpravodajství, chápání podstaty mediálního sdělení.

Fungování a vliv médií ve společnosti – postavení médií ve společnosti, vliv médií na každodenní život.

- Publicistický styl (6. – 9. ročník)

Produktivní činnosti

Tvorba mediálního sdělení – výběr výrazových prostředků a jejich kombinace.

- Řeč přímá, odchylky a chyby větné stavby (6. – 9. ročník)
- Odborný styl – výklad (6. – 9. ročník)

Environmentální výchova (EV)

- tematický okruh - **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – vlivy prostředí na rozvoj ekonomických nástrojů, ochrana přírody a kulturních památek a růst ekologického vědomí. (6.-9.ročník)

Základní podmínky života – voda, ovzduší, klimatické změny, půda ochrana biologických druhů, přírodní zdroje energie

- Větné rozbory, diktáty (6. – 9. ročník)
- Literatura s přírodní tematikou (6. – 9. ročník)

Výchova demokratického občana (VDO)

- tematický okruh – **Občanská společnost a škola** – demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, způsoby uplatňování demokratických principů v životě školy
- Administrativní styl – žádost, životopis, zpráva (6. – 9. ročník)

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, kategorie demokracie: spravedlnost, řád, zákon, právo, morálka

- Kulturní dědictví Evropy - eposy, báje, kroniky (6. – 9. ročník)
- Literatura národního obrození (8.ročník)
- 1. a 2. světová válka v literatuře (9. ročník)
- Exilová a samizdatová literatura (9. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- Podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- Učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska
- Umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni
- Učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení
- Umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní

- Vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- Podporujeme skupinovou práci, využíváme médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- Učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje

Kompetence sociální a personální

- Podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmu a dáváme prostor diskusi
- Učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- V žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- Utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
- V případě potřeby spolupracujeme s pedagogicko-psychologickými poradnami

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- Sledujeme plnění povinností a zadaných úkolů
- Vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti Jazyk a jazyková komunikace směruje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potencionálního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů

- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny a i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy - žák

1. odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji
2. rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
3. rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
4. dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
5. odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
6. v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
7. zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace pravidel dialogu
8. využívá základy studijního čtení- vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
9. uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
10. využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Jazyková výchova = mluvnice

Očekávané výstupy – žák

1. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
2. rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
3. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
4. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci
5. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových prostředků podle komunikační situace

6. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
7. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
8. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Literární výchova

Očekávané výstupy – žák

1. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
2. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
3. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
4. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
5. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
6. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
7. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
8. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
9. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Český jazyk – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-9-2-01 ČJL-9-1-05 ČJL-9-2-02 ČJL-9-1-06 ČJL-9-2-03 ČJL-9-2-04 ČJL-9-2-06 ČJL-9-2-07 ČJL-9-1-01	Rozlišuje spisovný a nespisovný projev, nářečí a obecnou češtinu, správně vyslovuje a moduluje hlas Používá bohatou slovní zásobu s využitím poznatků o tvoření slov Seznamuje se s vyhledáváním v některých příručkách a slovnících offline i online Rozliší typy podstatných jmen, uvádí příklady a vhodně je používá, aplikuje znalosti o psaní vlastních jmen Určuje a třídí přídavná jména, nahradí podstatné jméno přídavným jménem přivlastňovacím Vyjmenuje a rozliší druhy zájmen, používá správné tvary a přiřadí je ke vzoru Rozpozná druhy číslovek, používá správné tvary a dodržuje správné psaní číslovek základních a řadových Určí u slovesa osobu, číslo, čas a způsob, vytvoří podle zadání mluvnických kategorií slovesný tvar Vytvoří podle zadání stavbu věty, souvětí a textu Využívá podle svých znalostí a schopností poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu Vyhledá v čteném nebo slyšeném textu klíčová slova, ověřuje fakta a vytvoří osnovu textu Reaguje na subjektivní a objektivní sdělení	**Jazyková výchova** Jazyk a nauka o jazyce (spisovnost a nespisovnost), jazykové příručky, i elektronické, zvuková stránka jazyka - hláskosloví, spisovná výslovnost, zvuková stránka slova a věty s bohatým obsahem (synonyma, homonyma...), projevy mluvené a psané, slohové rozvrstvení slovní zásoby, podstatná jména – konkrétní, abstraktní, pomnožná, látková, hromadná; vlastní, obecná + psaní velkých písmen u vlastních podstatných jmen, odchylky od pravidelného skloňování (části těla, skloňování jmen osobních a místních), přídavná jména – jmenné tvary, přivlastňovací, stupňování, zájmena – druhy, osobní, skloňování podle vzoru ten a náš, číslovky – druhy, psaní číslovek slovem a psaní tečky za řadovými číslovkami, skloňování číslovek základních, slovesa – osoba, číslo, způsob, čas, věta jednoduchá (přísudek – jednoduchý i složený, slovesný, jmenný se sponou, podmět – vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný, shoda podmětu s přísudkem, rozvíjející větné členy – PK, PT, PU (orientačně), souvětí (počet vět v souvětí, hlavní a vedlejší věty, čárky v souvětí). **Komunikační a slohová výchova** Projevy mluvené a psané, vypravování - ústní i písemná formulace: hlavní části, časová a příčinná posloupnost, výběr vhodných sloves, členění na odstavce, dopis - náležitosti, forma, popis - zásady popisu (předmětu, objektu, osoby, pracovní postup), vyplňování jednoduchých tiskopisů (poukázka, průvodka, složenka, podací lístek, inzerát, objednávka), vedení dialogu, manipulativní techniky v rozhovoru i v masmédiích, modelové situace, vypravování - ústní i písemná formulace: hlavní části, časová a	**OSV 1c** **OSV 1e** **OSV 2c** **MKV 2** **VDO 1** **VDO 4** **VMEGS 3** **MDV 1a** **MDV 1e** **MDV 2a** **EV 2** **EV 3**

		příčinná posloupnost, výběr vhodných sloves, členění na odstavce. **Literární výchova** Práce s texty různých autorů, bajky, pohádky, báje, mýty, pověsti, poezie pro děti, divadlo a film, příběhy o dětech a pro děti.	
ČJL-9-2-04p	*Zvládá pravopis –y- uvnitř slova i ve slovech příbuzných* *Pozná podstatné jméno a umí u něj určit rod, číslo a životnost u mužského rodu* *Pozná sloveso a umí u něj určit osobu, číslo, čas, časování v přítomném čase* *Využívá osobních zájmen jako pomoc při časování sloves*	***Jazyková výchova*** *Procvičování pravopisných jevů, práce se slovními druhy,* *podstatná jména, životnost,*	
ČJL-9-2-07p	*Zná ucelené řady všech vyjmenovaných slov* *Zvládá komunikaci v běžných situacích*	*slovesa, časování sloves,* *vyjmenovaná slova a slova příbuzná*	
ČJL-9-1-04p	*Dokáže tvořit věty na daná slova, doplňuje větu a obměňuje ji*		
ČJL-9-1-05p	*Umí vytvořit otázku a odpověď na otázku*	***Komunikační a slohová výchova***	
ČJL-9-1-09p	*Pracuje se základními formami společenského styku, v jednoduché formě i*	*Modelové situace, formy společenského styku,*	
ČJL-9-1-10p	*písemně*	*hraní rolí,*	
ČJL-9-1-01p	*Ovládá úpravu dopisu a obálky*	*práce s textem,*	
ČJL-9-1-08p	*Ovládá uvědomělé tiché čtení* *Přečte větu s přirozenou intonací a přízvukem*	*netradiční formy, dramatizace,*	
	Reprodukuje přečtený text podle jednoduché osnovy	***Literární výchova***	
ČJL-9-3-01p	*Orientuje se v ději čteného textu, člení děj na části* *Postihne myšlenku krátkého díla*	*Orientace v textu,* *reprodukce textu, divadelního představení nebo filmu,*	
ČJL-9-3-03p	*Převypráví shlédnutý příběh v TV, kině, divadle*	*výběr a četba vhodných literárních textů.*	
ČJL-9-3-09p	*Získává pozitivní vztah k literatuře* *Orientuje se v Pravidlech českého pravopisu (knižní podoba i elektronická*)		

Český jazyk – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-9-2-02 ČJL-9-2-04 ČJL-9-2-05 ČJL-9-2-06 ČJL-9-2-07 ČJL-9-1-01 ČJL-9-1-04 ČJL-9-1-07 ČJL-9-1-08 ČJL-9-3-01 ČJL-9-3-04 ČJL-9-3-08	Využívá podle svých znalostí a schopností poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem Vyhledá v textu příklady obohacování slovní zásoby, vnímá zvukomalebnost češtiny a používá ji ve svých mluvených i písemných sdělení Používá správné tvary zájmen skloňovaných podle vzorů přídavných jmen Určí u sloves další mluvnické kategorie (rod a vid, činný, trpný) Vhodně využívá, určuje a stupňuje příslovce Vyhledá v textu, určí a správně používá předložky Poznává, určuje a kategorizuje spojky, částice a citoslovce Využívá znalostí tvarosloví v různých komunikačních situacích Pozná a vytvoří druhy vět a souvětí, užívá je v mluvené i textové formě Ověřuje fakta porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Vytvoří jednoduchá objektivní sdělení s využitím zásad komunikace a pravidel dialogu Formuluje dojmy a názory na různé děje a situace ve svém okolí Seznamuje se základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky, vyhledá klíčová slova Popisuje jednoduše strukturu literárního díla, rozpoznává typické rysy vybraných autorů Tvoří vlastní literární text podle svých schopností Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	**Jazyková výchova** Úvod do jazykovědy a jejich složek, pravopis: víceslovné názvy, koncovky ohebných slov, sousloví a rčení, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy, zájmena – skloňování podle vzorů přídavných jmen, skloňování a užívání vztažných zájmen, slovesa – rod, vid, slovesné kmeny a slovesné tvary, příslovce – druhy, tvoření, spřežky, stupňování, předložky – vlastní nevlastní, předložkové pády, spojky – podřadicí, souřadicí, částice, citoslovce, způsoby tvoření slov (odvozování, zkracování, skládání), slohové rozvrstvení slovní zásoby, využití v reálných situacích, obohacování slovní zásoby, věta jednočlenná a dvojčlenná a větný ekvivalent, náhrada, souvětí, určování vedlejších vět. **Komunikační a slohová výchova** Vypravování - stupňování dějového napětí, přímá řeč, různé zobrazení téže skutečnosti, formy vypravování (osoby), poučení o slohu: dopis oficiální a neoficiální, osobní a úřední, využívání mezipředmětových vztahů k diskuzi na různá témata, obohacování slovní zásoby, zásady diskuze, tvorba mediálních sdělení, rozvíjející větné členy – přívlastek - shodný, neshodný, několikanásobný, postupně rozvíjející, těsný, volný, přístavek; příslovečné určení – druhy; doplněk (orientačně) práce s klíčovými slovy, tvorba výpisků. **Literární výchova** Popis, charakteristika, zpráva, časová a příčinná následnost uměleckého díla, líčení, časová a příčinná následnost, popis děje, tvorba textů s různým zaměřením v návaznosti na probírané jevy,	**OSV 1c** **OSV 1e** **OSV 2c** **VDO 1** **VDO 4** **VMEGS 3** **MKV 1** **MKV 2** **EV 2** **EV 3** **MDV 1a** **MDV 1e** **MDV 2a**

		oficiální a neoficiální, osobní a úřední (žádost, pozvánka, oznámení, tvořivé činnosti s literárním textem, poezie, dobrodružství, humor, fantazie), využití mezipředmětových vztahů, seznámení s vybranými autory a žánry.	
ČJL-9-2-03p	*Orientuje se v Pravidlech českého pravopisu*		
ČJL-9-2-04p	*Zná a umí určit vzory podstatných jmen*	***Jazyková výchova***	
	Dokáže časovat slovesa všech časů v oznamovacím způsobu	*Jazykové příručky papírové i elektronické,*	
ČJL-9-2-05p	*Zná pořadí pádů a pádové otázky, procvičuje určování pádů podstatných jmen*	*znalost možnosti automatických oprav na PC,*	
ČJL-9-2-06p	*Rozliší spisovný a nespisovný jazyk*	*kořen slova, předpona, přípona,*	
ČJL-9-2-07p	*Je seznámen se základními větnými členy – podmět a přísudek*	*pády a pádové otázky,*	
ČJL-9-1-01p	*Pracuje s pravidlem shody podmětu a přísudku při psaní koncovek příčestí*	*časování sloves,*	
ČJL-9-1-08p	*minulého*	*podmět, přísudek,*	
ČJL-9-1-09p	*Správně a plynule čte s porozuměním*	*pravopis,*	
ČJL-9-1-10p	*Umí správně zvolit vhodnou sílu, intonaci a zabarvení hlasu v souvislosti s textem*	*spisovný jazyk.*	
	Rozčlení jazykový projev na úvod, hlavní část a závěr	***Komunikační a slohová výchova***	
ČJL-9-1-04p	*Je seznámen s pravidly společenského styku, jako je telefonní rozhovor,*	*Hlasité i tiché čtení, práce s hlasem, spisovný jazyk,*	
ČJL-9-1-05p	*vyplňování tiskopisů, složenek*	*plynulé čtení s porozuměním,*	
ČJL-9-3-01p	*Zvládne písemné odpovědi na otázky*	*práce s textem, otázka odpověď,*	
ČJL-9-3-03p	*Reprodukuje a vypráví text podle kolektivně sestavené osnovy*	*vypravování, osnova,*	
ČJL-9-3-06p	*Orientuje se a čte noviny a časopisy*	*složenka, tiskopis, formuláře.*	
ČJL-9-3-09p	*Je seznámen s pojmy román, drama, muzikál*	***Literární výchova***	
	Vyhledává informace podle klíčových slov	*Četba časopisů a vhodných knih,*	
		práce s textem, časopisy a noviny.	

Český jazyk – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-9-2-01 ČJL-9-2-02 ČJL-9-2-03 ČJL-9-2-04 ČJL-9-2-05 ČJL-9-2-08 ČJL-9-1-01 ČJL-9-1-02 ČJL-9-1-03 ČJL-9-1-06 ČJL-9-1-08 ČJL-9-1-09 ČJL-9-1-10 ČJL-9-3-01 ČJL-9-3-05 ČJL-9-3-02 ČJL-9-3-07 ČJL-9-3-03 ČJL-9-3-04 ČJL-9-3-06	Zvolí správné tvary běžně užívaných přejatých slov a cizích vlastních jmen Rozezná slovo přejaté od slova domácího, správně je vyslovuje, vyhledá česká synonyma k přejatým slovům Zdůvodní užití útvarů národního jazyka v rozličných textech Samostatně pracuje se slovníky a jazykovými příručkami Má přehled o třídění sloves, používá správné slovesné tvary Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí Rozlišuje a vhodně užívá spisovný jazyk, hovorovou češtinu Odlišuje v textu fakta od názorů a hodnocení Zjistí informace z textu otázkami Rozliší subjektivní a objektivní sdělení Rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči Pořídí výtah z přečteného textu, vytvoří samostatně poznámky k textu Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel Využívá podle svých znalostí a schopností poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů jednoduše popisuje jazyk literárního díla, zdůvodní jeho hodnotu rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu vybraného autora Analyzuje a zpracovává text s ohledem na jeho účel a s dodržováním slohových pravidel Na základě svých schopností a znalostí tvoří vlastní literární text Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	**Jazyková výchova** Slova přejatá – výslovnost a pravopis, kultivovaný gramaticky i lexikálně správný písemný projev, využití slovníků, útvary českého jazyka a jazyková kultura, podstatná jména – nepravidelnosti ve skloňování, skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen, slovesa – slovesné tvary a třídy, skladba: zápor - druhy, významové poměry mezi složkami několikanásobného větného členu, mezi větami hlavními a mezi větami vedlejšími, grafické znázornění souvětí, koncovky jmen a sloves (ve spojení s dalšími pravopisnými jevy). **Komunikační a slohová výchova** Kultivovaný gramaticky i lexikálně správný projev, vypravování - běžné a umělecké, práce s různými druhy textů, schopnost vedení dialogu, práce s masmédii, poučení o slohu: styly podle funkce, (prostě sdělovací, odborný a administrativní, publicistický a řečnický, umělecký), tvůrčí psaní. **Literární výchova** Žánry, bajky, mýty, pověsti, pohádky - druhy, cestopisy, povídky - druhy drama – divadlo a film, písňové texty, vybraní autoři a jejich díla, poezie – různé útvary, tradiční a moderní, lyrika a epika, popis (charakteristika literárních postav a dějů, využití citově zabarvených a uměleckých prvků), výtah, výklad, úvaha - základní znaky, kritické čtení, čtenářská gramotnost.	**OSV 1c** **OSV 1e** **OSV 2c** **VDO 1** **VDO 4** **VMEGS 3** **MKV 2** **MKV 5** **Ev 2** **Ev 3** **MDV 1a** **MDV 1e** **MDV 2a**
ČJL-9-2-04p *ČJL-9-2-05p*	*Ovládá pravopis i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova* *Ovládá pravopis bje-bě, vje –vě* *Určuje podstatná jména v textu* *Určuje pravopis koncovek podstatných jmen, skloňuje podstatná jména* *Zdokonaluje se v pravopisu koncovek 1. a 4. pádu vzoru pán, hrad, žena*	***Jazyková výchova*** *Opakování poznatků z nižších ročníků,* *pravopis po obojetných souhláskách uvnitř slova,* *pravopis bje-bě, vje-vě, mně-mě-mne,* *podstatná jména, tvary podstatných jmen, ve kterých se často*	

ČJL-9-2-06p ČJL-9-2-07p ČJL-9-1-01p ČJL-9-1-08p ČJL-9-1-04p ČJL-9-1-05p	Poznává číslovky základní a řadové Seznamuje se se slovním druhem přídavná jména - určuje přídavná jména, rozlišuje je v textu, učí se rozlišovat přídavná jména tvrdá a přídavná jména měkká Rozeznává větu jednoduchou od souvětí Určuje ve větě podmět a přísudek Zná pravopis při shodě přísudku s podmětem Seznamuje se s pravopisem při shodě přísudku s několikanásobným podmětem Upevňuje si správné, plynulé čtení s porozuměním Užívá vhodné síly, intonace a zabarvení hlasu se zřetelem na obsah textu Seznamuje se s různými typy textů Seznamuje se s různými dramatickými útvary Ovládá koncepci a úpravu běžných písemností Ústně i písemně vypravuje podle připravené osnovy Provádí popis Vyplňuje dotazník Sestavuje žádost Seznamuje se se sestavováním stručného životopisu	chybuje, pravopis koncovek podstatných jmen podle vzorů podstatných jmen, pravopis koncovek 1. a 4. pádu vzoru pán, hrad, žena, určování, psaní a čtení číslovek základních a řadových, přídavná jména, určování přídavných jmen v textu, rozlišování přídavných jmen tvrdých a měkkých, rozeznávání věty jednoduché a souvětí (informativně), opakování určování podmětu a přísudku, shoda podmětu s přísudkem, pravopis příčestí minulého při shodě přísudku s několikanásobným podmětem. ***Komunikační a slohová výchova*** Navazování na učivo ze 7. ročníku, prohlubování znalostí, upevňování správného plynulého čtení s porozuměním s nácvikem výrazného čtení s důrazem na správnou artikulaci, intonaci a přirozený přízvuk, čtení článků v novinách, ve vhodných časopisech, orientace v nich, vyjádření hlavní myšlenky čteného, porovnávání lit. žánrů - pohádka x bajka x pověst, orientačně - román, drama, muzikál x opereta x opera, formy společenského styku – blahopřání, pozdrav, dopis, poštovní poukázka, jednoduché tiskopisy – ústně i písemně, jednoduché písemné nebo ústní vypravování podle připravené osnovy. ***Literární výchova*** Popis krajiny, osoby podle obrázku, pracovního postupu podle obrázku či vlastní zkušenosti vyplňování jednoduchého dotazníku, sestavování jednoduché žádosti, základní prvky životopisu – ústně, propojení poznatků z ČJ při psaní na počítači.	

Český jazyk – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČJL-9-2-05 ČJL-9-2-06 ČJL-9-2-07 ČJL-9-1-03 ČJL-9-1-07 ČJL-9-1-08 ČJL-9-1-09 ČJL-9-1-10	Využívá znalostí gramatiky k tvorbě vlastních jazykových projevů s vhodně volenými výrazy V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Využívá podle svých znalostí a schopností poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů Zaujímá kritický postoj k manipulativní komunikaci v masmédiích	**Jazyková výchova** Úvaha - aktuální témata (společenská, osobní), různé formulace, otázky, proslov, diskuse, argumentace, dodržování pravidel komunikace, shrnutí, publicistické útvary - zpravodajské, úvahové, přechodné, čeština jako slovanský jazyk, vývoj češtiny, zásady českého slovosledu, odchylky od pravidelné stavby věty, interpunkce v souvětí, zásady českého slovosledu, slovesa, přechodníky.	**OSV 1c** **OSV 1e** **OSV 2c** **VDO 1** **VDO 4** **VMEGS 1** **VMEGS 3** **MKV 2** **EV 2** **EV 3**
ČJL-9-3-06 ČJL-9-3-01 ČJL-9-3-07 ČJL-9-3-09 ČJL-9-3-06	Posoudí komunikační záměr partnera v hovoru, zapojuje se do diskuze, dokáže ji podle svých schopností řídit Samostatně připraví a s oporou o text přednese referát Analyzuje texty z hlediska stylu, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezi větného navazování Tvořivě pracuje s textem na základě svých dispozic a zájmů Interpretuje vlastními slovy smysl literárního díla, svůj názor doloží argumenty Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích Pozná v textu přechodníkové tvary, nahradí jiné slovesné tvary přechodníkem a naopak Odliší motivované a nemotivované odchylky v textu Opraví defektní text vhodnějšími formulacemi Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	**Slohová a komunikační výchova** Mediální výchova, kritické myšlení, práce s informacemi z různých zdrojů, souhrnné poučení o slohu - útvary a styly, praktické využití, analýza, úprava, formulace, zhodnocení a interpretace textů. **Literární výchova** Souhrnné poučení o slohu - útvary a styly, praktické využití, analýza, úprava, formulace, zhodnocení a interpretace textů, úvod do teorie literatury: charakteristika literatury, struktura literárního díla, literární druhy a žánry, výrazové formy (próza a poezie), divadlo, vývoj literatury: Počátky slovesného umění, Starověk, Středověk, Renesance, Baroko, Klasicismus, vývoj literatury: Národní obrození, Romantismus, Realismus, kritický Realismus, vývoj literatury: literární moderna, literatura 1. poloviny 20. století, válečná literatura, literatura 2. pol. 20 století, práce s různými zdroji, encyklopedie, almanachy, wikipedie, webové zdroje, životopis - strukturovaný a umělecký, referát - mezipředmětové vztahy	**MDV 1a** **MDV 1e** **MDV 2a**
ČJL-9-1-04p *ČJL-9-1-09p*	*Plynule vypráví podle předem připravené osnovy a písemně zpracovává zadané téma* *Upevňuje si formy společenského styku a dále je rozšiřuje o nová témata*	***Komunikační a slohová výchova*** *Prohlubování a upevňování učiva z nižších ročníků, sestavování strukturovaného životopisu, psaní jednoduchých žádostí podle předlohy, popis dějů, popis krajiny, osoby podle*	

ČJL-9-1-04p ČJL-9-2-04p ČJL-9-2-07p	Sestavuje strukturovaný životopis Vyplňuje dotazník, tiskopis Sestavuje a píše žádost podle předlohy Popisuje děje, jevy, osoby, pracovní postupy Je seznámen s pravidly společenského styku jako je: telefonický rozhovor, objednávky jídla, krátké příležitostné projevy, organizace besedy – přivítání, zakončení Procvičuje známé jevy ve složitějších, frekventovaných případech Vytvoří si povědomí o slovních druzích, má přehled o slovních druzích Automatizuje určování podstatných jmen Automatizuje pravopis koncovek podstatných jmen v 1. 4. 7. pádu Skloňuje podstatná jména Rozlišuje měkká a tvrdá přídavná jména, určuje koncovky přídavných jmen Uvědomuje si shodu podstatného jména s přídavným jménem Používá frekventovaná osobní zájmena Pracuje se slovesy Zvládá pravopis příčestí minulého ve shodě	obrázku, pracovního postupu podle obrázku či vlastní zkušenosti, ústní či písemné vypravování podle osnovy, prohlubování forem společenského styku o nová témata - telefonický rozhovor, objednávky jídla, krátké příležitostné projevy, organizace besedy – přivítání, zakončení, vyplňování jednoduššího dotazníku, tiskopisu, (přihlášky do učiliště), sestavování jednoduché žádosti. ***Jazyková výchova*** Opakování poznatků z nižších ročníků, procvičování známých mluvnických jevů a jejich postupná automatizace, určování slovních druhů v textech, okrajové určování slovních druhů (neohebná slova), pravopis koncovek podstatných jmen v závislosti na vzorech podstatných jmen, pravopis koncovek podstatných jmen 1., 4., 7. pádu č. jednotného i množného vzoru pán, hrad, žena, město, užívání správného pádu podstatných jmen ve větách, určování přídavných jmen v textu, rozlišování měkkých a tvrdých přídavných jmen, určování koncovek přídavných jmen, shoda podstatného jména s přídavným v rodu, pádu a čísla, informativní používání osobních zájmen, vyhledávání sloves v textu, určování osoby, čísla, času, určování pravopisu příčestí minulého ve shodě přísudku s podmětem, ve větách s podmětem děti, my, všichni, rozpoznávání jednoduchých souvětí, rozlišování jednotlivých vět, používání nejběžnější spojky při tvorbě souvětí (a, i, ale, aby, že). ***Čtení a literární výchova*** Prohlubování a upevňování získaných návyků správného tichého i hlasitého čtení, orientace v literárních žánrech – říkadlo, přísloví, báseň, povídka, pohádka, bajka, pověst, román, drama, muzikál, opereta, opera, odborný text, určování hlavní myšlenky přečteného, krátké výpisky z přečteného, z jednoduchého odborného textu, ústní formulace dojmu z četby, divadelního nebo filmového představení, jednoduché hodnocení díla, reprodukce přečteného, poslechnutého textu, reprodukce shlédnutého díla, vytváření pozitivního vztahu k literatuře, vytváření schopnosti výběru kvalitního díla.	

CIZÍ JAZYK - ANGLICKÝ JAZYK - 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Tento obor patří do vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**, který je klíčem k bezprostřednímu dorozumění. Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem.

- Poskytuje základ a předpoklady pro budoucí komunikaci žáků v Evropě i ve světě.
- Pomáhá snižovat jazykové bariéry a umožňuje tak širší budoucí pracovní uplatnění.
- Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné kulturní tradice.

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Anglický jazyk	2	2	2	2

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Cizí jazyk - Anglický jazyk** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- tematický okruh - Sociální rozvoj = téma - komunikace - vedení dialogu, omluva, pozdrav, vysvětlování (6., 7., 8., 9. roč.)
  - Osobnostní rozvoj (Seberegulace a sebeorgnizace)= téma - cvičení dovednosti zapamatování, dovedností pro učení a studium (6., 7., 8., 9. roč.)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- tematický okruh - Evropa a svět nás zajímá = téma - rodinné příběhy, zkušenosti z Evropy a světa, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice (6., 7., 8. roč.)

Multikulturní výchova (MKV)

- tematický okruh - Kulturní rozdíly = téma - respektování zvláštností různých etnik, spolupráce (8., 9. roč.)

Mediální výchova (MDV)

- tematický okruh - Tvorba mediálního sdělení = téma - tvorba věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení (6., 7., 8., 9. roč.)

Výchovně vzdělávací strategie (postupy) k vytvoření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska
- směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni
- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky
- podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali
- vhodné řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje

Kompetence sociální a personální

- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů

Kompetence občanské

- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie

- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí
- v případě potřeby spolupracujeme s pedagogicko-psychologickými poradnami

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných
-

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

Očekávané výstupy

Žák =>

1. čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
2. rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky
3. rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
4. odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
5. používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku
6. sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
7. jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích, umí vyplnit formulář a napsat krátký a gramaticky správný text
8. vyžádá jednoduchou informaci

Anglický jazyk – 6.ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 CJ-9-2-01 CJ-9-4-02 CJ-9-2-04 CJ-9-2-03 CJ-9-2-01 CJ-9-3-01 CJ-9-3-01	Dodržuje základní fonetická pravidla a čte nahlas srozumitelně jednoduchý text Rozumí základním informacím v jednoduchém textu s vizuální oporou Rozumí jednoduché konverzaci, která obsahuje známou slovní zásobu V novém krátkém textu odvodí význam některých neznámých slovíček a slovních spojení za pomoci obrázků a jiných grafických předloh Vyhledá ve slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku Popíše svůj denní režim, sdělí, co dělal o víkendu, stručně popíše vzhled věci, zvířete, člověka a místa Na základě výchozího textu napíše několik vět o sobě a o své rodině Na základě otázek a odpovědí k textu sdělí hlavní myšlenku textu Zeptá se na cenu, např. jízdenky, zboží, vyžádá si jednoduché informace v obchodě, v restauraci, na nádraží, na poště a u lékaře Domluví se s kamarády, v kolik hodin a kde se sejdou; při aktivitách se jednoduchým způsobem domluví se spolužáky na pravidlech.	**Slovní zásoba na témata** Číslovky 1 – 1000, osobní údaje, jídelníček a stravovací návyky, denní režim, zboží v obchodě, volný čas a záliby, data – narozeniny, měsíce, škola a třídní klima, nakupování, zvířata, člověk, základní zdravotní péče, život v přírodě, názvy některých států, technologie a média. **Komunikační situace a typy textů** Dopis, vyprávění, rozhovor, přání, popis dle témat, formální a neformální pozdravy, referát na známé téma, ilustrované příběhy, komiksy, písně. **Jazykové prostředky:** Člen určitý a neurčitý, počitatelnost podstatných jmen se „some“ a „any“, přídavná jména a příslovce, zájmena v pozici předmětu, řadové číslovky, přítomný čas průběhový, přítomný čas prostý, minulý čas prostý vybraných pravidelných sloves, vyjádření budoucnosti pomocí „will“, fonetický přepis známých slov, základní pravidla výslovnosti větných celků, pravopis – psaní malých a velkých písmen, dělení slov a základy interpunkce.	**OSV 1c** **OSV 2c** **VMEGS 1** **MDV 2a**
CJ-9-1-01p *CJ-9-2-01p* *CJ-9-3-01p* *CJ-9-1-02p*	*Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám běžným při výuce* *Pozdraví a rozloučí se* *Pojmenuje a označí barvami běžné předměty ve škole* *Pojmenuje běžné předměty v okolí* *Používá fráze k požádání o něco* *Vyjádří co má a nemá rád, vytvoří otázku* *Tvoří jednoduché věty na známá témata* *Rozšiřuje svou slovní zásobu* *Prohlubuje znalosti anglických reálií*	***Slovní zásoba*** *Témata - číslovky 1 – 20, základní zdvořilostní fráze, školní pomůcky a činnosti, barvy, hračky, ovoce, sportovní potřeby, nábytek, osoby, přídavná jména popisující velikost, rozměr a stáří, oblečení, základní části lidského těla.* ***Komunikační situace*** *Uvítání a rozloučení, pokyny při hrách, v obchodě s ovocem, dotazování na oblíbenost ovoce, dotazování na vlastnění předmětů, popis a charakteristika osob, pokyny při výuce,*	

		běžných činnostech. ***Jazykové struktury a gramatika*** *Užití to a toto při označování věcí, jednoduché otázky a odpovědi s použitím sloves být, moct, mít a pomocného slovesa do, vazba there is, rozkazovací způsob v běžných pokynech, jednoduché užití přítomného času průběhového při popisu toho, co máme na sobě, předložky v a na při popisu umístění předmětů.* ***Reálie*** *Škola v Anglii, známá místa v Londýně, čas na jídlo ve Velké Británii, klubové uniformy školáků v Anglii, sportovní den na anglické škole.*	

Anglický jazyk – 7.ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 CJ-9-2-01 CJ-9-2-02 CJ-9-2-03 CJ-9-3-01 CJ-9-4-03 *CJ-9-1-01p* *CJ-9-1-02p*	Dodržuje fonetická pravidla a čte nahlas a srozumitelně jednoduchý text Rozumí základním informacím v jednoduchém autentickém textu s obrázky Rozumí důležitým informacím v jednoduché konverzaci, v pomalé promluvě zachytí nejpodstatnější informace V novém krátkém textu odvodí význam neznámých slovíček a slovních spojení Samostatně vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku Zeptá se na popis cesty, na vhodný typ dopravy a na časové údaje Zdvořile požádá, poděkuje a omluví se, vyjádří, co bude dělat o víkendu a o prázdninách Po vyslechnutí jednoduchého rozhovoru na základě otázek shrne ústně i písemně hlavní informace Omluví se, odpoví na omluvu, vyjádří souhlas a nesouhlas Adekvátně reaguje v každodenních situacích, požádá kamaráda o pomoc a pomoc nabídne Napíše kamarádovi jednoduchý e-mail o sobě a svých zálibách, popíše místo svého bydliště *Rozumí jednoduchým otázkám a pokynům běžným při výuce* *Používá jednoduché zdvořilostní fráze* *Opakuje a rozšiřuje slovní zásobu k probíraným tématům* *Seznamuje se s anglickou abecedou, hláskuje slova, která zná* *S obrazovou oporou rozumí čtenému, jednoduchému a krátkému textu* *Pojmenuje a zeptá se na běžné předměty a lidi kolem sebe* *Umí zdvořile požádat* *Sdělí, jaké volnočasové aktivity dělá v jednotlivých dnech v týdnu* *Se slovní nápovědou formuluje gramaticky správné věty o minulých činnostech a událostech* *Používá některá zájmena označující umístění předmětů* *Používá číslovky do 100* *Pracuje s překladačem a slovníkem* *Písemně doplňuje jednoduchý text* *Orientuje se v jednoduchém textu* *Vyhledá v jednoduchém textu specifické informace* *Čte s porozuměním jednoduchý text*	**Slovní zásoba na témata** Osobní údaje, můj život a události v mém okolí, širší příbuzenské vztahy, sporty a volný čas, prázdniny a dovolená, dopravní prostředky, místní údaje a časové údaje, části a vybavení domu/bytu, domácí práce, příroda a počasí, zeměpisné názvy. **Komunikační situace a typy textů** Pozdravy a seznámení, budoucí plány a rozhodnutí, návrhy a nabídky, promluva, jednoduchý popis, ilustrované příběhy, komiksy, písně, žádost a prosba, dopis a e-mail, poděkování a omluva. **Jazykové prostředky** Člen určitý a neurčitý, stupňování přídavných jmen, vazba „like + -ing“, minulý čas vybraných nepravidelných sloves, přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový, vyjádření budoucnosti pomocí vazby „going to“, frekvenční příslovce a fráze, předložky místa a času. ***Slovní zásoba na témata*** *Rodina, číslovky, hodiny, potraviny, zvířata, volnočasové aktivity, dny v týdnu,* *město, doprava, povolání, svátky, počasí,* *anglická abeceda.* ***Komunikační situace*** *Zdvořilostní fráze, pokyny, popis, uvedení času, otázky a odpovědi, rozhovor.* ***Jazykové struktury a gramatika*** *Otázky, sloveso HAVE GOT, zápor, stupňování přídavných jmen, vazba THERE* *IS, THERE ARE, I LIKE, I DON´T LIKE, přítomný čas průběhový,* *minulý čas – kladné, oznamovací věty.* ***Reálie*** *Londýn, významné stavby a památky, typická jídla, britské svátky, sporty, významní panovníci*	**OSV 1c** **OSV 2c** **VMEGS 1** **MDV 2a**

Anglický jazyk – 8.ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 CJ-9-2-01 CJ-9-2-02 CJ-9-2-03 CJ-9-3-02 CJ-9-4-01	Při čtení nahlas užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení Vystihne hlavní myšlenky čteného textu přiměřeného rozsahu V textu nalezne odpovědi na otázky Při práci s textem nalezne podstatnou informaci a specifickou informaci Rozumí jednoduché konverzaci na každodenní téma, rozumí pomalu pronášenému projevu na běžné téma Odhadne význam nových a neznámých slov a frází v přiměřeně obtížném textu a z kontextu Využívá slovníkové příručky, cizojazyčný i výkladový slovník v tištěné i elektronické podobě Ústně sestaví otázku, žádost, prosbu V samostatném ústním projevu mluví o každodenních tématech Aktivně se účastní rozhovoru a diskuse o každodenních tématech Svými slovy vypráví jednoduchý příběh Samostatně shrne obsah mluveného či čteného textu Ústně i písemně předá základní informace o sobě, své rodině a škole Napíše jednoduchý text o svém oblíbeném filmu, hudbě a knize	**Tematické okruhy** Cestování, volný čas, hudba a film, divadlo, škola a pravidla školy v různých zemích, zaměstnání, přátelství, rodinné vztahy, rodokmen, zdraví a zdravý životní styl. **Typy textů** Omluva, žádost, prosba, poděkování a reakce na poděkování, navrhování, přijímání a odmítání návrhů, písně, jednoduché ilustrované příběhy, komiksy, zjednodušená literární díla, rozhovor, popis, jednoduché vyprávění. **Jazykové prostředky** Člen určitý a neurčitý, neurčitá zájmena, přítomný čas prostý, minulý čas průběhový, vyjadřování modality pomocí „should/shouldn't“, trpný rod, podmínkové věty, neurčitá příslovce, stupňování příslovcí, spojky „and, but, because, while, if“, druhy vět podle postoje mluvčího, slovní a větný přízvuk, výslovnost všech hlásek a slovních spojení, pravopisné změny při tvorbě mluvnických tvarů.	**OSV 1c** **OSV 2c** **VMEGS 1** **MKV 1** **MDV 2a**
CJ-9-1-01p *CJ-9-1-02p* *CJ-9-2-01p* *CJ-9-3-01p*	*Popíše jednoduchou situaci, děj nebo předmět* *s porozuměním čte krátký text▪* *Pojmenuje a zeptá se na umístění předmětů a lidí kolem sebe* *Převypráví přečtený, krátký příběh* *Přiřadí čtený a slyšený popis ke správné situaci* *S obrazovou oporou popíše svá smyslová vnímání v dané situaci* *Zeptá se a odpoví na podrobnosti místa a času* *Gramaticky správně používá některá činnostní slovesa* *Používá minulý čas prostý* *Seznamuje se s časem plánovacím*	***Slovní zásoba na témata*** *Místnosti v domě, předložky místa, předměty ve škole, čas, měsíce v roce,* *divoká zvířata, hudební nástroje, hry, velké číslovky, letopočty, dopravní prostředky.* ***Komunikační situace*** *Slovesa k vyjádření běžných činností a stavů, smyslového vnímání,* *přídavná jména popisující vzhled a vlastnosti, běžně užívané příslovce způsobu, přídavná jména vyjadřující emoce,* *sloveso „muset“.* ***Jazykové struktury a gramatika***	

		Vazba „there is“ / „there are“, předložky s udáním času a data, *otázka v přítomném čase prostém pro 1. a 2. os. j.č.,* *zjišťovací otázky („wh- questions“),* *3. os. j. č. v přítomném čase prostém,* *sloveso „mít“ v přítomném čase, klad, zápor, otázka,* *sloveso „moct“ ve spojení se slovesy smyslového vnímání,* *minulý čas pravidelných sloves,* *vyjádření plánované budoucnosti („going to“),* *minulý čas sloves v zjišťovacích otázkách („wh- questions).* ***Reálie*** *Populární sporty v anglicky mluvících zemích.*	

Anglický jazyk – 9.ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CJ-9-1-01 CJ-9-2-01 CJ-9-4-03 CJ-9-2-02 CJ-9-2-03	Při výslovnosti užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti promluvy Pracuje s textem přiměřeného rozsahu a vytvoří odpovědi na informace z textu Pracuje s různými typy textů, např. s vybraným adaptovaným literárním dílem Pracuje s autentickými materiály pro vyhledání a zpracování nových informací, např. s internetem, encyklopedií Rozumí jednoduché konverzaci a diskusi na každodenní téma Rozumí pomalu pronášenému projevu na specifické téma Rozlišuje formální a neformální promluvu či rozhovor Rozumí podstatě ústního i písemného projevu na známé téma, který obsahuje neznámou slovní zásobu Využívá různé slovníkové příručky, samostatně pracuje s dvojjazyčným i výkladovým slovníkem Ústně i písemně předá jednoduché informace o tématech z daných tematických okruhů Sestaví souvislý, přiměřeně dlouhý text na známá témata Při nedostatku známé slovní zásoby se vyjádří za použití jiných lexikálních prostředků, obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy či konverzace shrnuje různými způsoby V reálných situacích si vyžádá informaci a při neporozumění klade doplňující otázky Vyjadřuje se o současných a minulých hypotetických situacích Adekvátně reaguje ve formálních i neformálních situacích, např. v obchodě, ve škole, v hovoru s kamarádem; Aktivně diskutuje na známé téma a vyjadřuje svůj názor V samostatném ústním projevu a konverzaci sdělí informace o sobě, blízkých a známých lidech Pro vyjádření používá adekvátních gramatických struktur, lexikálních a jiných jazykových prostředků	**Tematické okruhy** Volba povolání, móda a módní trendy, věci denní potřeby, pocity, nálady, vnitřní a vnější charakteristika člověka, volný čas a sport, kultura, životní prostředí, problémy mládeže, různé stravovací návyky. **Typy textů** Formální a neformální žádost, zpráva, detailní popis osoby/věci/události, příkazy, zákazy a rady, referát o přečtené knize, písně, jednoduché ilustrované příběhy, komiksy, zjednodušená literární díla, omluva a reakce na omluvu, žádost o pomoc a službu. **Jazykové prostředky** Člen určitý a neurčitý, pořadí rozvíjejících přídavných jmen, abstraktní podstatná jména, přítomný čas prostý a průběhový, předpřítomný čas s „for“ a „since“, minulý čas prostý a průběhový, částice „too, enough“, modální slovesa, plynulost projevu – frázování, větný přízvuk, výška a síla hlasu, tempo řeči.	**OSV 1c** **OSV 2c** **MKV 1** **MDV 2a**
CJ-9-1-01p *CJ-9-1-02p* *CJ-9-2-01p* *CJ-9-3-01p*	*Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů* *Umí pracovat s překladačem* *Rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby* *Odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby* *Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických*	***Slovní zásoba na témata*** *Přídavná jména popisující vlastnosti a kvalitu, oblečení a vzhled, období,* *výpočetní technika, vesmír, běžná a vybraná méně běžná povolání, domácí práce, nářadí, vaření, lidské tělo, vnitřní orgány, nemocnice, sport, jídlo, budovy a místa, udání polohy a směru.*	

CJ-9-4-03p	okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) Tvoří gramaticky správně jednoduché věty a otázky v základních časech Reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby Čte s porozuměním jednoduché texty	***Komunikační situace*** Osobní charakteristika, písemný vzkaz, životopis, dotazy na cestu, udání směru, psaní pohledu z výletu, dopis, email, popis místa, popis vztahující se k tématu. ***Jazykové struktury a gramatika*** Osobní zájmena, vazba „there is“ a „there are“, přivlastňovací zájmena a přivlastňovací pád, otázky typu „Jak …?“, stupňování vybraných přídavných jmen, přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas slovesa „být“, minulý čas vybraných nepravidelných sloves, vyjádření plánů do budoucnosti – „going to“, minulý čas prostý – otázka a zápor, minulý čas průběhový, rozkazovací způsob, vyjádření „chci být“/“chtěl bych být“. ***Reálie*** Cestování po Velké Británii, země, kde se používá angličtina.	

DALŠÍ CIZÍ JAZYK – NĚMECKÝ JAZYK - 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Německý jazyk** je vyučován na 2. stupni ZŠ v rozsahu 6 hodin v návaznosti na tabulku časových dotací hodin na 2. stupni. Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Další cizí jazyk stanovených RVP ZV.

Tento obor patří do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, který je klíčem k bezprostřednímu dorozumění. Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem.

Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků. Na počátku jde především o probuzení zájmu žáka o studium cizích jazyků a o vytvoření pozitivního vztahu k danému předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou.

Získávání praktických dovedností žáka je zaměřeno na 5 základních oblastí cizího jazyka: poslech, rozhovory, samostatný ústní projev, čtení a psaní.

Časová dotace:

	8.r.	9.r.
Německý jazyk	3	3

Průřezová témata

Do výuky předmětu Německý jazyk jsou začleněna následující průřezová témata:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- tematický okruh - Evropa a svět nás zajímá = téma - rodinné příběhy, zkušenosti z Evropy a světa, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice – 8.,9. ročník

Výchovně vzdělávací strategie (postupy) k vytvoření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k pochopení významu německého jazyka pro praktický život
- Propojujeme probraná témata a jazykové jevy i s obsahem učiva v jiných předmětech

Kompetence k řešení problému
- Prakticky probíráme základní problémové situace v cizojazyčném prostředí
- Učíme žáky nebát se mluvit německy s cizím člověkem
- Učíme žáky opisovat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba
- Vedeme k používání a prakticky procvičujeme prostředky nonverbální komunikace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní
- Vedeme žáky k porozumění jednoduchému sdělení v německém jazyce
- Procvičujeme formulaci jednoduché myšlenky německy
- Využíváme přiměřené, jednoduché texty s obrázky v německém jazyce
- Využíváme dovedností osvojených v německém jazyce k navázání kontaktu či vztahu

Kompetence sociální a personální
- Vytváříme jednoduché problémové situace, kdy je nutné vyžádat nebo poskytnout pomoc, radu
- Objasňujeme zásady slušného chování nejen při kontaktu s cizinci (možné odlišnosti od našeho sociokulturního prostředí)
- Využíváme možností navazovat kontakt s německy hovořící návštěvou

Kompetence občanské
- Budujeme představu o zvycích v německy mluvících zemích a porovnáváme je se zvyky našimi

Kompetence pracovní
- Využíváme německého jazyka k získávání informací z různých oblastí (internet… využití překladače…)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Získávání praktických dovedností žáka je zaměřeno na 5 základních oblastí cizího jazyka: poslech, rozhovory, samostatný ústní projev, čtení a psaní.

Očekávané výstupy

Žák =>
1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně

2. rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
3. rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
4. se zapojí do jednoduchých rozhovorů
5. sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
6. odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného , rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá
7. rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
8. rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
9. rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
10. vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
11. napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
12. stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Německý jazyk – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
DCJ-9-1-01 DCJ-9-1-02 DCJ-9-1-03 DCJ-9-2-01 DCJ-9-2-02 DCJ-9-2-03	Orientuje se v běžně používaných pokynech Reaguje na běžné otázky Umí identifikovat slova z tematických okruhů Přiřadí slovní spojení nebo větu ke každodenním tématům Rozumí jednoduchým pokynů Popíše jednoduchou situaci, tvoří věty oznamovací Formuluje jednoduché příkazy Rozšiřuje svou slovní zásobu v blízkých každodenních tématech Reaguje na otázky Účelně užívá přivlastňovací zájmena v prvním a čtvrtém pádě Z kladné věty vytvoří větu zápornou, používá záporné zájmeno kein, záporky nein a nicht Utvoří rozkaz od sloves kommen, entschuldigen apod.	**Poslech s porozuměním** Poslech jednoduchých textů, reakce na pokyny a otázky, běžné pokyny a reakce na ně, využití CD pro práci s učebnicí. **Mluvení** Rozvoj slovní zásoby k probíraným tematickým okruhům, časování nepravidelného slovesa „essen“, přivlastňovací zájmena, zápor v německé větě, rozkaz pravidelných sloves u vybraných sloves nepravidelných, časové údaje, některé předložky an, auf, in, vor, um, nach, slovosled v německé větě. časování nepravidelného slovesa „essen“, přivlastňovací zájmena, zápor v německé větě, rozkaz pravidelných sloves u vybraných sloves nepravidelných, časové údaje, některé předložky an, auf, in, vor, um, nach,	**VMEGS 1**

		slovosled v německé větě.	
DCJ-9-3-01	Identifikuje význam slov a slovních spojení	**Čtení s porozuměním**	
DCJ-9-3-02	Vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	Osvojení základních slov potřebných pro práci s učebnicí,	
DCJ-9-3-03	Rozumí jednoduchým slovům a větám, které se vztahují k probírané slovní zásobě	psaná podoba slovních spojení a vět z probíraných tematických okruhů, překlad, využití slovníku a překladače, obrázkové knížky.	
DCJ-9-4-01	Překládá jednoduché věty s vizuální podporou	**Psaní**	
DCJ-9-4-02	Písemně reaguje na otázky týkající se jeho osoby	Práce s formulářem,	
DCJ-9-4-03	Píše přiměřeně k rozsahu slovní zásoby	psaní SMS, emailu.	
	Orientuje se v jednoduchých větách, frázích a slovních spojeních		
		Poslech s porozuměním	
DCJ-9-1-01p	*Poslechem identifikuje německý jazyk*	*Poslech jednoduchých textů s obrázkovou oporou, poslech písní z YouTube*	
DCJ-9-1-02p	*Opakuje jednoduchá slova po učiteli*		
DCJ-9-1-03p	*Reaguje na výrazy pozdravu, který se užívá při setkání, výraz pozdravu opakuje po mluvčím*	***Mluvení***	
DCJ-9-2-01p		*Sdělení základních údajů o sobě, pozdrav, rozloučení, souhlas, nesouhlas, tematické okruhy dle situace - domov a rodina, město, příroda, škola,*	
DCJ-9-2-02p	*Přiřadí slovo k jeho neverbálnímu významu*	*počasí, sport, otázky a odpovědi, fonetická abeceda (souhlásky i*	
	Zahájí komunikaci pozdravem, přiměřeně reaguje na pozdrav, poděkuje	*samohlásky), rozvoj jednoduchých vět v přítomném čase,*	
	Vyjádří souhlas či nesouhlas ve chvíli, kdy je to očekáváno		
	Reaguje na otázky, uvádí své křestní jméno, příjmení, věk	*nácvik porozumění jednoduchých slov v rámci tematických okruhů s vizuální oporou, seznámení se slovníkem,*	
DCJ-9-3-02p		***Čtení s porozuměním***	
	Rozumí jednoduchým slovům s vizuální oporou	*Psaná podoba známých slov a jednoduchých nápisů,*	
DCJ-9-4-02p			
	Přiřadí k sobě slova s informacemi o sobě a opíše je, rozumí jednoduchým pokynům		

Německý jazyk – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
DCJ-9-1-01 DCJ-9-1-02 DCJ-9-1-03	Reaguje na běžné otázky Umí identifikovat slova z tematických okruhů Přiřadí slovní spojení nebo větu ke každodenním tématům	**Poslech s porozuměním** Poslech jednoduchých rozhovorů, reakce na ně, poslech krátkých příběhů.	**VMEGS 1**
DCJ-9-2-01 DCJ-9-2-02 DCJ-9-2-03	Používá běžné jednoduché fráze, popíše jednoduchou situaci U vybraných podstatných jmen používá tvar množného čísla Časuje způsobová slovesa mussen, konnen, aktivně užívá ve větě Utváří souvětí souřadná pomocí und, oder, aber Při použití modálního slovesa staví infinitiv na konci věty, dodržuje rámcovou konstrukci vět Účelně užívá přivlastňovací zájmena v prvním a čtvrtém pádě Z kladné věty vytvoří větu zápornou, používá záporné zájmeno kein, záporky nein a nicht Časuje některá slovesa	**Mluvení** Rozvoj slovní zásoby k probíraným tematickým okruhům, podstatná jména v množném čísle, způsobová slovesa, spojky souřadící, rámcová konstrukce vět, přivlastňovací zájmena, zápor, počasí, roční období, volnočasové aktivity.	
DCJ-9-3-01 DCJ-9-3-02 DCJ-9-3-03	Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá Identifikuje význam slov a slovních spojení Rozšiřuje slovní zásobu o další témata	**Čtení s porozuměním** Čtení pohádek a jednoduchých příběhů, psaná podoba slovních spojení a vět z probíraných tematických okruhů, tvorba plakátu, rozšiřování témat.	
DCJ-9-4-01 DCJ-9-4-02 DCJ-9-4-03	Přiřadí slovní spojení nebo krátkou větu k významu, jež je vyjádřený obrázkem Písemně reaguje na otázky týkající se jeho osoby Píše přiměřeně k rozsahu slovní zásoby Orientuje se v jednoduchých větách, frázích a slovních spojeních	**Psaní** Práce s formulářem, psaní textů k různým tématům.	
DCJ-9-1-01p *DCJ-9-1-02p* *DCJ-9-1-03p*	*Je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka* *Rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování* *Rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*	***Poslech s porozuměním*** *Poslech jednoduchých textů s probíranými tématy,* *základní osobní údaje (jméno a věk), jednoduché pokyny učitel.*	
DCJ-9-2-01p *DCJ-9-2-02p*	*Použije základní zdvořilostní obraty ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech*	***Mluvení*** *Možný výběr podle schopností:*	

DCJ-9-3-02p	Účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace o sobě, dalších osobách, zvířatech, předmětech, činnostech nebo se na podobné informace zeptá za použití jednoduchých slovních spojení a otázek	jednoduchá sdělení – pozdravy, poděkování, představování, přivítání, omluva, žádost o pomoc, souhlas a nesouhlas, blahopřání, slovní zásoba k tematickým okruhům – barvy, čísla, rodina, škola, nakupování, zvířata, části těla, místo, kde žiji, počasí, oblečení, stravovací návyky, kalendář, volný čas mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí osvojeného repertoáru; důraz je kladen na pochopení komunikačního záměru	
DCJ-9-4-02p	Porozumí tématu/obsahu krátkého textu, který se vztahuje k tématům z každodenního života a je podpořen obrazem Najde konkrétní informace v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k tématům z každodenního života a je podpořen obrazem Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat Stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	***Čtení s porozuměním*** Vybere, přiřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující téma nebo obsah daného textu. ***Psaní*** Písemné použití jednoduchých slovních spojení a vět na krátká sdělení či otázky týkající se jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů z jeho okolí a činností, které běžně vykonává.	

MATEMATIKA – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Matematika** stanovených RVP ZV.
Matematika je součástí vzdělávací oblasti ***Matematika a její aplikace***, která žákům poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje jim tak získávat matematickou gramotnost.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují matematické pojmy, symboliku, terminologii, algoritmy a možnosti jejich užití. Matematické vzdělávání pomáhá žákům vnímat složitost reálného světa, rozvíjí abstraktní myšlení, logické a kritické usuzování, učí přesně a věcně argumentovat.

Předmět **Matematika** velmi těsně souvisí s ostatními předměty:
Fyzika – převody jednotek, užití vzorců
Zeměpis – měřítko mapy, práce s grafy
Chemie – řešení rovnic, úlohy o směsích

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Matematika	4	4	4	4

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Matematika** jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova /OSV/
- tematický okruh – Osobnostní rozvoj = téma – rozvoj schopností poznávání – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů (6.- 9. ročník)
- tematický okruh – Sociální rozvoj = Poznávací schopnosti (6. – 9. ročník)

Environmentální výchova /EV/
- tematický okruh – Lidské aktivity a problémy životního prostředí = téma – doprava a životní prostředí (8. ročník)

Výchova demokratického občana /VDO/
- tematický okruh – Formy participace občanů v politickém životě = téma – volební systémy – komunální volby (7.- 9. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni
- učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení
- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů
- podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů
- v případě možnosti je vedeme k praktickému ověření správnosti řešení problémů a k tomu, aby uměli přijmout důsledky svých rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje

Kompetence sociální a personální

- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- v případě potřeby spolupracujeme s pedagogicko-psychologickými poradnami

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Matematika a její aplikace*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných vzorců a algoritmů
- rozvíjení logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci
- rozvíjení abstraktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh)
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací); k poznání, že realita je složitější než její matematický model
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života, k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby

  rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrole ve všech krocích postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti

Očekávané výstupy – OV

Žák → 1. provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
2. zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
3. modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
4. užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
5. řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
6. řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
7. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
8. formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
9. analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
10. vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
11. porovnává soubory dat
12. určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
13. vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
14. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
15. zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
16. charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
17. určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
18. odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
19. využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
20. načrtne a sestrojí rovinné útvary
21. užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
22. načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
23. určuje a charakterizuje základní prostorové útvary /tělesa/, analyzuje jejich vlastnosti
24. odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
25. načrtne a sestrojí sítě základních těles
26. načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
27. analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
28. užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
29. řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Matematika – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-9-1-01 M-9-1-02 M-9-1-03 M-9-1-04 M-9-3-03 M-9-3-02 M-9-3-08 M-9-3-06 M-9-3-04 M-9-3-13 M-9-3-05 M-9-3-09 M-9-3-12 M-9-3-11	Čte a zapíše desetinné číslo do řádu miliontin Zobrazí desetinná a celá čísla na číselné ose Určí hodnotu čísla z číselné osy Porovná desetinná a celá čísla Sčítá a odčítá desetinná a celá čísla Násobí a dělí desetinná čísla 10, 100, 1000… Násobí a dělí (desetinná čísla číslem přirozeným, dvě desetinná čísla, dvě celá čísla) Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení Zaokrouhluje desetinná čísla s danou přesností a provádí odhady Řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v oboru přirozených desetinných a celých čísel Užívá desetinná čísla pro kvantitativní vyjádření vztahu celek-část Chápe pojem úhel, používá správné značení (řecká abeceda, symboly) Pracuje s úhloměrem – změří úhel, sestrojí úhel dané velikosti Sestrojí osu úhlu pomocí kružítka Sestrojí pomocí trojúhelníku s ryskou a kružítka úhly o velikosti 90, 45, 60, 30, 120, 15 stupňů Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti úhlů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů Určí osově souměrné útvary Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti Charakterizuje vlastnosti čtverce a obdélníku, používá správné značení Načrtne a sestrojí čtverec a obdélník, provádí zápis konstrukce Odhaduje a vypočítá obsah a obvod čtverce a obdélníku pomocí vzorců Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím vlastností čtverce a obdélníku a vzorců pro výpočet obvodu a obsahů Načrtne a správně popíše trojúhelník Sestrojí trojúhelník pomocí věty sss (kromě náčrtu provede rozbor a alespoň slovně zapíše postup konstrukce) Pojmenuje a charakterizuje základní typy trojúhelníků Sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku, určí těžiště	**Číslo a proměnná** Desetinná čísla, zápis a zobrazení na číselné ose, zaokrouhlování a porovnávání, početní operace a jejich vlastnosti, převody jednotek, aplikační slovní úlohy, záporná desetinná čísla, celá čísla, zápis a zobrazení na číselné ose, absolutní hodnota, porovnávání, početní operace a jejich vlastnosti, aplikační slovní úlohy. **Geometrie v rovině a v prostoru** Úhel, osa úhlu, velikost – odhad, měření (jednotky), typy a druhy úhlů, přenášení úhlů, sčítání a odčítání úhlů – graficky a početně, násobení úhlů, osová souměrnost, shodné útvary, osově souměrné útvary, čtverec a obdélník – vlastnosti, obvod a obsah čtverce a obdélníku, jednotky délky a obsahu, slovní úlohy, trojúhelník - vlastnosti trojúhelníků, typy a druhy trojúhelníku, výšky, těžnice a těžiště, kružnice vepsaná a opsaná, konstrukce ze tří stran, kvádr a krychle - vlastnosti těles, povrch a objem, jednotky objemu, aplikační slovní úlohy. **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** Provázanost mezi předměty a tématy, řešení problémů.	**OSV 1a**

M-9-3-10 M-9-3-13 M-9-4-02	Sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku Využívá polohové a metrické vlastnosti trojúhelníku při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů Řeší geometrické úlohy s využitím známých vlastností trojúhelníku Rozpozná, pojmenuje kvádr a krychli, analyzuje jejich vlastnosti Načrtne a sestrojí obraz kvádru a krychle v rovině, používá správné značení Načrtne a sestrojí sítě kvádru a krychle Odhaduje a vypočítá objem a povrch kvádru a krychle pomocí vzorců Analyzuje a řeší aplikační úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu Řeší úlohy na prostorovou představivost		
		Číslo a proměnná	
M-9-1-01p *M-9-1-02p* *M-9-1-01p* *M-9-2-01p* *M-9-2-02p* *M-9-3-05p* *M-9-3-06p*	*Orientuje se na číselné ose, píše, čte, porovnává čísla v oboru do 10 000* *Automatizuje sčítání a odčítání čísel do 10 000 a to jak ústně, tak i písemně* *Provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly* *Využívá znalost násobení a dělení 10, 100, 1000* *Používá pojem neúplný podíl, zbytek* *Snaží se pochopit mechanismus zaokrouhlování čísel* *Provádí odhad výsledku* *Vyhledává, třídí a porovnává data* *Zvládá početní úkony s penězi*	*Čtení a zápis čísel,* *vztahy větší, menší, je rovno a znaménka,* *orientace na číselné ose,* *určování jednotek, desítek, stovek,* *zaokrouhlování na 10, 100, 1 000,* *sčítání a odčítání v oboru 0 - 10 000 bez přechodu přes 10 a s přechodem přes 10,* *násobení a dělení v oboru malé násobilky,* *využívání znalostí při řešení slovních úloh.*	
M-9-3-12p *M-9-3-12p* *M-9-3-03p* *M-9-4-01p* *M-9-4-02p*	*Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času* *Umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami* *Rozezná a pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa* *Konstruuje jednoduché konstrukce pomocí pravítka a kružítka* *Rýsuje základní rovinné útvary, odhaduje délku úsečky* *Seznamuje se s pojmem úhel, popisuje úhel, vyznačuje úhel* *Rýsuje úhel* *Řeší a snaží se tvořit úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace* *Hledá různá řešení předložených situací* *Aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí* *Využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh*	*Závislosti, vztahy a práce s daty* *Určování času, převádění jednotek času,* *počítání s penězi.* ***Geometrie v rovině a prostoru*** *Poznávání a popis těles,* *rýsuje pravý úhel, obdélník a čtverec,* *konstrukce kružnic,* *přenášení, porovnávání úseček, grafický součet, násobek úseček,* *střed a osa úsečky, osová souměrnost, konstrukce trojúhelníku,* *pojem úhel, typy úhlů - pravý, přímý, ostrý, tupý, konstrukce pravého úhlu pravítkem a kružítkem.* ***Nestandardní aplikační úlohy a problémy*** *Praktické procvičování osvojených matematických operací,* *slovní úlohy s užitím osvojených početních operací vedoucí maximálně ke dvěma početním výkonům.*	

Matematika – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-9-1-03	Vysvětlí pojmy dělitel a násobek	**Číslo a proměnná**	**OSV 1a**
	Určí dělitele čísla pomocí znaků dělitelnosti 2, 3, 5, 4, 10 (8, 9)	Dělitelnost, dělitel a násobek, znaky dělitelnosti, společný dělitel, čísla	**VDO 3**
	Rozpozná prvočísla a čísla složená, rozloží číslo na součin prvočísel	soudělná a nesoudělná, společné násobky, nejmenší společný dělitel a	
	Určí nejmenší společný dělitel a největší společný násobek čísel	největší společný násobek, aplikační slovní úlohy	
M-9-1-04	Řeší úlohy, ve kterých aplikuje matematický aparát z oboru dělitelnosti	Zlomky a racionální čísla	
M-9-1-02	Čte a zapíše zlomky a smíšená čísla	Celek a jeho část, zápis a čtení zlomku, číselná osa,	
M-9-1-01	Modeluje zlomky ½, 1/3, ¼, 1/5, 1/8, 1/10 … a jejich násobky	rozšiřování a krácení zlomků, porovnávání zlomků, zlomek, desetinné	
	Užívá zlomky pro kvantitativní vyjádření vztahu celek-část, zobrazí	číslo, číslo složené, početní operace s racionálními čísly,	
M-9-1-04	základní zlomky na číselné ose	aplikační slovní úlohy.	
	Zkrátí, rozšíří a porovnává zlomky	Poměr	
	Provádí odhady	Zápis poměru, základní tvar, dělení v daném poměru,	
M-9-1-05	Provádí matematické operace s racionálními čísly	postupný poměr, měřítko plánu a mapy, aplikační slovní úlohy.	
M-9-1-04	Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnosta asociativnost	Procenta	
M-9-1-05	sčítání a násobení	Zápis, základní pojmy, slovní úlohy, jednoduché úročení.	
M-9-1-09	Užívá a zapíše poměr pro kvantitativní vyjádření vztahu celek-část	**Závislosti, vztahy a práce s daty**	
M-9-2-01	Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem	Přímá a nepřímá úměrnost, znaky,	
	Při řešení problémů aplikuje matematický aparát z oboru racionálních	pravoúhlá soustava souřadnic,	
M-9-2-02	čísel	rovnice, tabulka, graf přímé a nepřímé úměrnosti,	
	Užívá procenta pro kvantitativní vyjádření vztahu celek-část	trojčlenka,	
M-9-2-03	Chápe a používá pojmy základ, procentová část, počet procent	aplikační slovní úlohy.	
M-9-2-04	Pracuje s měřítky map a plánů	**Geometrie v rovině a v prostoru**	
M-9-3-01	Řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší	Shodnost, věty o shodnosti trojúhelníků,	
M-9-3-07	než celek)	shodnost geometrických útvarů,	
M-9-3-08	Nachází kolem sebe oblasti užití procent v praxi – určí např. velikost	shodnost trojúhelníků, věty o shodnosti.	
M-9-3-04	úroku, velikost slevy	Středová souměrnost	
M-9-3-06	Zjistí potřebné údaje z grafu	Konstrukce obrazu,	
M-9-4-01	Rozpozná v jednoduchých reálných situacích vztah přímé či nepřímé	středově souměrné útvary.	
M-9-4-02	úměrnosti a zdůvodní ho	Rovnoběžník, trojúhelník, lichoběžník	
	Vyjádří vztah přímé a nepřímé úměrnosti tabulkou, rovnicí, grafem	Vlastnosti,	
	Pomocí trojčlenky řeší úlohy z reálného života	rozdělení rovnoběžníků,	
	Rozpozná shodné útvary	typy lichoběžníků,	
	Najde shodné trojúhelníky a svá tvrzení zdůvodní – argumentuje na	výšky a úhlopříčky rovnoběžníku a lichoběžníku.	
	základě znalosti vět o shodnosti	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
	Používá potřebnou matematickou symboliku	Provázanost mezi předměty a tématy, řešení problémů.	
	Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím vět o shodnosti		

	Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti, používá správné značení Určí středově souměrné útvary Rozpozná rovnoběžník, trojúhelník a lichoběžník Třídí rovnoběžníky na kosočtverce, kosodélníky, čtverce a obdélníky Modeluje kosočtverec, kosodélník, trojúhelník a lichoběžník a formuluje jejich vlastnosti Odhaduje a vypočítá obsah a obvod rovnoběžníku, trojúhelníku a lichoběžníku pomocí vzorců Načrtne a sestrojí rovnoběžník, trojúhelník a lichoběžník Stanoví postup a zapíše konstrukci pomocí symboliky, diskutuje počet řešení Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek s využitím získaných poznatků při řešení úloh a problémů Řeší úlohy na prostorovou představivost a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí		
M-9-1-01p	*Orientuje se na číselné ose, píše, čte, porovnává čísla v oboru do 1 000 000*	***Číslo a proměnná***	
M-9-1-02p	*Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel do 1 000 000* *Používá mechanizmus zaokrouhlování přirozených čísel* *Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel*	*Orientace na číselné ose, čtení a zápis čísel v oboru do 1 000 000, ústní a písemné sčítání a odčítání do 1 000 000, malá násobilka, písemné násobení maximálně trojciferného čísla číslem jednociferným i dvojciferným,*	
M-9-2-01p *M-9-2-02p*	*Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace, vyhledává, třídí a porovnává data*	*písemné dělení jednociferným dělitelem beze zbytku i se zbytkem, snadné příklady na písemné dělení dvojciferným dělitelem (desítkami).*	
M-9-3-05p	*Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti*	***Závislosti, vztahy a práce s daty***	
M-9-3-06p	*Rýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice), užívá jednoduché konstrukce*	*Využívání početních operací při praktických převodech jednotek délky, hmotnosti, základních jednotek objemu (l, hl).*	
M-9-3-03p	*Používá pojem úhel, vyznačuje úhly dané velikosti*	***Geometrie v rovině a prostoru***	
M-9-3-08p *M-9-3-06p*	*Měří velikost úhlů pomocí úhloměru rýsuje úhly 30, 60, 120 úhloměrem i kružítkem*	*Rýsování pravítkem i kružítkem (pojem průměr) jednoduché konstrukce, velikost úhlu, stupeň, úhloměr, rýsování 30, 60, 120,*	
M-9-3-04p *M-9-4-01p*	*Popisuje trojúhelník podle stran a podle úhlů, vysvětlí pojem výška trojúhelníku, konstruuje trojúhelník*	*konstrukce trojúhelníku pomocí úhlů, stran,*	
M-9-4-02p	*Vymezí pojem mnohoúhelník, rýsuje mnohoúhelníky* *Vypočítává obvody trojúhelníků, čtverců, obdélníků, řeší jednoduché úlohy z praktického života* *Hledá různá řešení předložených situací* *Aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí* *Využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh*	*rýsování pravidelného šesti a osmiúhelníku, i vepsaného kružnicí, postupné zařazování vzorců na výpočet obvodů.* ***Nestandardní aplikační úlohy a problémy*** *Praktické procvičování osvojených matematických operací, slovní úlohy s užitím osvojených početních operací vedoucí maximálně ke dvěma početním výkonům.*	

Matematika – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-9-1-03	Zapisuje druhé a odmocniny a určí jejich hodnotu pomocí tabulek a kalkulačky	**Číslo a proměnná**	**OSV 1a**
	Provádí odhady výsledku	Druhá mocnina a odmocnina, zápis, tabulky druhých mocnin a odmocnin,	**VDO 3**
	Užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	obecné mocniny,	**EV 3**
M-9-1-04	Zapisuje a čte mocniny, vypočítá součin a podíl mocnin	vzorce (součin a podíl mocnin, mocnina součinu a podílu, mocnina mocniny).	
	Určí mocninu součinu, podílu a mocniny	Výrazy	
M-9-1-07	Zapisuje číselné výrazy a určí jejich hodnotu	Číselný výraz a jeho hodnota,	
	Zapisuje obecné výrazy, určí jejich hodnotu dosazením za proměnnou	výrazy s proměnnými,	
	Rozdělí mnohočleny na jednočleny, dvojčleny, trojčleny…	vyjádření neznámé ze vzorce,	
M-9-1-01	Sčítá a odčítá mnohočleny	jednočleny a mnohočleny,	
	Násobí mnohočlen číslem, jednočlenem, mnohočlenem	početní operace s mnohočleny,	
	Dělí mnohočlen číslem a jednočlenem	rozklad mnohočlenu na součin (vytýkání, vzorce).	
M-9-1-04	Rozkládá mnohočlen na součin vytýkáním a pomocí vzorců	Lineární rovnice	
	Provádí ekvivalentní úpravy lineární rovnice	Ekvivalentní úpravy,	
M-9-1-05	Určí kořen rovnice, diskutuje počet řešení, provádí zkoušku	jednoduché rovnice,	
	Na základě rozboru úlohy, sestaví rovnici a najde řešení	rovnice se závorkami,	
	Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic	aplikační slovní úlohy.	
M-9-2-04	Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Závislosti, vztahy a práce s daty	
M-9-2-05	Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	Využívání početních operací při práci se získanými daty.	
	Provádí rozbor reálných situací a řeší problémy pomocí osvojeného	Geometrie v rovině a v prostoru	
M-9-3-05	matematického aparátu, užívá logickou úvahu	Pythagorova věta, přepona a odvěsny,	
	Pojmenuje správně odvěsny a přeponu v pravoúhlém trojúhelníku	Pythagorova věta a její užití.	
M-9-3-06	Vyjádří vztah mezi stranami pravoúhlého trojúhelníku pomocí	Kruh, kružnice	
	Pythagorovy věty	Značení, konstrukce,	
M-9-3-04	Rozhodne o pravoúhlosti trojúhelníku	vzájemná poloha přímky a kružnice a vzájemná poloha dvou kružnic,	
M-9-3-09	Využívá potřebnou matematickou symboliku	Thaletova věta a Thaletova kružnice,	
M-9-4-11	Řeší geometrické úlohy s využitím Pythagorovy věty	délka kružnice, obvod kruhu,	
M-9-4-12	Aplikuje Pythagorovu větu při řešení jednoduchých praktických	obsah kruhu,	
M-9-3-10	problémů	aplikační slovní úlohy.	
M-9-3-05	Rozpozná a charakterizuje kruh a kružnici	Hranol a válec	
M-9-3-06	Načrtne a sestrojí kružnici (kruh), používá správnou symboliku	Zobrazení, popis, vlastnosti,	
M-9-3-09	Modeluje vzájemnou polohu kružnice a přímky a dvou kružnic –	síť,	
M-9-3-13	rozpozná tečnu a sečnu	povrch a objem,	
M-9-4-01	Sestrojí tečnu kružnice pomocí Thaletovy kružnice	aplikační slovní úlohy.	
M-9-4-02	Odhaduje a vypočítá obsah a obvod kruhu pomocí vzorce	Množiny bodů	

	Provádí rozbor reálných situací a řeší problémy pomocí poznatků o kruhu a kružnici Rozpozná hranol a válec, popíše je a odvodí jejich vlastnosti, modeluje různé typy hranolů Třídí hranoly na pravidelné a nepravidelné, pojmenuje je Načrtne a sestrojí sítě hranolu a válce a obraz hranolu a válce v rovině Odhaduje a vypočítá objem a povrch hranolu a válce pomocí vzorců Využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru Vysvětlí vlastnosti kružnice kruhu, pásu přímek, osy úsečky a úhlu, mezikruží jako množin bodů s danou vlastností Měřením zjistí vzdálenost dvou různoběžek Provádí konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků s užitím množin bodů Analyzuje a řeší úlohy z reálného života pomocí geometrických konstrukcí Řeší úlohy na prostorovou představivost a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	Pojem a typy množin s danou vlastností, konstrukce pomocí množin bodů. Nestandardní aplikační úlohy a problémy Provázanost mezi předměty a tématy, řešení problémů, projekty s mezipředmětovým přesahem.	
M-9-1-01p *M-9-1-01p* *M-9-1-01p* *M-9-4-01p* *M-9-4-02p* *M-9-2-01p* *M-9-2-02p* *M-9-3-05p* *M-9-3-06p* *M-9-3-04p* *M-9-3-11p* *M-9-3-12p*	*Orientuje se na číselné ose, píše, čte, porovnává čísla v oboru přes 1 000 000* *Zdokonaluje a automatizuje písemné početní operace v oboru přirozených čísel do 1 000 000* *Písemně dělí dvojciferným dělitelem* *Zapisuje zlomky* *Vypočítává zlomek z celku a zlomek jako část celku* *Používá zlomků v praxi (jednoduché příklady)* *Používá výpočet jednoduchých příkladů se smíšenými čísly* *Rozumí pojmu desetinného čísla, čte a zapisuje desetinná čísla* *Automatizuje písemné početní operace v oboru desetinných čísel* *Ověřuje výsledky svých výpočtů pomocí kalkulátoru,* *využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh a jejich kontroly* *Používá mechanizmus zaokrouhlování desetinných čísel*	***Číslo a proměnná*** *Orientace a porovnávání čísel do oboru 1 000 000,* *ústní a písemné sčítání do 1 000 000,* *malá násobilka,* *násobení 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1 000 000,* *písemné násobení trojciferného čísla jednociferným i dvojciferným činitelem,* *písemné dělení jednociferným dělitelem se zbytkem příklady na* *písemné dělení dvojciferným dělitelem.* *Závislosti, vztahy a práce s daty* *Násobení 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1 000 000 využívání při praktických převodech jednotek délky, hmotnosti, objemu (dl, cl, ml), jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, obsahu, praktické převody, početní úkony s penězi.* ***Nestandardní aplikační úlohy a problémy*** *Praktické procvičování osvojených mat. operací,* *užití kalkulátoru, užití výpočetní techniky,* *slovní úlohy s užitím osvojených početních operací.*	

	Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru desetinných čísel *Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace* *Vyhledává, třídí a porovnává data* *Samostatně řeší složitější praktické úlohy* *Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti* *Rýsuje a znázorní rovinné útvary (rozeznává a popisuje rovnoběžníky)*	***Geometrie v rovině a prostoru*** *Zlomky* *Zavedení zlomku s pojmy: čitatel, jmenovatel, zlomková čára.* *Desetinná čísla* *Zavedení desetiny, setiny, tisíciny, číselná osa,* *čtení a zápis desetinných čísel., číselná osa,* *sčítání a odčítání desetinných čísel, násobení a dělení desetinných čísel 10, 100, 1000,zaokrouhlování na celá čísla.* ***Útvary a tělesa*** *Převádění jednotek délky, obsahu, hmotnosti i v oboru desetinných čísel, násobení a dělení desetinných čísel přirozeným číslem.*	

Matematika – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
M-9-1-08	Řeší složitější rovnice se závorkami a se zlomky	Číslo a proměnná	**OSV 1a**
	Určí kořen rovnice, diskutuje počet řešení, provádí zkoušku	Lineární rovnice,	**VDO 3**
	Provádí a zaznamená rozbor úlohy, sestaví rovnici a najde její řešení	rovnice se závorkami, rovnice se zlomky,	
M-9-1-01	Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic	slovní úlohy o pohybu,	
	Řeší soustavy rovnic pomocí dosazovací a sčítací metody	soustavy rovnic, řešení a zkouška,	
	Diskutuje počet kořenů a provádí zkoušku	metody řešení soustav,	
	Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	slovní úlohy o směsích.	
M-9-1-02	Porovnává soubory dat, hledá zákonitosti	Závislosti, vztahy a práce s daty, funkce	
M-9-1-05	Čte tabulky a grafy, vybírá potřebné informace	Soustava souřadnic, závislosti,	
M-9-3-01	Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data do tabulek a grafů	funkce – vlastnosti, hodnota, graf,	
M-9-2-01	Vyjádří lineární funkci tabulkou, rovnicí, grafem	lineární funkce, přímá úměrnost,	
M-9-2-02	Z rovnice a grafu určuje vlastnosti lineární funkce	rovnice lin. Funkce,	
M-9-4-01	Nachází v reálném životě situace, které se dají popsat lineární funkcí	graf, rostoucí, klesající, užití.	
M-9-4-02	Převádí reálné situace do lineární funkce	Goniometrické funkce	
M-9-3-08	Vyjádří sinus, kosinus a tangens tabulkou, rovnicí, grafem	Sinus, cosinus, tangens,	
M-9-3-07	Určí funkce sinus, kosinus a tangens pomocí stran v pravoúhlém trojúhelníku	definice, tabulka, graf, práce s tabulkami,	
M-9-3-09	Určí hodnotu sinu, kosinu, tangentu pomocí tabulek a kalkulačky	výpočty v pravoúhlém trojúhelníku, užití v praxi.	
M-9-3-11	Určí délku strany a velikost úhlu pravoúhlého trojúhelníku		
M-9-3-10	Pomocí goniometrických funkcí	**Nestandardní aplikační úlohy a problémy**	
M-9-3-09	Řeší jednoduché reálné situace s využitím goniom. funkcí	Základy statistiky	
M-9-2-05	Čte tabulky a grafy, provádí statistická šetření	Statistické šetření, soubor, jednotka, znak, hodnota znaku,	
	Třídí data a zpracovává je do tabulek a grafů a diagramů	četnost,	
	Porovnává soubory dat	relativní četnost,	
	Na statickém souboru vypočítá aritmetický průměr a určí modus a medián	diagramy a grafy, aritmetický průměr, modus, medián,	
	Argumentací pomocí vět o podobnosti potvrzuje nebo vyvrací své domněnky o podobnosti trojúhelníků a dalších útvarů	využívání početních operací při práci se získanými daty.	
		Geometrie v rovině a v prostoru, podobnost	
	Sestaví poměr podobnosti na základě známých a zjištěných údajů	Podobné útvary, poměr podobnosti,	
	Rozdělí úsečku v daném poměru	věty o podobnosti trojúhelníků,	
	Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků	dělení úsečky, využití podobnosti,	
	Určuje, charakterizuje a modeluje jehlan, kužel a kouli, analyzuje jejich vlastnosti	jehlan, kužel a koule, zobrazení, vlastnosti, popis,	
	Načrtne a sestrojí síť a obraz kužele a jehlanu a kužele v rovině	síť a povrch, objem,	
	Odhaduje a vypočítá objem a povrch jehlanu, kužele a koule pomocí vzorců (chybějící údaje dopočítává pomocí pyth. věty a goniom. funkcí)	aplikační slovní úlohy.	
		užití procent	
	Řeší úlohy na prostorovou představivost	úrok, roční úroková míra	
	Analyzuje a řeší úlohy z reálného života pomocí vlastností těles a výpočtu jejich	vklady, termínované vklady	

	povrchu a objemu Analyzuje a řeší jednoduché problémy z oblasti finanční matematiky Vysvětlí pojmy věřitel a dlužník Vypočítá velikost úroku Porovná výhody a nevýhody některých bankovních produktů (vklady, termínované a pravidelné vklady	jednoduché a složené úročení pravidelné vklady ***Číslo a proměnná***	
M-9-1-01p *M-9-1-02p* *M-9-1-05p* *M-9-1-06p* *M-9-1-01p* *M-9-4-01p* *M-9-4-02p* *M-9-3-06p* *M-9-3-08p* *M-9-3-04p* *M-9-3-10p* *M-9-3-12p* *M-9-2-01p* *M-9-2-02p* *M-9-2-04p*	*Provádí početní operace v oboru přes 1 000 000, zdokonaluje a automatizuje písemné početní operace v oboru desetinných čísel* *Ověřuje výsledky svých výpočtů pomocí kalkulátoru, využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh a jejich kontrole* *Provádí písemné početní operace v oboru desetinných čísel* *Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v oboru desetinných čísel* *Vyhledává, třídí a porovnává data* *Hledá různá řešení předložených situací* *Používá poměr, dělí v daném poměru, využívá měřítko map a plánů, vyhledává na mapách* *Seznámí se s pojmem procento, užívá pojem základ,procentová část, počet procent* *Vypočítává 1% ze základu, procentové části z daného základu (i s použitím kalkulátoru)* *Seznámí se s pojmem úrok a úroková míra, využívá na praktických příkladech* *Řeší a tvoří jednoduché úlohy, ve kterých aplikuje osvojené znalosti z oblasti procent* *Samostatně řeší složitější praktické úlohy* *Rýsuje a znázorní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník* *Využívá svoje znalosti ke konstrukci rovinných útvarů* *Aplikuje známé jednoduché vzorce pro výpočet obvodu a obsahu čtverce, obdélníku a kruhu* *Používá jednotky objemu mm, cm, dm, m krychlové, užívá vztahy dm - litr* *Aplikuje známé jednoduché vzorce pro výpočet povrchu a objemu krychle, kvádru a válce* *Řeší jednoduché úlohy z praktického života využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh* *Aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí* *Vyhledává, třídí a porovnává data* *Vypracuje jednoduchou tabulku*	*Ústní a písemné sčítání a odčítání do 1 000 000, malá násobilka, násobení 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1 000 000, využívání při praktických převodech jednotek délky, hmotnosti, objemu (dl, cl, ml),času, písemné násobení trojciferného čísla jednociferným i dvojciferným činitelem.* *Desetinná čísla* *Zaokrouhlování desetinných čísel, zaokrouhlování výsledků na celá čísla, pamětné i písemné násobení desetinných čísel, dělení dvou přirozených čísel.* ***Finanční gramotnost*** *Užití peněz, procento, základ, procentová část, počet procent, výpočet 1% ze základu, procentové části z daného základu (i s použitím kalkulátoru), úrok a úroková míra.* *Nestandardní aplikační úlohy a problémy* *Slovní úlohy vedoucí k maximálně dvěma početním výkonům a desetinnými čísly, užití jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, praktické geometrické úlohy, výpočet poměru, práce s mapou.* ***Geometrie v rovině a prostoru*** *Konstrukce rovinných útvarů pomocí úhloměru, kružítka, pravoúhlého trojúhelníku, pravítka, konstrukční úlohy, osa úsečky, osa úhlu, osová souměrnost, středová souměrnost, jednoduché konstrukce kružítkem, čtvercová síť, druhy čar a jejich použití.* *Závislosti, vztahy a práce s daty* *Výpočet obvodu a obsahu čtverce, obdélníku a kruhu, jednotky délky, času hmotnosti, objemu, obsahu, praktické převody, závislosti a data příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, grafy, tabulky; aritmetický průměr, poměr měřítko.*	

Informační a komunikační technologie – *2. stupeň*

Charakteristika předmětu

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Informatika	1	1	1	1

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Komunikační dovednosti** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Multikulturní výchova (MKV)
- tematický okruh – Multikulturalita = téma – komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, význam užívání cizího jazyka (6.,7.,8.,9. ročník)

Environmentální výchova (EV)
- tematický okruh – Lidské aktivity a problémy životního prostředí = téma – odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody a kulturních památek, programy a akce zaměřené k ekologickému vědomí (7.,8.,9. ročník)

Mediální výchova (MDV)
- tematický okruh – Kritické čtení a vnímání mediálních sděleních = téma – chápání podstaty mediálního sdělení
  - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality = téma – rozdíl mezi reklamou a zprávou (6.,7.,8.,9. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů
- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální

- vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí
- podporujeme respektování cizích názorů, pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Kompetence digitální

- pomáháme žákům ovládat digitální zařízení, aplikace a služby a využívat je v běžném životě tak, aby si usnadnili a zefektivnili práci
- pomáháme žákům bezpečně komunikovat na sítích a sdílet informace a kriticky je posuzovat
- seznamujeme žáky s internetem a orientací v něm, učíme žáky třídit a filtrovat informace.
- Pomáháme žákům samostatně se rozhodovat, které technologie pro jakou činnost nebo řešený problém použít
- Pomáháme žákům v rozvíjení morálních hodnot a k etickému chování při využívání digitálních technologií

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Informační a komunikační technologie*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- poznání významu informací a k využívání moderních informačních a komunikačních technologii
- porozumění vzniku informací, uložení na médium, přenosu, zpracování, vyhledávání
- porovnávání informací a poznatků z různých informačních zdrojů
- využívání výpočetní techniky, výukového software ke zvýšení efektivnosti učení
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujmutí odpovědného a etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- dodržování bezpečnosti při práci s výpočetní technikou

Informatika – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Data, informace a modelování			
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	- najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů -zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu -ke kódování využívá i binární čísla	Data v grafu a tabulce Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnávání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, logické A a NEBO	**MKV 4** **MDV 1b**
MDÚ			
I-9-1-01p získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat *I-9-1-02p zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek*	*- vyhledává a získává data obecně a v počítači z oblastí, se kterými má opakovanou zkušenost* *- interpretuje data z oblastí, se kterými má opakovanou zkušenost* *- popíše pravidla uspořádání v jednoduché existující tabulce* *- doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy*	*poznávání dat, evidence a kontrola dat, filtrace a třídění dat, porovnávání a prezentace dat,* *řešení problémů s daty*	
Informační systémy			
I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	- popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti, které mohou a nemohou dělat (např. žáci, učitelé, rodiče)	školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace	
MDÚ			
I-9-3-01p popíše účel informačních systémů, které používá	*- popíše jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují* *- pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti, které mohou a nemohou dělat (např. žáci, učitelé, rodiče)*	*informační systémy, uživatelé, činnosti, práva, řešení problému krokováním, hraní rolí, pozorování*	

Informatika – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
	Algoritimizace a programování		
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav	vytvoření programu opakování podprogramy sestavení scénáře opakování bloků vlastní bloky	**MKV 4** **MDV 1b** **EV 3**
	MDÚ		
I-9-2-01p po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti *I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, se kterým se opakovaně setkal*	*- používá strukturovaný postup (např. návod) pro praktické činnosti, při kterých potřebuje oporu* *- sestaví strukturovaný postu pro řešení známého problému* *- sestaví jednoduchý program, např. prostřednictvím práce s robotkem Photon nebo Vex, dbá na jeho čitelnost a po přečtení programu vysvětlí, co vykoná* *- ověří správnost programu* *- sestaví strukturovaný postup při řešení známého problému ve více variantách* *- sestaví jednoduchý program, např. prostřednictvím Photona nebo VEX, dbá na jeho přehlednost*	*algoritmy, vytváření postupů, zápisy postupů, blokové programovací jazyky* *sestavení scénáře* *opakování bloků* *tvorba příběhů, her, simulace, práce s roboty* *opakování s podmínkou* *události, vstupy* *objekty a komunikace mezi nimi* *myš a klávesnice* *posílání zprávy*	
	Data, informace a modelování		
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude	- vysvětlí známé modely jevů, situací, činností	standardizovaná schémata a modely	

potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně podobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	- v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	ohodnocené grafy, kostra grafu, orientované grafy, automaty modely, paralelní činnost práce s návodem myšlenková mapa vývojový diagram	
I-9-1-03p popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění *i-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení*	*- vyhledá informace z doporučených zdrojů* *- popíše známé modely jevů, situací, činností (např. notový záznam, schéma z učebnice)* *- v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku spojenou s jeho konkrétní činností* *- znázorní graficky problém (např. časová osa, jednoduchá myšlenková mapa, řada obrázků), stanoví, případně podle návodu, zda má všechny potřebné informace*	*standardizovaná schémata a modely* *ohodnocené grafy, kostra grafu, orientované grafy, automaty* *modely, paralelní činnost* *práce s návodem* *myšlenková mapa* *vývojový diagram*	
Digitální technologie			
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve hodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	- nainstaluje a odinstaluje aplikaci - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtu - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému správa souborů, struktura složek instalace aplikací domácí a školní počítačová síť fungování a služby internetu princip e-mailu přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení/dialogová okna)	
MDÚ			
I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu *I-9-4-03p zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek* *I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu* *I-9-4-05p dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby*	*- uloží zvukové a multimediální soubory* *- vybere vhodný formát pro uložení dat* *- popíše podle skutečnosti, která zařízení jsou připojená do školní sítě* *- dodržuje postupy k zabezpečení účtu (chrání své heslo, změní své heslo)* *- využívá sdílené soubory ve školní síti* *- používá podle návodu v modelovém prostředí e-mail*	*součásti počítače a principy jejich společného fungování, operační systémy - funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, formáty souborů, instalace aplikací* *fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu*	

minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat	*- vysvětlí spolužákovi, co je to digitální stopa*	*k datům* *nebezpečné aplikace a systémy, zabezpečení dat, antivir, firewall, práce s hesly, dvoufaktorová autentizace, zálohování, sdílení a trvalost dat*	

Informatika – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
	Algoritimizace a programování		
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - používá souřadnice pro programování postav - používá parametry v blocích, ve vlastních blocích - vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu - po přečtení popisu činnosti vysvětlí, co vykoná (vhodné využít např. v pracovním vyučování, v přírodopisu při badatelské činnosti), a činnost zrealizuje - ověří správnost popisu odzkoušeného postupu, najde a opraví v něm případné chyby - diskutuje různé postupy pro řešení známého problému - hotový postup upraví pro řešení jiného známého problému	větvení programu rozhodování grafický výstup souřadnice podprogramy s parametry proměnné	**MKV 4** **MDV 1b** **EV 3**
	MDÚ		
I-9-2-01p po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti *I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, se kterým se opakovaně setkal*	*- po přečtení popisu činnosti vysvětlí, co vykoná(vhodné využít např. v pracovním vyučování, při badatelské aktivitě v Přírodopisu), a činnosti zrealizuje* *- ověří správnost popisu odzkoušeného postupu, najde a opraví v něm případné chyby* *- diskutuje různé postupy pro řešení správného problému* *- hotový postup upraví pro řešení jiného známého*	*větvení programu, rozhodování* *grafický výstup, souřadnice,* *řešení problému krokováním, různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu;* *příklady situací využívající opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního*	

	problému	*postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci blokově orientované programovací prostředí, sestavení programu*	
Informační systémy			
I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	- při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připíše do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	relativní a absolutní adresy buněk použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy vkládání záznamu do databázové tabulky řazení dat v tabulce filtrování dat v tabulce zpracování výstupů z velkých souborů dat	
MDÚ			
I-9-3-03p na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat *I-9-3-02p nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce*	*- sestaví jednoduchou tabulku (na základě vzoru) pro evidenci dat z oblasti, se kterou má opakovanou zkušenost* *- připíše do tabulky dat nový záznam* *- seřadí tabulku dato podle daného kritéria (např. velikost, abecedně)* *- používá filtr na výběr dat z tabulky*	*struktura tabulky, typy dat, práce se záznamy, pravidla a omezení, kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; velké soubory dat, funkce a vzorce, řazení, filtrování,*	
Digitální technologie			
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve hodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	- nainstaluje a odinstaluje aplikaci - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtu - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy		
MDÚ			

I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu *I-9-4-03p zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek* *I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu* *I-9-4-05p dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat*	*- nainstaluje a odinstaluje aplikaci* *- sdílí soubory ve školní síti* *- používá v modelovém prostředí e-mail* *- popíše podle schématu prvky zabezpečení počítače a dat* *- popíše způsoby, jak minimalizovat svou digitální stopu*	*instalace aplikací, správa souborů, webová stránka, fungování webu* *prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač, princip cloudových aplikací, metody zabezpečení přístupu k datům, nebezpečné aplikace a systémy, antivir, firewall, správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat* *digitální stopa (obsah a metadata), sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, nesmazatelnost dat*	

Informatika – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Algoritimizace a programování			
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	- řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	programovací projekt a jeho realizace popsání problému testování, odladění, odstranění chyb pohyb v souřadnicích ovládání myší, posílání zpráv vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu nástroje zvuku, úpravy seznamu import a editace kostýmů, podmínky návrh postupu, klonování animace kostýmů postav, události tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	
MDÚ			
I-9-2-02p rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a popíše podle návodu jednotlivé kroky k jejich řešení *I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, se kterým se opakovaně setkal*	*- řeší problémy sestavením algoritmu* *- ověří správnost popisu postupu, najde a opraví v něm chyby* *- diskutuje různé postupy pro řešení příbuzného problému* *- vybere z více možností vhodný postup pro řešený*	*tvorba, zápis algoritmu,* *blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné* *ověření algoritmu, nalezení chyby, tvorba programů, například příběhy, hry, simulace,*	

	problém a svůj výběr zdůvodní *- řeší problém jeho rozdělením na části* *- hotový postup upraví pro řešení příbuzného problému*	*roboti,* *potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu,* *autorství a licence programu*	
Data, informace a modelování			
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně podobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	- vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	relativní a absolutní adresy buněk použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy vkládání záznamu do databázové tabulky řazení dat v tabulce filtrování dat v tabulce zpracování výstupů z velkých souborů dat	
MDÚ			
I-9-1-03p popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění *i-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení*	*- vyhledá informace k řešenému problému, se kterým má zkušenost, pracuje se zdroji* *- v grafech, schématech najde odpověď na jednoduchou otázku k řešenému problému* *- stanoví podle návodu, pokud v popisu problému chybí informace potřebné k jeho řešení*	*grafy, myšlenkové mapy, diagramy, základní grafové úlohy*	
Digitální technologie			
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve hodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	- pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní - na schématickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje o tom, čím vším vytváří svou digitální stopu	složení současného počítače a principy fungování jeho součástí operační systémy, funkce, typy, typické využití komprese a formáty souborů fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence typy, služby a význam počítačových sítí fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa struktura a princip internetu, datacentra, cloud fungování webu, webová stránka, prohlížeč, odkaz bezpečnostní rizika digitální stopa algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies, digitální identita	

MDÚ			
I-9-4-01p rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru a operačního systému I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu I-9-4-03p zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu I-9-4-05p dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat	- popíše rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - na příkladu, který řeší, ukáže kompresi dat - popíše podle schématu, jak fungují některé využívané služby internetu - uvede příklady cílů hackerů - doplní myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - chrání své údaje, ví, co je silné heslo - diskutuje o tom, čím vším vytváří svou digitální stopu	složení současného počítače a principy fungování jeho součástí operační systémy, funkce, typy, typické využití komprese a formáty souborů fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence typy, služby a význam počítačových sítí fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa struktura a princip internetu, datacentra, cloud fungování webu, webová stránka, prohlížeč, odkaz bezpečnostní rizika digitální stopa algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies, digitální identita	

Člověk a společnost - 2. stupeň

V oblasti jsou vyučovány dva předměty – dějepis a výchova k občanství

Charakteristika předmětu Dějepis

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Dějepis** stanovených RVP ZV a související očekávané výstupy průřezových témat.

Tento obor patří do vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, která vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti.

„Historie magistra vitae“, zaznělo již v dobách starého Říma. Často se ovšem ptáme, zda nás dějiny něčemu naučily doopravdy. Jedno je jisté. Poučit se z dějin, tedy z historického příběhu našeho rodu – našich předků - je schopen jen ten, kdo je nejen dostatečně připravený, ale i vnímavý.

Ve vyučovacím předmětu **Dějepis** tedy usilujeme nejen o hromadění informací a poznatků z dob dávných i nedávno minulých, ale zejména o

- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- podchycení a rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa
- formování úcty k rodné zemi a respektu ke kulturním odlišnostem lidí cizích krajin
- zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci a propagandě
- rozvoj dětské fantazie formou vlastní četby, soutěží a her

Časová dotace:

	6.r.	**7.r.**	**8.r.**	**9.r.**
Dějepis	2	2	2	1

Průřezová témata

Mediální výchova (MDV):

- tematický okruh - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení = téma - pěstování kritického přístupu k masmédiím. Normalizace. Tzv. „Poučení z krizového vývoje“
- umíme číst kriticky? Jsme odolní vůči dnešním podobám manipulace? (např. reklama) – 9. ročník

Vyučovací předmět **Dějepis** je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

Zeměpis: orientace v prostoru, územní rozsah států
Občanská výchova: státní zřízení, lidská a občanská práva
Matematika, fyzika, přírodopis, chemie: vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky
Jazyky: významní spisovatelé a jejich tvorba
Výtvarná výchova: stavební slohy, významní umělci a jejich díla
Hudební výchova: významní skladatelé
Tělesná výchova: odkaz řecké kultury, olympijské hry

Ve vyučovacím předmětu **Dějepis** chceme rozvíjet následující **klíčové kompetence**:

Kompetence k učení:
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska

Kompetence k řešení problémů:
- učíme žáky rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení

Kompetence komunikativní:
- učíme žáky naslouchat druhým jako nezbytný prvek mezilidské komunikace
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory

Kompetence sociální a personální:
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů

Kompetence občanské:
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví

Kompetence pracovní:
- sledujeme plnění povinností a zadaných úkolů

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití
- zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci

Očekávané výstupy – OV

Žák – 1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti a pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
4. charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
5. objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
6. uvede příklady archeologických kultur na našem území
7. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
8. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
9. demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
10. porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie
11. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
12. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
13. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech

14. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
15. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
16. vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
17. vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
18. popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
19. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
20. objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
21. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
22. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
23. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
24. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
25. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
26. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
27. na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
28. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií
29. na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
30. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
31. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
32. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
33. zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
34. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků
35. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
36. posoudí postavení rozvojových zemí
37. prokáže základní orientaci v problémech současného světa
38.

Dějepis – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
D-9-1-01 D-9-1-02 D-9-1-03 D-9-2-01 D-9-2-02 *D-9-1-01p* *D-9-2-01p* *D-9-3-01p* *D-9-3-03p* *D-9-3-04p* *D-9-4-03p*	Vysvětlí na příkladech důležitost historického poznání Definuje základní dějepisné pojmy Vyjmenuje některé instituce v regionu, které shromažďují historické prameny Rozdělí historické prameny a uvede konkrétní příklady Popíše vlastními slovy práci archeologa a náplň archeologie Popíše některé způsoby měření času Definuje kalendář a letopočet, uspořádá hlavní historické epochy Načrtne a popíše jednoduchou časovou osu, orientuje se na mapě chronologicky Poznává základní rysy prvních starověkých civilizací Nalezne souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých civilizací a zdůvodní význam řek Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví Orientuje se na mapě starověku Vystihne přínos jednotlivých starověkých států pro další vývoj civilizace Prokáže vliv písma a užití číslic na vývoj společnosti Získá informace o vybrané osobnosti antiky z jakéhokoliv oboru Srovná vybrané formy vlády ve starověkých státech Porovná pozice vybraných společenských vrstev starověkých států Pojmenuje příčiny zániku vybraných civilizací *Chápe význam dějin jako sdělení minulosti* *Rozpozná souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých civilizací* *Popisuje život v době nejstarších civilizací* *Uvědomí si odkaz nejstarších civilizací pro současnost* *Seznamuje se s prvními státními útvary na našem území*	Člověk v dějinách Úvod do studia dějepisu, význam zkoumání historie, základní dějepisné pojmy (dějepis, historie, vědy nápomocné zkoumání historie), prameny a jejich dělení, získávání informací o minulosti, instituce, v nichž jsou informace shromažďovány (archivy, muzea, galerie, knihovny), měření času, kalendáře, letopočet, časová osa, práce s mapou. Počátky lidské společnosti Pravěk, vývoj člověka, rozdělení a charakteristika pravěku, způsob výroby pravěkých nástrojů, způsob obživy, dovednosti pravěkých lidí, seznámení s kulturou pravěkých lidí, archeologické kultury na našem území. Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury, Starověk, první starověké civilizace (Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie), kultura a umění starověku, náboženství (egyptské, řecké a římské, hinduismus, buddhismus, judaismus, křesťanství), antická kultura, Řecko, Řím, vybraná osobnost antiky, vliv antické kultury na rozvoj antické civilizace, ovlivnění římské kultury řeckou, informace o judaismu a křesťanství, státní zřízení starověkých států - právní normy, městské státy – Sparta, Athény, kolonizace, způsoby vlády. ***Člověk v dějinách*** *Opakování – pravěk, počátky lidstva, co z odkazu této doby obohacuje náš život a kde se s nimi setkáváme.* *Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury* *Legendy, mýty, starověk, nejstarší civilizace - vybrané státy, informativně obecné znaky a specifické zvláštnosti (hospodářského, společenského, politického, kulturního a náboženského vývoje), přínos pro rozvoj světové kultury, vzdělanosti, vznik písma, významné osobnosti, historické památky, archeologie a její význam.* *Křesťanství a středověká Evropa* *Rody – kmeny – státy (zákony), Keltové (nové dovednosti - práce s hlínou, kovem, řemesla, význam kovů pro zemědělství a řemesla, válčení), Slované, Sámova říše, Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu*	

Dějepis – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
D-9-4-01 D-9-4-03 D-9-4-04 D-9-4-05 D-9-5-01 D-9-5-02 D-9-5-03 D-9-5-04 D-9-5-05 D-9-5-06 D-9-5-07 *D-9-4-03p* *D-9-4-05p* *D-9-4-03p*	Ilustruje s pomocí mapy směr stěhování národů Vystihne hlavní příčiny stěhování národů Jednoduše popíše vznik Velké Moravy, vysvětlí vztah českého státu k Velké Moravě a k západoevropským říším a k Byzanci Objasní základní prvky křesťanství Vyhledá názorové střety světské a církevní moci Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti Charakterizuje románský a gotický sloh Doloží rozdíly mezi románským slohem a gotikou ukázkami Dá do souvislosti rozvoj vzdělání a objevování antických ideálů Vyhledá některé z myšlenek volajících po nápravě církve Postihne příčiny vzniku husitského hnutí Na základě obrázku či textu vypráví o husitské tematice Roztřídí důsledky a příčiny zámořských objevů Uvažuje nad významem zámořských objevů Popíše situaci českého státu v rámci habsburské monarchie Oddělí příčiny třicetileté války od jejích důsledků Definuje a ukáže na příkladech absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus Na základě obrázků rozpozná vybrané kulturní slohy a ukáže jejich průvodní znaky *Má základní poznatky z období počátku českého státu* *Charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí* *Seznamuje se s obdobím rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské* *Uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu, uvědomí si odkaz této doby pro současnost*	Křesťanství a středověká Evropa Úvod do dějin středověku, práce s časovou osou, stěhování národů, křesťanství v raném středověku, kmeny v Evropě, první středověké říše, společnost v raném středověku, mimoevropský svět v raném středověku. Objevy a dobývání. Počátky nové doby Vrcholný středověk, ustálení států v Evropě, dvorská a měšťanská kultura, vliv náboženství na vznik ozbrojených konfliktů, pokrok ve vzdělání, gotika, doba Lucemburská, renesance, objevy a dobývání, počátky nové doby, novověk, proměny ve společnosti, humanizmus a renesance, zámořské objevy, husitství, změny v nahlížení na církev, rozdělení křesťanství, habsburská monarchie, třicetiletá válka, proměny společnosti po třicetileté válce, úpadek feudálního systému. *Křesťanství a středověká Evropa* *Počátky českého státu (hradiště, architektura, vliv křesťanství),* *románská kultura, středověká města, husitství - příčiny, průběh,* *výsledky, významné osobnosti, doba vlády Jiřího z Poděbrad,* *rozmach českého státu za vlády Přemyslovců a Lucemburků, změny ve středověké společnosti,* *život v době vlády Karla IV., rozvoj kultury a vzdělání,* *gotická a renesanční kultura,* *co z odkazu této doby obohacuje náš život a kde se s nimi setkáváme (četba, filmy, výtvarné umění, architektura, hudba, tradice, poznatky a vynálezy - arabské číslice, malá abeceda, nové plodiny, kompas, kormidlo, porcelán, papír, léčení bylinami...).*	

Dějepis – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
D-9-6-01 D-9-6-02 D-9-6-03 D-9-6-04 D-9-6-05 D-9-6-06	Rozpozná změny modernizující se společnosti Dá do souvislosti myšlenky VFR, události napoleonských válek a postupný rozklad feudálního řádu Rozliší jednotlivé fáze národního obrození Analyzuje předpoklady pro vznik národních obrození Popíše vznik nových vrstev společnosti Objasní nerovnoměrnosti v modernizaci společnosti Vyhledá společné prvky kolonií Přiřadí nejvýznamnější kolonie mateřským zemím Odhadne příčiny konfliktů mezi koloniemi a mateřskými zeměmi	Modernizace společnosti Sociální, kulturní a politické změny, velká francouzská revoluce a napoleonské války, národní obrození, kulturní vlivy a směry, zrod moderní společnosti, sociální skupiny, základní politické proudy, mimoevropský svět a kolonializmus, nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a její důsledky, význam kolonií.	
D-9-5-03p *D-9-5-04p* *D-9-5-05p*	*Seznamuje se s důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací* *Zná rozdíly způsobu života společnosti jednotlivých historických etap* *Má přehled o zásadních historických událostech v naší zemi* *Poznává význačné osobnosti našich dějin* *Uvědomí si odkaz této doby pro současnost*	*Objevy a dobývání, počátky nové doby* *Počátek novověku* *Kryštof Kolumbus, objevné cesty a jejich důsledky, vynálezy (knihtisk), vzdělání, renesance, humanismus.* *České země za vlády Habsburků* *Doba Rudolfa II. a Praha, význam rudolfínské Prahy, baroko,* *bitva na Bílé hoře, poprava českých pánů, třicetiletá válka – 1. celoevropský konflikt, důsledky válek, nucený odchod Čechů do ciziny (Komenský).* *Osvícenectví* *Národní uvědomování – revoluce po celé Evropě, touha po nezávislosti.* *Národní obrození* *Palacký, rok 1848, rozvoj literatury, hudby, malířství, architektury, nové* *objevy, film, práva žen, česká politika a kultura na konci 19. století.*	

Dějepis – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
D-9-7-01 D-9-7-02 D-9-7-03 D-9-7-04 D-9-7-05 D-9-8-01 D-9-8-02 D-9-8-03 D-9-8-04	Vlastními slovy vyjádří důsledky zneužití techniky a doloží svoje teze příklady z historie Vyhledá klady a nedostatky demokratických systémů Charakterizuje vybrané totalitní systémy Vyhledává společné znaky totalitních systémů Uvede příklady negativního působení totalitních systémů v regionu Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a doloží jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv Shrne informace vypovídající o Československu (politika, společnost, hospodářství...) Vysvětlí termín bipolární svět Vyjmenuje příklady mezinárodní spolupráce v Evropě, popř. ve světě Vysvětlí termín rozvojové země, přiřadí k tomuto termínu příklady konkrétních zemí Prokáže na vybraném současném jevu orientaci v problémech současného světa	Moderní doba 1. a 2. světová válka, meziválečný vývoj, demokracie a totalita, vzestup totalitních systémů, poválečné uspořádání světa, bipolarizace světa, 80. a 90. léta 20. Století. Rozdělený a integrující se svět Současná společnost, globální problémy lidstva, nutnost spolupráce.	**MDV 1a**
D-9-7-01p *D-9-7-03p* *D-9-7-04p* *D-9-7-05p* *D-9-8-01p* *D-9-8-02p* *D-9-8-04p*	*Vysvětluje příčiny 1. sv. války* *Chápe vztahy mezi příčinami a politickými,* *sociálními a kulturními důsledky 1. světové války* *Má základní poznatky o vzniku samostatné* *Československé republiky* *Zná průběh a důsledky 2. světové války a nový* *politický a hospodářský vývoj v Evropě* *Chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství* *demokracie v naší vlasti*	*Moderní doba* *1. světová válka, vznik československého státu, období 1. republiky,* *fašismus v Evropě, mnichovská zrada.* *Rozdělený a integrující se svět* *2. světová válka, protektorát Čechy a Morava, slovenský stát, průběh* *a důsledky války, domácí a zahraniční odboj, holocaust,* *poválečný vývoj, období zápasu o demokracii, únor 1948, totalitní režim a* *odpor proti němu, rok 1968, nové společenské poměry v Evropě, události* *1989, vznik české republiky a vstup do EU, hrozba terorismu.*	

Charakteristika předmětu Občanská výchova

Vyučovací předmět **Občanská výchova** se zařazuje na 2. stupni.

Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Člověk a společnost***. Výuka směřuje k postupnému formování občanského profilu žáků, k jejich sebepoznání, vytváření jejich vnitřních postojů k důležitým oblastem lidského života a k vědomí odpovědnosti za vlastní život.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a je často realizována metodou řízené diskuse, besed, dramatických výstupů, brainstormingu, sociálních a psychologických her. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy veřejného prostranství mimo školu.

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Občanská výchova	**1**	**1**	**1**	**1**

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Občanská výchova** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- tematický okruh – Osobnostní rozvoj - sebepoznání, sebepojetí = téma Každý člověk je osobnost (6. ročník), Citový život člověka (8. ročník),
  - Rozvoj schopností poznávání = téma – Zásady lidského soužití (pravidla chování) (6. ročník)
- tematický okruh - Morální rozvoj – hodnoty a postoje = téma Člověk a morálka (7. ročník)
- tematický okruh - Sociální rozvoj – poznávání lidí = téma Život mezi lidmi (7. ročník)
  - mezilidské vztahy = téma Rodina (6. ročník)

Výchova demokratického občana (VDO)

- tematický okruh - Občanská společnost a škola = téma Škola (význam vzdělání, docházka, systém vzdělání, školní řád), Zásady lidského soužití (vztahy mezi lidmi, konflikty) (6. ročník)
- tematický okruh - Občan, občanská společnost a stát = téma Právní minimum (právo, morálka), Stát a právo (7. ročník)
- tematický okruh - Principy demokracie jako forma vlády způsobu rozhodování = téma Principy demokracie (7. ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- tematický okruh – Evropa a svět nás zajímá = téma Svět kolem nás (OSN, NATO…) (9. ročník)
- tematický okruh - Jsme Evropané = téma My a Evropa, EU (9. ročník)

Multikulturní výchova (MKV)

- tematický okruh – Kulturní rozdíly = téma Člověk a náboženství (6. ročník)
- tematický okruh - Lidské vztahy = téma Obec, region, vlast (6. ročník)
  - Člověk v sociálních vztazích, Člověk a kultura, Přírodní a kulturní bohatství, Globální problémy Země (9. ročník)
- tematický okruh – Multikulturalita = téma Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod (7. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů

Kompetence komunikativní

- podporujeme skupinovou práci, využíváme médií a četbu
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální

- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají

Kompetence občanské

- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti *Člověk a společnost* směřuje k:

- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších historických, sociokulturních, politických, ekonomických i globálních souvislostech
- získávání orientace v důležitých hospodářských a politických otázkách a v aktivitách důležitých místních, regionálních, státních i mezinárodních institucí, organizací a seskupení
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v důležitých právních otázkách a utváření schopnosti projevovat se jako odpovědný a aktivní občan demokratické společnosti
- porozumění sobě samému, poznávání svých silných i slabých stránek a svých dispozic pro různé činnosti, kritickému hodnocení a vhodnému korigování svého vlastního chování a jednání
- rozpoznávání názorů a postojů, které ohrožují lidskou důstojnost nebo odporují základním principům demokratického soužití a aktivní vystupování proti nim, komunikování i přes názorové a sociální odlišnosti
- využívání vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zvládání zásad účinného řešení konfliktů a hledání kompromisů a k přiměřenému obhajování svých práv

Očekávané výstupy - Ov

Žák :

Člověk ve společnosti

1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
3. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
4. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem

5. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
6. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobií a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
7. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Člověk jako jedinec

8. objasní jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
9. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
10. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání

Stát a hospodářství

11. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady,
12. sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje
13. rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
14. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
15. na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady debetní a kreditní platební karty
16. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí směřuje stát své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané

Stát a právo

17. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
18. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
19. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
20. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
21. přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
22. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

Mezinárodní vztahy, globální svět

23. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva

Občanská výchova – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VO-9-1-01 VO-9-1-02 VO-9-1-03 VO-9-1-04 VO-9-1-05 VO-9-1-06 VO-9-1-07 VO-9-1-08 VO-9-1-09 VO-9-1-10	Podílí se na sestavení pravidel chování žáků ve třídě (ve škole) Orientuje se ve školním řádu, řádu odborných učeben a řádu školní jídelny Uvede, kde jsou vnitřní předpisy umístěny a vysvětlí jejich význam Rozlišuje pojmy: bydliště, rodiště; obec, radnice (obecní úřad) a zastupitelstvo Uvede aktuální jméno starosty městského úřadu a jméno hejtmana svého kraje Je schopen vyhledat informace o úředních dnech a hodinách Vytvoří propagační materiál o Litomyšli (historické a kulturní památky, slavné osobnosti - současné i minulé) Vysvětlí pojmy: vlastenectví, nacionalizmus, rasizmus, xenofobie a extremizmus Uvede přítomnost národnostních menšin na území ČR Do mapy ČR zakreslí místa nevýznamnějších národních památek i přírodních zajímavostí Objasní pojmy: kultura a umění, vyjmenuje druhy umění, rozlišuje jednotlivé umělecké slohy a jejich typické prvky Rozlišuje kulturní instituce a upřesní jejich lokalizaci v Litomyšli Vyhledá informace o aktuálním kulturním dění ve městě Objasní pojmy: solidarita, lidskost, sociální nerovnost, tolerance Respektuje sociokulturní odlišnosti a odmítá projevy rasizmu a extremizmu	**Člověk ve společnosti** Naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život Naše obec, region, kraj - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku Naše vlast - pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky a významné dny Kulturní život - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace a masmédia Lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnost Vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, Zásady lidského soužití - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	**OSV 1a** **VDO 1** **MKV 2**
VO-9-1-03p *VO-9-1-06p* *VO-9-1-07p* *VP-9-1-08p* *VO-9-1-09p*	*Přistupuje kriticky k projevům vandalismu* *Seznamuje se s chováním za mimořádných událostí* *Seznamuje se s mravními principy a pravidly společenského soužití* *Rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, má úctu k člověku,* *uznává rovnoprávné postavení mužů a žen ve společnosti, rovnoprávnost menšin a ras,* *Respektuje náboženskou víru, seznamuje se s nebezpečím sekt*	*Naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život* *Naše obec, region, kraj - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku* *Naše vlast - pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky a významné dny* *Kulturní život - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace a masmédia* *Lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a*	

		nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnost *Vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti,* *Zásady lidského soužití - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí*	

Občanská výchova – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VO-9-2-01 VO-9-2-02 VO-9-2-03 VO-9-2-04	Umí vysvětlit pojmy: charakter, vlastnosti člověka, sebehodnocení, empatie a emoce Zamýšlí se nad smyslem a podstatou vlastního života Vyhledá příběhy lidí z různými osudy a porovná je a najde klady a zápory obou typů Sestaví žebříček životních hodnot a vysvětlí jeho pořadí Napíše důvody nebo události, které by mohly změnit smysl života člověka a zároveň ho motivovat k dosažení vyšších životních cílů	Podobnost a odlišnost lidí, projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, vrozené předpoklady, osobní potenciál vnitřní svět člověka, vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečností, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí osobní rozvoj, životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	**OSV 1b** **OSV 2b** **OSV 3b** **MKV 2** **MKV 4**
VO-9-4-01 VO-9-4-02 VO-9-4-03 VO-9-4-04 VO-9-4-05 VO-9-4-06 VO-9-4-07 VO-9-4-08 VO-9-4-09 VO-9-4-10 VO-9-4-11	Orientuje se v Ústavě ČR Rozlišuje pravomoci jednotlivých složek státní moci v ČR a zároveň uvede příklady institucionálního zastoupení Chápe význam vzniku samostatného Československa Orientuje se v politickém vývoji Československa Vyjmenuje ve správném pořadí naše prezidenty Respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí Uvede příklady činnosti důležitých orgánů právní ochrany občanů (policie, státní zastupitelství, soudy, advokáti, notáři) a uvede příklady jejich činnosti a spolupráce Objasní úkoly institucí a orgánů podílejících se na správě obcí a krajů Vysvětlí podstatu voleb do zastupitelstev a Parlamentu ČR, demonstruje činnost voliče ve volební místnosti Na příkladech objasní výhody demokratického řízení státu pro dennodenní život občanů a průběžně dokládá zprávami z médií (tisk, televize, internet) Chápe význam soudů ve společnosti Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod a uvede příklady režimů, kde jsou utlačovány Pracuje s dokumentem LZPS Objasní pojmy: rasizmus, antisemitizmus, xenofobie Uvede příklady porušování lidských práv Vysvětlí pojmy: média, diskriminace, nezávislost, zná instituce, které zabezpečují demokracii ve státě	**Právní základy státu** Ústava ČR, složky státní moci (legislativa, exekutiva, justikativa), jejich orgány a instituce, právní řád České republiky, vznik samostatného Československa (1918-1989), význam funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů (ústavní a obecné soudnictví, hierarchie soudů v ČR), právní norma, předpis, publikování právních předpisů, státní správa a samospráva, orgány a instituce státní správy a samosprávy (kraje a obce), jejich úkoly **Principy demokracie** Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam, volby a volební systémy v ČR, poměrný a většinový systém, levice a pravice, význam a formy voleb do zastupitelstev **Lidská práva** základní lidská práva, práva žáků, jejich ochrana úprava lidských práv a práv dětí, v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace Listina lidských práv a svobod, výchova k demokracii – nezávislý tisk, veřejné mínění Náboženství (pojetí a význam nejznámějších náboženství, hnutí a sekty) **Právní základy státu** znaky státu, typy a formy státu, historické typy a formy státu, státní občanství ČR, obrana státu, právní řád České republiky, Trestní	

	Vyjmenuje základní světová náboženství a charakterizuje je Vysvětlí pojmy: demokracie, totalita, politický pluralizmus, státní moc, ústava, zákon, předpis, volby Rozliší nejčastější typy a formy států a vyhledá konkrétní příklady Uvede, které právní úkony je způsobilý provádět a jaké jsou jejich právní důsledky Vyjmenuje příklady protiprávního jednání a jeho možné důsledky Na příkladech objasní význam právní úpravy důležitých právních vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, živnost, manželství atd. Sestaví žebříček povolání, která by rád vykonával a vysvětlí výhody a nevýhody těchto povolání Na vybraných příkladech inzerce z tisku vyhodnotí současné požadavky zaměstnavatelů Respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí Uvede příklady činnosti důležitých orgánů právní ochrany občanů (policie, státní zastupitelství, soudy, advokáti, notáři) a uvede příklady jejich činnosti a spolupráce	zákoník, trestní odpovědnost mládeže, Občanský zákoník, Obchodní zákoník (typy obchodních společností) Zákon o rodině, péče státu o rodinu, manželství Zákoník práce, zaměstnání a povolání, zaměstnanec a zaměstnavatel, podnikání, úřad práce, protiprávní jednání, druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě, význam právních vztahů, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, základní práva spotřebitele, styk s úřady	
VO-4-02p *VO-4-04p* *VO-4-05p* *VO-4-08p* *VO-4-09p* *VO-4-10p*	*Získává základní údaje o státoprávním uspořádání, zákonodárných orgánech, orgánech státní moci* *Seznamuje se se státními symboly* *Seznamuje se se základními právy a povinnostmi občanů* *Seznamuje se s pravidly nákupu služeb a výrobků, reklamacemi, na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek* *Seznamuje se s riziky porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání* *Vyřizuje své osobní záležitosti, komunikuje s úřady, požádá o radu kompetentní úřady* *Rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy, poznává služby pomáhajících organizací*	*Člověk, stát a právo* *Státoprávní uspořádání, ústava ČR, státní a zastupitelské orgány, ústavní* *činitelé, volby do zastupitelských orgánů, politická hnutí a strany, spolky.* *Práva a povinnosti občana, právní řád, orgány právní ochrany, protiprávní jednání a jeho postihy, trestná činnost mladistvých, soudy, styk s úřady, spotřebitel a jeho práva.*	

Občanská výchova – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VO-9-3-01 VO-9-3-02 VO-9-3-03 VO-9-3-04 VO-9-3-05 VO-9-3-06 VO-9-3-07 VO-9-3-08 *VO-9-3-02p* *VO-9-3-03p* *VO-9-3-04p* *VO-9-3-07p*	Dokáže sestavit jednoduchý rozpočet domácnosti Umí teoreticky pracovat s příjmy a výdaji domácnosti Rozlišuje různé druhy majetku a různé formy vlastnictví (hmotné a duševní), uvede příklady ze svého okolí, Objasní potřebu jejich právní ochrany Dokáže vysvětlit rozdíl mezi debetní a kreditní kartou Rozpozná rozdíl mezi jednotlivými sektory hospodářství (primární, sekundární a terciární sektor) Uvede příklady bankovních služeb, druhů pojištění Vyloží podstatu fungování trhu Objasní pojmy nabídka a poptávka, orientuje se v systému příjmu a výdejů státu *Seznamuje se se základními informacemi o sociálních a ekonomických otázkách rodinného života* *Seznamuje se s rozpočtem rodiny, rozliší příjem a výdej, seznamuje se s hospodařením rodiny, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti* *Seznamuje se s činností bankovních ústavů, hotovostním a bezhotovostním placením* *Seznamuje se se sociální péči o občany*	**majetek, vlastnictví -** formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví **peníze -** funkce a podoby peněz, formy placení, výroba, obchod, služby, jejich funkce a návaznost, principy tržního hospodářství, nabídka, poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání *Funkce a struktura rodiny, role rodinných příslušníků, hospodaření, rozpočet rodiny* *Bankovnictví, spoření, rizikové výdaje* *Osobní účty, platební způsoby, internetové bankovnictví a nákupy* *Sociální systém, péče o potřebné občany*	**OSV 1b** **MKV 1** **VDO 2** **VDO 4**

Občanská výchova – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VO-9-5-01 VO-9-5-02 VO-9-5-03 VO-9-5-04 VO-9-5-05 VO-9-5-06 *VO-9-1-06p* *VO-9-2-01p* *VO-9-4-09p* *VO-9-5-01p* *VO-9-5-01p*	Jasně objasní podstatu, význam, výhody a nevýhody evropské integrace a uvede příklady Vyjmenuje nejvýznamnější mezinárodní organizace, nadace a společenství, uvede jejich zkratky a stručně je popíše Charakterizuje vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů Vyhledá požadované informace k EU Uvede termíny vstupu ČR do NATO a EU Objasní pojem globalizace a nastíní klady a zápory Vyhledá příklady mezinárodního terorizmu, popíše, v čem tkví jeho nebezpečnost, a navrhne základní preventivní opatření *Seznamuje se s ochranou osob za mimořádných okolností* *Chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním* *Komunikuje s úřady, vyhledá pomoc u odborníka* *Seznamuje se s právy občanů ČR v rámci EU* *Seznamuje se s mezinárodními organizacemi*	**Evropská integrace -** podstata, význam, výhody, Evropská unie a ČR, instituce EU (Evropská komise, soudní dvůr, Evropský parlament) mezinárodní spolupráce, ekonomická, politická, hospodářská a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody Významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN) Globalizace, projevy, klady a zápory, významné globální problémy, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení Mezinárodní terorizmus *Mezinárodní terorismus* *Příprava na budoucí povolání, školský systém, vzdělávání v ČR* *Úřady v ČR, systém pomoci občanům* *Členství v EU, práva a povinnosti občanů* *Spolupráce ČR s mezinárodními organizacemi, spolupráce mezi státy navzájem (NATO, OSN), války, terorismus, řešení problémů ve světě*	

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Ve vzdělávací oblasti jsou vyučovány předměty fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis.

FYZIKA – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Vzdělávání v předmětu fyzika směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí, vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy. Fyzika učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie.

Předmět fyzika je součástí vzdělávací oblasti ***Člověka příroda*** a úzce souvisí s ostatními předměty:

- chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Fyzika	**1**	**1**	**1**	**0**

Průřezová témata

Environmentální výchova (EV)

- tematický okruh – Základní podmínky života – 7. ročník – Mechanické vlastnosti tekutin, Rozklad světla
  - 9. ročník – Změny skupenství
- tematický okruh – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - 8. ročník – jaderné elektrárny
- tematický okruh – Vztah člověka k prostředí - 8. ročník - elektrárny

Výchovně vzdělávací strategie k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů
- v případě možnosti je vedeme k praktickému ověření řešení problémů a k tomu, aby uměli přijmout důsledky svých rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a rozvíjíme slovní zásobu žáků

Kompetence sociální a personální

- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, toleranci)

Kompetence pracovní

- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti ***Člověk a příroda*** směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod, poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz i závěrů

- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně i aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Očekávané výstupy – OV

Žák -

č.1.LÁTKY A TĚLESA
- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

č.2 POHYB TĚLES
- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

č.3 MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

č.4 ENERGIE
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem

- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

č.5 ZVUKOVÉ DĚJE
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

č.6 ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
-rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

č.7 VESMÍR
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
- referuje o Sluneční soustavě, naší galaxii a zkoumání vesmíru

Fyzika – 6. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Poznámky
F-9-1-01 F-9-1-02 F-9-1-03 F-9-1-04 F-9-2-01 F-9-2-02 F-9-2-03 F-9-2-04 F-9-2-05 F-9-2-06 F-9-3-01 F-9-3-02	Změří vhodně zvolenými měřidly délku, objem, hmotnost, teplotu a čas; přiřadí veličinám značku, jednotku a měřidlo. Uvede příklady jevů dokazujících částicovou stavbu látek a předpoví změnu délky či objemu tělesa při změně teploty. Využívá vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů. Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu. Využívá při řešení jednoduchých problémů vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu. Změří velikost působící síly. Určí v jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich směr a výslednici. Využívá Newtonovy zákony k objasnění změn pohybu a aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů. Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů. Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině jeho chování.	Látky a tělesa Měřené veličiny: délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas. Vlastnosti a skupenství látek, částicová stavba, difuze. Hustota látky. Pohyb těles Klid a pohyb tělesa, pohyb přímočarý a křivočarý, rovnoměrný a nerovnoměrný. Dráha, čas a rychlost. Pohyb těles – síly Gravitační a třecí síla, výslednice sil, Newtonovy zákony kvalitativně. Tlaková síla a tlak. Jednoduché stroje: páka, kladka, nakloněná rovina a jejich praktické využití. Mechanické vlastnosti tekutin Tlak v kapalinách, spojené nádoby, hydraulická zařízení, vztlaková síla, plování a potápění těles.	
F-9-1-01p F-9-2-01p; F-9-2-02p F-9-2-03p; návaznost na F-9-3-01p F-9-3-01p	Změří délku, hmotnost a čas vhodným měřidlem; pozná skupenství a předvede jednoduchý pokus. Rozliší klid a pohyb; použije vztah rychlosti, dráhy a času v jednoduché praktické úloze. Rozpozná působení síly a předvede využití jednoduchého stroje. Předvede plování a potápění a uvede příklad využití tlaku v kapalině.	Délka, hmotnost, čas, objem a teplota. Vlastnosti látek, skupenství, částicová stavba a difuze názorně. Klid a pohyb vzhledem k jinému tělesu. Přímočarý a křivočarý, rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb. Jednoduché příklady dráhy, rychlosti a času. Gravitační a třecí síla, působení sil, tlaková síla a tlak názorně. Páka, kladka, nakloněná rovina a jejich praktické využití. Kapaliny a plyny, tlak v kapalině, spojené nádoby, plování a potápění. Jednoduchá hydraulická zařízení.	

Fyzika – 7. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Poznámky
F-9-2-01 F-9-2-02 F-9-3-01 F-9-3-02 F-9-6-07 F-9-6-08 F-9-5-01 F-9-5-02	Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu. Využívá s porozuměním vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles. Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů. Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině jeho chování. Využívá zákona o přímočarém šíření světla a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh. Rozhodne podle vlastností prostředí o lomu světla a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami. Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje podmínky pro jeho šíření. Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí.	Pohyb těles – síly Opakování druhů pohybu. Dráha, čas a rychlost; jednoduché úlohy z dopravy a běžného života. Mechanické vlastnosti tekutin Tlaková síla a tlak, Pascalův zákon, hydraulická zařízení, hydrostatický a atmosférický tlak, Archimedův zákon, vztlaková síla, plování těles. Elektromagnetické a světelné děje Zdroje světla, přímočaré šíření, stín, odraz světla, rovinná a zakřivená zrcadla, lom světla, spojka a rozptylka, lupa a brýle. Zvukové děje Vznik a zdroj zvuku, šíření zvuku v látkovém prostředí, odraz zvuku, ozvěna, pohlcování zvuku, hluk a ochrana sluchu.	EV 2
F-9-2-01p; F-9-2-02p F-9-3-01p F-9-6-03p (světlo); F-9-6-05p F-9-5-01p; F-9-5-02p	Rozliší druhy pohybu a vyřeší jednoduchou úlohu na rychlost, dráhu nebo čas. Využije poznatky o tlaku a vztlaku při jednoduchých praktických pokusech. Rozpozná zdroj světla, předvede šíření a odraz, rozliší spojku a rozptylku a uvede jejich využití. Rozpozná zdroj zvuku, předvede odraz a uvede způsoby ochrany před hlukem.	Opakování druhů pohybu. Dráha, čas a rychlost v dopravě a běžném životě. Jednoduché úlohy s přímými údaji. Tlaková síla a tlak, Pascalův zákon, hydraulická zařízení, hydrostatický a atmosférický tlak, Archimédův zákon, vztlaková síla a plování těles. Zdroje světla, přímočaré šíření, stín, odraz, rovinné a zakřivené zrcadlo názorně. Spojka a rozptylka, lupa, brýle a další optické pomůcky. Zdroje zvuku, šíření zvuku v látkovém prostředí, odraz a ozvěna, pohlcování zvuku, hluk a ochrana sluchu.	

Fyzika – 8. ročník

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Učivo	Poznámky
F-9-4-01 F-9-4-02 F-9-4-04 F-9-4-02 F-9-6-01 F-9-6-02 F-9-6-03 F-9-6-04 F-9-6-05	Určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa. Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem. Určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem. Objasní přenos tepla vedením, prouděním a zářením a podmínky skupenských přeměn. Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí. Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje schéma reálného obvodu. Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí. Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností a používá zásady bezpečné práce s elektrickými zařízeními. Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole na vznik indukovaného napětí. Zapojí správně polovodičovou diodu.	Energie Pohybová a polohová energie, vnitřní energie, práce a výkon, přeměny a přenos energie. Energie Teplota a teplo, vedení, proudění a záření. Tání, tuhnutí, vypařování, var a kapalnění. Energie Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, druhy elektráren, výroba a přenos elektrické energie, úspory energie, základní povědomí o jaderné energii. Elektromagnetické děje Zdroj napětí, vodiče, spotřebič a spínač; schematické značky, uzavřený a přerušený obvod, baterie, akumulátor a elektrická síť. Elektromagnetické děje Vodiče a izolanty, bezpečné používání spotřebičů, zkrat a ochranné prvky. Elektromagnetické děje Magnety a magnetické pole, elektromagnet, elektromotor a transformátor názorně; praktické využití elektřiny a přeměny elektrické energie.	EV 2
F-9-4-01p Obsah celku Energie; návaznost na F-9-1-01p F-9-4-02p F-9-6-01p; F-9-6-02p	Uvede vztah mezi prací, výkonem a časem bez vzorců a předvede přeměny energie. Rozliší teplotu a teplo v jednoduché situaci, pozná skupenské přeměny a uvede příklady přenosu tepla. Pojmenuje vybrané zdroje energie a uvede jejich výhody a nevýhody vzhledem k životnímu prostředí. Sestaví jednoduchý obvod podle schématu a vyjmenuje zdroje elektrického proudu.	Pohybová a polohová energie, vnitřní energie, práce a výkon v praktických situacích. Vztah práce, výkonu a času bez vzorců. Přeměny a přenos energie. Teplota a teplo, přijímání a odevzdávání tepla, vedení, proudění a záření názorně. Tání, tuhnutí, vypařování, var a kapalnění. Vliv teploty a dalších podmínek na vypařování. Obnovitelné a neobnovitelné zdroje, druhy elektráren, výroba a přenos elektřiny. Výhody a nevýhody zdrojů, úspory energie.	

Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
F-9-6-03p (vodiče, izolanty, bezpečnost) F-9-6-03p (magnety); F-9-4-02p	Rozliší vodiče a izolanty a správně reaguje na modelové nebezpečné situace. Rozpozná magnety, předvede jejich účinky a uvede praktické využití elektromagnetu nebo elektromotoru.	Základní povědomí o jaderné energii a ochraně před zářením. Zdroj napětí, vodiče, spotřebič a spínač. Jednoduché schematické značky, uzavřený a přerušený obvod. Baterie, akumulátor a elektrická síť. Vodiče a izolanty, bezpečné používání spotřebičů, poškozený kabel, voda a elektřina, zkrat a ochranné prvky názorně. Druhy magnetů, póly, přitahování a odpuzování, magnetické a nemagnetické materiály. Elektromagnet, elektromotor a transformátor názorně; přeměny elektrické energie.	

CHEMIE – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Výuka **chemie** úzce spolupracuje s ostatními předměty vzdělávací oblasti, kterými jsou fyzika, přírodopis a zeměpis.

V užším vymezení je **chemie** předmětem, který především podchycuje a rozvíjí zájem o obor. Vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí a to především na látkách s kterými je žák běžně v denním životě konfrontován. K naplnění jsou využívány především jednoduché chemické pokusy. Učí řešit problémy , správně jednat v mezních situacích a získané poznatky učí aplikovat do běžného života. Učí pracovat v souladu s bezpečnostními pravidly a poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky.

Časová dotace:

	9.r.
Chemie	1

Průřezová témata

Předmětem **Chemie** se prolínají následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- tematický okruh – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti = téma - laboratorní práce - 9. ročník
  - Rozvoj schopností poznávání = téma – chemické výpočty, chemické rovnice 9. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)
- tematický okruh – Objevujeme Evropu a svět = téma – spolupráce ve vědě a technice 9. ročník

Environmentální výchova (EV)
- tematický okruh - Vztah člověka k prostředí = téma – člověk a chemie - 9.ročník

- Základní podmínky života = téma – voda, ovzduší, přírodní zdroje - 9. ročník
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí = téma – odpady, recyklace, druhotné suroviny - 9.ročník

Mediální výchova (MDV)

- tematický okruh – Fungování a vliv médií ve společnosti = téma - role sdělovacích prostředků při získávání nových informací - 9.ročník

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování .
- Učíme žáky vyhledávat a třídit informace a správné používání odborné terminologie.
- Umožňujeme nadaným žákům širší pohled na problematiku a podporujeme žáky méně nadané začleněním do pracovních skupin.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k vyhledávání informací potřebných k řešení problémů.
- Umožňujeme žákům, aby se aktivně podíleli na realizaci některých činností.

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k formulování svých myšlenek a k schopnosti jejich zaznamenání.
- Učíme žáky mezilidské komunikaci a schopnosti naslouchat jiným.
- Vedeme žáky k vhodné komunikaci s vrstevníky i s dospělými.
- Netolerujeme hrubé , agresivní a vulgární chování, jsme důslední.
- Učíme žáky asertivnímu chování.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání školy a města.

Kompetence sociální a personální

- Navozujeme situace vedoucí k pocitu zodpovědnosti.
- Vytváříme estetické pracovní prostředí.
- Učíme žáky pomocí příkladů a vzorů.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Dáváme prostor otevřené diskusi a respektování názorů jiných.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k pochopení práv i povinností vedoucích k ochraně zdraví

- Pěstujeme v žácích sociální cítění a schopnost empatie.
- Utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví.
- Vedeme žáky k ochraně přírodního bohatství.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Vedeme žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při zacházení s pomůckami a s chemikáliemi.
- Vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Učíme žáky aplikovat získané poznatky do jiných předmětů.
- Sledujeme plnění povinností , zadaných úkolů a vymezujících pravidel.

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Člověk a příroda*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- pochopení přírody jako celku, ve kterém se prolínají obory neživé a živé přírody
- autentickému a objektivnímu vnímání okolního světa
- kladnému vztahu k životnímu prostředí
- kolektivní experimentální práci při řešení problémů
- hygienickým návykům a dodržování bezpečnosti práce
  třídění odpadu ve škole i doma
- seznámení s nejnovějšími objevy vědy a techniky v oboru
- ověřování hypotéz, jejich analyzování a vyvozování závěrů
- hlubšímu porozumění zákonitostí přírodních procesů
- seznámení s regionálními i republikovými zvláštnostmi v oboru chemie
- potřebě klást si otázky o příčinách přírodních procesů a hledat adekvátní odpovědi
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodě, k vlastnímu zdraví i k zdraví ostatních lidí

Očekávané výstupy – OV

Žák = 1. Úvod

- zná postavení chemie mezi ostatními vědami
- ovládá telefonní čísla pro záchranu života

- rozeznává základní druhy chemického skla a nářadí

2. Směsi

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a využití
- uvede příklady znečišťování vody a ovzduší a navrhne preventivní opatření likvidace znečištění

3. Částicové složení látek a chemické prvky

- používá pojem atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a používá je ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě prvků
- rozpozná vybrané kovy a nekovy podle jejich vlastností

*4**. Chemické reakce***

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí
- uvede příklady důležitých chemických reakcí
- přečte chemické rovnice
- s použitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost reaktantu i produktu
- rozlišuje faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí

5. Anorganické sloučeniny

- porovná vlastnosti vybraných oxidů, sulfidů, halogenidů, kyselin, hydroxidů a solí
- posoudí vliv těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů a jejich vliv na životní prostředí
- uvede opatření, kterými lze předcházet vzniku kyselých dešťů
- orientuje se ve stupnici pH, změří stupeň pH pomocí indikátoru
- uvede příklady využití neutralizace v praxi

6. Organické sloučeniny

- rozliší vybrané uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a využití
- zhodnotí využívání fosilních a vyrobených paliv

- uvede příklady produktů frakční destilace ropy a jejich využití
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a využití
- zná princip a podmínky fotosyntézy
- uvede příklady zdrojů, vlastností a využití cukrů, tuků, bílkovin a biokatalyzátorů

7. Chemie a společnost

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska udržitelného rozvoje Země
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů v praxi
- orientuje se v přípravě a využití významných chemických látek v praxi a v jejich vlivu na životní prostředí a zdraví člověka

Chemie – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
CH-9-1-01	Pozná skupenství a jejich přeměny	**Pozorování, pokus a bezpečnost práce**	**OSV 3a**
CH-9-1-02	Rozliší chemické a fyzikální děje	Látky, jejich vlastnosti, chemické děje, skupenství,	**VMEGS 2**
CH-9-1-03	Zná zásady bezpečné práce a dovede poskytnout 1.pomoc	zásady bezpečnosti práce a první pomoci.	**EV 2**
	Orientuje se v telefonních číslech, dokáže přivolat 1.pomoc		**EV 3**
			EV 4
CH-9-2-01	Rozliší druhy směsí, umí je vyjmenovat		**MDV 1e**
CH-9-2-02	Uvědomí si vlivy prostředí na rychlost rozpouštění	**Směsi**	
CH-9-2-03	Uvede příklady z praxe	Směsi, roztoky,	
CH-9-2-04	Umí použít vzorec pro výpočet hmotnostního zlomku a koncentrace	oddělování složek směsí,	
	Vyjmenuje metody oddělování složek směsí, zná využití v praxi	voda,	
	Orientuje se v druzích vod, chápe její význam, vysvětlí znečišťování, důsledky	vzduch.	
CH-9-2-05	Vyjmenuje procentový obsah složek vzduchu, zná význam vzduchu pro průmyslové suroviny		
CH-9-2-06	Analyzuje hlavní znečišťovatele vzduch, umí vysvětlit vznik a význam inverze a smogu		
CH-9-3-01	Objasní základní pojmy týkající se molekuly, atomu, iontu	**Částicové složení látek a chemické prvky**	
CH-9-3-02	Chápe vztahy v počtu částic atomu	Atom, molekula, ionty,	
CH-9-3-03	Zná české názvy a značky vybraných prvků	periodická soustava prvků,	
	Odvodí základní pravidla tabulky prvků	chemické prvky,	
	Rozliší rozdíl mezi prvkem a sloučeninou, určí počet atomů ve vzorci		
		Chemické reakce	
CH-9-4-01	Zná pojem elektronegativita a určí ji z PSP	elektronegativita.	
CH-9-4-02	Slovně popíše chemický děj a umí jej zapsat chemickou reakcí	Chemická vazba, reakce,	

CH-9-4-03	Zformuluje zákon zachování hmotnosti Opraví špatně vyčíslenou chemickou rovnici	zákon zachování hmotnosti **Anorganické sloučeniny**	
CH-9-5-01 CH-9-5-02 CH-9-5-03	Vysvětlí pojem oxid, vytváří jeho vzorce a názvy ze vzorců, odvodí význam a užití základních oxidů z jejich vlastností Objasní pojem halogenid, umí vytvořit vzorec z názvu a naopak, zná využití a význam základních halogenidů Vysvětlí pojem hydroxid, zná pravidla tvorby jejich vzorců a názvů, vyjmenuje jejich nejvýznamnější zástupce a ví o jejich využití a významu Dokáže poskytnout první pomoc při úrazu Vysvětlí podstatu vzniku kyselých dešťů Orientuje se v pH stupnici, zná pojem kyselinotvorný a zásadotvorný oxid, objasní rozmezí pH kyselin a zásad Zformuluje pojem kyselina Pozná rozdíl mezi kyslíkatou a bezkyslíkatou kyselinou	Jednoduché anorganické sloučeniny – oxidy, halogenidy, kyselost a zásaditost, pH, hydroxidy, kyseliny, neutralizace, soli	
CH-9-6-01 CH-9-6-02 CH-9-6-03	Vyjmenuje a umí používat název uhlovodíky, rozliší řetězec otevřený, uzavřený, větvený, nevětvený Používá strukturální, racionální, molekulové vzorce uhlovodíků, zná význam a využití základních uhlovodíků Umí bezpečně pracovat s organickými rozpouštědly Roztřídí paliva podle skupenství, původu a výhřevnosti a zná příklady z praxe Uvede rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji energie Vysvětlí rozdíl mezi exotermickou a endotermickou reakcí Analyzuje vliv produktů spalování na životní prostředí Vyjmenuje hlavní produkty zpracování ropy a uhlí, zná význam ropy a zemního plynu a uhlí Umí odvodit obecný vzorec derivátů uhlovodíků Zařazuje deriváty podle charakteristické skupiny Zná význam freonů Vyjmenuje vlastnosti a užití teflonu Zná vzorce, využití a význam základních alkoholů a fenolů Vysvětlí rozdíl mezi pojmy líh a denaturovaný líh Pochopí podstatu alkoholového kvašení Uvede princip výroby destilátů Zná důsledky působení metanolu a etanolu na člověka Zná vzorce, využití a význam základních karboxylových sloučenin a kyselin Popíše karcinogenní účinky karb. sloučenin na člověka, vyjmenuje pravidla bezpečné práce s nimi	**Organické sloučeniny** Uhlovodíky, obecné vlastnosti uhlovodíků, zná pojmy alken, alkin, alkan, aren, zdroje energie – paliva, pravidla bezpečnosti práce s topnými plyny, první pomoc při popáleninách, deriváty uhlovodíků, charakteristická skupina, uhlovodíkový zbytek, halogenderiváty, alkoholy, fenoly, karboxylové sloučeniny, karboxylové kyseliny, pojmy vyšší kyseliny, aminokyseliny, makromolekulární chemie, sacharidy, tuky, bílkoviny.	

	Umí popsat obecné schéma neutralizace a esterifikace karb. kyselin, rozliší sůl a ester kyseliny Provede důkaz glukózy a škrobu, rozliší tuky a oleje podle původu, zná příklady z praxe Napíše rovnici vzniku tuků, uvede příklady zdroje tuků a význam pro výživu Zná princip a význam zmýdelňování a ztužování Vysvětlí rozdíl mezi užitečnými vlastnostmi saponátů a škodlivým vlivem na životní prostředí Popíše význam enzymů, hormonů, vitamínů, zná zdroje vitamínů v potravě, vyjmenuje zásady správné výživy Pracuje s pojmy monomer, polymer, makromolekula, napíše rovnici a vyjmenuje podmínky fotosyntézy Umí vyjmenovat základní rozdělení sacharidů Zná obecné vlastnosti monosacharidů a polysacharidů Umí zařadit základní druhy cukrů, pozná podstatu diabetes Objasní zdroje a význam bílkovin, zná princip trávení a vzniku bílkovin v organismu		
CH-9-7-01 CH-9-7-02 CH-9-7-03	Uvede význam DNA, RNA, zná funkci bílkovin a faktory poškozující bílkoviny Pozná oxidace, redukce, redoxní reakce, určí oxidační číslo ve sloučenině Vysvětlí princip výroby surového železa a oceli, popíše princip koroze, uvede způsoby ochrany proti korozi Umí vysvětlit děje na elektrodách při elektrolýze NaCl Vyjmenuje základní vlastnosti, výrobu stavebních materiálů a pojiv Objasní princip galvanického článku Uvede příklady využití elektrolýzy a galvanického článku v praxi Zná způsoby hašení požáru, typy a využití hasicích přístrojů Umí vysvětlit rozdíl mezi plastem a přírodním materiálem Umí rozdělit plasty podle jejich vlastností, pracuje s jejich základními zkratkami Zná jejich význam, vliv na znečišťování prostředí, vysvětlí recyklaci plastů Zná významné chemické závody v ČR Zná pravidla bezpečné práce s chemickými látkami běžně používanými v domácnosti Zná příklady návykových látek a nebezpečí jejich používání Popíše výrobu některých látek v praxi, zná jejich význam	**Chemie a společnost** Redoxní reakce, železo, oxidace železa, elektrolýza, galvanický článek, energie, princip hasicích přístrojů, plasty, umělá textilní vlákna, člověk a chemie, recyklace plastů, bezpečnost práce, pojmy léčiva, analgetika, drogy, doping, pesticidy, herbicidy, výroba papíru, skla, piva, cukru, keramiky, porcelánu…, výroba a vlastnosti základních druhů hnojiv.	
CH-9-1-01p *CH-9-1-02p* *CH-9-1-03p*	*Seznamuje se s některými chemickými látkami* *Je upozorňován na zásady bezpečnosti s chemikáliemi* *Umí reagovat na případy úniku nebezpečných látek*	***Pozorování pokus a bezpečnost práce*** *Vlastnosti látek, bezpečnost při práci s chemikáliemi.* ***Směsi***	

CH-9-2-01p	Pozná směsi a chemické látky	Směsi – dělení směsí, roztoky,	
CH-9-2-02p	Rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě	voda - v přírodě, v domácnosti,	
	Seznamuje se s nejběžnějšími roztoky a jejich využitím v běžném životě	voda jako zdroj lidského života,	
CH-9-2-05p	Uvědomuje si význam vody a její ochrany	ochrana vodních zdrojů,	
	Rozliší různé druhy vody a uvést příklady jejich použití	vzduch - složení vzduchu, čistota ovzduší.	
CH-9-2-06p	Uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí		
CH-9-3-02p	Získá povědomí o periodické tabulce prvků, orientuje se v ní	***Částicové složení látek a chemické prvky***	
CH-9-3-03p	Rozpozná vybrané kovy a jejich možné vlastnosti	Periodická tabulka – seznámení,	
		železo, měď, hliník.	
		Anorganické sloučeniny	
		Sůl, ocet….	
		Chemické reakce	
CH-9-4-01p	Pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí	Nejjednodušší chemické sloučeniny a reakce.	
		Anorganické sloučeniny	
CH-9-5-01p	Poznává vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin,	Kyseliny, zásady, soli, oxidy,	
CH-9-5-03p	hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí	první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem.	
	Orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem		
	Poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem	***Organické sloučeniny***	
CH-9-6-02p		Uhlovodíky, paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově	
	Zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie	vyráběná paliva	
	Zná příklady produktů průmyslového zpracování ropy	Deriváty uhlovodíků – alkohol	
CH-9-6-06p	Ví o využívání prvotních a druhotných surovin	Přírodní látky – funkce bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	
	Zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví	v lidském těle	
CH-9-7-01p	člověka		
CH-9-7-03p		***Chemie a společnost***	
	Uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě z hlediska obecně	Druhy paliv, uhlí, ropa, zemní plyn, dřevo…,	
	uznávaných zásad správné výživy	zdroje potravin, zdravá výživa, zdravý životní styl,	
	Prakticky vyzkouší využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí	recyklace surovin, ochrana životního prostředí,	
	a zdraví člověka	návykové látky a léčiva.	

PŘÍRODOPIS – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti ***Člověk a příroda***. Výuka **přírodopisu** úzce souvisí a spolupracuje s ostatními předměty vzdělávací oblasti jako jsou chemie, fyzika a zeměpis.

V užším vymezení je však **přírodopis** oborem, který především směřuje k podchycení a rozvíjení zájmů o přírodu a o její ochranu. Umožňuje pochopit přírodu jako systém propojení neživé přírody s živými organismy. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonům. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě. Vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností a závislosti člověka na přírodních zdrojích.

Formy a metody práce se zaměřují na využívání pracovní stěny, sbírkových fondů a moderních technických a demonstračních pomůcek v pracovně přírodopisu. Preferuje přírodovědné vycházky, exkurze a krátkodobé projekty.

Časová dotace:

	6.r.	**7.r.**	**8.r.**	**9.r.**
Přírodopis	2	2	2	2

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Přírodopis** jsou začleněna následující průřezová témata.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- **Osobnostní rozvoj** - *Rozvoj schopnosti poznávání* – cvičení smyslového vnímání pozornosti a soustředění (6.- 9. ročník)
- *Psychohygiena* – 6. – 9. ročník
- **Sociální rozvoj** - *Komunikace* cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, otevřená a pozitivní komunikace (6. – 9. ročník).
- **Morální rozvoj** - *Řešení problémů* a rozhodovací dovednosti pro řešení problémů (6.–8.r.), práce s mikroskopem, 9. ročník práce s geologickou mapou + zkamenělinami

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)
- tematický okruh - **Objevujeme Evropu a svět** – naše vlast, evropské krajiny, svět. (6.- 9.r.)

Multikulturní výchova (MKV)
- tematický okruh - **Lidské vztahy** udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi. Zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy. 8. ročník – lidské rasy

Environmentální výchova (EV)
- tematický okruh - **Ekosystémy** – les, pole, vodní zdroje, moře, lidská sídla, kulturní krajina (6.- 9. ročník)
Základní podmínky života – voda, ovzduší, půda, krajina, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje, (9. ročník)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí životní prostředí, ekologické zemědělství, odpady, změny v krajině, Den Země, (6.-9.r.)
Vztah člověka k prostředí – přírodní zdroje, odpadové hospodářství, životní styl, globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, (9. roč.).

Mediální výchova (MDV)
- tematický okruh - **Receptivní činnosti** - *Fungování a vliv médií ve společnosti*, role médií v každodenním životě jednotlivce, (8.-9.r.).
- **Produktivní činnosti** - *Práce v realizačním týmu*, pravidelnost mediální produkce, referáty, články v regionálním tisku, fotodokumentace, prezentace na webových stránkách školy, 6. - 9.roč.

Výchovně vzdělávací strategie (postupy) k vytvoření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou.
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat.
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi.
- učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska.
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků a symbolů.
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce.

Kompetence k řešení problémů

- učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení.

- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházet jejich shodné, podobné či odlišné znaky.
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů.
- podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů.
- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností.

Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků.
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje.
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.

Kompetence sociální a personální

- vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí.
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi.
- učíme žáky předcházet a řešit problematiku šikany a dalších negativních projevů chování.
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování.
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů.
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

Kompetence občanské

- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie.
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance).
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví.
- podporujeme program protidrogové prevence.
- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- dodržujeme vymezená pravidla

- dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků.
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce.
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů.
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných.

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Člověk a příroda*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:
- navázat a dále rozvíjet zájem žáků o zkoumání přírodních jevů a zákonitostí
- naučit žáky využívat pro zkoumání různé metody: metody racionálního uvažování a empirické metody (měření, pokusy, pozorování)
- v průběhu celého období se zamýšlet nad průběhem a příčinami různých přírodních procesů, učit žáky formulovat otázky jak tyto procesy probíhají a v mezích možností formulovat odpovědi
- orientace v základních přírodovědných pojmech
- formou praktických činností a projektů se zapojovat do konkrétních aktivit, které vedou k šetrnému chování k přírodním systémům
- rozebrat problematiku využívání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, zaměřit se na tuto problematiku z pohledu blízkého regionu, celé republiky, ale i globální
- odhalování souvislostí mezi přírodními podmínkami a životem lidí v blízkém okolí, regionu, na celém území republiky, v Evropě a ve světě
- učit se šetrnému chování ke svému zdraví, zdraví ostatních
- učit se získat správné návyky chování

Očekávané výstupy - OV

Obecná biologie, biologie hub, biologie rostlin

Žák

1. Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlinnou, živočišnou a bakteriální, objasní funkci základních organel
2. Rozpozná a objasní funkci základních orgánů a orgánových soustav rostlin, uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
3. Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
4. Vysvětlí způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech
5. Dokáže objasnit pojem symbióza na soužití řasy s houbou ve stélce lišejníků
6. Na základě pozorování odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
7. Dokáže porovnat rostlinné orgány podle jejich vnější stavby , orientuje se ve vnitřní struktuře kořene, stonku, plodu a semene

8. Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a ovládá základní vyhledávání v atlase rostlin, seznámí se s prací s klíčem k určování rostlin

Biologie živočichů

Žák

1. Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, rozliší základní rozdíly mezi bezobratlými a strunatci
2. Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin (kmen, třída)
3. Na základě pozorování dokáže odvodit základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
4. Zná význam živočichů v přírodě a pro člověka
5. Dokáže určit charakteristické znaky savců a porovnat je se znaky, kterými se odlišuje člověk
6. Rozlišuje základní řády savců, určuje vybrané druhy
7. Orientuje se otázkách domestikace

Biologie člověka

Žák

1. Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
2. Orientuje se v základních stupních fylogeneze člověka
3. Objasní vznik a vývin jedince od početí až po stáří
4. Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí, uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
5. Orientuje se v aplikaci předlékařské první pomoci při poranění a jiném poškození těla

Neživá příroda

Žák

1. Dokáže popsat jednotlivé sféry Země
2. Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané horniny a nerosty, využívá základní určovací pomůcky
3. Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin a vody
4. Rozlišuje hlavní půdní typy, porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy
5. Rozlišuje jednotlivá geologická období
6. Uvede příklady výskytu organismu v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
7. Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy
8. Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
9. Uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
10. Dokáže popsat význam vody a teploty prostředí pro život, ochranu a využití přírodních zdrojů

11. Vysvětlí podstatu příčiny vzniku mimořádných událostí a světových katastrof
12. Orientuje se v ochraně před nejčastějšími mimořádnými přírodními událostmi v České republice
13. Aplikuje praktické metody poznávání přírody

Přírodopis – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
P-9-1-01	Má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích Vysvětlí pojmy živá a neživá příroda	Rozmanitost přírodních společenstev Hovoří o významu rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka, pojmy ekosystém a společenstva, vztahy v nich, potravní řetězce, symbióza, základní přehled, ekosystém luk, pastvin a polí (v návaznosti na první zemědělce), les, pole, voda, lidské sídlo, louka, rybník, řeka, moře, moře, tropický deštný prales, kulturní krajina, ekosystém vody (v souvislosti se vznikem 1. států v okolí vodních zdrojů), využití blízkého rybníka, Labe, neživé podmínky prostředí (změny teploty v průběhu roku, množství vody v prostředí, poloha místa vůči světovým stranám, tvar povrchu krajiny, půda), rostliny ve společenstvu (byliny nebo dřeviny, základní druhy, využijeme klíče k určování rostlin), živočichové ve společenstvu, určování živočichů, zkoumání části půdy lupou (půdní organismy), vztahy ve společenstvu (potravní řetězce, vliv lidské činnosti, nutnost ochrany prostředí).	**OSV 1a** **OSV 1d** **OSV 3a** **EV 1** **EV 3** **MDV 2b**
P-9-7-01	Vyjmenuje základní podmínky života na zemi Má představu o nejznámějších ekosystémech		
P-9-7-02	Zná pojem společenství Uvede příklad rostlinného a živočišného společenství Zná rozdíl mezi přírodním a umělým ekosystémem Uvede příklad umělého přírodního ekosystému Objasní pojem a uvede příklad biologické rovnováhy Vyjmenuje nejběžnější zástupce rostlin a živočichů v některých ekosystémech		
P-9-7-03	Uvědomuje si vzájemnou provázanost v ekosystémech Pozná naše neznámější jedlé a jedovaté houby Popisuje základní stavbu rostlin		
P-9-2-02	Popisuje základní stavbu některých druhů živočichů		
P-9-2-03	Vysvětlí vznik Země Popíše stavbu zemského tělesa, gravitační sílu, pohyby Země Pochopí vznik a vývoj života Objasní podstatu atmosféry, hydrosféry, biosféry Vyjmenuje projevy života Odvodí podmínky života Vnímá rozmanitost přírody Chápe vztahy mezi organismy Zná význam mikroskopu Vysvětlí vznik mikroskopu Popíše stavbu mikroskopu Správně používá mikroskop při práci		
P-9-6-01	Chápe význam buňky pro organismus Vyjmenuje jednotlivé části buňky Popíše rozdíl mezi rostlinnou a živočišnou buňkou Pochopí funkci jednotlivých orgánů buňky		

P-9-1-01	Vnímá rozdíl mezi jednobuněčným a mnohobuněčným organismem		
P-9-1-03	Rozumí pojmům tkáně a pletiva		
P-9-7-01	Vysvětlí význam systému organismů		
P-9-1-02	Zařadí živočišný a rostlinný druh do základní systematické skupiny		
P-9-1-03	Popíše odborné mezinárodní názvosloví		
P-9-7-01	Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho		
P-9-8-01	význam z hlediska dědičnosti		
P-9-1-02	Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí		
	na utváření organismů	Planeta Země	
	Popíše stavbu těla viru a jeho rozmnožování	Planeta Země a vznik života na Zemi.	
P-9-1-03	Vyjmenuje příklad virových onemocnění	Základní struktura života	
	Popíše stavbu těla bakterie	Projevy života,	
	Zná význam bakterií pro člověka	podmínky života,	
P-9-1-04	Uvede příklady bakteriálních onemocnění	rozmanitosti přírody,	
P-9-1-05	Popíše stavbu těla sinice	vztahy mezi organismy,	
P-9-1-06	Vyjmenuje příklad sinic	zkoumání přírody,	
P-9-1-07	Chápe nebezpečí sinic pro člověka	mikroskop,	
P-9-2-01	Chápe význam hygieny a prevence	buňka – základní stavební a funkční jednotka,	
P-9-2-02	Popíše stavbu těla hub	rostlinná a živočišná buňka – srovnání,	
P-9-2-03	Rozliší základní jedlé a jedovaté houby	jednobuněčné a mnohobuněčné organismy,	
	Vysvětlí jejich rozmnožování	přehled organismů,	
	Sestaví zásady správného houbaře	soustava organismů,	
P-9-4-01	Prokáže znalost poskytnutí první pomoci při otravě houbami	viry – „život“ bez buňky,	
P-9-4-02	Charakterizuje pojmy cizopasné, hniložijné houby a uvede jejich příklad	bakterie – nejstarší obyvatelé Země,	
P-9-4-03	Chápe význam, ale i nebezpečí plísní a kvasinek pro člověka	sinice – modrozelené organismy,	
P-9-4-04	Pozná vybrané zástupce	houby – rostliny nebo živočichové,	
P-9-7-04	Pojmenuje stavbu těla lišejníků	lišejníky – průkopníci života,	
	Rozliší 3 typy stélek a uvede příklad	řasy - stélkaté rostliny,	
P-9-8-01	Vysvětlí pojem indikátory	prvoci – jednobuněční živočichové,	
	Vysvětlí stavbu těla řasy, jejich rozmnožování	žahavci,	
	Vyjmenuje zástupce řas	ploštěnci,	
	Zná využití řas v průmyslu	hlísti,	
	Popíše stavbu těla jednotlivých živočišných tříd	kroužkovci – mnohoštětinatci, opaskovci,	
	Rozliší různé způsoby života, stavbu těla, životně důležitých orgánů	měkkýši – mlži, plži, hlavonožci,	
	Vysvětlí jejich rozmnožování a vývoj	korýši,	
	Popíše stavbu, tvar, pohyb, výskyt a rozmnožování prvoků	členovci – pavoukovci, vzdušnicovci (mnohonožky, stonožky),	
	Uvede zástupce prvoků	hmyz (vážky, stejnokřídlí, vši, ploštice, rovnokřídlí, blechy, síťokřídlí,	
	Vyjmenuje základní orgány žahavců, uvede sladkovodní a mořské	motýli,	
	zástupce	brouci, dvoukřídlí, blanokřídlí),	

	Opíše stavbu těla, orgánové soustavy, rozmnožování u ploštěnců Uvede příklad cizopasných ploštěnců, objasní jejich vývoj Popíše stavbu těla hlístů Uvědomuje si nutnost čisté vody Uvede, co znamená pojem vzdušnicovci Rozliší pojmy mnohonožky a stonožky a uvede příklad Popíše stavbu těla, druhy ústrojí, vývoj, funkci jedinců Porovná proměnu dokonalou a nedokonalou a vysvětlí rozdíly Uvede zástupce hmyzu s proměnou nedokonalou i dokonalou Popíše jejich ústrojí, rozmnožování, způsob života Uvede příklad užitečných a škodlivých druhů Chápe význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka Chápe význam hygieny a nutnost prevence Umí poskytnout první pomoc Chápe nutnost ochrany životního prostředí Uvědomuje si, že s vývojem člověka se vyvíjí i zásahy člověka do přírody Uvede příklady kladných a záporných zásahů člověka do přírody Vysvětlí, proč je ochrana přírody problémem globálním Objasní význam ochrany přírody Uvede místa chráněná státem, umí tato místa najít na mapě Zná světoznámé NP Chápe pojem a význam Červené knihy ohrožených druhů Umí vyjmenovat některé druhy ohrožených rostlin	bezpečnost a první pomoc. Ochrana přírody Ochrana životního prostředí, zásahy člověka do přírody, vývoj zásahů člověka do přírody, ochrana přírody.	
P-9-1-01p *P-9-4-01p* *P-9-4-02p* *P-9-4-03* *P-9-4-04p*	*Má základní vědomosti o projevech a podmínkách života* *Má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích* *Porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a umí vysvětlit funkci jednotlivých orgánů* *Rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce* *Popíše základní projevy chování živočichů v přírodě, vysvětlí způsob jejich života a přizpůsobení danému prostředí* *Chápe význam živočichů v přírodě i pro člověka a chová se bezpečně ve styku se živočichy*	*Zoologie – třídění živočichů* *Živočišná buňka, tkáně, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování* *Živočišná společenstva* *hospodářsky významní živočichové* *domestikovaní živočichové a jejich chov* *péče o vybrané domácí živočichy*	

Přírodopis – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
P-9-1-04 P-9-1-02 P-9-1-03 P-9-4-03 P-9-4-01 P-9-4-02 P-9-4-03 P-9-4-04 P-9-3-01 P-9-3-02 P-9-3-03 P-9-3-04 P-9-3-05 P-9-7-01 P-9-7-02 P-9-7-03	Rozlišuje vybrané přirozené i umělé ekosystémy Prezentuje získané základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích a rozlišuje základní projevy a podmínky života na zemi Popisuje stavbu těla vybraných živočichů Vyjmenuje určené zástupce vybraných skupin živočichů a vysvětlí význam hospodářsky důležitých živočichů Porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů Popíše vnější a vnitřní stavbu těla, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, používá osvojenou odbornou terminologii Uvede zástupce jednotlivých skupin Rozlišuje sladkovodní a mořské ryby Rozeznává základní vodní pásma Chápe rozmnožování a chov ryb Pochopí význam ryb v potravě člověka Popíše vnější a vnitřní stavbu těla obojživelníků Chápe jejich rozmnožování a vývin Vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí Zná naše nejznámější obojživelníky Popíše vnější a vnitřní stavbu těla plazů Chápe vývoj plazů, uvede zástupce plazů Odvodí přizpůsobení plazů prostředí Prokáže znalost první pomoci uštknutí hadem Seznámí se s exotickými druhy plazů a možností jejich chovu v teráriích Objasní vznik a vývoj ptáků Chápe vývojové zdokonalování stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu Popíše vnější a vnitřní stavbu těla ptáků Podle znaků dokáže ptáky rozdělit do nejznámějších řádů Vysvětlí chování ptáků a jejich dorozumívání Zná zástupce tažných a přezimujících ptáků Vyjmenuje určené zástupce bylin a dřevin a vysvětlí význam hospodářsky důležitých rostlin	Opakování – ekosystémy a společenstva (míra závislosti na lidech). Biologie - úvod do srovnávání a taxonomie živočišných a rostlinných druhů Zoologie – třídění živočichů Zoologie – nauka o živočiších, bezobratlí - ploštěnci, cizopasníci, měkkýši, kroužkovci, členovci, hmyz (základní přehled, zástupci jednotlivých skupin), živočišná společenstva, obratlovci - ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci (stavba těla, projevy života, životní podmínky, rozmnožování, třídění - druhy, zástupci, význam), hospodářsky významní živočichové, práce s encyklopediemi a klíči k určování, strunatci – pláštěnci, bezlebeční, kruhoústí – mihule, paryby – žraloci a rejnoci, ryby – sladkovodní, mořské, obojživelníci, plazi - želvy a krokodýli, ještěři a hadi, ptáci – vodní, mokřadní, mořští, dravci, sovy, lesní, stromoví… Botanika Význam rostlin pro člověka - stavba, tvar a funkce rostlinného těla, typy plodů, semen, kořenů, listů, květů (jako podklad pro určení a zařazení rostliny), základní fyziologické procesy rostlin (fotosyntéza, rozmnožování, růst), životní prostředí rostlin, rostliny nižší - řasy, houby, lišejníky, rostliny vyšší - výtrusné (mechorosty, kapraďorosty), semenné, dřeviny, byliny, hospodářsky významné rostliny, léčivé rostliny, jedovaté rostliny,	**EV 1** **EV 3** **MDV 2b** **OSV 1a** **OSV 1d** **OSV 3a** **MKV 2**

	Hovoří o základních rostlinných fyziologických procesech Popisuje stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin Hovoří o významu rostlin v přírodě pro člověka Zná význam pěstování rostlin pro člověka Vysvětlí vývoj rostlin Popíše stavbu rostlinného těla Vysvětlí přizpůsobení rostlin životu na souši Chápe význam systému rostlin Objasní životní cyklus mechů Uvede zástupce mechů Vysvětlí životní cyklus kapradin Uvede zástupce plavuní, přesliček, kapradin Zná význam prvohorních přesliček a plavuní pro člověka (uhlí) Chápe význam částí rostlinných těl pro rostlinu Popíše jejich stavbu, funkci, přeměny, význam Umí vyjmenovat jejich druhy Objasní základní pojmy – jednoletá, dvouletá, víceletá, vytrvalá Vysvětlí pojem nahosemenné rostliny Popíše rozmnožování jehličnanů Odvodí výskyt a podmínky života Objasní pojem krytosemenné rostliny Porovná rostliny jednoděložné a dvouděložné Umí vyjmenovat jejich základní znaky Chápe pojmy kulturní, okrasné rostliny a uvede příklad Umí některé vyjmenovat a odvodí, která část rostliny se sbírá k výrobě léků Chápe pojem Červená kniha ohrožených druhů rostlin Charakterizujeme daný ekosystém – rostliny, živočichy Vyjmenuje rostliny a živočichy tvořící daný ekosystém Vyjmenuje a popíše rostliny a živočichy tvořící společenstvo vod stojatých, tekoucích, bažin, močálů, rašelinišť Rozlišuje lesy listnaté, smíšené a jehličnaté Určí jejich výskyt a podmínky života Zná jejich hospodářský význam Využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu a dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody	chráněné rostliny, práce s encyklopediemi a klíči k určování rostlin, přehled systému rostlin – shody a rozdíly, výtrusné rostliny – mechy, plavuně, přesličky, kapradiny, semenné rostliny, části těla semenných rostlin, rozmnožování rostlin, nahosemenné rostliny – jinany, jehličnany, krytosemenné rostliny – jednoděložné, dvouděložné, listnaté stromy a keře, cizokrajné rostliny - ovoce, koření, nápoje, společenstvo lesa, společenstvo vod a mokřadů, společenstvo luk, pastvin a travnatých strání, společenstvo polí a sídelní aglomerace, poznávání přírody v praxi – vycházky, exkurze, pokusy, poučení o bezpečnosti a ochraně přírody.	

P-9-3-02p P-9-3-03p P-9-2-01p	Rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití Uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování Rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	Prezentuje získané základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích a rozlišuje základní projevy a podmínky života na zemi, přírodní společenstva a ekosystémy, les, pole, voda, louka, rybník, řeka, moře, lidské sídlo, moře, tropický deštný prales, kulturní krajina. Základní fyziologické procesy rostlin (fotosyntéza, rozmnožování, růst), životní prostředí rostlin, význam rostlin pro člověka, stavba, tvar a funkce rostlinného těla, typy plodů, semen, kořenů, listů, květů (jako podklad pro určení a zařazení rostliny), rostliny nižší - řasy, houby, lišejníky, rostliny vyšší - výtrusné (mechorosty, kapraďorosty), semenné, dřeviny, byliny, hospodářsky významné rostliny, léčivé rostliny, jedovaté rostliny, chráněné rostliny, práce s encyklopediemi a klíči k určování rostlin, poučení o bezpečnosti a ochraně přírody, poznávání přírody v praxi – vycházky, exkurze, pokusy.	

Přírodopis – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
P-9-1-07 P-9-4-01	Popisuje stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a zná jejich funkce Vysvětlí význam stavby těla s ohledem na jejich způsob života Zná orgánovou stavbu savců	Buňka, stavba buňky, jednobuněčné organismy, bakterie, stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgánové soustavy.	**OSV 1a** **OSV 1d** **OSV 3a** **EV 1**
P-9-4-02	Popíše funkci orgánů Odvodí společné rysy savců Odvodí společné znaky s člověkem	Savci Původ a vývoj člověka, odlišnosti člověka od ostatních savců, vnitřní stavba těla savců, přehled hlavních skupin savců,	**EV 3** **MDV 2b** **MDV 1e**
P-9-4-03	Seznámí se s hlavními skupinami savců Zná zástupce skupin Popíše jednotlivé skupiny	vejcorodí, živorodí, hmyzožravci, hlodavci, letouni, chudozubí, zajíci, šelmy - psovité, kočkovité, lasicovité, medvědovité, ploutvonožci, kytovci, chobotnatci, lichokopytníci, sudokopytníci –	**MKV 2** **VMEGS 2**
P-9-4-04	Vysvětlí pojem etologie Objasní druhy chování a uvede příklady Chápe rozmanitost této živočišné skupiny Popíše vývoj savců Odvodí jejich místo a způsob života Chápe rozdíl v jejich vývinu Popíše jejich přizpůsobení prostředí Chápe význam ale i nebezpečí pro člověka Analyzuje ohrožené druhy Vyjmenuje všechny biomy světa Umí je charakterizovat a najde jejich polohu na mapě Vyjmenuje vědní obory, které se zabývají člověkem Zařadí člověka do živočišného systému Charakterizuje biologické znaky lidského a živočišného organismu Zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky Objasní pojmy buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus	přežvýkaví, nepřežvýkaví, primáti – poloopice, opice, lidoopi, etologie – chování a dorozumívání savců, savci biomů světa. Biologie člověka Úvod do biologie člověka, od buňky k člověku, lidské rasy, kosterní soustava, stavba kostí, základní kosti trupu, končetin a hlavy, onemocnění a úrazy, svalová soustava, stavba svalu, druhy svalstva, výživa svalů, únava a relaxace, onemocnění, úrazy, oběhová soustava, tělní tekutiny, srdce a jeho funkce, onemocnění, mízní soustava, imunita, očkování, infekce, dýchací soustava, principy dýchání, onemocnění, trávicí soustava, části trávicí soustavy, složení potravy, energetická	
P-9-5-01	Popíše stavbu a funkci jednotlivých orgánů a orgánových soustav lidského těla a vysvětlí jejich vztahy Objasní původ člověka Vysvětlí vývoj člověka Popíše vznik a vývin jedince Popíše oplození	rovnováha, chrup, onemocnění, vylučovací soustava, činnosti vylučovací soustavy, onemocnění, kožní soustava, stavba kůže a její funkce, onemocnění, prevence, nervová soustava, stavba nervové soustavy, mozek, onemocnění, hormonální soustava, hormony, onemocnění, smyslové orgány,	

P-9-5-02 P-9-5-03 P-9-5-04 P-9-1-01 P-9-7-01 P-9-7-02 P-9-7-03	Zná funkci vajíčka a spermie Uvede etapy, délku a průběh v matčině těle Charakterizuje druhy porodu Vyjmenuje etapy lidského života Odvodí základní změny v obdobích života Objasní pojem zdraví, civilizační choroby Vyjmenuje faktory ovlivňující zdraví Zná druhy lékařství, jejich rozdíl Chápe pojmy dědičnost a proměnlivost, gen, DNA, dominantní, recesivní, aleoly Vnímá význam vědního oboru Odvodí jeho využití, ale i zneužití Umí rozeznat složky živé a neživé přírody Orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo) Uvede konkrétní příklad potravinového řetězce Objasní důsledky oslabení jednoho článku potravinového řetězce Vysvětlí pojmy symbióza a parazitismus a uvede příklad Vyjmenuje zásady poskytování předlékařské první pomoci při poranění Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby Objasní pojem zdraví, civilizační choroby Dodržuje význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny, projevuje zdravé sebevědomí a preferuje pozitivní životní cíle Zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, uplatňuje zásady správné výživy Chápe důležitost struktury potravy Objasní pojmy metabolismus, zdroj energie, energetická rovnováha Vyjmenuje faktory ovlivňující zdraví	pohlavní soustava, nitroděložní vývin jedince, rozmnožování a vývin jedince, dospívání, sexualita, sexuální chování, deviace, zdraví, poskytnutí první pomoci, genetika, význam genů. Ekologie, živá a neživá příroda a její složky, ekosystémy, společenstva, potravní řetězce.	
P-9-1-04p *P-9-5-01p* *P-9-5-02p* *P-9-5-03p* *P-9-5-04p*	*Má představu o vlivu virů a bakterií v přírodě a na člověka* *Popisuje stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a zná jejich funkce* *Popíše vznik a vývin jedince* *Vyjmenuje hlavní etapy vývoje člověka* *Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby* *Dodržuje význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny, projevuje zdravé sebevědomí a preferuje pozitivní životní cíle*	*Biologie člověka* *stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgánové soustavy, kosterní soustava, stavba kostí, základní kosti trupu, končetin a hlavy, svalová soustava, stavba svalu, druhy svalstva, výživa svalů, únava a relaxace, onemocnění, úrazy, oběhová soustava, tělní tekutiny, srdce a jeho funkce, onemocnění, mízní soustava, imunita, očkování, infekce, dýchací soustava, principy dýchání, onemocnění, trávicí soustava, části trávicí soustavy, složení potravy, energetická rovnováha, chrup, onemocnění, vylučovací soustava, činnosti vylučovací soustavy, onemocnění,*	

		kožní soustava, stavba kůže a její funkce, onemocnění, prevence, nervová soustava, stavba nervové soustavy, mozek, onemocnění, hormonální soustava, hormony, onemocnění, smyslové orgány, pohlavní soustava, orgány, spermie, vajíčka, onemocnění pohlavního ústrojí, rozmnožování, ochrana před početím, nitroděložní vývin jedince, *původ a vývoj člověka, odlišnosti člověka od ostatních savců,* *lidská sídla – organismy provázející člověka mikroorganismy (bakterie, kvasinky, plísně, prvoci, cizopasníci, viry), nemoci, úrazy, prevence, základy 1. pomoci.*	

Přírodopis – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
P-9-6-01	Vyjmenuje obory zabývající se výzkumem Země a objasní jejich oblast působení	Neživá příroda Geologie	**OSV 1a**
P-9-6-02	Chápe význam práce geologa, odvodí jeho uplatnění	Věda o Zemi,	**OSV 1d**
	Zná jeho potřeby a pomůcky k práci	práce geologa v terénu,	**OSV 3a**
	Vysvětlí pojem minerál	minerály a horniny,	**VMEGS 2**
	Chápe druhy vzniku minerálů	krystalová soustava,	**EV 1**
	Rozeznává krystalické soustavy	zkoumání vlastností minerálů,	**EV 2**
	Odvodí vlastnosti krystalických soustav	nejdůležitější minerály,	**EV 4**
	Umí zařadit základní minerály do krystalických soustav	prvky,	**MDV 1e**
	Zná fyzikální a chemické vlastnosti minerálů	sulfidy, halogenidy, sírany, oxidy, uhličitany, fosforečnany,	**MDV 2b**
	Určí fyzikální a chemické vlastnosti vybraných minerálů	křemičitany,	
	Chápe pojem Mohsova stupnice tvrdosti	horniny.	
	Vnímá rozdělení minerálů do devíti tříd a umí je vyjmenovat	Planeta Země	
	Zařadí nejznámější minerály do tříd	Stavba zemského tělesa,	
	Určí jejich vlastnosti, výskyt, využití	cesta do středu Země,	
	Rozdělí prvky podle základních vlastností do skupin	atmosféra,	
	Vyjmenuje zástupce prvků	skleníkové plyny,	
	Zná základní vlastnosti, výskyt a využití prvků	nerosty a horniny,	
	Charakterizuje jejich základní vlastnosti	pohyb hmot v zemské kůře,	
	Popíše jejich formy a místa výskytu	období vývoje země a zemské kůry,	
	Chápe rozdíl mezi nerostem a horninou	vnitřní geologické děje,	
	Dělí horniny na tři základní druhy	litosférické desky,	
	Odvodí jejich vznik podle názvu	pohyb desek,	
	Zná názvy jednotlivých geosfér	zemětřesení,	
	Chápe stavbu geosfér	magma – poselství z hlubin,	
	Odvodí původ informací o stavbě Země	sopečná činnost,	
	Vyjmenuje vrstvy atmosféry	sopky,	
P-9-6-01	Popíše složení atmosféry	vyvřelé horniny,	
P-9-6-01	Zná její základní vlastnosti	přeměněné horniny,	
	Vysvětlí pojem skleníkové plyny, skleníkový efekt, globální oteplování	nerostné suroviny,	
	Chápe výměnu plynů v geochemických a biochemických cyklech	vnější geologické děje, změny na povrchu Země,	
P-9-6-03	Charakterizuje význam ochrany ovzduší	voda,	

P-9-6-06	Hovoří o horninách jako o základní stavební části zemské kůry, vybrané horniny rozděluje podle původu a pozná vybrané horniny a nerosty	voda na Zemi, činnost vody (tekoucí voda, regulace vodních toků, činnost moře),	
P-9-6-06	Dělí děje Země na vnitřní a vnější	Země – Modrá planeta,	
P-9-6-02	Vyjmenuje vnitřní a vnější geologické děje	činnost ledovců (horské, pevninské ledovce, ledové štíty),	
P-9-6-02	Umí tyto děje charakterizovat	vítr,	
P-9-6-03	Chápe rozdíl mezi oceánskými a kontinentálními deskami	činnost větru (minerály pouští, ekologické důsledky rozšiřování	
P-9-6-06	Vysvětlí jednotlivé možnosti pohybů desek	pouští),	
	Odvodí vznik útvarů	zvětrávání (mechanické, chemické, biologické, hybná síla horninových	
P-9-6-03	Vysvětlí vznik zemětřesení	mas	
P-9-6-06	Popíše jeho průběh a následky	– zemská přitažlivost),	
P-9-6-02	Zná Richterovu stupnici	usazené (sedimentární) horniny,	
	Porovná zemětřesení na povrchu s podmořským	úlomkovité, chemické, organické usazeniny,	
P-9-6-04	Popíše složení magma	půda,	
	Objasní jeho vznik a stavbu	vznik půdy,	
P-9-6-01	Zná druhy magma	půdy - vlastnosti půdy, půdní typy, ochrana půdy,	
P-9-6-02	Objasní stavbu sopky	ochrana půdy.	
P-9-6-05	Rozliší druhy sopek	Historie planety Země	
P-9-7-04	Ví, kde je největší počet sopek na světě	Záznam v horninách, počátky planety Země,	
	Odvodí jevy doprovázející sopečnou činnost	první organismy na Zemi,	
	Vysvětlí nebezpečí sopek	vznik zkamenělin,	
	Objasní přínos sopek pro člověka	prvohory – éra trilobitů,	
	Objasní jejich vlastnosti a vznik magmatických vyvřelých hornin	druhohory – éra plazů,	
	Vyjmenuje základní druhy a popíše jejich složení	třetihory – éra savců,	
	Zná základní zástupce	čtvrtohory – éra člověka,	
	Vyjmenuje druhy tektonických jevů	geologické základy české krajiny,	
	Odvodí jejich důsledky	geologická mozaika Česka (Moldanubikum, Barrandien,	
	Objasní vznik přeměněných hornin	Permokarbonské	
	Zná základní zástupce, jejich vlastnosti a výskyt	pánve, Podkrušnohorské pánve, Krušné hory, Mladá vulkanická	
	Chápe pojem nerostné suroviny a ložiska nerostných surovin	pohoří,	
	Rozdělí nerostné suroviny na základní kategorie, odvodí jejich vznik,	Lužický pluton, Česká křídová pánev (tabule), Jizerské hory a Krkonoše,	
	uvede jejich základní zástupce,	Orlické hory, Jeseníky Hornoslezská pánev, Vnější (flyšové) Karpaty,	
	popíše jejich vlastnosti, zná jejich výskyt, způsob těžby a využití	Karpatská předhlubeň, Vídeňská pánev, Moravský kras, Brněnský	
	Vyjmenuje druhy vnějších geologických dějů	masiv,	
	Odvodí jejich původce	Jihočeské pánve).	
	Objasní, za jakých podmínek probíhají	Ochrana přírody a životního prostředí	
	Vysvětlí důsledky	Péče o vodu a vzduch,	
	Analyzuje možnost prevence	ochrana rostlin a živočichů,	
	Uvede příklady u nás i ve světě	chráněná území, vycházka, exkurze.	
	Popíše složení vody		

	Odvodí její vlastnosti Vyjmenuje druhy vody Chápe koloběh vody v přírodě Charakterizuje tvořivou i ničivou činnost vody Popíše činnost tekoucí vody Zná jednotlivé části toků Chápe nebezpečí regulace vodních toků Vnímá nutnost ochrany vody Analyzuje činnost ledovců Rozlišuje typy ledovců a rozdíl v jejich činnosti Popíše činnost větru - jeho tvůrčí i ničitelskou činnost Chápe nebezpečí rozšiřování pouští Rozliší základní typy usazených hornin Popíše jejich vznik, stavbu, složení, výskyt Odvodí jejich využití Popíše vznik a význam půdy Objasní pojem půdotvorní činitelé Vyjmenuje půdotvorné činitele Zná vlastnosti půdy Odvodí kyselost, úrodnost Charakterizuje půdní typy Vnímá nutnost ochrany půdy Hovoří o významu půdy pro život lidí na Zemi a vyjmenuje hlavní půdotvorné činitele Popíše vznik Země Seznámí se s jednotlivými érami vývoje Země Vnímá fosilní záznam jako důkaz vývoje Země Vnímá vývoj Země do dnešní podoby Analyzuje důkazy o jeho vývoji Popíše období prvohor – čtvrtohor Odvodí význam zkamenělin Zná naleziště zkamenělin nejen u nás Chápe souvislosti ve vývoji Země, živočichů, rostlin Vyjmenuje druhy vrásnění, a co měly za následek Vnímá pohyb kontinentů až do dnešní podoby zná živočišné i rostlinné druhy- jejich první výskyt, jejich vývoj i u některých jejich dobu zániku Odvodí a zařadí vývoj člověka do éry vývoje Země Zná geologické oblasti území Česka		

	Analyzuje podle mapy území, která jsou tvořená horninami původem prvohorním… Charakterizuje vznik a období vzniku jednotlivých oblastí naší republiky Vyjmenuje nerosty, kterými jsou jednotlivé útvary tvořeny Chápe význam těžby Vnímá význam nutnosti vzniku CHKO… Umí tato místa najít na mapě Hovoří o významu vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi Popisuje změny v přírodě vyvolané člověkem a objasňuje jejich kladné či záporné důsledky na životní prostředí Využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu a dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody		
P-9-6-01p *P-9-6-02p* *P-9-6-03p* *P-9-6-04p* *P-9-6-06p* *P-9-7-04p*	*Vyjmenuje planety sluneční soustavy* *Hovoří o horninách jako o základní stavební části zemské kůry, vybrané horniny rozděluje podle původu a pozná vybrané horniny a nerosty* *Vyjmenuje vnitřní a vnější geologické děje* *Hovoří o významu půdy pro život lidí na Zemi a vyjmenuje hlavní půdotvorné činitele* *Hovoří o významu vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi* *Popisuje změny v přírodě vyvolané člověkem a objasňuje jejich kladné či záporné důsledky na životní prostředí* *Využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu a dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody.*	*Neživá příroda* *Planeta Země,* *období vývoje země a zemské kůry,* *stavba zemského tělesa,* *horniny, nerosty,* *živelné pohromy - obecné zásady při evakuaci, první pomoc,* *pohyb hmot v zemské kůře,* *zemětřesení, sopečná činnost,* *vznik půdy, ochrana půdy,* *voda, vzduch a péče o ně,* *rozšíření a vývoj živočichů na Zemi, ochrana rostlin a živočichů,* *chráněná území (v ČR i ve světě), poznávání přírody v praxi – vycházky, exkurze, pokusy.*	

ZEMĚPIS - 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Zeměpis** stanovených RVP ZV a související očekávané výstupy průřezových témat.

Předmět **Zeměpis** úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti ***Člověk a příroda***:
- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry…
- fyzika: sluneční soustava, vesmír…
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, NP…

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:
- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy…
- informatika: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Zeměpis	2	2	2	2

Předmětem prolínají tato **průřezová témata:**

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):
- tematický okruh: Objevujeme Evropu a svět: evropské země Jsme Evropané: integrační procesy soudobé Evropy, ČR součástí EU a NATO – 7.roč.

Multikulturní výchova (MKV):
- tematický okruh: Etnický původ: obyvatelstvo světadílů, rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale jejich vzájemná rovnost, postavení národnostních menšin – 7.r.

Environmentální výchova (EV):
- tematický okruh: Ekosystémy: přírodní krajiny (charakteristika, problémy, vztah člověka k životnímu prostředí) – 9.roč.

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:
- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a pracovat s nimi
- vedeme žáky k pochopení termínů, znaků a symbolů
- směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům, podporujeme méně nadané žáky

Kompetence k řešení problémů:
- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů, nacházení jejich shodných, podobných či odlišných znaků
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů

Kompetence komunikativní:
- učíme žáky naslouchat druhým
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli i s ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé a vulgární projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu

Kompetence sociální a personální:
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – dvojice, skupinky
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své obce

Kompetence občanské:
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní:
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření:

Vzdělávání v předmětu **Zeměpis** směřuje k:
- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Očekávané výstupy:

Žák -

1. organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
2. používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
3. přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité
4. vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu
5. zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
6. prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
7. rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu

8. porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
9. rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
10. lokalizuje na mapách světadíly, oceány a mikroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
11. porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů a oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států
12. zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich
13. posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růsty, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
14. posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
15. zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
16. porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
17. porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
18. lokalizuje na mapách hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech
19. porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
20. uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).
21. uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
22. vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
23. hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
24. hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
25. lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
26. uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států
27. ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
28. aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
29. Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Zeměpis – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Z-9-6-03 Z-9-6-04 Z-9-6-03 Z-9-6-02 *Z-9-4-02p* *Z-9-3-03p* *Z-9-3-04p* *Z-9-5-03*	Určí geografickou polohu ČR Porovná rozlohu ČR se sousedními státy a vybranými státy světa Vyhledá horopisné celky Charakterizuje podnebí, vodstvo, půdy, rostlinstvo a živočišstvo Vymezí NP a CHKO a chápe jejich důležitost Hodnotí stav životního prostředí Vyhledá a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatel v ČR Vyhledá na mapě největší a nejvýznamnější sídla a určí jejich lokalizační faktory Vyhledá aktuální demografické údaje týkající se jeho obce, zpracovává je a vyhodnocuje Charakterizuje oblasti hospodářství ČR Zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství ČR Lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a administrativní celky ČR, Charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti a kulturní zajímavosti jednotlivých regionů Popíše a posoudí regionální zvláštnosti své obce a mikroregionu *Popisuje přírodní a společenské znaky Evropy* *Charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry některých států Evropy* *Vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace* *Vysvětlí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*	Česká republika Poloha, rozloha členitost a přírodní poměry České republiky, rozmístění obyvatelstva, sídelní poměry ČR, rozmístění hospodářských činností ČR, regiony ČR, Východní Čechy, okres Svitavy, okolí školy, spádové vesnice. *Společenské a hospodářské prostředí* *EVROPA na mapě - poloha, členitost, rozloha, podnebí, kultura, obyvatelstvo (vhodná místa pro 1. státy).* *Regiony světa* *Vybrané státy Evropy (EU)* *Srovnávací kritéria (hospodářství, rekreační oblasti, kulturní památky gotiky a renesance…).* *Postavení ČR v Evropě (v minulosti a dnes), nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace,*	

		známá evropská města a přírodní zajímavosti. *Životní prostředí* *Ekologická témata.*	

Zeměpis – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Z-9-1-01 *Z-9-1-02p* *Z-9-6-01p* *Z-9-6-03p* *Z-9-6-04p* *Z-9-6-03p*	Provede regionalizaci v jednotlivých světadílech Vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, hlavní a významná města Vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech, v regionech a modelových státech, zvažuje souvislost s přírodními poměry Vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v jednotlivých světadílech Dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámí *Zvládá základy praktické topografie a orientace v terénu* *Má základní znalosti o Evropě a její rozloze, určí její zeměpisnou polohu* *Pojmenuje různé krajiny, jejich specifické znaky a funkce* *Uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva* *Vyhledává na mapě jednotlivé státy Evropy a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti* *Posuzuje souvislosti přírodních podmínek s funkcí a rozmístěním lidských sídel* *Pojmenovává a ukazuje sousední státy ČR*	Evropa Fyzickogeografická sféra, socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie *Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie* *Typy krajin, chráněná území.* *Územní jednotky,* *přírodní, hospodářské a kulturní poměry jednotlivých krajů,* *obyvatelstvo, významná města, důležité památky* *přírodní zvláštnosti,* *hranice ČR, sousední státy, Slovensko.*	**VMEGS 2** **MKV 3**

Zeměpis – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Z-9-2-01 Z-9-2-02 Z-9-2-03 Z-9-1-02 Z-9-1-03 Z-9-1-04	Objasní postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy Charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce Aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso Rozumí pojmům: planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie, cizí galaxie Používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země Orientuje se v přírodě podle Slunce Hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy a oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi Dokáže v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu v praxi Používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu Používá různé druhy plánů a map, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek Prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, Vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících Používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje na glóbu i mapě geografickou polohu jednotlivých lokalit na Zemi Vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi Dokáže stanovit místní čas	Přírodní obraz Země Postavení Země ve vesmíru, tvar a pohyby planety Země, vztahy Země – Měsíc, Země – Slunce, trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období, podstata polárního dne a noci, sluneční soustava, hvězdy a planety. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace Praktické činnosti s mapou v terénu. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie Glóbus, měřítko glóbu, různé druhy plánů a map, jejich měřítko, obsah a grafika map, barvy, výškopis, polohopis a vysvětlivky (mapový klíč), orientace plánu a mapy vzhledem ke světovým stranám, přepočet vzdáleností, práce s atlasem, poledníky, rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, zeměpisná síť, určování absolutní (matematické) geografické polohy, určování časových pásem, účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi, krajinné sféry, význam jednotlivých přírodních složek na Zemi, stavba zemského tělesa, dna oceánů, zemský povrch - reliéf jako výsledek složitého působení endogenních a exogenních činitelů a lidských činností,	

	Rozumí pojmům: poledník, místní poledník, hlavní poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná síť, nadhlavník, obratníky, polární kruh, datová mez Vysvětlí pojem krajinná sféra Orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách	pojmy: počasí, podnebí, meteorologické prvky, celkový oběh vzduchu v atmosféře, voda, vzduch, půda, uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce.	
Z-9-7-01	Rozpoznává souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry	Regiony světa Afrika	
Z-9-3-01	Vymezí a vyhledá na mapách různé podnebné pásy a porovnává je Pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště	Fyzickogeografická sféra, socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy.	
Z-9-3-02	Seznámí se s rozložením vody na Zemi	Austrálie	
Z-9-3-03 Z-9-3-04	Porozumí a vyhledá na mapách pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce, podpovrchová voda, bezodtokové oblasti, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže	Fyzickogeografická sféra, socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy.	
	Popíše složení půdy, půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití, rozumí pojmům mateční hornina, humus, eroze půdy Vysvětlí význam, využití a ochranu půdy, příčiny úbytku půdy na světě	Amerika Fyzickogeografická sféra, socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy.	
		Asie Fyzickogeografická sféra, socioekonomická charakteristika, regionalizace, státy.	
Z-9-1-02p *Z-9-1-04p* *Z-9-6-03p* *Z-9-6-01p* *Z-9-6-02p* *Z-9-5-03*	*Orientuje se na mapě, zná základní topografické pojmy* *Získává osobní představu o prostředí, které nás obklopuje* *Určuje světové strany, seznamuje se se základy praktické topografie* *Popisuje přírodní podmínky světa, povrch a jeho členitost* *Vymezí a charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu* *Pojmenovává a najde nejdůležitější pohoří, nížiny, řeky a města v ČR* *Vyjmenuje základní podmínky života na zemi*	*Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie* *Druhy map a práce s nimi, praktické používání,* *plánky, mapky okolí,* *zásady bezpečného pobytu ve volné přírodě.* *Terénní geografická výuka, praxe a aplikace* *Praktické činnosti s mapou v terénu.* *Státy světa v jednotlivých světadílech* *Životní prostředí* *Základní podmínky života na Zemi.*	

Zeměpis – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
Z-9-7-02 Z-9-4-01 Z-9-4-02 Z-9-7-03 Z-9-3-01 Z-9-3-01 Z-9-4-01 Z-9-4-02 Z-9-4-03 Z-9-4-04 Z-9-5-03 *Z-9-2-02p* *Z-9-2-04p* *Z-9-3-02p* *Z-9-3-03p* *Z-9-5-02p* *Z-9-5-02p*	Pracuje aktivně s tematickými mapami – zjišťuje a porovnává informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářství v celosvětovém měřítku Orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, rozmístění lidských ras, národů, jazyků a náboženství Určí a vyhledá nevýznamnější oblasti světové ekonomiky a aglomerace Vymezí kritéria hodnocení vyspělosti státu Vede, vyhledá a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje Orientuje se na politické mapě světa Rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, míry svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády, správního členění Uvádí příklady různé míry demokracie ve světě Lokalizuje ohniska konfliktů ve světě Vede příklady nejvýznamnějších hospodářských, politických a vojenských seskupení Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí *Objasní důsledky pohybů Země* *Ví o působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost* *Posuzuje působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu* *Vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány* *Rozeznává základní přírodní a společenské znaky světových regionů* *Charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry*	Terénní geografická výuka, praxe a aplikace Praktické činnosti s mapou. Regiony světa Rozložení, struktura, růst, pohyby a dynamika růstu světové populace struktura, složky a funkce světového hospodářství, hlavní světové surovinové a energetické zdroje. Společenské a hospodářské prostředí Předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit, vybrané státy světa – porovnání, geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech, mezinárodní organizace a seskupení. Globální ekologické problémy současného světa Rizika, důsledky, řešení Přírodní obraz Země Zeměkoule, přírodní sféra, její základní složky a prvky, přírodní oblasti Země, podnebné pásy, časová pásma, rovnoběžky a poledníky, pevnina, oceán. *Regiony světa* *Přírodní, podnebné, vegetační, hospodářské sídelní, jazykové, náboženské, politické a kulturní poměry vybraných světadílů a světových regionů,* *významné přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, obyvatelstvo světa, rekreační oblasti ve světě.* *Životní prostředí* *Chráněné oblasti, otázky ekologie.*	**EV 1**

	vybraných světadílů, oceánů, a vybraných států *Uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek* *Objasní na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*		

UMĚNÍ A KULTURA

ve vzdělávací oblasti jsou vyučovány předměty hudební výchova a výtvarná výchova.

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Hudební výchova** je vyučován na 2. stupni ZŠ v rozsahu 4 hodin v návaznosti na tabulku časových dotací hodin na 2. stupni. Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Hudební výchova** stanovených RVP ZV.

Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Umění a kultura***, která poskytuje žákům vzdělávání s estetickým účinkem. Dochází zde k rozvíjení tvořivosti a vnímavosti k uměleckým dílům a díky nim i rozvoji žáků ve vztahu k okolnímu světu.

V tvořivých hudebních činnostech se pak rozvíjejí schopnosti nonverbálního vyjadřování a to především prostřednictvím tónů a zvuků. To znamená, že **Hudební výchova** vede žáky díky vokálním, instrumentálním, hudebně pohybovým a poslechovým činnostem k porozumění hudebního umění a hudbě vůbec.

Časová dotace:

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Hudební výchova	1	1	1	1

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Hudební výchova** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- tematický okruh - Sociální rozvoj = téma - komunikace - řeč těla, zvuků a slov (6., 7., 9. ročník)
  - Osobnostní rozvoj = téma - kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativit (8., 9. ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- tematický okruh - Objevujeme Evropu a svět = téma - vztah k evropské a světové kultuře (8.,9.ročník)
- Evropa a svět nás zajímá = téma - místa události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu + naši sousedé v Evropě (6., 7., 8., 9. ročník)

Multikulturní výchova (MKV)

- tematický okruh - Etnický původ = téma - rovnocennost všech etnických skupin a kultur + informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících ve společnosti (8., 9. ročník)
  - Multikulturalita - prostředek vzájemného obohacování (8., 9. ročník)

Mediální výchova (MDV)

- tematický okruh - Vnímání autora mediálních sdělení = výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu (6. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- cíleně vedeme žáky k pochopení termínů, znaků a symbolů
- směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní

- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků

- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, obce, sebe a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální

- vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu dědictví

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- sledujeme plnění povinností a zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Umění a kultura*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání
- užívání jazyka umění jako prostředku komunikace
- chápání umění a kultury ve vzájemné provázanosti, tj. neoddělitelné součásti lidské existence
- spoluvytváření atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších souvislostech
- tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti
- toleranci projevů a potřeb různých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby, chápání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům ve světě

Očekávané výstupy - OV

Žák

1.využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
4. orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje
5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě s na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako logicky utvářenému celku
7. zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
8. vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Hudební výchova – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 HV-9-1-02 HV-9-1-03 HV-9-1-04 HV-9-1-05 HV-9-1-06 HV-9-1-07 HV-9-1-08	Využívá své hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách Reprodukuje na základě svých individuálních schopností a dovedností různé motivy Provádí jednoduché hudební improvizace Rozpozná některé z tanců různých stylových období Zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků poslouchané hudbě Zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	Vokální činnost Rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, jednohlasý zpěv, improvizace jednoduchých hudebních forem, orientace v notovém záznamu vokální skladby. Instrumentální činnost Vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje. Hudebně pohybová činnost Pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby, pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění. Poslechová činnost Hudební dílo a její autor, hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora.	**MDV 1d** **VMEGS 1** **OSV 2c**

Hudební výchova – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 HV-9-1-02 HV-9-1-03 HV-9-1-04 HV-9-1-05 HV-9-1-06 HV-9-1-07 HV-9-1-08	Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě Zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase Dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění Na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	Vokální činnost Hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý zpěv, deklamace, souvislost rytmu řeči a hudby, reprodukce tónů, převod melodií z nezpěvné do zpěvné polohy. Instrumentální činnost Nástrojová reprodukce melodií, záznam hudby. Hudebně pohybová činnost Pohybová improvizace, pantomima.	**OSV 2c** **VMEGS 1**

	Orientuje se v proudu znějící hudby Vytváří jednoduché hudební doprovody a improvizace	Poslechová činnost Orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby.	

Hudební výchova – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 HV-9-1-02 HV-9-1-03 HV-9-1-04 HV-9-1-05 HV-9-1-06 HV-9-1-07 HV-9-1-08	Zapíše graficky jednoduchý rytmus Vytvoří jednoduché doprovody Reprodukuje pohyby při hudebním doprovodu Porovná hudbu z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu	Vokální činnost Využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu, notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby, zachycování rytmu či písně pomocí grafického záznamu. Instrumentální činnost Tvorba jednoduchých hudebních doprovodů. Reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách. Poslechová činnost Interpretace znějící hudby.	**VMEGS 2** **VMEGS 1** **MKV 3** **MKV 4**

Hudební výchova – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 HV-9-1-02 HV-9-1-03 HV-9-1-04 HV-9-1-05 HV-9-1-06 HV-9-1-07 HV-9-1-08	Posoudí pěvecký a hudební výkon Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění Chápe význam hudebně výrazových prostředků a charakteristických sémantických prvků v hudbě Chápe pojem stupnice	Vokální činnost Techniky vokálního projevu, reflexe vokálního projevu. Instrumentální činnost Poslechová činnost Hudební styly a žánry, diatonické postupy v mollových a durových tóninách. Hudebně pohybová činnost Orientace v prostoru, rozvoj pohybové paměti. Tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy.	**OSV 2c** **VMEGS 1** **VMEGS 2** **MKV 3** **MKV 4**

Upravené výstupy Hudební výchova – 6. – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
HV-9-1-01 *HV-9-1-02* *HV-9-1-03* *HV-9-1-04*	*Zpívá jednoduché písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem* *Zná a interpretuje vybrané lidové a umělé písně* *Rozeznává různé hudební žánry* *Rozpozná vybrané hudební nástroje* *Zná vybrané hudební skladatele a jejich nejznámější díla* *Zná noty v rozsahu oktávy* *Správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při interpretaci písní* *Soustředí se na poslech skladeb* *Mění pohyb podle tempových a rytmických změn – propojí vlastní pohyb s hudbou* *Doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje*	*Vokální činnost* *Dechová a intonační cvičení, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, realizace písní, lidový dvojhlas (tercie),* *zápis stupnice C - dur, diktát not, zápis rytmu 2/4, 3/4, 4/4.* *Instrumentální činnost* *Reprodukce jednoduchých motivů na melodické hudební nástroje, použití* *repetice a pomlk při hraní,* *záznam melodie C - dur s pojmenováním not.* *Hudebně pohybové činnosti* *Lidové tance s využitím tanečních kroků, pantomima jako vyjádření hudby, vyjádření hudby na základě pohybové paměti, hudební sestavy.* *Poslechové činnosti* *Rozlišení akordu a souzvuku,* *poslech skladeb - rozlišení hudebních nástrojů, hudební hádanky s rozpoznáním hudebních stylů,* *výtvarné vyjádření pocitů z poslechu.*	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – *2. stupeň*

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** je vyučován na 2. stupni ZŠ v rozsahu 6 hodin v návaznosti na tabulku časových dotací hodin na 2. stupni. Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Výtvarná výchova** stanovených RVP ZV.

Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Umění a kultura,*** která poskytuje žákům vzdělání s estetickým účinkem. Dochází zde k rozvíjení tvořivosti a vnímavosti k uměleckým dílům a díky nim i rozvoji žáků ve vztahu k okolnímu světu.

Pracujeme s vizuálně obraznými znakovými systémy.

Rozvíjíme tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity. Přistupujeme k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápeme ho jako způsob poznání a komunikace. Užíváme různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií.

Vyučovací předmět výtvarná výchova probíhá v 6. a 7. ročníku dvě hodiny týdně. V 8. a 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Časová dotace:

	6.r.	**7.r.**	**8.r.**	**9.r.**
Výtvarná výchova	2	2	1	1

Do výuky předmětu **Výtvarná výchova** na 2. stupni jsou začleněna následující **průřezová témata:**

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj - Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, (6., 7. roč.,)
Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo, moje psychika, moje vztahy k druhým lidem (6.- 9. roč.).,
Rozvoj schopností poznání- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění(6.- 8. roč.)

Sociální rozvoj - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, dovednosti pro sdělování neverbální (6.- 9. roč.)
Morální rozvoj - Hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu, odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd., pomáhající a prosociální chování (6.,7. roč.)

Výchova demokratického občana
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování = principy demokracie (6. roč.)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace (7., 8. roč.).
- Evropa svět nás zajímá - lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy (7., 8. roč.)

Mutikulturní výchova
- Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami, uplatňování principu slušného chování, význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti, tolerance, empatie, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy (7.,8.roč.)
- Multikulturalita – multikultura jako prostředek vzájemného obohacování, naslouchání druhým, vstřícný postoj k odlišnostem (6.,8. roč.)

Environmentální výchova
- Ekosystémy - les, pole, vodní zdroje, moře, lidské sídlo- město – vesnice, kulturní krajina (6., 9. roč.)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (6., 7.,8. roč.)
- Vztah člověka k prostředí – naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví (7., 8., 9.roč.)

Mediální výchova
- Práce v realizačním týmu - utváření týmu, význam různých sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti (9. roč.)
- Tvorba mediálního sdělení - uplatnění a výběr výrazových prostředků a kombinaci pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení (6., 7.roč.)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí :

Kompetence k učení:
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat
- cíleně vedeme žáky k obecnému pochopení termínů, znaků, symbolů
- umožňujeme širší pohled nadaným žákům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problému:
- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní:
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorii
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, obce, sebe a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální:
- vytváříme esteticky vhodné školní prostředí
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti- práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmu a dáváme prostor pro diskusi
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- učíme žáky pomocí vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské:
- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty /ohleduplnost, takt, tolerance/
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
-

Kompetence pracovní :
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

- dodržujeme zásady bezpečnosti práce
- sledujeme plnění povinnosti, zadaných úkolů

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Umění a kultura*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání
- užívání jazyka umění jako prostředku komunikace
- chápání umění a kultury ve vzájemné provázanosti, tj. neoddělitelné součásti lidské existence
- spoluvytváření atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších souvislostech
- tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti
- toleranci projevů a potřeb různých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby, chápání a vyjadřování osobních zážitků i postojů k jevům ve světě

Očekávané výstupy - OV

Žák *=*

1. vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků
2. užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
3. užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích
4. vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících a běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
5. interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků

Výtvarná výchova – 6. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-9-1-01 VV-9-1-02 VV-9-1-03 VV-9-1-04 VV-9-1-05	Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání Uplatňuje osobitý přístup k realitě Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků Užívá vizuálně obrazové vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace, své představy dokáže převést do objemových rozměrů. Seznamuje se s některými netradičními výtvarnými postupy Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření K tvorbě užívá některých metod současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace. Osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům	Linie, tvar, objem Jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus, vnímání okolních jevů, přírodní motivy (rostliny, neživá příroda, živočichové), člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události, kresebné studie rozvíjení smyslové citlivosti, fantazie, plastická a prostorová tvorba, subjektivní výtvarné vyjádření reality, souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů, např. hmat - reliéfní autoportrét, sluch - výtvarné zpracování hudebních motivů, tvary ze zmačkaného papíru, plastická tvorba - papír, hlína, drát, sádra, tvarová a barevná kompozice, malba, teorie barev - Goethův barevný kruh - teplé a studené barvy, barvy příbuzné, kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě, zvětšování (makrokosmos), zmenšování (mikrokosmos) - detail, polodetail, celek, písmo a užitá grafika např. plakát, reklama, obal na CD, obal na knihu, časopis, design a konstruování, jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, společná práce na jednom objektu - koordinace, komunikace, dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů, tematické práce - Vánoce, Velikonoce - dekorativní předměty, výzdoba interiéru, např. vitráž, malba na sklo, vystřihování, vyřezávání.	**OSV 1a** **OSV 1b** **OSV 1e** **OSV 2c** **OSV 3b** **VDO 4** **MKV 4** **EV 1** **EV 3** **MDV 2a**

Výtvarná výchova – 7. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-9-1-01 VV-9-1-02 VV-9-1-03 VV-9-1-04 VV-9-1-05 VV-9-1-08	Vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahy Určí na příkladech výtvarných uměleckých děl prvky, které jsou pro ně charakteristické Užívá a kombinuje různé výrazové prostředky a porovnává a hodnotí jejich účinky Vyjadřuje pocity, nálady, emoce v ploše, materiálu i prostoru Originálně zpracovává své výtvarné představy Pro zachycení skutečnosti užívá netradiční výtvarné postupy Zaznamenává zkušenosti získané hmatem Uvědomuje si rozdíly ve výtvarném vyjadřování K tvorbě užívá některých metod současného výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace Uplatňuje osobitost svého vnímání reality a její interpretace Ověřuje komunikační účinky vizuálně obraz. vyjádření Dokáže vyjádřit svůj názor na vizuálně obrazné vyjádření Přiměřeně svému věku interpretuje vizuálně obrazná vyjádření, rozliší subjektivní pocity a symbolický obsah	Rozvíjení smyslové citlivosti, zátiší – koláže, malba, kombinace materiálů, styly a prvky různých autorů a období, kresebné a grafické vyjádření jednoduchých předmětů a skupiny předmětů na základě pozorování a analýzy, přetváření odpadového materiálu, tematické práce – Vánoce, Velikonoce, dekorativní předměty, výzdoba, práce s fotografií – posunování, dokreslování, dolepování, ilustrace, jednoduché nádoby, fantastická zvířata z keramické hlíny, reliéfy, design a konstruování, prostorové útvary, využití médií, uplatňování subjektivity, interpretace a obhájení vlastní práce, figurativní a nefigurativní zobrazování, hodnocení práce ostatních, porovnávání dojmů, figurativní a nefigurativní zobrazování, ověřování komunikačních účinků.	**OSV 1a** **OSV 1b** **OSV 1e** **OSV 2c** **OSV 3b** **VMEGS 3** **VMEGS 1** **MKV 2** **EV 4** **EV 3** **MDV 2a**

Výtvarná výchova – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-9-1-01 VV-9-1-02 VV-9-1-03 VV-9-1-04 VV-9-1-05 VV-9-1-06 VV-9-1-07	Využívá vizuálně obrazná vyjádření pro ztvárnění vlastních zkušeností, pocitů, nálad a emocí Respektuje výtvarný materiál, využívá jeho různé možnosti Hledá optimální vztah mezi krásou a účelností Vyjádří vztahy lidí, pocity a nálady netradičními a osobitými prostředky Volí si vlastní přístup, rozliší racionální a fantazii Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti;	Rozvíjení smyslové citlivosti, tvary tvořené přírodou a lidmi, volná malba, tisky, asambláže, jednoduchá plastika, design, konstruování, užité umění, lidská postava - poměřování, zachycení pohybu (různé techniky), práce s různými materiály (papír, textil, kovové folie, keram. hlína,	**OSV 1a** **OSV 1b** **OSV 2c** **VMEGS 3** **VMEGS 1** **MKV 2** **MKV 4**

VV-9-1-08	vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků Zamýšlí se nad ukázkami výtvarných děl umělců Vytváří si osobní postoje k uměleckým dílům Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	dřevo), komiks, uplatňování subjektivity, kombinace technik, fantazijní představy, dílo romantismu a realismu, umění přelomu 19. a 20. století, výstavy, publikace, virtuální prohlídky galerií, vztahy estetické a užitné hodnoty, prezentace vlastní práce.	**EV 3** **EV 4**

Výtvarná výchova – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-9-1-01 VV-9-1-02 VV-9-1-03 VV-9-1-04 VV-9-1-05 VV-9-1-06 VV-9-1-07 VV-9-1-08	Uvědoměle rozvíjí vizuálně obrazné vnímání a vyjadřování Vybírá, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření Experimentuje s tvary a barvami s cílem co nejpřesněji vyjádřit své pocity Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	Rozvoj smyslové citlivosti, prostorové vnímání, stavby (podle skutečnosti, podle svých představ - kresba v plenéru, perspektiva, objekty z papíru (překládání, ohýbání a lepení), zajímavé přírodniny s důrazem na strukturu, práce s textilem, vlnou, umělou hmotou, užitá grafika (logo, piktogram), reklama, různé druhy písma, ex libris, jednoduché tapisérie, niťáky, koláže, asambláže, malba, akvarel, výtvarné zjednodušení, stylizaci, užitá grafika (logo, piktogram), figurativní a nefigurativní vizuálně obrazné vyjádření, vzájemný vztah obsahu a formy výtvar. díla s důrazem na 20. století, sebeprezentace, hodnocení z hlediska jejich komunikačního účinku.	**OSV 1a** **OSV 1b** **OSV 2c** **EV 4** **EV 1** **MDV 2b**

Upravené výstupy Výtvarná výchova – 6. – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VV-9-1-01-08p *VV-9-1-01p,* *VV-9-1-03p* *VV-9-1-02p* *VV-9-1-06p*	*Výtvarně zobrazuje tvarově složitější útvary –kontrast tvaru a pozadí* *Používá linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru dle svého tvůrčího záměru* *Rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti* *Užívá techniku malby, míchá a vrství barvy* *Vytváří společné kompozice v prostoru* *Poznává výrazné ilustrace známých autorů* *Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům* *Uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru* *Při tvorbě vychází z vlastních zkušeností a představ, pro které s dopomocí učitele hledá a volí nejvhodnější prostředky a postupy* *Orientuje se ve výtvarných prostředcích a používá různé grafické techniky* *Rozvíjí estetické cítění – využívá vlastnosti materiálů a vazby mezi nimi* *Využívá k tvorbě některé metody současného výtvarného umění – počítačová grafika* *Vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity* *Výtvarně se vyjadřuje k událostem a vlastním prožitkům*	*Rozlišení pozadí a objektu,* *jednoduché plošné kompozice, řazení, rytmus,* *různé grafické techniky,* *barevné vyjádření,* *společná práce na jednom objektu – koordinace, komunikace,* *ilustrátoři dětských knih,* *tematické práce – Vánoce, Velikonoce, dekorativní předměty, vkusná výzdoba.* *Zobrazení různých témat známými technikami,* *tisk z koláže, linoryt,* *práce s netradičními materiály,* *práce s programy podle schopností,* *výstavy a jiné prezentace uměleckých děl, vnímání okolního světa,* *tematické práce – tradice, dekorativní předměty, výzdoba školy.*	

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Tělesná výchova - Výchova ke zdraví – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** je vyučován na 2. stupni ZŠ v celkovém rozsahu 1 hodina týdně (v 8. a 9. ročníku), dle tabulky učebních plánů. Přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví, s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i problémy spojené s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby rozhodování a chování, které vedou k zachování či posílení zdraví. Získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Poznávají zásadní životní hodnoty, postupně si utvářejí postoj k nim a aktivně jednají v souladu s nimi. Důraz je kladen především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě.

Předmět přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Žáci se učí aktivně rozvíjet a chránit zdraví a být za ně odpovědní.

Upevňují si hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

Časová dotace:

	8.r.	9.r.
Výchova ke zdraví	1	1

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Výchova ke zdraví** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- tematický okruh - **Osobnostní rozvoj** = téma – sebepoznání a sebepojetí – moje psychika – (8., 9.r.), Psychohygiena – 8.r.,9.r.
- seberegulace, sebeorganizace, osobní cíle – (8. ročník), sexuální orientace (9.ročník)
- **Sociální rozvoj** = téma - mezilidské vztahy – pravidla soužití v komunitě – (8. ročník), partnerské vztahy (8. ročník)
= téma komunikace – spolupráce, komunikace – (8. ročník), respektování, podpora, pomoc – (8. ročník), komunikace s kamarády, neznámou osobou, sexuální zneužití – (8. ročník)
- **Morální rozvoj** = Hodnoty, postoje, praktická etika – (8. – 9. ročník) – potřeby člověka v souladu s vyššími hodnotami a morálkou

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMGES)
- tematický okruh – Evropa a svět nás zajímá = téma – AIDS, způsoby vyjadřování lásky – (8.r.)

Mediální výchova (MV)
- tematický okruh – Fungování a vliv médií ve společnosti = téma - vliv médií na každodenní život ve společnosti - vliv médií na člověka – (8. ročník), manipulační reklama a informace – (8.r.), rodina, sexualita a média – (9. ročník)

Environmentální výchova (EV)
- tematický okruh - Vztah člověka k prostředí = téma – zdravý životní styl – spotřeba věcí, energie, odpady – (8. ročník)
  - Základní podmínky života = téma – vliv životních podmínek na způsob stravování člověka – (8. ročník), vliv prostředí na zdraví – (8. ročník), zdravotní a preventivní péče – (8. ročník)

Výchovně vzdělávací strategie k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení
- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat s nimi
- učíme žáky vyvozovat závěry a samostatně obhajovat vlastní stanoviska
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové práce
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat

Kompetence k řešení problémů
- učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni
- učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení

- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mino ni
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií
- podporujeme skupinovou práci, využívání médií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální
- vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- učíme žáky předcházet a řešit problematiku šikany a dalších negativních projevů chování
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- učíme žáky pomocí vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské
- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
- podporujeme program protidrogové prevence
- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla

- dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce
- sledujeme plnění povinností, zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cíle vzdělávací oblasti

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- jednání v souladu se zdravím
- pochopení zdraví jako stavu tělesné, duševní a sociální pohody a k usilování o vyrovnanost těchto složek v každodenním životě
- získávání orientace v základních názorech na zdraví a v činnostech preventivně podporujících zdraví i k jejich postupnému aktivnímu uplatňování v každodenním životě
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví (nemoc, úraz, osobní ohrožení, návykové látky) a k osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit
- upevňování způsobů jednání, která neohrožují zdraví vlastní, ani zdraví jiných lidí
- poznávání dostupných míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví a jejich využívání
- pochopení tělesných, psychických, sociálních změn spojených s dospíváním
- zvládání vlastních aktuálních problémů
- spoluvytváření vhodných vztahů v rodině a širším společenství
- utváření a upevňování základů odpovědného chování a rozhodování v otázkách partnerství a rodičovství
- získávání orientace v základní péči o děti, handicapované a nemocné
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování v souvislosti s ochranou zdraví, etikou, morálkou a vírou
- poznávání zdravotních a psychosociálních rizik návykových látek a osvojování způsobů jejich odmítání
- osvojení a procvičení způsobů bezpečného chování v různých, i krizových, situacích a při komunikaci s neznámými lidmi
- pochopení významu životního a pracovního prostředí v souvislosti s ochranou zdraví
- upevnění návyků poskytovat základní první pomoc

Očekávané výstupy – OV

Žák =>

1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů

v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím
4. vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
5. dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých
6. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
7. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
8. dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
9. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se ze zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
10. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu
11. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
12. respektuje na fyziologické změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
13. respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli , chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
14. dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka
15. uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni
16. v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
17. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt
18. uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
19. projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc
20. uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Výchova ke zdraví – 8. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámka**

VZ-9-1-01	Uvede příklady formálních a neformálních skupin	Vztahy ve dvojicích, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy,	**OSV 1c**
VZ-9-1-02	Chápe lidské vlastnosti důležité pro partnerský život, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi	manželství a rodičovství	**OSV 1b** **OSV 1d**
	Chápe možnosti rodičovství z hlediska zralosti psychické i sociální	vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity, rodina, škola,	**OSV 2b**
	Ve skupině se spolužáky vysvětlí důvody, proč člověk potřebuje společnost jiných lidí	vrstevnická skupina, obec, spolek	**OSV 2c** **OSV 3b**
	Se spolužáky sestaví pravidla chování žáků ve třídě		**VMEGS 1**
	Na konkrétních příkladech vysvětlí význam dodržování pravidel chování		**MDV 1e**
	Uvede konkrétní příklady spolupráce ve svém okolí (mezi příbuznými, obyvateli obce, ve škole, v zájmových kroužcích)		**EV 2** **EV 4**
VZ-9-1-03		dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny	
VZ-9-1-04	objasní etapy vývoje lidského jedince a jejich typické znaky, pojmy: puberta,	sexuální dospívání a reprodukční zdraví, zdraví reprodukční soustavy,	
VZ-9-1-05	adolescence	sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná	
VZ-9-1-06	chápe příklady generačních konfliktů, jejich důsledky a možnosti jejich řešení	sexuální zkušenost; promiskuita, problémy těhotenství a rodičovství	
VZ-9-1-11	uvede zásady zodpovědného sexuálního chování ve vztahu ke zdraví, etice,	mladistvých; poruchy pohlavní identity	
VZ-9-1-12	morálce a životním cílům mladých lidí		
	pamatuje si kontakt na nejbližší pedagogicko-psychologickou poradnu, krizové		
VZ-9-1-07	centrum a na linku důvěry	výživa a zdraví - zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek	
		a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy vlivy vnějšího	
VZ-9-1-08	uvede šest základních zásad zdravé výživy	a vnitřního prostředí na zdraví - kvalita ovzduší a vody, hluk,	
VZ-9-1-09	sestaví podle zásad zdravé výživy jídelníček pro svou rodinu	osvětlení, teplota tělesná a duševní hygiena	
	rozpozná příčiny a chápe nebezpečí poruch příjmu potravy		
	vysvětlí pojem: zdravý životní styl, ve skupině se spolužáky napíše Soupis důvodů		
VZ-9-1-10	pro a proti kouření, sepíše kladné a záporné účinky alkoholu na člověka	zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu	
	dodržuje zásady osobní a intimní hygieny	pro zdraví ochrana před přenosnými chorobami - základní cesty	
	vysvětlí pojmy: promiskuita, venerologické choroby, AIDS, virus HIV, bezpečný sex,	přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné	
	uvede příklady přenosu nákaz jejich prevence	potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem,	
	vysvětlí pojem: biologické hodiny, biorytmus, chronobiologie	přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty denní režim -	
	uvede na příkladech, jak lze efektivně pracovat se svými biorytmy	vyváženost pasivních a odpočinkových aktivit,	
	objasní význam pojmů: denní rytmus, režim dne	ochrana před přenosnými chorobami - základní cesty přenosu nákazy	
	uvede příklady vhodně a nevhodně využitého volného času	a jejich prevence, ochrana před chronickými nepřenosnými	
	se svými spolužáky sestaví přehled sportovních činností a koníčků jednotlivých	chorobami a před a úrazy	
	žáků ve třídě (skupině)	prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění	
	sestaví si vyvážený režim dne chápe význam pohybu pro zdraví, uplatňuje	preventivní a léčebná péče	
	pohybový režim	Odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů	
	chápe význam zdravotní preventivní a lékařské péče a odpovědnosti v sexuálních	(úrazy	
	vztazích	v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první	
		pomoci	

Výchova ke zdraví – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VZ-9-1-10	Vysvětlí pojem: stres, uvede jeho příčiny a možnosti odstranění Seznámí se s využitím různých technik k překonávání únavy, stresu a posilování duševní odolnosti	Stres a jeho vztah ke zdraví - kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	**OSV 1b** **OSV 1c** **OSV 1d**
VZ-9-1-13	Vysvětlí příčiny vzniku civilizačních chorob, zdravotní rizika, význam zdravotní prevence a zdravého životního stylu Na několika příkladech objasní vztah nesprávné výživy a kouření k civilizačním chorobám	Civilizační choroby - zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče Auto-destruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu)	**OSV 3b** **MDV 1e**
	objasní pojmy: tvrdé drogy, měkké drogy, objasní, v čem spočívá jejich nebezpečí poukáže na nebezpečí vzniku rozličných závislostí, vyvodí možnosti řešení problému v denním tisku vyhledá příklady trestných činů hrubě narušujících občanské soužití vysvětlí pojem: šikana, uvede příklady šikanování a vhodné způsoby, jak tomuto jevu čelit objasní formy sexuálního zneužívání dětí, v případě krizové situace je schopen komunikovat se službami odborné pomoci (PPP, linka důvěry apod.)	skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální Kriminalita - šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, kriminalita mládeže, komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování a komunikace, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	
VZ-9-1-14	uvede tři významy slova: komunikace - předvede různé způsoby a prostředky	Manipulativní reklama a informace - reklamní vlivy, působení sekt	
VZ-9-1-15	komunikace v modelových situacích uvede, ve kterých vnitřních normách školy jsou upravena pravidla chování žáků a pracovníků školy a práva a povinnosti žáků a jejich rodičů dbá na dodržování pravidel chování, jedná v souvislosti se svými právy a povinnostmi dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví a pravidla silničního provozu	Ochrana člověka za mimořádných událostí - klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci - složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie Podpora zdraví a její formy - prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, Podpora	

	uvede konkrétní příklady nezákonného a manipulativního jednání médií, extremistických skupin, sekt apod. orientuje se v otázkách obecného ohrožení a jednání v krizových situacích v situaci ohrožující zdraví jedince nebo skupiny obyvatel kontaktuje tísňovou linku, integrovaný záchranný systém, uspořádá lidské potřeby ve správném pořadí, doplní konkrétní příklady prokáže na konkrétních příkladech přímou souvislost mezi tělesnou, duševní a sociální složkou zdraví a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví zajímá se o své životní prostředí a chová se k němu šetrně uvede, jaké jsou základní podmínky každé spolupráce a na příkladech doloží důsledky porušení těchto podmínek aktivně se účastní programů podpory zdraví, uvede, v čem vidí svůj vlastní smysl života uvede základní projevy lidského života z hlediska psychologie vysvětlí pojem: asertivní jednání, uvede některé zásady a situace, kdy je vhodné takto jednat využívá různých způsobů a prostředků komunikace v modelových situacích uvede několik příkladů tzv. vyšších citů vysvětlí pojmy: afekt, citový cynismus, uvede příklady ze života respektuje názory druhých, aktivně naslouchá, vede dialog jedná asertivně, podporuje dobré vztahy mezi spolužáky má schopnost empatie napíše deset důvodů, které by mohly pozměnit smysl života člověka, seřadí tyto události od „nejsilnější“ po „nejméně silnou“ zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, uvede své možnosti, jak může pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení	zdravého životního stylu, programy podpory zdraví sebepoznání a sebepojetí, vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí – utvářet vědomí vlastní identity Seberegulace a sebeorganizace činností a chování - cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení Zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích - pomáhající a prosociální chování Psychohygiena, v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech mezilidské vztahy, komunikace a kooperace, respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; Chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích dopad vlastního jednání a chování	

Minimální výstupy Výchova ke zdraví – 8. + 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
VZ-9-1-01p *VZ-9-1-03p*	*Seznamuje se s lidskými vlastnostmi důležitými pro partnerský život, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi* *Seznamuje se se základními životními potřebami, s jejich naplňováním podle pravidel zdravého životního stylu*	*Rodina, partnerství, přátelství, komunikace v rodině, přátelství, role otce a matky, rodičovství* *Pyramida potřeb, naplňování základních potřeb, sebezápor, pozitivní rozhodnutí*	

VZ-9-1-04p VZ-9-1-05p VZ-9-1-07p VZ-9-1-08p VZ-9-1-13p VZ-9-1-14p VZ-9-1-15p VZ-9-1-16p	Rozezná aktivity podporující zdraví, seznamuje se s rozšiřujícími se civilizačními nemocemi, usiluje o zdravý životní styl Ve skupině dokáže obhájit svůj postoj, preferuje pozitivní životní hodnoty a zájmy, rozpozná postoje a chování negativně ovlivňující život a duševní i materiální hodnoty druhých lidí Seznamuje se se správnými stravovacími návyky, poznává zásady správné výživy a zdravého stravování Seznamuje se s odbornou péčí v různých oblastech lidského zdraví Seznamuje se s riziky zneužívání návykových látek a hazardních her, asertivně reaguje při odmítání návykových látek Zaujímá odmítavé postoje k brutalitě a násilí Poznává zásady bezpečného chování v sociálních kontaktech, při komunikaci s neznámými lidmi, seznamuje se s centry pomoci v krizových situacích Poznává způsoby reakcí při mimořádných událostech, zná základy první pomoci	Zdravý životní styl, sport Kriminalita - šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, kriminalita mládeže, komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování a komunikace, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení dodržování pravidel Ochrana před přenosnými chorobami - základní cesty přenosu nákazy a jejich prevence, ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před a úrazy Prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění preventivní a léčebná péče První pomoc, mimořádné události	

TĚLESNÁ VÝCHOVA, **ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA** – 2. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru **Tělesná výchova** stanovených RVP ZV.
Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Člověk a zdraví***. Je zaměřen na optimální rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti žáků. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti ***Člověk a zdraví***, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Žáci si utváří pozitivní vztah ke zdraví a k pohybu.
Výuka probíhá v tělocvičně, na hřišti, v areálu školy, popř. dle potřeby v terénu, na zimním stadionu, v krytém plaveckém bazénu, na atletickém stadionu.
Důraz je kladen na získávání radostného pocitu z pohybu a utužení sociálních vztahů mezi žáky v kolektivu.
Žáci mají možnost formou kurzu absolvovat lyžařský a plavecký kurz. V hodinách Tv mohou mimo tělocvičnu chodit plavat, bruslit, lyžovat, apod. Ke všem těmto aktivitám jim škola může půjčit výzbroj.
Zdravotní tělesná výchova je vyučována formou povinné Tv. Může být zřizována jako samostatně vedená jednotka místo běžné Tv (dle možností v rehabilitaci), zařazení některých cviků v rámci rozcvičky v Tv, pří individuální činnosti v rámci Tv. Je určená pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem na doporučení lékaře. Její prvky jsou využívány v běžné Tv. Cílem je korekce zdravotního oslabení, u zdravých žáků plní ZTv funkci preventivní – zlepšit zdravotní stav a tělesnou kondici, aby se žáci zapojili do běžných tělovýchovných aktivit.

Časová dotace

	6.r.	**7.r.**	**8.r.**	**9.r.**
Tělesná výchova	3	3	3	3

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Tělesná výchova** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- tematický okruh - Osobnostní rozvoj – psychohygiena – (6. – 9. ročník)
- Sociální rozvoj – mezilidské vztahy, spolupráce a soutěživost – (6. – 9. ročník)

Mediální výchova (MDV)

- tematický okruh - Práce v realizačním týmu = komunikace a spolupráce v týmu

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení
- směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové práce

Kompetence k řešení problémů
- učíme je rozpoznávat problém a pochopit ho, přemýšlet o jeho příčinách a nalézat způsoby řešení
- podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů
- v případě možnosti je vedeme k praktickému ověření správnosti řešení problémů a k tomu, aby uměli přijmout důsledky svých rozhodnutí
- umožňujeme žákům aktivně se podílet na přípravě, realizaci a hodnocení některých činností

Kompetence komunikativní
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí

Kompetence sociální a personální
- vytváříme esteticky vhodné školní a třídní prostředí
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- učíme žáky předcházet a řešit problematiku šikany a dalších negativních projevů chování
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské
- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí

- vychováváme ke zdravému životnímu stylu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce
- sledujeme plnění povinností a zadaných úkolů
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti **Člověk a zdraví** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody
- k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- aktivnímu zapojování do činností podporující zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti

Očekávané výstupy – OV

Žák→

1. usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti
2. aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
3. předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
4. uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť
5. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy
6. je schopen individuálního rozcvičení, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla
7. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
8. zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
9. posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny, s pomocí spolužáků nebo učitele pracují na jejich odstranění

10. užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence
11. rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče a rozhodčího

Tělesná výchova – 6. – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
TV-9-1-01 TV-9-1-02 *TV-9-1-02p* TV-9-1-03 *TV-9-1-03p* TV-9-1-04 *TV-9-1-04p* TV-9-1-05 *TV-9-1-05p* TV-9-2-01 *TV-9-2-01p* TV-9-2-02 TV-9-2-02p	Zná správný pohybový režim, jeho délku a intenzitu Dovede odlišit rozdílnost rekreačního a výkonnostního sportu Zvládá přípravné cviky před pohybovou činností, jednoduché kondiční programy, cviky na uklidnění po zátěži, správné držení těla Manipuluje s jednoduchými a věku odpovídajícími zátěžemi Orientuje se v průpravných, kompenzačních, relaxačních a jiných zdravotně zaměřených cvičeních a jejich praktickém využití Volí vhodné oblečení a obutí při pohybových činnostech Dodržuje osobní hygienu při pohybových činnostech a hygienu cvičebního prostředí Dodržuje bezpečnost při pohybových činnostech Zná základy první pomoci Zvládá pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity Využívá netradičního náčiní při cvičení, při pohybové tvořivosti Zná základní pojmy – základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, názvy používaného nářadí a náčiní Zvládá přiměřeně svým schopnostem sestavu se čtyřmi akrobatickými prvky Předvede přeskok přes kozu roznožmo či skrčmo Zacvičí jednoduchou sestavu na hrazdě a na kruzích a osvojí si techniku šplhu Dívky předvedou jednoduchou sestavu na kladině s dvěma přechody Zvládá cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu Orientuje se v základních lidových tancích Orientuje se v základní technice běhů, skoků, hodů	**význam pohybu pro zdraví** rekreační a výkonnostní sport sport dívek a chlapců **zdravotně orientovaná zdatnost** rozvoj ZOZ kondiční programy manipulace se zatížením **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** v nestandardním prostředí první pomoc při sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách improvizované ošetření poranění a odsun raněného **pohybové hry** s různým zaměřením netradiční pohybové hry a aktivity **gymnastika,** akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** základy rytmické gymnastiky cvičení s náčiním kondiční formy cvičení pro daný věk žáků, tanec **úpoly** základy sebeobrany základy juda, aikido, karate **atletika** rychlý běh vytrvalý běh na dráze a v terénu základy překážkového běhu skok do dálky nebo do výšky hod míčkem nebo granátem, vrh koulí **sportovní hry**	**OSV 1d** **OSV 2b** **OSV 2d** **MDV 2b**

	Zvládá běžeckou abecedu, rychlý běh na 60 m, vytrvalý běh na 12 minut Průpravná cvičení pro překážkový běh Ovládá skok do dálky s rozběhem Ovládá hod míčkem nebo granátem s rozběhem Osvojuje si techniku vrhu koulí Ovládá manipulaci s míčem – jednoruč, obouruč, přihrávky, střelbu na koš,	herní činnosti jednotlivce herní kombinace herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie zvládá alespoň dvě hry **lyžování,** lyžařský výcvik **komunikace v TV**	
TV-9-3-01 *TV-9-3-01p*	chytání a zpracování míče Spolupracuje ve hře a používá jednoduché herní kombinace a systémy	tělocvičné názvosloví osvojovaných činností smluvené povely, signály, gesta, značky	
TV-9-3-02 *TV-9-3-02p* TV-9-3-03 *TV-9-3-03p* TV-9-3-04 *TV-9-3-04p* TV-9-3-05 *TV-9-3-05p* TV-9-3-06 *TV-9-3-06p*	Zná pravidla sportovních her – kopaná, házení, košíková Používá základní techniku pohybu na lyžích, hry na sněhu Uvědomuje si nebezpečí pobytu v horách a nepodceňuje ho Ovládá základní organizační názvosloví osvojovaných činností Využívá při hrách smluvené povely, signály atd. Spolupracuje při osvojování pohybových činností Orientuje se v prostoru a činnostech při nestandardních podmínkách Umí použít sportovní výstroj a výzbroj (dle podmínek školy) a umí se o ně starat Dodržuje zásady jednání a chování fair play Zná olympijské ideály Dodržuje pravidla osvojovaných pohybových činností při hrách, soutěžích, závodech Je schopen změřit výkon spolužáka a provést jeho zápis Rozpozná chyby a umí posoudit výkon spolužáka Umí vyhledat důležité informace o sportu	vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech **organizace prostoru a pohybových činností** v nestandardních podmínkách, sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování **historie a současnost sportu** významné soutěže a sportovci olympismus – olympijská charta **pravidla osvojovaných pohybových činností** her, závodů, soutěží **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech** **měření výkonů a posuzování pohybových dovedností** měření, evidence, vyhodnocování	

Zdravotní tělesná výchova – 6. – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ZTV-9-1-01 ZTV-9-1-02 ZVT-9-1-03 *ZTV-9-1-01* *ZTV-9-1-02* *ZVT-9-1-03p*	uplatňuje správné způsoby držení těla získává správné návyky dle svého zdravotního oslabení správně vnímá pocity při cvičení chápe škodlivost nevhodného cvičení zařazuje pravidelně a samostatně vyrovnávací cvičení naučí se základní techniku cvičení a speciální cviky pro samostatné cvičení dle svého zdravotního oslabení	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné následky – základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení** oslabení podpůrně pohybového aparátu (A) oslabení vnitřních orgánů (B) oslabení smyslových a nervových funkcí (C)	

		všeobecně rozvíjející pohybové činnosti pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah Tv	

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Pracovní vyučování - 2. stupeň

Charakteristika předmětu

V případě částečné náhrady Anglického jazyka nahrazujeme tuto dvěma hodinami Pracovního vyučování v 8. a 9. ročníku. U žáků, kteří mají školským poradenským zařízením doporučeno nahradit druhý cizí jazyk, nahrazujeme ho třemi hodinami Pracovního vyučování v 8. a 9. ročníku. Tento obor patří do vzdělávací oblasti ***Člověk a svět práce*****,** která poskytuje široké spektrum pracovních činnosti a technologií, učí žáky pracovat s různými materiály. Svými formami výuky a vymezeným obsahem učiva, využíváním znalostí získaných v jiných oblastech vzdělávání i zkušeností nabytých v běžném životě, vede žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků v různých oborech lidských činností (Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů). Formuje jejich osobnost rozvíjením některých vlastností, motorických i tvořivých schopností a dovedností. Dále přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků a k odpovědnému rozhodování o dalším profesním zaměření (Svět práce).

Koncepce této vzdělávací oblasti vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Pracovní vyučování se cílevědomě zaměřuje na praktické pracovní činnosti a návyky, doplňuje celé základní vzdělání na ZŠ o důležitou složku, která je nezbytná pro uplatnění jedince v dalším životě a společnosti. Tato oblast je založena na vzájemné spolupráci a tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Je určitou protiváhou k ostatním vzdělávacím oblastem .

Časová dotace

	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Pracovní vyučování	5	5	1	1
Náhrada za Nj			3	3
Náhrada za Aj			2	2

Průřezová témata

Do výuky předmětu **Pracovní vyučování** na 2. stupni jsou začleněna následující průřezová témata:

Osobní a sociální výchova (OSV) (6., 7., 8., 9. ročník)
tematický okruh
- Rozvoj schopností poznání = dodržování pracovních postupů
= estetické cítění - vzhled výrobku, přesnost
= mezipředmětové vztahy - využívání poznatků z jiných předmětů
- Sebepoznání a sebepojetí
= orientace a volba povolání (8., 9. ročník)
- Kreativita
= kolektivní spolupráce a dělba práce
= společné řešení problémů
- Mezilidské vztahy
= sociální cítění
- Spolupráce a soutěživost = vytváření mravních hodnot

Výchova demokratického občana (VDO) (6., 7., 8., 9. ročník)
tematický okruh
- Občanská společnost a škola = vztah ke své škole, své obci, k sobě a ostatním lidem
- Občan, občanská společnost a stát = vztah k jiným národům a národnostním menšinám

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS) (6., 7., 8., 9. ročník)
tematický okruh
- Evropa a svět nás zajímá = spolupráce ve vědě a technice, využívání mezinárodních objevů

Environmentální výchova (EV) (6., 7., 8., 9. ročník)
tematický okruh
- Ekosystémy = vztah k životnímu prostředí
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí = těžba přírodních surovin (organického a anorganického původu)
= ekonomické využití vytěžených surovin

= odpadové suroviny - ekologické ukládání, využití recyklovaných surovin

Výchovně vzdělávací strategie vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení
- pracujeme s informacemi a odbornou literaturou
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby dokázali získané výsledky porovnávat a posuzovat
- podporujeme u žáků schopnost vybírat, vyhledávat a třídit informace a operovat nimi
- směřujeme žáky k uvědomění si významu vzdělání v kontextu s jeho pracovním uplatněním
- umožňujeme širší pohled nadaným jedincům a individuálním přístupem psychicky podporujeme méně nadané jedince formou skupinové spolupráce

Kompetence k řešení problémů
- učíme žáky řešit problémové situace ve škole i mimo ni
- učíme je využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů
- podporujeme je v tom, aby se nenechali odradit případným nezdarem a vytrvale hledali vhodné řešení problémů

Kompetence komunikativní
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vychováváme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií, i s jinými školami
- podporujeme skupinovou práci, využívání medií a četbu, rozvíjíme slovní zásobu u žáků
- učíme žáky vyjadřovat a obhajovat vhodnou formou své názory a postoje

Kompetence sociální a personální
- vytváříme esteticky vhodné a třídní prostředí
- do výuky zařazujeme kooperativní činnosti – práci ve dvojicích i ve skupinách, ve kterých žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají
- učíme žáky předcházet a řešit problematiku šikany a dalších negativních projevů chování
- podporujeme respektování cizích názorů, respektování pravidel týmů a dáváme prostor pro diskusi
- vybízíme žáky ke sdělování svých pocitů, ke vzájemnému povzbuzování a oceňování
- učíme žáky pomocí působení vzorů a příkladů

Kompetence občanské
- v žácích pěstujeme sociální cítění a schopnost empatie
- snažíme se vytvářet v žácích mravní hodnoty (ohleduplnost, takt, tolerance)
- vedeme žáky k hrdosti na školu, kterou navštěvují a ke zdravému sebevědomí
- utváříme v žácích respekt a úctu k národním tradicím a kulturnímu a historickému dědictví
- vychováváme ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- dodržujeme vymezená pravidla
- dbáme na ochranu zdraví a vedeme k osvojování hygienických návyků
- dodržujeme zásady bezpečnosti práce
- vedeme žáky k aplikaci získaných znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí do jiných oblastí

Cílové zaměření

Vzdělávání v oblasti ***Člověk a svět práce*** směřuje žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho vede k:
- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění základních úkolů
- k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitních výsledků
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí
- rozvoji osobních zájmů a cílů, vlastností, tělesného a zdravotní stavu, osobních vlastností a schopností, sebehodnocení
- organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí, nástrojů a pomůcek při práci i v běžném životě
- poznání, že technika a objevy jsou významnou součástí lidské kultury a jsou vždy úzce spojeny s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznání okolního světa
- vztahu k přírodě, efektnímu využívání surovin a významu využití druhotných surovin
- práci s odpadem - jeho třídění a ukládání
- potřebné sebedůvěře a k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formám fyzické a duševní práce

- osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci
- volbě studijních oborů a povolání

Očekávané výstupy – OV

Žák 1. Práce s technickými materiály:

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s nástroji a nářadím
- poskytne první pomoc při úrazu ve školní dílně, včetně úrazu elektrickým proudem

Žák 2. Design a konstruování:

- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
- navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost
- provádí montáž a demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Žák 3. Pěstitelské práce a chovatelství:

- udržuje pořádek na pracovním místě
- dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí
- používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a osobní ochranné prostředky
- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásady bezpečného kontaktu se zvířaty
- poskytne první pomoc při astmatických potížích v době pylové sezóny

Žák 4. Provoz a údržba domácnosti :

- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- zvládá jednoduché postupy ručního šití

- orientuje se v návodech, obsluze šicích strojů a žehliček
- zná základy pletení a háčkování
- využívá dovednost, estetiku, vkus, úpravu
- orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy
- poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Žák* 5. *Příprava pokrmů:

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

- ***Žák 6. Svět práce:***
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování a volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Pracovní vyučování 6. – 9. ročník			
Očekávané výstupy	**Školní výstupy**	**Učivo**	**Poznámky**
ČSP-9-3-01 ČSP-9-3-02 ČSP-9-3-03 ČSP-9-3-04 ČSP-9-3-05 *ČSP-9-3-01* *ČSP-9-3-02p*	Volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin Prakticky zná podmínky života rostlin, využívá květiny pro výzdobu Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu Prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu *Volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin* *Pěstuje a ošetřuje rostliny a využívá je pro výzdobu*	**Pěstitelské práce a chovatelství** Podmínky života rostlin, orientace v návodu pro pěstování, příprava vhodného prostředí, péče o drobné živočichy dle podmínek školy (želvy, terarijní zvířata), podmínky chovu zvířat, vhodné náčiní a nástroje, předcházení úrazům, první pomoc v případě úrazu.	**OSV 1a** **OSV 1b** **OSV 1e** **OSV 2b** **OSV 2d** **VDO 1** **VDO 2** **EV 1** **EV 3**

ČSP-9-3-03	*Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu*		**VMEGS 1**
ČSP-9-3-04	*Prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného*		
ČSP-9-3-05p	*kontaktu se zvířaty*		
	Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce,		
	poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty i jedovatými	**Příprava pokrmů**	
	rostlinami	Vybavení kuchyně, spotřebiče, nástroje, vhodné suroviny, zdravá strava,	
ČSP-9-5-01		práce s recepty, kultura stolování, předcházení úrazům,	
ČSP-9-5-02	Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní	první pomoc v případě úrazu.	
ČSP-9-5-03	spotřebiče		
ČSP-9-5-04	Připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy		
	Dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u		
	stolu ve společnosti		
	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při		
	úrazech v kuchyni		
ČSP-9-5-01	*Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní*	**Práce s technickými materiály**	
ČSP-9-5-02p	*spotřebiče*	Vlastnosti materiálů (kov, dřevo, plast, papír),	
ČSP-9-5-03p	*Připraví jednoduché pokrmy podle postupů v souladu se zásadami zdravé*	postup práce dle návodu, dokumentace,	
ČSP-9-5-04	*výživy*	vhodné technologické postupy,	
	Dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu	nářadí, nástroje, pomůcky,	
	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při	bezpečnost práce, předcházení úrazům,	
	úrazech v kuchyni	první pomoc v případě úrazu.	
ČSP-9-1-01			
ČSP-9-1-02	Provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje		
	technologickou kázeň		
ČSP-9-1-03	Řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů,		
ČSP-9-1-04	pracovních nástrojů a nářadí		
ČSP-9-1-05	Organizuje a plánuje svoji pracovní činnost		
	Užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt		
	výrobku		
	Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady		
	bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první	**Design a konstruování**	
	pomoc při úrazu	Práce s návodem, orientace, technické stavebnice, konstruování dle	
ČSP-9-1-01p	*Seznamuje se s různými materiály, nástroji a pracovními postupy. Provádí*	plánků, práce s konstrukčními aplikacemi/programy,	
	jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou	základy programování,	
ČSP-9-1-02	*kázeň*	zásady bezpečnosti při práci s technickými materiály,	
	Řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů,	první pomoc v případě úrazu.	
ČSP-9-1-03p	*pracovních nástrojů a nářadí*		
ČSP-9-1-04p	*Organizuje svoji pracovní činnost*		
ČSP-9-1-05	*Užívá technickou dokumentaci, orientuje se v pracovních postupech a*		

	návodech *Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu*		
ČSP-9-2-01	Sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	**Svět práce** Orientace v pracovních profesích, požadavky na vzdělání, celoživotní vzdělávání, poradenské služby, pracovní portály, prezentace své osoby, modelové situace, práce s životopisem, žádostí o práci	
ČSP-9-2-02	Navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.		
ČSP-9-2-03	Provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení		
ČSP-9-2-04	Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu		
ČSP-9-2-01p	*Sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, daný model*		
ČSP-9-2-03p	*Provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení*		
ČSP-9-2-04	*Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu*		
ČSP-9-8-01	Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí		
ČSP-9-8-02	Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy		
ČSP-9-8-03	Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání		
ČSP-9-8-04	Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce		
ČSP-9-8-01p	*Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách*		
ČSP-9-8-02p	*Posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace*		
ČSP-9-8-03p	*Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného*		
ČSP-9-8-04p	*dalšího vzdělávání* *Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce* *Seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů* *Seznámí se s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání*		

6. Hodnocení žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Zásady hodnocení žáků ve škole

Hodnocení žáka by mělo směřovat ke stanoveným cílům proč se učím, k čemu se učím.
Při hodnocení používáme různé, předem stanovené, typy klasifikace
Hodnocení by mělo být ucelené, efektivní a přiměřené. Mělo by vypovídat o dosažené úrovni (aby žák věděl, na čem opravdu je).

Zpětná vazba:

- dává žákovi informace o správnosti postupu, jeho průběhu a výsledku
- upřednostňujeme pozitivní hodnocení problému, činnosti, ne samotného žáka a přihlížíme k individuálním schopnostem a možnostem žáka
- snažíme se o dosažení maximálního možného výsledku žáka (s přihlédnutím k individuální zvláštnostem)
- poskytujeme informace o tom, jak je možno dosáhnout lepších výsledků v problémových oblastech

Otevřenost:

- snažíme se být otevření k dětem i rodičům
- dáváme jasná kritéria pro hodnocení a jejich vysvětlení

Umožnění účasti žáka na hodnotícím procesu:

- žáci mají možnost vyjádřit se ke svému výkonu, konečné hodnocení provádí učitel

Hodnocení individuálního pokroku bez srovnání s ostatními:

- individuální pokrok hodnotíme u jednotlivých žáků, neporovnáváme s ostatními a porovnáváme současný výkon s předchozími výsledky práce

Podporování zvyšování sebeúcty dítěte, podpora pozitivního sebehodnocení:

- u žáků podporujeme jejich snahu a schopnost zhodnotit nejen svoji práci, ale i vynaložené úsilí a možnosti (pro dosažení lepšího výsledku)

Žák by měl předem vědět, co bude hodnoceno.
Žák by se měl podílet na sestavení kritérií:

- žák má možnost podílet se na sestavení kritérií, přihlížíme k individuálním možnostem a specifikám žáků (pohlaví, nadání, sociální prostředí, psychika)

Kritéria hodnocení

1) Kritéria hodnocení pro skupiny předmětů:

a) ČJ, M + naukové předměty – hodnocení známkou 1 – 5
b) Výchovy – hodnocení známkou 1 – 5 s přihlédnutím ke schopnostem, snaze a zájmu žáka.

2) Hodnocení jednotlivých dílčích dovedností:

(U všech je nutno přihlížet ke snaze, přístupu a zájmu žáka)

a) skupinová práce - přístup
- spolupráce s ostatními ve skupině
- výsledek práce
- nikdy není klasifikována

b) ústní prezentace - komunikativnost
- přesnost vyjádření (referát, ústní zkoušení, soutěže, prezentace školy)

c) čtenářské dovednosti – hodnotit především porozumění textu
d) grafické úpravy
e) praktické dovednosti
f) písemné ověřování znalostí – hodnocení všech forem testů

3) Hodnocení chování:

– hodnocení dodržování a porušování pravidel daných školním řádem, který vychází z Úmluvy o právech dítěte a Úmluvy o právech mentálně postižených osob.

4) Role žáků při tvorbě kritérií:

- s žáky spolupracujeme při hodnocení jejich vlastní práce, aby měli možnost svou práci sebekriticky zhodnotit a také vyjádřit svůj názor na práce ostatních spolužáků.

Způsoby hodnocení

Hodnocení klasifikací

Základní pravidla pro hodnocení klasifikací

- *Zpětná vazba* – jako podmínka efektivního učení

- poskytuje žákovi informace o jeho správném postupu a výsledku
- pomáhá zaměřit se na problém, činnost – nehodnotí se osobnost žáka, ale jeho výsledky s ohledem k jeho individuálním schopnostem
- dát přednost pozitivnímu vyjadřování
- získat zpětnou vazbu i od žáků, tzn. žáci mají mít prostor k vyjádření se k průběhu výuky, ke kvalitě výsledků či efektivitě postupu (komunitní kruh, diskuse, anketa)

- *Způsoby používání klasifikace*
  - *VŽDY:* u kontrolních prací, testů, ověřovacích a doplňovacích cvičeních, při kontrole probraného a procvičeného učiva
  - *NE:* u skupinové práce – hodnotí se slovně spolupráce a snaha dětí
  - *U VÝCHOV:* brát v úvahu individuální zvláštnosti a schopností dětí, hodnotit především snahu, tvořivost, zájem
- *Zásady pro použití klasifikace*
  - známka z vyučovacího předmětu nesmí zahrnovat hodnocení jeho osobnosti a chování, pouze výsledek práce (správně, špatně, málo, příliš …)
  - klasifikovat jen probrané a procvičené učivo (žák musí mít dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky)
  - vyváženě hodnotit s individuálním přístupem k žákovi – jeho dovednosti, vědomosti, postupy, práci s informacemi, úroveň komunikace, tvořivost a snahu i vynaložené úsilí
  - hodnocení musí probíhat průběžně ne nárazově na základě dostatečného množství různých podkladů
  - při klasifikaci se používá 5 klasifikačních stupňů
  - v případě zhoršení prospěchu žáka je nutné včas informovat rodiče, nejlépe písemně. Žák má právo si své neúspěšné hodnocení, po dohodě s vyučujícím, opravit.
  - čtvrtletní písemné práce a vědomostní testy jsou včas žákům oznámeny, aby se na ně žáci mohli připravit. Známka ze čtvrtletní písemné práce nemůže zásadně rozhodnout o výsledné známce z předmětu
  - v den, kdy se píše kontrolní práce, nemůže probíhat další písemné zkoušení. Za koordinaci písemných prací odpovídá třídní učitel. Po dohodě s vyučujícími může stanovit plán písemných prací, aby nedošlo ke střetu více písemných prací v jeden den. Ostatní vyučující musí po této dohodě plán dodržet.
  - dát žákovi na výběr způsob ústního zkoušení - u tabule nebo v lavici či možnost písemného projevu (vzhledem k bezpečnému klimatu pro žáka se nedoporučuje zkoušení před tabulí – stresový faktor a výrazná ztráta času pro ostatní). Žák má právo v mimořádných situacích říci, že není na hodinu připraven (toto neplatí u souhrnných písemných prací).
  - práce s chybou – žák má právo dělat chyby, učí se sebekritice, uvědomění si chyby a má příležitost opravy.
  - ke shromažďování výsledků může sloužit i portfolio, které splňuje funkci diagnostickou, učí sebehodnocení, žák pozoruje vlastní vývoj, buduje sebevědomí, monitoruje žákovy pokroky.

Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků § 30 odst.2, školského zákona

Obecné zásady hodnocení

Cílem je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pozitivní vyjadřování, uplatňovat pedagogický takt a přiměřenou náročnost vzhledem k individuálním schopnostem dětí, soustředit se na individuální pokrok žáka, nesrovnávat ho s ostatními a rozdělovat žáky na úspěšné a neúspěšné, pro celkové hodnocení používáme klasifikaci, slovní hodnocení nebo kombinaci obou hodnocení. Vedeme žáky k sebehodnocení, sebekontrole a učíme je práci s chybou.

Hodnocení žáka je součástí výchovně vzdělávacího procesu. Je komplexním posouzením prospěchu a chování žáka. Klasifikace je jednou z forem hodnocení, provádí se průběžně a celkově na konci každého pololetí. Předmětem klasifikace jsou výsledky, jichž žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky učebních osnov nebo individuálního vzdělávacího plánu. Řečová výchova se neklasifikuje. Při klasifikaci a hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň postižení, zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti žáka a přihlíží ke kvalitě jeho výchovného prostředí.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Na 1. a 2. stupni probíhá sebehodnocení formou komunitních kruhů, tvořivé dramatiky, žákovských portfolií (průběžné shromažďování ukázek toho, co má dítě zvládnuto, resp. rozdíly toho, co zvládalo na začátku a pokroky na konci školního roku). Žáci jsou spolutvůrci portfolia, které má funkci zpětné vazby jeho výkonu a pokroku, má funkci informativní pro rodiče a diagnostickou pro učitele. Žák pozoruje vlastní vývoj a pokroky, učí se sebehodnocení a buduje si sebevědomí.

Sebehodnocení

Žákům je dána možnost sebehodnocení ve všech vyuč. předmětech (i v chování) na 1. i 2. st. ZŠ. Jsou vedeni k tomu, aby volili vhodnou a slušnou formu sebehodnocení (slušná slova, přiměřený tón hlasu).
Sebehodnocení probíhá ústní formou (individuálně s učitelem nebo před kolektivem třídy), případně jinou vhodnou formou (gesto apod.) po skončení vyučovací hodiny, v průběhu pololetí po ukončení jednotlivých tematických celků. Tato možnost je dána žákům také na konci 1. a 2. pololetí.
Sebehodnocení je též dle možností a vhodnosti zařazeno do tzv. komunitních kruhů, které probíhají podle předem stanoveného plánu a jsou zaměřeny na určitá témata.

Žákovské portfolio

Portfolio je osobní majetek žáka, do něhož vkládá své poznatky, zkušenosti, myšlenky a učitel ho používá jako nedílnou součást výukového procesu. Prostřednictvím portfolia se žák naučí sledovat rozvoj svého myšlení, vědomostí a dovedností.
Výhody portfolia:

- splňuje kompetence: dítě se učí třídit svou práci, sebehodnotit, obhajovat své úspěchy či neúspěchy, nebojí se pracovat s chybou
- učí se obhajovat svou práci
- buduje vlastní sebevědomí
- pozoruje vlastní vývoj

Stupně hodnocení prospěchu a chování, v případě použití klasifikace, jejich charakteristiku, včetně předem stanovených kritérií

Hodnocení a klasifikace jsou vytvořeny s odkazem na vyhlášku č.48/2005 v platném znění (o základ. vzdělávání).

Co hodnotit ve výkonu žáka: jak zvládl jednotlivé výstupy daných předmětů v rámci jeho individuálních možností, schopnost řešit problémové situace, úroveň komunikativních dovedností, zda vykonává činnost smysluplně a tvůrčím způsobem řeší problémy, změny v chování, postojích a dovednostech, nehodnotit osobnost žáka, ale jeho výsledky a pokroky, úsilí a snahu.

Kritéria hodnocení

- známka z vyučovacího předmětu nesmí zahrnovat hodnocení jeho osobnosti a chování, pouze výsledek práce
- klasifikovat jen probrané a procvičené učivo
- vyváženě hodnotit s individuálním přístupem k žákovi
- hodnocení musí probíhat průběžně ne nárazově
- při klasifikaci se používá 5 klasifikačních stupňů
- v případě zhoršení prospěchu žáka je nutné včas informovat rodiče, nejlépe písemně
- čtvrtletní písemné práce a vědomostní testy jsou včas žákům oznámeny, aby se na ně žáci mohli připravit
- v jeden den se může psát pouze jedna kontrolní práce. Za koordinaci písemných prací odpovídá třídní učitel
- dát žákovi na výběr způsob ústního zkoušení
- žák má právo v mimořádných situacích říci, že není na hodinu připraven
- práce s chybou – žák má právo dělat chyby, učí se sebekritice
- ke shromažďování výsledků může sloužit i portfolio

Hodnocení prospěchu a chování

Stupně hodnocení prospěchu:
1 - výborný
2 – chvalitebný
3 – dobrý
4 – dostatečný
5 - nedostatečný

Stupně hodnocení chování:
1 - velmi dobré
2 - uspokojivé
3 - neuspokojivé

Nepovinné předměty se hodnotí analogicky jako předměty povinné.

Celkový prospěch žáka v 1. až 9. ročníku je hodnocen stupni:
prospěl s vyznamenáním – nejhorší známka je chvalitebný - 2, průměr prospěchu je do 1,5; chování je hodnoceno jako velmi dobré - 1
prospěl – žádný předmět není hodnocen stupněm nedostatečný - 5
neprospěl – některý z předmětů je hodnocen stupněm nedostatečný - 5
nehodnocen – není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů na konci 1. pololetí

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci prospěl ve všech předmětech.
Nelze-li žáka v pololetí nebo na konci školního roku hodnotit, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín.
Jestliže je žák na konci školního roku poprvé na daném stupni (1.-5. třída), (6.-9. třída) hodnocen nejvýše ze dvou předmětů stupněm nedostatečný – 5 (s výjimkou předmětů výchovného zaměření), vykonává v termínu stanoveném ředitelem školy komisionální opravné zkoušky, kde se rozhodne, zda žák postoupí do vyššího ročníku, nebo bude opakovat ročník.
U žáka, který opakuje ročník, zajistí třídní učitel odborné vyšetření a posouzení jeho dalšího vzdělávání.
Je-li žák z některého předmětu uvolněn, bude v daném předmětu neklasifikován.
Pokud má zákonný zástupce pochybnosti o správnosti hodnocení na konci 1. nebo 2. pololetí, může nejpozději do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka. *Podrobnosti jsou uvedeny ve školském zákoně § 50-53.*

Kritéria pro klasifikaci

Stupeň 1 – Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů správně nebo s menšími chybami. Ústní a písemný projev je zpravidla správný a výstižný. Žák je schopen samostatně pracovat po předběžném návodu učitele.

Stupeň 2 – Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů s menšími chybami. Ústní a písemný projev má drobné nedostatky ve správnosti a přesnosti. Žák je schopen pracovat s menšími obtížemi po předběžném návodu učitele.

Stupeň 3 – Žák má v přesnosti a úplnosti požadovaných poznatků závažné mezery. Své vědomosti dokáže uplatnit pod dohledem učitele.

Stupeň 4 – Žák má v přesnosti a úplnosti požadovaných poznatků četné a závažné mezery. Své vědomosti dokáže uplatnit velmi omezeně a jen za stálé pomoci učitele. Jeho ústní a písemný projev je nerozvinutý. Žák je schopen pracovat pouze pod trvalým vedením učitele.

Stupeň 5 – Žák si předepsané učivo neosvojil. Jeho ústní a písemný projev je nevyhovující. Žák není schopen pracovat ani s trvalou pomocí učitele

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

1. Pochvala - se žákovi uděluje za mimořádný projev humánnosti, za občanské a školní iniciativy, za záslužný nebo statečný čin či za dlouhodobou úspěšnou práci. Uděluje ji třídní učitel nebo ředitel školy a v písemné formě je doručena zákonným zástupcům.

2. Kázeňské opatření - se ukládá žákovi za závažné nebo opakované provinění proti školnímu řádu. Toto opatření předchází zpravidla sníženému stupni z chování. Podle závažnosti se ukládá napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele nebo důtka ředitele školy. Napomenutí a důtku třídního učitele může učitel uložit neprodleně po zjištění provinění, předem to oznámí řediteli školy a následně výchovnému poradci. Udělení důtky ředitele a snížené známky z chování projednává pedagogická rada.

1. Výchovná opatření se udělují před kolektivem třídy nebo školy.
2. Ředitel školy nebo třídní učitel oznámí důvody výchovného opatření písemně zákonnému zástupci žáka (napomenutí do žákovské knížky).
3. Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.
4. Pochvaly ředitele školy i kázeňská opatření se zaznamenávají do katalogového listu žáka a do třídního výkazu, pochvaly se zaznamenávají i na vysvědčení.

<u>Zásady pro používání slovního hodnocení, včetně předem stanovených kritérií</u>

Slovní hodnocení popisuje úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům, formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů ŠVP, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům i k jeho věku. Zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon. Naznačuje další rozvoj žáka. Obsahuje zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení, v případě slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace

Slovní hodnocení na vysvědčení

Na žádost rodičů nebo školy a při doporučení příslušných odborných pracovišť mohou být žáci hodnoceni slovně.

- při hodnocení vychází učitel z doporučení a závěrů příslušných odborných pracovišť a hodnocení je vždy zcela individuální, s přihlédnutím k jeho možnostem a schopnostem
- učitel ve slovním hodnocení zhodnotí to, co žák zvládá nebo nezvládá, v čem má problémy a v čem je úspěšných
- slovní hodnocení porovnává současné výsledky s minulými, obsahuje popis individuálního pokroku žáka a informaci, jak dosáhnout dalšího zlepšení
- je adresováno žákovi

Slovní hodnocení pro potřeby školy

Pro potřeby školy budou žáci komplexně hodnoceni jedenkrát do roka a to na závěr školního roku. Hodnocení bude zapsáno do katalogového listu žáka. Žák má právo na hodnocení jak klasifikací, tak i slovní formou.

Širší slovní hodnocení obsahuje:

a) konkrétní informaci o výsledcích, dosažených v jednotlivých vyučovacích předmětech, jejich srovnání s předešlými výkony žáka, míru splnění požadavků daného předmětu, přesvědčení o dalším možném zlepšení výkonu žáka

b) popis chování při výuce, způsob zvládání požadavků kladených na žáka

c) výpověď o jeho sociálním chování, schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým atd.

d) posouzení individuálních vlastností žáka, mají-li vztah k sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Zahrnujeme sem: ústní zkoušení a mluvený projev, písemné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičení, doplňovací a didaktická cvičení a hry, úprava sešitů, samostatné aktivity a domácí úkoly, výroba pomůcek, modelů, výtvarné práce i výrobky v PV. Dále sem patří projektové dny, kurzy a školy v přírodě, soustavné diagnostické pozorování žáka.

Vše hodnotíme vzhledem k individuálním schopnostem a dovednostem žáků a stupni či kombinaci postižení žáka.

Podklady pro klasifikaci a hodnocení získává učitel zejména:

a) soustavným sledováním výkonů žáka v průběhu vyučování
b) různými způsoby prověřování vědomostí, dovedností a návyků (praktické, pohybové, ústní, písemné, grafické)

c) analýzou výsledků aktivit žáků, zvláště se zaměřením na manuální zručnosti, celkovou sociální vyspělost a samostatnost,
d) konzultacemi s ostatními učiteli, vychovateli, případně pracovníky speciálně pedagogického centra nebo PPP

Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy, popř. jím pověřený učitel nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise – je tříčlenná a tvoří ji:

a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, pověří krajský úřad jiného pedagogického pracovníka školy

b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu

c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro ZŠ

- Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

- O přezkoušení žáka se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

- Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi, náhradní termín přezkoušení.

- Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se vzdělávacím programem školy.

- Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku, ke které platí stejná pravidla jako u komisionální zkoušky.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

(integrovaných žáků ze ZŠ speciální, žáků s IVP - vyhl. 27/2016 a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami …, v platném znění)
Hodnocení je vždy zcela individuální, žák je hodnocen s ohledem na své individuální možnosti a schopnosti, je hodnocen za individuální pokrok. Žáci, integrovaní a vyučovaní na základě individuálního vzdělávacího plánu, mohou být na žádost rodičů a doporučení PPP či SPC hodnoceni slovně. Při slovním

hodnocení se především uvádí: ovládnutí učiva předepsaného osnovami, úroveň myšlení, úroveň vyjadřování a komunikace, úroveň aplikace vědomostí, píle, snaha a zájem o učení.